

T.C.

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**İBB ATATÜRK KİTAPLIĞI MC Yz K 0131 NUMARADA KAYITLI
MECMUANIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE
MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİNE (MESTAP)
GÖRE TASNİFİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İlhami ATAĞ

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR

Bilecik, 2019

10165548

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

İBB ATATÜRK KİTAPLIĞI MC Yz K 0131 NUMARADA KAYITLI
MECMUANIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE
MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİNE (MESTAP)
GÖRE TASNİFİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İlhami ATAĞ

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR

Bilecik, 2019

10165548

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAVI
JÜRİ ONAY FORMU

BŞEÜ-KAYIS Belge No	DFR-172
İlk Yayın Tarihi/Sayısı	03.01.2017 / 28
Revizyon Tarihi	
Revizyon No'su	00
Toplam Sayfa	1

Öğrencinin Adı Soyadı: İlhami ATAĞ

Anabilim Dalı : Türk Dil ve Edebiyatı

Programı : Tezli Yüksek Lisans

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR

Tezin Özgün Adı : İBB Atatürk Kütüphanesi MC 42 K 0131 Numarada Kayıtlı Mecmuaların

Transkriptiyonlu Metni ve Mecmuaların Sistemli Tasnifi Projesine (MESTAP) Göre Tasnifi

Tezin İngilizce Adı : The Transcribed Text of Periodical Journal Registered In Number
MC 42 K 0131 In Istanbul Metropolitan Municipality Atatürk Library And The
Classification According To Systematical Classified Project of Periodical Journals.

Tez Savunma Sınavı Tarihi: 03 / 05 / 2019

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışması ilgili EYK kararıyla oluşturulan jüri tarafından OY BİRLİĞİ / ~~OY~~
~~ÇOKLUĞU~~ ile Türk Dil ve Edebiyatı Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR

Üye : Doç. Dr. Hacı İbrahim DEMİRKAZIK

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Bülent AYÇİÇEĞİ

Üye :

Üye :

ONAY

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun / / 20.... tarih ve
...../..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BEYAN

İBB Atatürk Kitaplığı MC Yz K 0131 Numarada Kayıtlı Mecmuanın Transkripsiyonlu Metni ve Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesine (MESTAP) Göre Tasnifi adlı yüksek lisans tezinin hazırlık ve yazımı sırasında bilimsel ahlak kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlandığım bölümlerde bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin herhangi bir kısmını Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

İlhami ATAK

Tarih

İmza

ÖN SÖZ

Mecmualar, Klasik Türk edebiyatının kapsamının daha iyi tespit edilmesine yardımcı olacak kaynak eserlerdendir. Divanı bulunmayan şairleri tespit etmek, divanlarda yer almayan şiirleri ortaya çıkarmak, metin tamirinde kullanılmak, dönemin veya müstensih'in şiir zevkini belirlemek, Klasik Türk edebiyatında yazılan nazirelerin hangi şairin zemin şiirine yazıldığını anlayabilmek yönleri düşünüldüğünde mecmuaların niçin ele alınıp incelenmesi gerektiği net olarak anlaşılacaktır.

Bu çalışmada İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nda Mc Yz K 0131 demirbaş numarasıyla kayıtlı bulunan el yazması şiir mecmuasının dijital ortamda temin edilmiş nüshası kullanılmıştır. Metnin transkripsiyonunda bilimsel eserlerde uygulanan MEB *İslam Ansiklopedisi* transkripsiyon sistemi kullanılmıştır. Transkripsiyonlu metin divanlarda yer alan şiirlerle karşılaştırılmış, farklılıklar dipnotlarda verilmiş ve divanlarda yer almayan şiirler tespit edilmiştir. Mecmuada transkripsiyonu yapılan 371 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerden 370'i gazel, 1'i kıta nazım biçimiyle yazılmıştır. 367 şiirin kime ait olduğu tespit edilmiş fakat 4 şiirin makta beyitleri mecmuada kayıtlı olmadığı için kime ait oldukları tespit edilememiştir. Mecmua incelendiğinde bunun bir nazire mecmuası olduğu anlaşılmıştır. İstinsah tarihi ve müstensih hakkında herhangi bir bilgi tespit edilememiştir. Kayıtlı şiirlerden yola çıkılarak mecmuanın 18. yüzyılın ikinci yarısında yazılmış olma ihtimali ön görülmüştür.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde mecmua türü hakkında genel bilgiler verilmiş, ikinci bölümde ilgili mecmuanın nüsha tavsifi yapıldıktan sonra mecmua çeşitli yönlerden incelenmiş. Son bölümde ise transkripsiyonlu metin ve sonuç bölümü bulunmaktadır. MESTAP tablosu ve mecmuada şiiri bulunan şairlerin biyografileri ise tezin bitimine Ek-1 ve Ek-2 olarak ilave edilmiştir.

Bir şiir mecmuası olan bu tezin amacı divanlarda yer almayan şiirleri edebiyat dünyasına kazandırmak, mecmuada ve divanda yer alan şiirlerin karşılaştırmasını yaparak farklılıkları tespit etmek ve MESTAP çalışmalarına katkıda bulunmaktır.

Bu tezin yazılması aşamasında tez konusunun belirlenmesinden savunma sınavına kadar bana destek veren danışmanım Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR'e değerli

katkılarından dolayı teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca yüksek lisans hocalarım olan Doç. Dr. Hacı İbrahim DEMİRKAZIK ve Doç. Dr. Yakup ÖZTÜRK'e de eğitim hayatıma verdikleri çok değerli katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Son olarak bugünlere ulaşmamda emeklerini esirgemeyen ve daima yanımda bulunan aileme şükranlarımı sunarım.

İlhami ATAĞ

Tarih

ÖZET

Bu çalışmada İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nda Mc Yz K 0131 demirbaş numarasıyla kayıtlı bulunan el yazması şiir mecmuasının dijital ortamda temin edilmiş nüshası kullanılmıştır.

Tamamı 115 varak olan bu mecmuada 1'i kıta 370'i gazel olmak üzere 371 şiir tespit edilmiş, bu şiirlerin transkripsiyonlu aktarımı yapıldıktan sonra metin üzerinde incelemeler yapılmıştır. İstinsah tarihi ve müstensih hakkında bilgi bulunamamıştır fakat şiirlerin az bir kısmı 16. ve 18. yüzyıl şairlerine, çoğu ise 17. yüzyıl şairlerine ait olduğu düşünüldüğünde mecmuanın 18. yüzyılın ikinci yarısında yazılması kuvvetle muhtemeldir.

Toplamda üç bölümden oluşan bu çalışmanın ilk bölümünde mecmua türü hakkında bilgiler verilmiş, ikinci bölümünde ilgili mecmuanın çeşitli yönlerden incelenmesi yapılmış, son bölümünde ise mecmuada yer alan şiirlerin transkripsiyonlu ve divanlarla karşılaştırmalı metni verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Atatürk Kitaplığı, Mecmua, Divan Şiiri, Gazel, Nazire

ABSTRACT

In this study, a digitallally available copy of the manuscript poetry journal, registered with the number MC Yz K 0131 in the Atatürk Library of Istanbul Metropolitan Municipality, was used.

In this journal, all consisting of 115 foils, 371 poems with 1 stanza and 370 lyrics were identified; after the transcriptional transfer of those poems had been carried out, studies on the text were made. No information was found regarding the date of copying and the scribal; however, considering that only a small fraction of the poems belongs to the poets of 16th and 18th centuries and most to the poets of 17th century, the journal is highly likely to have been written in the second half of the 18th century.

In the first part of this study which consists of three sections in total, information about the type of magazine was given. In the second part, the related magazine was examined in various aspects, and in the last section, the text with its transcriptional and comparative analysis with divans of the poems in the magazine is given.

Key Words: Atatürk Library, Periodical, Ottoman Poetry, Lyric, Nazire

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ.....	vii
KISALTMALAR	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMUA

1.1- MECMUANIN TANIMI, EDEBİYAT TARİHİ İÇİNDEKİ YERİ, ÖNEMİ VE SINIFLANDIRILMASI.....	4
--	---

İKİNCİ BÖLÜM

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI MC Yz K 0131 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI

2.1- NÜSHA TAVSİFİ	11
2.2- MECMUADA ŞİİR VE ŞAİRLER DİZİNİ	12
2.3- MECMUADA KULLANILAN ARUZ KALIPLARI.....	14
2.4- MECMUADA NAZİRE OLARAK KAYDEDİLMİŞ ŞİİRLER	16
2.5- MECMUADAKİ ŞİİRLERİN REDİF VE KAFİYESİ	18
2.6-MECMUADA BULUNUP DİVANLARDA BULUNAMAYAN ŞİİRLER...	23

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METİN

3.1- MECMUADA KARŞILAŞILAN PROBLEMLER	24
3.2- METİN TESİSİNDE TAKİP EDİLEN YÖNTEM	24
TRANSKRİPSİYONLU METİN	26
SONUÇ	354
KAYNAKÇA.....	355

EKLER	360
EK-1: MECMUADA ŞİİRİ BULUNAN ŞAİRLER HAKKINDA BİLGİLER.....	360
EK-2: MESTAP TABLOSU.....	410
ÖZGEÇMİŞ	457

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

آ, ا	a, ā, A, Ā	ص	ş, Ş
أ, ا	a, e, A, E	ض	đ, ž, Đ, Ž
ب	b, B	ط	t, T
پ	p, P	ظ	z, Z
ت	t, T	ع	‘
ث	s, S	غ	ğ, Ğ
ج	c, C	ف	f, F
چ	ç, Ç	ق	k, K
ح	h, H	ك	k, g, ñ, K, G
خ	h, H	گا	g, ğ, G
د	d, D	ڭ	ñ
ذ	z, Z	ل	l, L
ر	r, R	م	m, M
ز	z, Z	ن	n, N
ژ	j, J	و	v, V, (o, ö, u, ū, ü)
س	s, S	ه	h, H, (a, e)
ش	ş, Ş	ی	y, Y, (ı, i, ī, ā)

KISALTMALAR

a.g.e. Adı geen eser

Bkz. Bakınız

C. Cilt

D. Divan

DİA Diyanet Ansiklopedisi

MEB Milli Eğitim Bakanlığı

İBB İstanbul Büyükşehir Belediyesi

G. Gazel

M. Mecmua

Ör. Örnek

s. Sayfa

S. Sayı

vb. ve bunun gibi

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Şiir ve Şairler Dizini.....	12
Tablo 2: Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları	14
Tablo 3: Mecmuada Nazire Olarak Kaydedilmiş Şiirler.....	16
Tablo 4: Mecmuadaki Şiirlerin Redif ve Kafiyesi	18
Tablo 5: Mecmuada Bulunup Divanlarda Bulunamayan Şiirler	23

GİRİŞ

Divan edebiyatı, Türk edebiyatı içerisinde uzunca bir dönemi kapsayan ve klasikleşen bir edebiyattır. Türklerin İslamı kabulünden sonra Fars ve Arap edebiyatlarının etkisiyle Türkler arasında gelenek halini almış bir edebiyattır.

Divan edebiyatı içinde en çok ilgilenilen ve tercih edilen yazın türü ise şiir olmuştur. Yine Fars-Arap edebiyatının etkisiyle kullanılan şiir biçimleri de yazın dünyamızı renklendirmiştir. Bu biçimler arasında en çok tercih edilenler gazel, kaside, mesnevi, rubai, terciibent, terkebent vb. nazım formlarıdır. Türk edebiyatında biçimde görülen bu yenilikler muhtevada da kendini göstermiştir. Dolayısıyla divan şiiri hem biçim hem de içerik bakımından Fars-Arap edebiyatlarının etkisi altında kendi sesini yüzyıllar içerisinde bulabilmiştir. Zaman içinde şarkı, tuyuğ gibi nazım biçimleriyle birlikte yeni hayaller, mazmunlar ve temalar da divan şiiri geleneğine dahil edilmiştir.

Özgün şiirlerin yanı sıra diğer şairlerin şiirlerine ölçü, redif ve kafiye bakımından benzer şiirler yazma geleneği ortaya çıkmış ve bu tarzda yazılan şiirlere “nazire” adı verilmiştir. “Nazire” iki cihetle önem arz eder: Birincisi şiirine nazire yazılan şairin şiir alanında gördüğü kabulü gösterir, ikincisi ise nazire yazan şairin edebi kişiliğinin oluşumunda hangi şairlerin etkisinin olduğunu gösterir. Divan şiiri geleneğinde şiirlerine nazireler yazılmış pek çok şair vardır. Bu da demektir ki başka şiirlere yazılmış pek çok da nazire vardır.

Divan edebiyatında sayısız şair, şiirlerini “divan” adı verilen kitaplarda toplamıştır. Nazire tarzında yazılan şiirler ise bazen divanlarda yer almış bazen de “mecmuatünnezair”, “mecmua-i eş’ar”, “şiir mecmuası” gibi adlarla el yazması kitaplarda toplanmıştır. Şiir mecmuası yazarlar şairler olabileceği gibi şair olmadığı halde edebiyatla ilgilenen kişiler de olabilir. Edebiyatımızda Arap alfabesiyle ve el yazısıyla yazılmış yüzlerce belki binlerce şiir mecmuası araştırmacılar tarafından keşfedilmeyi beklemektedir.

Şiir mecmuaları çeşitli yönlerden yazın dünyasına katkılar sunmaktadır. Bir şiir mecmuasında mecmuayı yazanın ve yazıldığı dönemin şiir zevkini ve estetiğini bulmak mümkündür. Bunun yanında divanlarda yer almayan veya divanı bulunmayan/bulunamayan şairlerin şiirlerine de mecmualarda rastlamak mümkündür. Yazılan mecmuanın bir nazire mecmuası olması halindeyse hem şairlerin kimlerden ve

hangi şiirlerden etkilendiğini hem de kendisinden sonra veya çağdaşı olanlar arasında hangi şairleri etkilediğini bulmak mümkündür. Aynı zamanda divanlarda yer alan ve çeşitli sebeplerle yanlış okunan veya okunamayan şiir bölümlerinin doğru okunmasına ve metin tamirine de katkı sunmaktadır.

Divan edebiyatı geleneği içinde kendine yer bulmuş pek çok nazire mecmuası arasında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı MC Yz K 0131 numarada kayıtlı şiir mecmuası bu teze konu olmuştur. Bu mecmua tahminen 18. yüzyılın ikinci yarısında yazılmış bir nazire mecmuasıdır. Müstensihin isminin yazılı olduğu kısım zaman içinde okunmayacak şekilde silindiği için yazarın kimliği tespit edilememiştir.

Bu çalışmada bahsi geçen el yazması eserin dijital ortamda elde edilmiş nüshası kullanılmıştır. Eser nazire mecmuası olması yönüyle önemli görülmüştür. Eserde 75 şaire ait 371 şiir tespit edilmiştir. Bunların pek çoğu nazire tarzında gazel nazım biçimiyle yazılmış şiirlerdir. Bu 75 şairin pek çoğu 17. yüzyılda yaşamış şairlerdir. Bu yönüyle bu çalışma 17. yüzyılda etkili olan şiir zevkini yansıtır niteliktedir. Ayrıca bu çalışmada divanlarda yer almayan 13 şiir tespit edilmiştir. Bu yönüyle de divan edebiyatına katkı sunacak bir çalışmadır denilebilir. Mecmuanın tamamına yakını nazire ve zemin şiirlerden oluşmaktadır fakat başlığı “zemin şiir” olarak kayıtlı 20 şiir ve bu şiirlere yazılmış “nazire” başlıklı 58 şiir tespit edilmiştir. Bunların dışındaki şiirler de zemin şiirler ve nazirelerden oluşmaktadır fakat mecmuada başlığı kaydedilmediği için daha akademik bir gözle incelenmeyi beklemektedir. Ta ki hangi şiirin zemin şiir, hangi şiirin nazire olduğu kesin olarak ortaya çıkabilsin.

Bu araştırmanın amacı söz konusu el yazması şiir mecmuasını transkripsiyon harfleriyle Latin alfabesine aktarmak, mecmuayı çeşitli yönlerden incelemek, nazireleri ve zemin şiirleri ortaya çıkarmak ve divanlarda yer almayan şiirleri tespit edip edebiyat dünyasına kazandırmaktır. Ayrıca mecmuaların sistematik tasnifi projesine (MESTAP) katkı sunmaktır.

Bu çalışma üç bölüme ayrılmış ve ilk bölümde mecmua türü hakkında genel bilgiler verilmiş, ikinci bölümde ilgili mecmuanın nüsha tavsifi yapıldıktan sonra mecmua çeşitli yönlerden incelenmiştir. Son bölümde ise transkripsiyonlu metin ve sonuç bölümü bulunmaktadır. MESTAP tablosu ve mecmuada şiiri bulunan şairlerin biyografileri ise tezin bitimine Ek-1 ve Ek-2 olarak ilave edilmiştir.

Mecmua *MEB İslam Ansiklopedisi* transkripsiyon sistemi ile kaydedilmiştir. Okuma ve transkripsiyon sistemine aktarma esnasında divanına ulaşılan şairlerin şiirleri divanlarda yer alan şiirlerle kıyaslanmış ve farklılıklar/eksiklikler dipnotlarda belirtilmiştir. Ayrıca divanlarda bulunamayan şiirler de dipnotlarda gösterilmiştir. Okunamayan kısımlar “.....” şeklinde ve sonradan tamamlanan kısımlar [.....] şeklinde belirtilmiştir.

Araştırmanın sonucunda mecmuada şiiri bulunan 75 şair tespit edilmiştir. 370 gazel ve 1 kıt'a nazım biçimiyle yazılmış 371 şiirden 367'sinin kime ait olduğu belirlenmiş, 4 şiirin ise mahlas beytinin kaydedilmemiş olması sebebiyle şairi tespit edilememiştir. Mecmua bir nazire mecmuası şeklinde oluşturulmuştur. Şiirlerden 20'si “zemin şiir”, 58'i “nazire” olarak kaydedilmiştir. Geriye kalan şiirlerin de tamamına yakını nazire ya da zemin şeklinde olmasına rağmen hangi şiirin nazire hangisinin zemin şiir olduğu tespit edilememiştir. Mecmuada kayıtlı şiirlerden 13'ü divanlarda bulunamamıştır. Mecmuanın kim tarafından, hangi maksatla, ne zaman yazıldığı tam olarak tespit edilememiştir. Şiiri bulunan şairlerin 18. yüzyılın ilk yarısından sonra hayatta bulunmamaları nedeniyle mecmuanın en erken 18. yüzyılda yazıldığı tahmin edilmiştir. Mecmuanın bir nazire mecmuası olması dolayısıyla da kimliğine ulaşılabilen müstensihinin eğer özel bir amacı yoksa tek amacının nazire mecmuası yazmak olduğu düşünülebilir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMUA

1.1- MECMUANIN TANIMI, EDEBİYAT TARİHİ İÇİNDEKİ YERİ, ÖNEMİ VE MECMUALARIN SINIFLANDIRILMASI

Arapça bir kelime olan mecmua, lügatte “toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi”(Devellioğlu, 2004:596) anlamında kullanılan bir kelimedir.

Mecmua üzerine çalışma yapanların mecmua tanımları küçük farklılıklarla birlikte benzer tanım özelliği göstermektedir. Atabey Kılıç’ın mecmua tanımı şu şekildedir: Muhtelif nesneleri bir araya toplamak anlamındaki Arapça cem‘ mastarından türeyen mecmûa kelimesi, “toplanıp biriktirilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş kitap” şeklinde değerlendirilir. Kültürel ve edebi anlamda ise “mecmualar bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan kitaplardır.”(Kılıç, 2012:75)

Mustafa Uzun’un İslam Ansiklopedisi’nde yazdığı mecmua maddesinin başında şu şekilde tanımlanmıştır: Aynı veya farklı türden seçilmiş çeşitli hacimlerdeki metinlerin ve risalelerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan eserlerin ortak adı. (Uzun, 2003:265)

Mecmuaların İslam edebiyatında ortaya çıkışını Uzun şu şekilde izah etmektedir: Mecmua başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi ayetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin(fevâid), notların, tarihi belge ve kayıtların(tevârih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır.

İslam kültüründe mecmua türü, henüz adı konulmadan Hz. Peygamber’in hadis yazımına izin vermesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Mecmuaların türlerine göre bazı tertip ve şekillere kavuşarak Araplar, Farslar ve Türkler arasında rağbet bulup farklı bir gelişim göstermesi ve çeşitli ilim dallarında müstakil bir telif türü özelliği kazanması ilk örneklerin ortaya çıkışından birkaç asır sonra gerçekleşmiştir. Not defterlerinden meydana gelen özel mecmualar için böyle bir tarihin belirlenmesi zor görünmekle birlikte bunların Osmanlı dönemindeki gelişimine bakarak XV. yüzyıldan itibaren

dikkat çekmeye başladıklarını, XVI. yüzyıldan sonra ise sayı ve çeşitlerinin iyice arttığını söylemek mümkündür.(Uzun, 2003:265,266)

Mecmualar birçok açıdan edebiyatımıza katkı sağlayan eserlerdir. Mecmuaların önemiyle ilgili Yaşar Aydemir şu şekilde görüş beyan etmiştir: Mecmualar, içinde barındırdığı şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu, popülaritesini verir. Ali Şîr Nevâyî'nin şiirleri XV. yüzyıldan XX. yüzyıla kadar mecmualarda yer alıyorsa bu durum hem okuyucu zevkini hem de şairin uzun süreli etkisini gösterir. Edebiyat tarihinin birinci dereceden kaynakları olan tezkirelere yansımamış birçok şair, şiir, tür ve belgede de mecmualar edebiyat tarihinin vazgeçilmez kaynakları durumundadır. (Aydemir, 2007: 123)

Mecmualar, edebiyat araştırmacısına, şairin şiir meşkinde takip ettiği yolu ve beğendiği ustalara ait ipuçlarını verir. Aynı zamanda şairin yolundan gitmiş ve edebî kişiliğini oluştururken kendisinden yararlanmış isimlere ait malzemeler de sunar. Mecmualar, isimleri ve şiirleri unutulmuş, kimi nedenlerle edebiyat tarihindeki yerini alamamış şairler için de birinci dereceden kaynaktır. Mecmuaların önemli işlevlerinden birisi de gerek nüsha eksikliğinden ve gerekse başka nedenlerle divan metnine girmemiş şiirleri içermesidir. Bu açıdan tenkitli metin neşirlerinde mecmuaların metne önemli ölçüde katkısı vardır. Mecmualarda bulunup da tenkitli metne esas teşkil eden nüshalara girmemiş şiirlerin bu nüshalarda olmayışının yukarıda saydığımız çok farklı sebepleri olabilir. Bu sebeplerin her biri aynı zamanda edebiyat araştırmacısının problemidir. Edebiyat araştırmacısının bütün bunları dikkate alarak titiz bir çalışma ile mecmuaları metin tenkitinde kullanması uygun olacaktır.(Aydemir, 2007:135)

Köksal, mecmuaların önemini ve edebiyat tarihine katkılarını maddeler halinde şu şekilde sıralamıştır:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz.
4. Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği halde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır.

5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bent yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıplar vb. örneklerle de mecmualarda karşılaşılabılıriz.
6. Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkânı vardır.
7. Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyeninin şair olduğu bir şiir mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.
8. Mecmualar, -bir kısmı kendisi de şair olan- şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın/şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür.
9. Şiir mecmualarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdî temayüllerin de izini sürmek mümkündür.
10. Bütün bunlarla beraber, özelde şiir mecmualarının, genelde de bütün mecmuaların yukarıda sayılan fayda ve önemleri tek tek ve birbirinden bağımsız olarak incelendiğinde çok fazla bir anlam ifade etmezler. Ama aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmuanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dökecektir. (Köksal, 2012: 409-431)

Mecmualar henüz keşfedilmemiş bir eserin ortaya çıkmasına, tezkirelerde adı geçen yahut kaynaklarda adı hiç zikredilmeyen şairlerle ilgili bilgiye ulaşılmasına, ihtiva ettikleri şiirlerle divanlardaki şiirlerin mukayesesine imkân sağlamak gibi fonksiyonlar icra edebilmektedir.

Türk-İslam tarihinde içeriği ve kapsamı klasik bir tertibe ulaşamamış mecmua türündeki eserlerin sınıflandırılması da bir problem olarak görülmüş ve üzerinde farklı çalışmalar yapılmıştır. Akademisyenler mecmuaların tasnifiyle ilgili yaptıkları çalışmalarda farklı sınıflandırmaları ortaya koymuşlardır. Bu konuda önemli ve kısa bir tasnifi Agâh Sırrı Levend yapmıştır.

Edebiyat tarihimiz bakımından çok önemli olan mecmualar şöyle ayrılabilir:

- a) Nazire mecmuaları,
- b) Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları,
- c) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,

- d) Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
- e) Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar.(Levend,1988:166,167)

Bir diğer sınıflandırma ise Cemal Kurnaz ve Yaşar Aydemir'e aittir: Mecmualar, amaçları bakımından; farklı tarikatların müntesipleri tarafından tarikat mensuplarının ihtiyaçları gözetilerek hazırlanan mecmualar, geniş halk kitlelerine hitap eden mecmualar, belli bir standardın üzerinde estetik zevki bulunan kimseler için hazırlanmış mecmualar, mürettibinin şiir zevki için hazırlanmış mecmualar, sipariş üzerine hazırlanmış mecmualar, tematik mecmualar vb. şeklinde de tasnif edilebilir. Kaside mecmuaları, gazel mecmuaları, tahmis-muhammes mecmuaları, kıta mecmuaları gibi kategoriler, şiir mecmualarında nazım şekillerini merkeze alan sınıflandırmalardır. İçerdiği konu ve türe göre musiki mecmuaları, ilahî mecmuaları, dua mecmuaları, tarih mecmuaları, inşa mecmuaları gibi farklı tasnifler de yapılabilir.(Kurnaz, Aydemir, 2013:53)

Bu kısa tasniflerin dışında Atabey Kılıç ayrıntılı bir mecmua tasnifi yapmıştır:

1- Cilt ve Tertip hususiyetleri bakımından

1.1- Cönkler

1.2- Mecmualar

1.2.1- Tertip durumuna göre mecmualar

1.2.1.1- Mürettep mecmualar

1.2.1.2- Mürettep olmayan mecmualar

1.2.2- Mürettep durumuna göre mecmualar

1.2.2.1- Mürettibi bilinen mecmualar

1.2.2.2- Mürettibi bilinmeyen mecmualar

1.2.3- Aynı zümreye mensup şahsiyetlerin eserlerinin toplandığı mecmualar

2- Şekil bakımından

2.1- Manzum metinler mecmuaları

2.1.1- Kaside mecmuaları

2.1.2- Gazel mecmuaları

2.1.3- Nazire mecmuaları

2.1.4- Muamma mecmuaları

2.1.5- Manzum lügat mecmuaları

- 2.1.6- İlâhi mecmuaları
- 2.1.7- Şehrengiz mecmuaları
- 2.1.8- Na't mecmuaları
- 2.1.9- Hilye mecmuaları
- 2.1.10- Mi'raciyye mecmuaları
- 2.1.11- Matla' mecmuaları
- 2.1.12- Mersiye mecmuaları
- 2.1.13- Çeşitli mesnevilerden seçkileri barındıran mecmualar
- 2.1.14- Güfte mecmuaları
- 2.1.15- Müstezad mecmuaları
- 2.1.16- Tarih mecmuaları
- 2.1.17- Musammat mecmuaları
- 2.1.18- Kıt'a ve rubâ'î mecmuaları
- 2.1.19- Divan mecmuaları
- 2.2- Mensur metinler mecmuaları
 - 2.2.1- Lugaz mecmuaları
 - 2.2.2- Fetva mecmuaları
 - 2.2.3- Tefsir mecmuaları
 - 2.2.4- Şerh mecmuaları
 - 2.2.5- Sakk mecmuaları
 - 2.2.6- Mekân ve tasvirlerini içeren mecmualar
 - 2.2.7- Münşe'ât mecmuaları
 - 2.2.8- Tek şahsa ait inşa örneklerinden oluşan münşe'ât mecmuaları
- 2.3- Karışık manzum ve mensur eserler mecmuaları
 - 2.3.1- Fevâid ve eş'âr mecmuaları
 - 2.3.2- Farklı türleri barındıran mecmualar
- 3- Dil bakımından
 - 3.1- Arapça mecmualar
 - 3.2- Farsça mecmualar
 - 3.3- Türkçe mecmualar
 - 3.4- Çok dilli mecmualar
- 4- Muhteva bakımından

4.1- Din

4.2- Tasavvuf

4.3- İlm-i nûcum/fal ve remil

4.4- Hikâye/latife

4.5- Hezel ve hiciv

4.6- Edviye

4.7- Mûsıkî

4.8- Hat ve kitabet

5- Şahısların tertip etti veya şahıslar için tertip edilen mecmualar(Kılıç, 2012:75-96)

Mehmet Gürbüz'e göre mecmuaların tasnifi şu şekildedir:

Şiir mecmuaları

- I. Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmuaları
 - 1- Gazel mecmuaları
 - 2- Kaside mecmuaları
 - 3- Müstezad mecmuaları
 - 4- Matla mecmuaları
 - 5- Beyit mecmuaları
 - 6- Mısra mecmuaları
 - 7- Farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmualar
- II. Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmuaları
 - 1- Tarih mecmuaları
 - 2- Na't mecmuaları
 - 3- Muamma mecmuaları
 - 4- Lügaz mecmuaları
 - 5- Mehdiye mecmuaları
 - 6- Şehrengiz mecmuaları
 - 7- Farklı konularda yazılmış şiirleri içeren mecmualar
- III. Nazire mecmuaları
- IV. Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmualar

- 1- Aynı zümreye(tasavvufi oluşum, meslek grubu vb.) mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - a- Mevlevi şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - b- Hurufi-Bektaşî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 2- Aynı coğrafyada ya da aynı şehirde yetişmiş veya aynı milliyete mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
- V. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar(Gülbüz, 2012:97-112)

İKİNCİ BÖLÜM

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI MC Yz K 0131 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI

2.1- NÜSHA TAVSİFİ

Eser, İBB Atatürk Kitaplığı'nda T811 Şİİ T811 Şİİ 1 yer numarası ve Mc_Yz_K_0131 demirbaş numarası ile kayıtlı el yazması şiir mecmuasıdır. 215x115 mm ölçülerinde 115 varaktan ibarettir. 19, 25, 48, 51, 52, 63, 72, 82, 84, 86, 104, 105, 114. varaklar boştur. Eserin ilk sayfasında Arap harfleriyle sonradan yazıldığı belli olacak şekilde “Mecmua-i Eş‘ar” başlığı yazılıdır. Müstensihin adı ya hiç yazılmamış ya da zaman içinde silinmiştir. Eserde modern rakamlarla sonradan varak numaraları yazılmıştır. Sayfalarda satır ve sütun sayısı düzenli değildir. Bazı sayfalarda 6 şiir bulunurken bazılarında 1 şiire kadar şiir sayısı azalmıştır. Bazı sayfalar ise tamamen boş bırakılmıştır. Eserdeki 20 adet şiirin başlığı “Sahib-i Zemin...” şeklinde oluşturulmuş ve onlardan sonra gelen şiirlere de “Nazire-i” başlığı yazılmıştır. Bu başlıkların kimisi kırmızı, kimisi yeşil olarak yazılmıştır. “Nazire-i ...” başlığı bulunan 58 şiir bulunmaktadır. Diğer şiirlerin başlığı ise şairin mahlası şeklinde yazılmıştır. Bazı şiirlerde ise hiç başlık yazılmamıştır. Bir nazire mecmuası olduğu anlaşılan bu eserde toplamda 371 şiir yer almakta olup bunlardan 1’i kıta, 370’i gazel nazım biçimiyle yazılmıştır. Bu şiirlerin 4 tanesi yarım bırakıldığı için kime ait olduğu belli değildir. Eserin istinsah tarihi ve müstensihi hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Eserde 75 farklı şaire ait zemin şiirler ve nazireler bulunmaktadır. Bu şairlerin bir kısmı 16. yüzyılda ve 18. yüzyılın ilk yarısında yaşamış şairler, çoğunluğu ise 17. yüzyılda yaşamış şairlerdir. Bu bilgiler göz önüne alındığında eser en erken 18. yüzyılın ikinci yarısında kaleme alınmış olmalıdır.

Eserde yazılı ilk beyit:

Gülçîn olamaz dest-i temâşâ çemenümden/Leb-beste-i nâzam söz alınmaz
dehenümden

Eserde yazılı son beyit:

Dergeh-i bâb-ı cedîde Zîver eski bendedür/Ân-be-ân olmağda aña feyz-i
Mevlânâ yeñi

2.2- MECMUADA ŞİİR VE ŞAİRLER DİZİNİ

Mecmuada 1 kıta 370 gazel olmak üzere toplam 371 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerin 103 tanesi Naili, Sabri, Fehim, Fâizi, ve Neşati'ye aittir. Bu beş şairin şiirlerinin toplamı mecmuada bulunan tüm şiirlerin %27,76'sını teşkil etmektedir. En fazla şiir sayısı 35 adetle Naili'ye aittir. Aşağıdaki tabloda alfabetik olarak şairlerin mahlası, şiir sayıları, mecmuda bulunan şiir numaraları ve nazım biçimleri gösterilmiştir.

Tablo 1: Mecmuada Şiir ve Şairler Dizini:

Şairin Mahlası	Mecmua-daki Şiir Sayısı	Şiir Numaraları	Nazım Biçimi
'Adlî	1	12	Gazel
'Âlî	1	259	Gazel
'Ârif	7	151,162,220,223,239,293,358	Gazel
'Atâyi	5	22,47,79,281,306	Gazel
'Âzim	1	240	Gazel
Bahâyi	3	116,143,189	Gazel
Bâkî	5	6,140,141,230,354	Gazel
Cem'î	9	29,39,132,182,252,274,320,335,363	Gazel
Cevrî	14	102,108,121,123,144,174,196,203,234,262,301,342,345,347	Gazel
Cezmî	2	237,283	Gazel
Dürri	1	2	Gazel
Edîb	1	350	Gazel
Fâizî	16	25,49,78,107,122,124,135,166,171,180,195,212,265,282,288, 298	Gazel
Fasîh	11	23,31,191,249,256,269,275,284,286,291,357	Gazel
Fehîm	18	18,43,50,54,104,109,125,129,145,168,197,199,204,206,242, 243,267,324	Gazel
Fennî	1	319	Gazel
Ferîdün	1	340	Gazel
Fethî	4	28,91,276,279	Gazel
Feyzî	4	27,85,277,294	Gazel
Güftî	2	201,334	Gazel
Hâletî	4	142,165,210,312	Gazel
Halîm	1	228	Gazel
İshak	1	55	Kıt'a
'İsmetî	10	97,117,146,156,160,172,214,251,264,285	Gazel

‘İzzetī	1	322	Gazel
Kāşif	4	94,187,236,332	Gazel
Kelīm	6	126,207,292,302,314,343	Gazel
Lütfī	1	211	Gazel
Mahvī	2	17,200	Gazel
Mantıkī	1	313	Gazel
Mezākī	10	52,59,92,205,219,226,326,341,361,369	Gazel
Nābī	8	1,74,176,183,208,216,248,346	Gazel
Nahīfī	2	177,333	Gazel
Nāilī	35	35,63,71,83,84,88,93,95,99,103,110,128,149,150,153,154,158, ,159,161,164,167,169,175,218,222,246,255,257,268,290, 295,304,328,338,355	Gazel
Na‘īm	7	9,51,68,73,188,217,310	Gazel
Nazīf	1	75	Gazel
Nazīm	2	317,370	Gazel
Nazmī	1	254	Gazel
Nedīm	1	323	Gazel
Nef‘ī	7	16,32,33,37,138,209,336	Gazel
Nergisī	1	111	Gazel
Nesīb	1	3	Gazel
Neşātī	15	36,58,80,89,100,173,224,229,278,325,329,339,349,356,360	Gazel
Nisārī	2	14,233	Gazel
Rāgıb	1	184	Gazel
Rā‘iz	1	67	Gazel
Rāmī	3	40,76,318	Gazel
Rāsih	1	42	Gazel
Rāşid	2	41,364	Gazel
Rızā‘ī	3	26,98,131	Gazel
Riyāzī	11	8,120,137,155,181,213,232,266,287,299,303	Gazel
Rüşdī	11	106,198,215,250,261,316,344,348,351,366,368	Gazel
Sābir	1	330	Gazel
Sābit	1	247	Gazel
Sabrī	19	15,21,38,45,72,81,82,115,119,130,136,139,170,202,258,273, 289,300,362	Gazel
Sāmī	1	227	Gazel
Sāmī‘ī	3	57,193,272	Gazel
Sırrī	9	5,64,87,101,105,186,260,307,331	Gazel

Sükkerî	3	56,327,367	Gazel
Sükûnî	1	86	Gazel
Şehrî	5	10,44,53,60,244	Gazel
Şerîf	1	315	Gazel
Şeyhî	1	321	Gazel
Şinâsî	2	7,231	Gazel
Tâhir	1	253	Gazel
Tâlib	11	4,61,65,66,69,112,178,185,192,309,353	Gazel
Tıflî	2	62,225	Gazel
Vahyî	1	337	Gazel
Vâsık	1	270	Gazel
Vecdî	8	90,127,148,152,157,163,352,359	Gazel
Vecîhî	3	24,147,190	Gazel
Vehbî	1	271	Gazel
Yahyâ	14	13,20,30,34,46,48,77,114,134,179,263,297,305,311	Gazel
Yümni	6	221,235,245,296,308,365	Gazel
Zîver	1	371	Gazel
Zuhûrî	6	19,70,113,133,238,241	Gazel
BELİRSİZ	4	11,96,118,194	Gazel

2.3- MECMUADA KULLANILAN ARUZ KALIPLARI

Mecmuada yer alan şiirlerde aruzun 7 farklı bahrine ait 11 farklı kalıbı kullanılmıştır. Mecmuada remel bahri şiirlerin %34,77'sinde, hezec bahri %33,42'sinde, muzari bahri %14,55'inde, müctes bahri %11,05'inde, hafif bahri %4,04'ünde, münserih bahri %1,88'inde ve recez bahri %0,26'sında kullanılmıştır. Aşağıdaki tabloda aruz kalıbı, bahrin adı, şiir numaraları ve şiir adedi gösterilmiştir.

Tablo 2: Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları

Kullanılan Aruz Kalıbı	Aruz Bahri	Mecmuadaki Şiir Numarası	Şiir Sayısı
fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün	Remel	45-46-62-63-88-89-90-91- 92-138-139-144-145-146- 147-148-149-150-151-179- 180-181-182-186-187-188- 199-200-212-213-215-216-	65

		217-225-226-227-228-229- 248-249-250-258-259-265- 266-267-287-288-293-294- 303-304-305-306-336-337- 338-339-340-341-342-343- 344-366-371	
fā'ilātūn/fā'ilātūn/fā'ilūn	Remel	55	1
fe'ilātūn/ fe'ilātūn/fe'ilātūn/fe'ilūn	Remel	66-67-72-73-77-78-79-80- 81-82-102-103-104-114-115- 116-117-118-121-122-152- 153-154-155-156-157-158- 159-165-166-167-168-169- 176-177-178-262-263-264- 300-301-302-307-308-309- 320-321-324-325-326-327- 331-332-345-346-347-348- 349-350-351-354-362-363-	63
fe'ilātūn/ mefā'ilūn/ fe'ilūn	Hafif	123-124-125-126-129-130- 131-132-133-233-234-235- 236-241-242-	15
mefā'ilūn/ mefā'ilūn/ mefā'ilūn/ mefā'ilūn	Hezec	6-7-8-9-12-13-40-41-42-74- 75-76-83-84-96-97-98-170- 171-172-173-189-190-191- 192-193-194-214-218-219- 220-221-222-223-224-230- 231-232-253-254-289-290- 291-292-297-298-299-311- 312-313-314-315-355-356- 357-358-359-360-361-	59
mef'ulū/mefā'ilū/mefā'ilū/fe'ulūn	Hezec	1-2-3-4-5-14-15-16-17-18- 19-20-21-22-23-24-25-26- 27-28-29-30-31-32-33-34- 35-36-37-93-94-101-127- 128-160-161-162-163-164- 174-175-195-196-197-198- 201-202-203-204-205-209- 210-211-243-244-245-278-	65

		279-280-295-296-334-335-352-353-	
mefā'ilün/fe'ilātün/ mefā'ilün/fe'ilün	Müctes	10-11-43-44-50-54-60-61-68-69-86-87-99-100-105-106-107-108-109-110-111-112-113-237-238-255-256-257-260-261-281-282-283-284-285-286-328-329-330-364-365-	41
mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün	Muzari	38-39-52-53-51-64-65-85-95-119-120-134-135-136-137-140-141-142-183-184-185-206-207-208-239-240-246-247-251-252-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-310-316-317-318-319-322-323-333-367-368-369-370-	52
müfte'ilün/fā'ilün/ müfte'ilün/fā'ilün	Münserih	47-48-49-56-57-58-59-	7
mef'ülü/fā'ilātün/ mef'ülü/fā'ilātün	Muzari	70-71-	2
müfte'ilün/mefā'ilün/ müfte'ilün/mefā'ilün	Recez	143-	1

2.4- MECMUADA NAZİRE OLARAK KAYDEDİLMİŞ ŞİİRLER

Mecmuada yer alan şiirlerin tamamı ya zemin şiir ya da nazire şeklinde yazılmış şiirdir fakat “zemin şiir” başlığı bulunan 20 şiir, “nazire” başlığı bulunan 58 şiir tespit edilmiştir. Diğer şiirlerin hangilerinin nazire, hangilerinin zemin şiir olduğu kesin olarak tespit edilememiştir. Aşağıda verilen tabloda doğruluğu mecmudaki kayda göre kesin olan zemin şiirler ve onlara yazılan nazireler verilmiştir.

Tablo 3: Mecmuada Nazire Olarak Kaydedilmiş Şiirler:

Mahlas	Zemin Şiir No	Mahlas	Nazire Şiir No
Nābī	1	Dürri	2
		Nesib	3

		Tālib	4
		Sırrī	5
Bākī	6	Şināsī	7
		Riyāzī	8
		Na'im	9
		'Adlī	12
		Yahyā	13
Yahyā	20	Sabrī	21
		Atāī	22
		Fasīh	23
		Vecihī	24
		Fā'izī	25
		Rızāī	26
		Feyzī	27
		Fethī	28
		Cem'ī	29
Yahyā	30	Fasīh	31
Sabrī	72	Na'im	73
Nābī	74	Nazīf	75
		Rāmī	76
Yahyā	77	Fāizī	78
		Atāī	79
		Neşātī	80
		Sabrī	81-82
Fehīm	129	Sabrī	130
		Rızāī	131
		Cem'ī	132
		Zuhūrī	133
Yahyā	134	Fāizī	135
		Sabrī	136
		Riyāzī	137
Nābī	176	Nahīfī	177
		Tālib	178
Nābī	183	Rāgıb	184
		Tālib	185
Sırrī	186	Kāşif	187

		Na'īm	188
Bahāyī	189	Vecīhī	190
		Fasīh	191
		Tālib	192
		Sāmi'ī	193
Fāizī	195	Cevrī	196
		Fehīm	197
		Rüşdī	198
Nef'ī	209	Hāletī	210
		Lutfī	211
Yahyā	263	İsmetī	264
Vasık	270	Vehbī	271
Sabrī	273	Sāmi'ī	272
		Cem'ī	274
		Fasīh	275
		Fethī	276
		Feyzī	277
Neşātī	278	Fethī	279
Rāşid	364	Yümnī	365
	TOPLAM 20		TOPLAM 58

2.5- MECMUADAKİ ŞİİRLERİN REDİF VE KAFİYESİ

Mecmuada yer alan 371 şiirden yalnızca 1 şiirde kafiye kullanılmamış, sadece redif kullanılmıştır. 7 şiirde ise redif kullanılmamış yalnızca kafiye kullanılmıştır. 363 şiirde ise hem kafiye hem redif kullanılmıştır. 175 şiirde sözcük halinde redif (şiirlerin %47,16'sı), 47 şiirde ek halinde redif (şiirlerin %12,66'sı), 142 şiirde ek(+)sözcük şeklinde redif (şiirlerin %38,27'si) kullanılmıştır. Aşağıdaki tabloda hangi şairlerin kaç numaralı şiirlerde hangi kafiye ve redifi kullandığı gösterilmiştir.

Tablo 4: Mecmuadaki Şiirlerin Redif ve Kafiyesi:

MAHLAS	ŞİİR NO	KAFİYE	REDİF
Nābī, Dürri, Nesīb, Tālib, Sırrī	1-2-3-4-5	-an(-en)	-ümden
Bākī, Şināsī, Riyāzī,	6-7-8-9-12-13-230-	-āb	-āsā

Na'īm, 'Adlī, Yahyā	231-232		
Şehrī, BELİRSİZ, Tālib	10-11-60-61	-āb	baña
Nisārī, Sabrī, Nef'ī, Mahvī, Fehīm, Zuhūrī	14-15-16-17-18-19	-ā	-yı kıyāmet
Yahyā, Sabrī, Atāī, Fasīh, Vecīhī, Fāizī, Rızāī, Feyzī, Fethī, Cem'ī	20-21-22-23-24-25- 26—27-28-29	-ān	-ı ħarābāt
Yahyā, Fasīh	30-31	-ūn	- maḥabbet
Nef'ī, Yahyā, Nāilī, Neşātī,	32-33-34-35-36-37	-eh	-i mest
Sabrī, Cem'ī	38-39	-ā	-ya bir gelür
Rāmī, Rāşid, Rāsih	40-41-42	-er	-de almışdur
Fehīm, Şehrī	43-44	-āb	ile baḥş
Sabri, Yahyā	45-46	-āb	sürḥ
Atāī, Yahyā, Fāizī	47-48-49	-ūn	-dur baña
Fehīm, Mezākī	50-52	-end	-i istiḡnā
Şehrī, Fehīm, Na'īm	51-53-54	-em	āşinā
İshak	55		āh
Sükkerī, Sami'ī, Neşātī, Mezākī	56-57-58-59	-ān	-ı şubḥ
Tıflī, Nāilī	62-63	-ül	-dür baña
Sırrī, Tālib	64-65	-et	-i devā
Tālib, Rāiz	66-67	-āz	baña
Na'īm, Tālib	68-69	-ād	her i bād-ābād
Zuhūrī, Nāilī	70-71	-āb	göster
Sabrī, Na'īm	72-73	-āde	olur
Nābī, Nazīf, Rāmī	74-75-76	-em	abūl itmez
Yahyā, Fāizī, Atāī, Neşātī, Sabrī	77-78-79-80-81-82	-ān	idi ays
Nāilī	83-84	-ū	-ya bağlanmış
Feyzī	85	-at(-et)	virilmiş
Sükünī, Sırrī	86-87	-āḡ	lāzımdur
Nāilī, Neşātī, Vecdī, Fethī, Mezākī	88-89-90-91-92	-er	-inden bellidür

Nāilī, Kāşif	93-94	-ar(-er)	-ı doldur
Nāilī	95	-iş	-i gösterür
BELİRSİZ	96	-ām	ile olmaz
İsmetī, Rızāī	97-98	-āl	-ler şalmış
Nāilī, Neşātī	99-100	-est	olup kalmış
Sırrī	101	-ūm	-uz
Cevrī, Nāilī, Fehīm	102-103-104	-āh	nesīm
Sırrī, Rüşdī	105-106	-er	midür nedür bilmem
Fāizī, Cevrī, Fehīm, Nāilī, Nergisī, Tālib, Zuhūrī	107-108-109-110- 111-112-113	-ā	nedür bilmem
Yahyā, Sabrī, Bahāyī, İsmetī, BELİRSİZ	114-115-116-117-118	-ān	-ı nesīm
Sabrī, Riyāzī	119-120	-et	istesem
Cevrī, Fāizī	121-122	-ūn	idelüm
Cevrī, Fāizī, Fehīm, Kelīm	123-124-125-126	-āğ	-dur göñlüm
Vecdī, Nāilī	127-128	-el	aldum
Fehīm, Sabrī, Rızāī, Cemī, Zuhūrī	129-130-131-132-133	-āb	neydügin bilmem
Yahyā, Fāizī, Sabrī, Riyāzī	134-135-136-137	-āne	olmayam
Nefī, Sabrī	138-139	-üm	neydügin
Bākī, Hāletī, Bahāyī	140-141-142-143	-ār	-dan
Cevrī, Fehīm	144-145	-āde	-den
İsmetī, Vecihī, Vecdī, Nāilī, ‘Ārif	146-147-148-149- 150-151	-ān	görmesün
Vecdī, Nāilī, Riyāzī	152-153-154-155	-ān	-ı ucın
İsmetī, Vecdī, Nāilī	156-157-158-159	-em	ne disün
İsmetī, Nāilī, ‘Ārif	160-161-162	-āz	idemezsün
Vecdī, Nāilī	163-164	-ūş	görünsün
Hāletī, Fāizī, Nāilī	165-166-167	-ān	-ından
Fehīm, Nāilī	168-169	-ā	-yı cünün
Sabrī, Fāizī, İsmetī, Neşātī	170-171-172-173	-īn	-inden
Cevrī, Nāilī	174-175	-er	-ümden
Nābī, Nahīfī, Tālib	176-177-178	-ān	-um diyerek

Yahyā, Fāizī, Riyāzī, Cem'ī	179-180-181-182	-ānı	-dur gönül
Nābī, Rāgıb, Tālib	183-184-185	-ā	degül
Sırrī, Kāşif, Na'īm	186-187-188	-en	ol
Bahāyī, Vecihī, Fasīh, Tālib, Sāmi'ī	189-190-191-192-193	-ād	-uñ ey bülbül
BELİRSİZ	194	-er	-li sulţānum
Fāizī, Cevrī, Fehīm, Rüşdī, Güftī	195-196-197-198-201	-īde	
Fehīm, Mahvī	199-200	-āğ	-ı arzū
Sabrī, Cevrī, Fehīm, Mezākī	202-203-204-205	-er	eyle
Fehīm, Kelīm, Nābī	206-207-208	-āğ	-ına
Nef'ī, Hāletī, Lutfī	209-210-211	-ān	elimüzde
Fāizī, Riyāzī	212-213	-ān	-uz hele
İsmetī, Nāilī, Mezākī, 'Ārif, Yümnī	214-218-219-220-221	-ān	şanma
Rüşdī, Neşātī, Edīb	215-349-350-351	-en	peymāne
Nābī, Na'īm	216-217	-ū	-lar yine
Nāilī, 'Ārif, Neşātī	222-223-224	-ūr	oldı gitdükçe
Tıflī, Mezākī, Sāmi, Halīm, Neşātī	225-226-227-228-229	-īşe	-dür her kaçresi
Nisārī, Cevrī, Yümnī, Kāşif, Zuhūrī, Fehīm	233-234-235-236-241-242	-ār	-ı ma'nīdür
Cezmī, Zuhūrī	237-238	-ār	-umuz yokdur
'Ārif, 'Āzim	239-240	-iş	budur
Fehīm, Şehrī, Yümnī	243-244-245	-ūs	degüldür
Nāilī, Sābit	246-247	-ār	oldı 'andelīb
Nābī, Fasīh, Rüşdī	248-249-250	-āb	itdüñ bu şeb
İsmetī, Cem'ī	251-252	-ān	-a çıkdı hep
Tāhir, Nazmī	253-254	-este	eyler hep
Nāilī, Fasīh	255-256	-ār	-e degmez mi
Nāilī	257	-āl	gelmedi mi
Sabrī, 'Ālī	258-259	-āb	
Sırrī, Rüşdī	260-261	-ār	-a ҡalmışdur
Cevrī, Yahyā, İsmetī	262-263-264	-ād	ister
Fāizī, Riyāzī	265-266-287-288	-er	girdāb olur

Fehīm	267	-ā	bī-tāb olur
Nāilī, Fasīh	268-269	-iş	görülmedi
Vāsık, Vehbī	270-271	-ā	-lanur
Sāmi‘ī, Sabrī, Cem‘ī, Fasīh, Fethī, Feyzī	272-273-274-275- 276-277	-ān	-uñam senüñ
Neşātī, Fethī	278-279	-āl	-üñ
BELİRSİZ	280	-āb	-ı cemālüñ
Atāī, Fāizī	281-282	-āb	-ı sebū
Cezmī, Fasīh	283-284	-ār	gelmez mi
İsmetī, Fasīh	285-286	-ār	-a döner
Sabrī, Nāilī, Fasīh, Kelīm	289-290-291-292	-at(-et)	-uñ kimdir
‘Arif, Feyzī	293-294	-ān	-ın bilür
Nāilī, Yümnī	295-296	-er	-ümden
Yahyā, Fāizī, Riyāzī	297-298-299	-ān	olmasun dirsün
Sabrī, Cevrī, Kelīm	300-301-302	-ā	sensin
Riyāzī, Nāilī	303-304	-et	neydügin
Yahyā, Atāī	305-306	-āb	-ı iñleden
Sırrī, Yümnī, Tālīb	307-308-309	-ān	olmaz
Na‘īm	310	-ān	-ımuz
Yahyā, Hāletī, Mantıkī, Kelīm, Şerīf	311-312-313-314-315	-ār	-umdan
Rüşdī, Nazīm, Rāmī, Fennī	316-317-318-319	-āb	istemez misin
Cem‘ī, Şeyhī	320-321	-et	olan
İzzetī, Nedīm, Nahīfī	322-323-333	-et	olmasun
Fehīm, Cevrī	324-347	-ā	fitne
Neşātī, Mezākī, Sükkerī, Rüşdī	325-326-327-348	-eh	mestāne
Nāilī, Neşātī, Sābir	328-329-330	-ār	-a dek giderüz
Sırrī, Kāşif	331-332	-īr	olmaz
Güftī, Cem‘ī	334-335	-ū	mı şanırsun
Nef‘ī, Vahyī, Nāilī, Neşātī, Ferīdūn, Mezākī	336-337-338-339- 340-341	-āb	gelsün çeşmüne
Cevrī, Kelīm, Rüşdī	342-343-344	-ā	-dan bile
Cevrī, Nābī	345-346	-āne	ile

Vecdī, Tālib	352-353	-ār	eyleme yā Rab
Bākī	354	-āb	gibi
Nāilī, Neṣātī, Fasīh, ‘Arif	355-356-357-358	-ā	-dur hep
Vecdī, Neṣātī, Mezākī	359-360-361	-ey	-dür bu
Sabrī, Cem‘ī	362-363	-ā	mı gelür
Rāṣid-Yümnī	364-365	-ā	-lıkdur
Rüṣdī	366	-ān	-dur perçemüñ
Sükkerī, Rüṣdī, Mezākī, Nazīm	367-368-369-370	-eb	-i ğarīb
Zīver	371	-ā	yeñi

2.6- MECMUADA BULUNUP DİVANLARDA BULUNAMAYAN ŞİİRLER

Tablo 5: Mecmuada Bulunup Divanlarda Bulunamayan Şiirler:

Mahlas	Mecmuadaki Şiir Numarası	Şiir Sayısı
Dürri	2	1
Nisārī	14-233	2
Rızāyī	26-98	2
Feyzī	85-294	2
Āzim	240	1
Naẓmī	254	1
Naẓīm	317	1
Rāmī	318	1
Şeyhī	321	1
Rüṣdī	366	1
TOPLAM		13

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METİN

3.1- MECMUADA KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Müstensihin dikkatsizliği, yorgunluğu veya o günkü psikolojik durumu; kâğıdın kalitesi, mürekkebin zaman içinde dağılması veya eserin nemli ortamlarda bulunması gibi sebeplerle el yazması eserlerin bazı kısımlarında okunma güçlüğü yaşanmaktadır.

Transkripsiyonu ve çeşitli yönlerden incelemesi yapılan bu mecmuada karşılaşılan problemleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Mecmua sayfalarında şiirlerin çoğunun genel bir tertip hususiyeti gözetilmeksizin gelişigüzel bir şekilde kaydedilmesi.
- Şiirlerin bazı kısımlarının mürekkebinin dağılması nedeniyle okunamaması.
- Bazı şiirlerin(4 gazel) makta bölümlerinin yazılmaması nedeniyle kime ait olduklarının tespit edilememesi.
- Aynı mahlası birden çok şairin kullanması nedeniyle bazı şiirlerin hangi şair tarafından yazıldığının tespit edilememesi.
- Mecmuada kayıtlı şiirlerin divanlarda kayıtlı şiirlerle karşılaştırılması amacıyla divanların transkripsiyonlu nüshalarının tespit edilmesi için yapılan çalışmada bazı divanlara ulaşılamaması.
- Divanı bulunmayan bazı şairlerin şiirlerinin mecmuada kayıtlı olması nedeniyle karşılaştırmaların bir kısmının yapılamamasına bağlı olarak şiirlerin okunamayan kısımlarında metin tamirinin yapılamaması.
- Divanlarda yer almayan şiirlerin okunamayan kısımlarının metin tamirinin yapılamaması.

3.2- METİN TESİSİNDE TAKİP EDİLEN YÖNTEM

- Metin tamiri yapılırken sonradan tamamlanan kısımlar köşeli parantez “[]” içinde verilmiştir.
- Mecmuada şiir numarası yer almamasına karşın transkripsiyon metninde şiirlere numara verilmiştir.

- Başlığı bulunmayan şiirlere köşeli parantez içinde “[Gazel-i ...]” şeklinde başlık yazılmıştır.
- Şiirlerin başlık kısmının altına şiirde kullanılan aruz kalıbı tespit edilerek yazılmıştır.
- Mecmuadaki şiirler divanlarda kayıtlı olanlarla karşılaştırılmış ve farklılıklar dipnotlarda gösterilmiştir.
- Divanlarda yazılıp da mecmuada yazılmayan beyitler dipnotlarda verilmiştir.
- Mecmuada okunamayan ve divanlarda da bulunamayan şiirlerin okunamayan bölümleri “.....” şeklinde gösterilmiştir.
- Divanlarla karşılaştırılan şiirlerin divanlarda kaç numaralı gazel olduğu dipnotlarda verilmiştir.
- Divanlarda bulunamayan şiirler dipnotlarda “..... Divanı’nda bulunamadı” şeklinde belirtilmiştir.
- Şiirlerin transkripsiyonu yapılırken MEB İslam Ansiklopedisi transkripsiyon sistemi esas alınmıştır.

TRANSKRİPSİYONLU METİN

Mecmū'a-i Eş'ār

[1a]

[1b] 001

Şāhib-i Zemīn Üstādü's-Şu'arā Nābī Efendi

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Gülçīn olamaz dest-i temāşā çemenümden
Leb-beste-i nāzam söz alınmaz dehenümden
- 2 Ol Yūsuf-ı hüsne ne kadar olsa da ber-dest
Bū düzd olamaz bad-ı şabā pīrehenümden
- 3 Ol āyīneyem kim göremez t̄alib vaşlum
Bir şūret-i ümmīd ser-ā-pā-yı tenümden
- 4 Mümkün mi ham-ı zülfüme bend olmaya 'uşşāk
Āhū-yı şabā reste degülken resenümden
- 5 Bir t̄āze nihālem ki dehānum [gibi] yokdur
Ālūde leb-i dā'īye sīb-i zeķanümden

001. Bilkan, Ali Fuat (1993), *Nābī'nin Türkçe Divanı (Karşılaştırmalı Metin)*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. **G. 631**

001'de yazılmayan beyit:

'Uşşākı helāk eylemege hançer-i hūbān/Furşat mı bulur ğamze-i hātır-şikenümden **D.**

001.1a, temāşā: temennā **D.**

2a, ber-dest: ter-dest **D.**

6 Dilber dehenünden bu nevāyīn ğazel olsun

Nābī yine yārāna hediye sūḥanūmden

002

Naẓīre-i Dürri

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Ağzın açamaz ğonca ḥicāb-ı dehenūmden

Güller kızarur vecche-i ḥasenūmden

2 Ulu sāḥir-i üstād-ḥāham ki

Behrām felekde ḥāzer eyler fitenūmden

3 Ol pādīşeh-i Mışr-ı cemālem ki ārāste

Biñ Yūsuf olur ser-zede çāh-ı zeḳanūmden

4 Ya zülf-i siyeh ya müjedür ya ḥam-ı ebrū

Ser-mū-yı zuhūr itmedi bī-cā bedenūmden

5 Dürri gibi biñ 'āşık-ı şūrīdeyi aşmam

Zencīr-i ḥam-ı turre-i 'anber şikenūmden

002. Kılıç, İhsan (2010), *Gümülcineli Dürri Divanı*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van. **G. bulunamadı.**

Nazîre-i Nesîb

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

- 1 Şad pâre olur gül ğam-ı reşk-i bedenümden
Haclet-zededür berg-i senem pîrehenümden
- 2 Ol bâğ-ı bihānam ki degül pā-zede şahnum
Gülçîn-i vişāl olmadı kimse çemenümden
- 3 Ol va'de-i hilāfım ki dahı nām-ı vefāyı
Kendüm bile gūş itmedüm ašlā dehenümden
- 4 Āyîne elümden n'ola düşmezse hemîşe
Bî-hūş oluram ḥasret-i vech-i ḥasenümden
- 5 Hem-kāse-i Qays oldu niçe 'aql-ı Felāṭūn
Sihr-āveri ğamze-i bisyār-ı fenümden
- 6 Bir rind-i perişānî meyḥāne-i nāzem
Metsem mey-i la'l-i leb-i sükker şikenümden
- 7 Bu sözleri dilberden işitdükçe Nesîb
Ārām u sükūn gitdi ser-ā-pā-yı tenümden

Nazîre-i Tâlib

[mef'ûlü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün]

1 Çîn oldı çemen sünbül-i 'anber şikenümden

Dehr oldı Hoten bû-yı gül ü yâsemenümden

2 Bî-zâr sitem gamze-i bî-dâd-ı fenümden

Âzürde-dil âfet nigeş-i pür-fitenümden

3 Âyîne olur şûret-i dîvâr-ı taḥayyür

Yek-naḫra-i mir'ât-ı cemâl-i ḥasenümden

4 Her serv-i sehî bir elif-i âh-ı çemendür

Ḥasret-keşî-i ḳadd-i ḳıyâmet fikenümden

5 Zindân-ı gamuñ niçe zamân oldı esîri

Yûsuf elem-i ḥasret-i çâh-ı zeḳanümden

6 Nâzîkdür ol deñlü kim olur verd-i sefidüm

Hem-reng-i benefşe semen-i pîreḥenümden

7 Mey-ḥ'âra ider zühdü hevâ-yı mey-i la'lüm

Maḥmûr gelen mest gider encümenümden

8 Yād itmez idi cāşni-yi āb-ı hayātı
Nūş itse eger Hızr zülāl-i sūhanümden

9 Bu nazm-ı teri Tālib-i şīrīn sūhanümle
Bir buse-i cān-baḥşa deḡışdüm dehenümden

005

Nazīre-i Sırrī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Lerzān-ı kazā ḡamze-i āşüb fitenümden
Tersān-ı kader nazra-i şūriş fikenümden
- 2 Sālīm olamaz kūşe-i çeşmümdaki ḡamze
Āşār-ı füsün-ı nıgeh-i pür fitenümden
- 3 Pervāne-i şem'-i ruḡ-ı pür nūrum olur ḡüsn
Pervāz idemez pertev-i vech-i ḡasenümden
- 4 Gül ḡonca olursa bıkır-i beyān-ı ḡacālet
Hengām-ı sūhan şīve-i nuṭḡ-ı dehenümden

005. Kazan, Şevkiye (2003), *Üsküdarlı Sırrī, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği, Divānı, Şerhu Medhi'n-Nebi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. **G. 90**

005. 1a, fitenümden: fenümden **D.**

4a, bıkır-i beyān-ı ḡacālet: ser-be girībān-ı ḡacālet **D.**

- 5 Hūrān-ı behiřt itse sezā bŭ-yı gedāyı
Gīsŭ-yı girih-gīr-i şiken-ber řikenŭnden
- 6 Bīñ Yūsuf-ı sīr-āb-ı cemāle ola mālīk
Cŭyā-yı taħarrŭc teh-i řāh-ı zeķanŭnden
- 6 Ma'dŭm ola yazı varağından eşer-i rŭz
Bī-tāķat olup pençe-i 'işmet řikenŭnden
- 7 Vā çeşm-i viřālŭm ola Ya'ķŭb şıfat hep
Bu yāftegān-ı laħlaħa-i pīrehenŭnden
- 8 Pŭr sŭħte-i şem'-i cemālŭm olur elbet
Pervāne-i gŭzāriř bulamaz encŭmenŭnden
- 9 Cānāne lisānından idŭp Sırrī bu naşmı
Pŭr şehd ideyŭm kām-ı mezāķı sŭħanŭnden

[2a] BOş SAYFA

[2b] BOş SAYFA

6a, yazı varağından: bāzŭ-yı vera'dan D.

Merhûm Şâhib-i Zemîn Bâkî

[mefâ'îlün/ mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Ayaklarda alur sünbül o zülf-i n m-t b- s 
 a u la ba s iderse ba a çıkmaz m  g-i n b- s f
- 2 Hev   içre ezel bir adme urd  ar ar-ı  hum
 Döner d l b-ı  ar  ol dem bu demdür  siy b- s 
- 3 Der nu  p r ma' rif hem-ni  n   merd-i ' rif ıl
 Açılma ey yüzi g l a  -ı n d na kit b- s 
- 4 Kem n e şekline girdüm elinde mu rib-i 'a  u 
 Ke - -ke den  al   olmaz da ı s nem reb b-[ s ]
- 5 Zer-ef  n ol kef-i i s n ile seyr eyle ' lemde
 Cih n-gerd   cev n-merd-i cih d ol  fit b- s 
- 6 Yüzüm üzre adem ba maz cef  v  cevrd n geçmez
 Yolında ıldı umdan n'oldı ben cism-i t r b- s 
- 7 T tarken c m-ı n    gelse t c u günbed altında
 Mey-i gül-reng-i pinh n eyle ey   f   ab b- s 

006. Küçük, Sabahattin, *B k  D v n *,

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0> [erişim tarihi:
 07.04.2019] **G. 2**

- 8 Hāşūduñ düzd-i derdin çekme ey Bākī bu bezm içre
Nedīmüñ yār-i hoş-meşreb gerek cām-ı şarāb-āsā

007

[Nazīre-i Şināsī]

[mefā‘īlün/ mefā‘īlün/mefā‘īlün/mefā‘īlün]

- 1 Göñül olma hevā-dār-ı sehī gerd-i ḥabāb-āsā
Var ol şābit ḫadem kūy-ı tevekkülde ḫıbāb-āsā
- 2 İdüp def-i keder bir neş’e peydā eyler elbette
Varup bir kūşede tenhā-nişīn olan ḥarāb-āsā
- 3 Bülend ü pesti maḥrūm itmesün ta‘mīm-i feyzinden
O kim ‘ālīcenāb-ı dehr olam dir āfitāb-āsā
- 4 Ḳatı ey seng-dil ben ḥāk-i rehi pāy-māl itme
Seni de devr ider ser-geşte āḫir āsiyāb-āsā
- 5 Siyeh kāse sipihre ittiḳā cehl-i mürekkebdür
Şināsī geçmede rūzı ḥayāl-i leyl-i ḥ‘āb-āsā

8a, düzd-i derdin: dürd-i derdin D.

007. Harmancı, M. Esat (1999), *Şināsī Divānı*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli. G. 3-231 nolu gazel ile mükerrer.

007. 5 b, Şināsī geçmede: Şināsīnün geçen D.

[Nazîre-i Riyâzî]

[mefâ'îlün/ mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 İşin başa iletmez bezm-i vuşlatda şarâb-âsâ
Mey-i gülgün ile baş koşmayan habâb-âsâ
- 2 Nevâ-yı 'aşqdan dem urmağ olsun dâimâ kârîñ
Sözün diñletmek isterseñ eger çeng ü rebâb-âsâ
- 3 Karâr u şabrı yok pervâne-i bîçârenüñ hergiz
Döner durmaz maḥabbet nârına qarşur kebâb-[âsâ]
- 4 Ser-i gerd-i nigâra varduğunçün germ olup âhum
'Adû-yı dîv-sîret üzre atladı şihâb-[âsâ]
- 5 Egilmezseñ cihânda eylemezseñ zerre-perverlik
Elüñ altına alsañ da cihânı âfitâb-âsâ
- 6 Nazar erbâbına rûy-ı ḥaḳîkatde görün ey dil
Hemân bir gösterişle kılmada 'âlem serâb-[âsâ]
- 7 Riyâzî'den ta'alluk riştesin kaç' eyledi dilber
Dökülse kaçre-i eşki n'ola dürr-i hoş-âb-[âsâ]

[Nazîre-i Na'îm]

[mefâ'îlün/ mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Te'âllâh o mehrû seyre çıkısa âfitâb-âsâ
Tarâret-bağş olur gülzâr-ı dehre mâh-tâb-âsâ
- 2 Dil-i pür-dâğı gülşen gibi şâd-âb-ı niyâz eyler
Nigâh-ı nâz idüñce çeşm-i maḥmûrı sehâb-[âsâ]
- 3 Murâdı mazhar-ı ḥüsn-i nigâh olmak ise besdür
O kim ḥıdmet-güzâr olur murâd üzre niḳâb-[âsâ]
- 4 Neden üstâd olur ol tıfl-ı yâre 'aşkın aḥkâmı
Eger bâlâya âşûb olmasa ümmü kitâb-[âsâ]
- 5 Ḥayâl-i ḥâlûñ ile zâr u ser-gerdân olan 'âşık
Olur der-kâr-ı cûy-ı 'aşk üzre âsiyâb-[âsâ]
- 6 Gehî ağıyâr u geh üftâdegâne iltifât ister
Olursa meşreb-i dil-cû-yı ḥubân n'ola âb-[âsâ]
- 7 Taḥammül eyle şubḥ-ı tâb-'aşka ey dil-i pür-dâğ
Ki seyl-i ḥûnuñı el üzre tutsunlar gül-âb-[âsâ]

8 İden māfi'-zamīri ḥāk-pāy-i yāre dest-āviz
Olur mazhar nigāh-ı lūtfuna cām-ı şarāb-[āsā]

9 Recā-yı pāy-būs ile Na'īm ūftādeyi seyr it
Kenār-ı cūşişe düşmüş teşnegān-ı cān şitāb-āsā

[3b]

010

[Ġazel-i Şehrī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/ mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Şu resme kāviş-i ğam virdi ıztırāb baña
Ki şefkat eyledi çarḥ-ı sitem-cenāb baña
- 2 Kō cām-ı vaşluñı ser-şār-ı firḫatūñ şun kim
Kifāyet itmez o mey-ḥāneden şarāb baña
- 3 Disem müjeñde mi dil yoḥsa ebruvānuñda
Virür ya tīr ile ya tīg ile cevāb [baña]
- 4 Derūna çāşni-i sūzişi ḥarām olsun
Gelürse dūzaḥ-ı 'aşkuñdan ictināb [baña]
- 5 Firīb-i ḥüsnüñi Şehrī duyurdu 'uşşāka
Helāk-i ğamzeñ olam eyleme 'itāb [baña]

010. Demirel, Şener, *Şehrī, Hayatı, Sanatı, Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili*,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56340.sehri-divanipdf.pdf?0> [erişim tarihi: 07.04.2019] **G. 5**

[mefā‘ilün/fe‘ilātün/ mefā‘ilün/fe‘ilün]

1 O şūh-ı mest yaturken getürdi h^vāb baña

Harāmī eylemez Allāh gül-rīz şarāb baña

2 Huzūrına komuyor tā ziyāne-i āhum

O āteş ile gice işliyor şihāb baña

3 Bu iki meşk ile mektüb-ı nüshalar düşmüş

Şifā haṭuñda dimiş açdılar kitāb baña

4 Gül-āb-ı eşküm ile ısladup ter itdükçe

Bozuldı nerm olup ol zülf-i müşk-nāb baña

[4a]

Nazīre-i ‘Adlī Efendi

[mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/mefā‘ilün]

1 Açılma meclis-i bīgānede ey dil kitāb-āsā

Hicāb it eyleme keyfiyyetüñ zāhir şarāb-āsā

011. Nazire yarım bırakılmıştır.

012. Baltalı, Seval (2016), *Mehmed Adlī Divanı*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale. **G. 3**

012’de yazılmayan beyitler:

Yağın oldukça tiz vākıf ider ahvāle ‘uşşāķı/Iraqdan āşinālık itmese dilber serāb-āsā

Ayağından bizi pīr-i muğānın el çeker şanma/Çıkarşın ol hevāyı şūfī gönlünden habāb-āsā **D.**

2 Kümeyt-i bâdeyi meşrebce kullanmaksa dil-hûnuñ

Ayağına şarıl sâķī-i devrānuñ rikāb-āsā

3 Koma elden dem-i ‘işret niyāzı devr olur āķir

Geh ağla gāh añla yan yakıl ey dil kebāb-āsā

4 Ne ğam var ise derd-i dilde ger bir şemme-i cennet

İder hāşşiyetin izhār bu yüzden gül āb-āsā

5 Yüri toħm-ı murādı hāşıl itmekse ğaraż ‘Adlī

Yüzüñ sür zīr-i pāy-i merd-i dil-tāba türāb-āsā

013

Nazīre-i ‘Merħūm Yahyā

[mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün]

1 Elümde şīşe-i rengīn pür mey la‘l-i nāb-āsā

Gözümde kaçre kaçre eşk-i ter dürr-i hoş āb-āsā

2 Mürīd-i ‘aşķ iseñ incinme ser-gerdānlık el virse

Sipihri döndürür cūy-ı irādet āsiyāb-āsā

012. 2a, dil-hûnuñ: dil-h‘āhın D.

3a, Koma elden dem-i ‘işret niyāzı devr olur āķir: Şaķın vaķt-i niyāzı itme zāyi’ devr olu āķir D.

4a, Ne ğam var ise derd-i dilde ger bir şeme-i cennet: Eger hāysiyyetin bir şemmesi vār ise zātında D.

5a, murād: ğaraż D.

5b, dil-tāba: dānāya D.

013. Kavruk, Hasan, *Şeyhülislam Yahyā Dīvānı*,

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0> [erişim

tarihi: 07.04.2019] G. 7

- 3 Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldu
Dil-i meyyāl çokdan yüz sürer pâyine āb-āsā
- 4 Nedīm-i pāk meşreb bul hevā-yı ‘aşq ile pür ol
Vücūduñ maḥv olunca meyden ayrılma ḥabāb-āsā
- 5 Süreyyā vü hilāle ‘arz-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
Bu fikr ile yolunda pāy-māl oldum türāb-āsā

[4b]

014

Nisārī

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

- 1 Ey tırrası ebr-i çemen-ārā-yı kıyāmet
Berk-i ruḥı āteş-zen-i şahrā-yı kıyāmet
- 2 Çeşm-i siyehi bā‘is-i āşübī-i ‘ālem
Kaşı sebeb-i fitne-i ber-pā-yı kıyāmet
- 3 Bir teng fezādur ḥarem-i hicrūñe nisbet
Āşüb-geh-i vādī-i pehnā-yı kıyāmet
- 4 Baḥt-ı siyeh-i ‘āşıka reşk eylese ḥürşid
Ḥüsnüñ k’ola pertev-şiken-i cā-yı kıyāmet

014. Çağlayan, Nagihan (2007), *Nisārī Divanı-İnceleme-Metin*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas. **Divanda bulunamadı.**

- 5 Mest-i mey-i ‘aşk ol ki Nişārī saña düşmez
Endīşe-i dünyā-yı ğam-efzā-yı kıyāmet

015

Seyyid Şabrī

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

- 1 Havfum bu ki kıddüñ ola ferdā-yı kıyāmet
Bir hem-zen-i hengāme-i şahrā-yı kıyāmet

- 2 Āvāre-i ‘aşkuñ ğam-ı kıddüñle olırmuş
H‘ābuñda dahı bādeye peymā-yı kıyāmet

- 3 Ferdā ki hevā-yı ğam-ı zülfüñle çekem āh
Berbād ola cem‘iyyet-i eczā-yı kıyāmet

- 4 Öldürdi bizi derd-i peşīmānī-i tevbe
Sākī nice bir fikr-i ğam-efzā-yı kıyāmet

- 5 Açsun gözimüz ğulğule şuver-i sürāhī
Kopsun kı ğamuñ başına ğavgā-yı kıyāmet

- 6 Endīşe-i ferdā-yı kı hāşā ki maḥabbet
Mestānesini eyleye rüsvā-yı kıyāmet

7 Şun Şabrî-yi dil-teşneye bir cām-ı leb-ā-leb

Ey sâķi kevser dem-i germā-yı kıyāmet

016

Nefî

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Kāmet mi bu ya fitne-i ber-pā-yı kıyāmet

Şalınsa tutar 'ālemi ğavġā-yı kıyāmet

2 Reftār degül 'āleme bir turfa belādur

Seyr iden ider şanki temāşā-yı kıyāmet

3 Dehre bu kadar velvele virince hırāmuñ

Şarsılsa n'ola zelzeleden cā-yı kıyāmet

4 Olursa kıyāmetde kadūñ gibi dil-āşüb

Cān ile ider hālķ-ı temennā-yı kıyāmet

5 Dildāde-i kaddūñde qalur mı daķı nāmūs

Ħaķ eylesün kimseyi rüsvā-yı kıyāmet

6 Rüsvā-yı dü kevn itdi beni ol kadd ü kāmēt

Şimden girü ne bīm ü ne pervā-yı kıyāmet

016. Akkuş, Metin (2018), *Nefî Divanı*, Ankara. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57741,nefi-divanipdf.pdf?0> [erişim tarihi: 07.04.2019] G. 21

- 7 Nefî gibi yok pâyine yüz sürmege çâre
Tutsam n'ola dâmenini ferdâ-yı kıyâmet

017

[Nazîre-i Mahvî]

[mef'ûlü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün]

- 1 Ey mihr-i ruḥı encümen-ârâ-yı kıyâmet
Ey ğamzesi ğadr-âver-i rüsvâ-yı kıyâmet

- 2 Reftâre gelüp nâz ile cilveler[dür] işüñ
Biñ dürlü nümâyân olur eczâ-yı kıyâmet

- 3 Himmet-zede-i vaşluñ olan 'âşık-ı zâruñ
Teng olsa n'ola şevketine câ-yı kıyâmet

- 4 Ḥayret-zede-i ḥüsnüñ olur fitne-i maḥşer
Sensin sebeb-i âfet-i ğavġâ-yı kıyâmet

- 5 Ferdâña bu ḥûn-âbe-i miḥnet-ârâmdan
Hep lâle-i ḥayret ola şahrâ-yı [kıyâmet]

- 6 Geh muntazır-ı luṭfi göñül ġâh 'itâbı
'Aynında degül bîm-i temâşâ-yı kıyâmet

- 7 Maḥvī gibi keşf eyleye mi ğamze-i şūḥuñ
Zīr-i nigeḥ-i mestiñi ferdā-yı kıyāmet

[5a]

018

[Nazīre-i Fehīm]

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Ey turraları sünbül-i şahrā-yı kıyāmet
Haṭṭuñda 'ayān sırr-ı temāşā-yı kıyāmet
- 2 Haṭṭuñ ki ola zülfüñe maḥşer-geh-i āşūb
Dünyāyı tutar şūriş-i ğavġā-yı kıyāmet
- 3 Cevr eylesüñ kāfir zülfüñ o kadar kim
'İsī tuta dāmānını ferdā-yı kıyāmet
- 4 Nergislerüñ āyet-i zīb-i diḥ-i gülşen-i fitne
Ey cilve-i serv-i çemen-ārā-yı kıyāmet
- 5 Öldürdi anı ḥasret-i ümmīd-i ḥırāmuñ
'Ayb itme Fehīm itse temennā-yı kıyāmet

018: Üzgör, Tahir(1991), *Fehim-i Kadim, Hayatı, Sanatı, Divān'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Sayı 44, Ankara. **G. XXI**

Zuhūrī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Ey her nıgehüñ māye-i ğavġā-yı kıyāmet
Reftāruña vā-beste temāşā-yı kıyāmet
- 2 Āġāz idicek nāza olur cünbüş-i ğamzeñ
Ser-cüş-ı ħum-ı bāde-yi şahbā-yı kıyāmet
- 3 Olmuş o kadar ğamze-i ħançer-keş ü ħün-rîz
Āzāde-i kayd-ı ğam-ı ferdā-yı kıyamet
- 4 Maḥşerde dahı kaşdı bu kim eyleye bî-bāk
Her ħün-ı şehîdi gül-i şahrā-yı kıyāmet
- 5 Vaz'-ı kadem-i nāz ile kim cılve-ger olsun
Hem-düş olamaz kaddüñe bālā-yı kıyāmet
- 6 Vaşşāf olalı kām̄et-i dildāra Zuhūrī
Oldı lakābum menkabe-pîrā-yı kıyāmet

019. Kahraman, Asiye (2002), *İshak-zāde Zuhūrî Divānı, İnceleme-Metin*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. **G. 7**

Şāhib-i Zemīn Yahyā Merhūm

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Dün neydi cevānān ile meydān-ı ḥarābāt
Bāziçe-i tıflān idi pīrān-ı ḥarābāt
- 2 Her şubḥ varur himmet umar pīr-i muḡāndan
Zühhād ile baḥş itmege rindān-ı ḥarābāt
- 3 Sākī yine ābād idegör ıaşr-ı şafāy
Gördük ki yıkılmış yatur erkān-ı ḥarābāt
- 4 Vaşf eylemeñüz mey-gedede füşāt-ı bāḡ
Ġāyet şıkılur küşe-nişīnān-ı ḥarābāt
- 5 Maḡşaduñ irişmekse fenā içre fenāya
Yahyā olagör sākin-i vīrān-ı ḥarābāt

Seyyid Şabrī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Cem gitdi bozulmaḡdadur erkān-ı ḥarābāt
Bir cām ile ḡalsa n'ola eyvān-ı ḥarābāt

2 At başı berāber ‘arāk u bāde sürülsün
Dönsün koşu meydānına meydān-ı ḥarābāt

3 Ceyş-i ğama virmez geçid āb-ı mey-i pür-cüş
Āsūdedür andan hele yārān-ı ḥarābāt

4 Ey şahne ayak başma aña bī-edebāne
Cem tahtı imiş tahta-i vīrān-ı ḥarābāt

5 Şabrī varıcağ dergehüñe mey mi şunardı
Göñlümdekini bilmeşe pīrān-ı ḥarābāt

022⁹

Nev‘ī-zāde ‘Aṭāī

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

1 Yir yir görünür sāğar-ı rahşān-ı ḥarābāt
Döndi kafes-i zer-gere vīrān-ı ḥarābāt

2 Dil minnetile ḥān-kāh-ı pīre varur mı
Başına yıkılmadı ya eyvān-ı ḥarābāt

3 Yanında şūrāḥīsi pür oldukça ne ğam yir
Dervīş ü gedā kim mihmān-ı ḥarābāt

022. Karaköse, Saadet (1994), *Nev‘i-zāde Atāyi Divānı*, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya. **G. 16**

4 Yandurdu ‘araḳ her ʔarafı sākī-i meclis

Pür-şevḳ yine gūşe-i nişīnān-ı ḥarābāt

5 Çok bekledüñ olmadı mı inşāf ‘Aṭāī

Virmez mi icāzet dahı pīrān-ı ḥarābāt

023

Faṣīḥ-i Mevlevī

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

1 Humlardan alındı mey ü rahşān-ı ḥarābāt

Açıldı yine kān-ı Bedahşān-ı ḥarābāt

2 Keckül-i niyāz-ı dil-i işkiste gerekdür

Hergiz olımaḥ mazḥar-ı iḥsān-ı ḥarābāt

3 Bir ḥālet ile olmaya işkiste ki birdür

İmān ile peymāne-i peymān-ı ḥarābāt

4 Revnaḳda müşābih ol kühen-tāk-ı sipihre

Ḳandīl ile ārāste-i eyvān-ı ḥarābāt

5 Peymāne-i ümmīde Faṣīḥ irmez imiş el

Būs olmayıcaḳ dāmen-i pīrān-ı ḥarābāt

023. Çıpan, Mustafa (1991), *Faṣīḥ Ahmed Dede, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni (CİLT:1)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. **G. 27**

Vecîhî

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Şāh-ı gül olup sâ'id-i mestân-ı ḥarābāt
Açılmada yir yir gül-i ḥandân-ı ḥarābāt
- 2 Zāhid yûri sen vâkıf-ı esrār degülsün
Bîhûde midür cünbüş-i pîrân-ı ḥarābāt
- 3 Bî-vâsıta-i mihr ü meded-kārî-i bārân
Şādâb-ter olmağda gülistân-ı ḥarābāt
- 4 Olmağda fenn-i 'ayşda üstâd-ı Felâṭûn
Her tıfl-ı nev-âmûz-ı debistân-ı ḥarābāt
- 5 Bî-bāk-i cihân oldu Vecîhî n'ola dünya
Şāhen-şeh-i Cem-rütbe-i eyvân-ı ḥarābāt

024. Aslantaş, Gazanfer (1994), *Vecîhî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divânı'nı Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. **G. 10**

024. 2b, pîrân: rindân **D.**

Ḳāfzāde

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Her şubḥ gelür bir yire rindān-ı ḥarābāt
Güyā ki ider meşveret erkān-ı ḥarābāt
- 2 Ḥaḳḳā ki Süleymānıg ise ancaḳ olur bu
Cem gitdi bozılmaz daḥı dīvān-ı ḥarābāt
- 3 Cem'den beri meclis mi ḳalurdı bize ey dil
Ger başt-ı zamān itmese pīrān-ı ḥarābāt
- 4 Ancaḳ biz anuñ bir ḳurı cāmına yetişdük
Cemşīd zamānında imiş şān-ı ḥarābāt
- 5 Ol şāh-ı cihān Fā'izīyā bezme gelürmiş
Cür'ayla şulansun yine meydān-ı ḥarābāt

Rızā'ī 'Alī Çelebi

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Tūṭiye dönüp sāḡar-ı raḥşān-ı ḥarābāt
Güyā ki ḳafesdür aña vīrān-ı ḥarābāt

025. Okatan, Halil İbrahim (1995), *Ḳāfzāde Fāizī, Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni*, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir. **G. 8**

026. Topçu, Mümin (1997), *Divān-ı Rızāyī*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya. **Divanda bulunamadı.**

2 Sıklet ile aña ayak başma zāhid
Bir gün yıkılır kırkının eyvān-ı ḥarābāt

3 Cūş eyledi ḥum şaklamadı rāz-ı derūnın
Şāfī-dil olur kūşe-nişīnān-ı ḥarābāt

4 Zāhid kūre-i ma‘mūre-i dünyāya virür mi
Bir kūşesini sākin-i vīrān-ı ḥarābāt

5 Bīçāre Rızā’ī ola bir şem‘-i himāyet
İrse nefes-i himmet-i pīrān-ı ḥarābāt

[6a]

027¹⁵

Feyzī

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

1 Sāğardan olur efser-i şāhān-ı ḥarābāt
Mey şu‘lesidür ḥil‘at-i ḥākān-ı ḥarābāt

2 Cem şaff-ı na‘ālinde qarār itmeye kail
Tā böyledür ārāyiş-i dīvān-ı ḥarābāt

3 Destār u libāsı girūbāde iderler
Bār istemez āzāde nihādān-ı ḥarābāt

027. Özerol, Nazmi (1996), *Topkapılı Feyzī, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divānı’nın Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ. **G. 3**

- 4 Bî-meşgale-i derd-i ser-cām-ı şebāne
Tā ḥaşre sürer neşve-i mestān-ı ḥarābāt
- 5 Dün cür'a-i şahbā ile Feyzī şunasın kim
Şahrā-yı Bedaḥşān idi meydān-ı ḥarābāt

028

Fethī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Her şeb ki gelür meclise rindān-ı ḥarābāt
Gūyā ki yayılır cümleten erkān-ı ḥarābāt
- 2 Olmakda yine reşk-i nevā-sencī-i bülbül
Şevk-i meyle nağme-serābān-ı ḥarābāt
- 3 Sākī ki ola cür'a-feşān-ı
Reşk-āver-i gülzār ola meydān-ı ḥarābāt
- 4 Pür-āteş ider nağme-i dil-sūzını nāyîn
Feyz-i kazī-himmet-i merdān-ı ḥarābāt
- 5 Bir cām ile ṭab'uhn senüh ey Fethī nā-şād
Şād itmeye mey midür nişīnān-ı ḥarābāt

Cem'î

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

- 1 Cemşîd olup sâkî-i rindân-ı ħarâbât
Tapdı hep aña bâde-perestân-ı ħarâbât
- 2 'Uşşâk ile ħübân düzilür anda çü taşvîr
Bir laḫza ḫapansa der-i dükkân-ı ħarâbât
- 3 Rez duḫteri gerdüne süvâr-ı ḫadeḫ olsa
Bir 'ıyd-geh olur baña meydân-ı ħarâbât
- 4 Tennûr-ı ħuma şalsa baṭ-ı bâde-yi sâkî
Yārân ile olsaḫ yine mihmân-ı ħarâbât
- 5 Cemşîd ocağı söyünür mi bu cihānda
Cem'î nefes itmiş aña pîrân-ı ħarâbât

[6b]-BOŞ SAYFA

029. Koparan, Birgül (1995), *Cem'î, Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. **G. 12**

029. 1b, hep aña: aña hep **D**.

Şāhib-i Zemīn Yahyā Efendi

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Bir gün gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet
Çok 'ākili ilzām ide Mecnūn-ı maḥabbet
- 2 'Āşık ğam-ı dehr ile kesel-nāk olur mı
Çalınmadı mı gūşuña ḳānūn-ı maḥabbet
- 3 Vā'iz ola mı serd sözüñden müteessir
Bir dilde ki sūzān ola ḳānūn-ı maḥabbet
- 4 Hayretde görüp 'āşıkı gülmez dimeñüz kim
Elbette virür ḥükmini ma'cūn-ı maḥabbet
- 5 Bağlandı dilüm ḳalmadı şekvāya mecālüm
Gör n'eyledi Yahyā beni efsūn-ı maḥabbet

Nazīre-i Dervīş Faşih

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Çok olmayıcaḳ 'aşḳ ile Mecnūn-ı maḥabbet
Ṭayy olmaz imiş vādī-i hāmūn-ı maḥabbet

030: Yahyā Divānı G. 32

031: Fasih Divānı G. 36

031. 1a, çok: ḳāk D.

2 Bir lâlesi vâfir güli çok memleket oldu
Hâk-i ten-i zâr olalı meskûn-ı [maḥabbet]

3 Ne ḥaṭṭ-ı ğubārī ile ne cām-ı lebiyle
Bir keyf ile şād olmadı maḥzûn-ı maḥabbet

4 İtmekde bizi cāzibe-i ḥüsn ile teşhîr
Bî-silsile-bend olmada Mecnûn-ı maḥabbet

5 Her vakt-i dem-i feyz-i şeherden ḥaber-âver
Münkün mi Faşîḥ olmaya memnûn-ı maḥabbet

[7b]- BOŞ SAYFA

[8a]

032

Nefî Efendi

[mef'ûlü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Her kimi esîr itse o çeşm-i siyeh-i mest
Bir zaḥm urur elbette aña her nigeḥ-i mest

2 Âşüb-ı dil-i cān olıcaḳ ğamze-i sākî
Mestāne ne işlerse şorulmaz güneh-i mest

3 Yüz sürmede ḥâk-i reh-i meyhāneye her gün
Eflâke irerse n'ola ṭarf-ı küleh-i mest

4 Seng-i der-i meyḥāneye ḳor başını düşde
Zānū-yı melek olsa eger ḥʿāb-geh-i mest

5 Şūfī degülem rind-i ḥarābātī-i ‘aşḳam
Nefī gibi olsam ne ‘aceb ḥāk-i reh-i mest

033

Nefī Efendi

[mefʿülü/mefāʿilü/mefāʿilü/feʿülün]

1 Cibrīli helāk itse o çeşm-i siyeh-i mest
Maʿzūr-ı kirām-ı ‘uḳalādur güneh-i mest

2 Cibrīl degül Hızır u Mesīḥā da olursa
Öldürmemeye çāre mi var ol nigh-i mest

3 Cām olmayıcaḳ ‘ālem olur çeşmine tārīk
Ḥūrşīd-i cihān-tāb ise de şeb-küleḥ-i mest

4 Şūfī ne bilür ḳadrini zevḳ-i mey-i nābīn
Bilseydi eger olur idi ḥāk-i reh-i mest

5 Ne büt-gede ne Kaʿbe gerek ‘āşıḳa Nefī
Ḥāk-i reh-i meyḥāne yeter secde-geh-i mest

Yahyā Efendi

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Mestāne nighle beni bir kec-küle-i mest
Mest eyledi te'sīr idermiş nigh-i mest
- 2 Pür cürm ise de ʔa'nı ʔo ey zāhid-i nādān
Bī-'ayb-ı riyādur hele cürm ü güneh-i mest
- 3 Bilmez yolın ʔanḳahuñ rind-i mey-āṣām
Şapmaz der-i meyḥāneden elbette reh-i mest
- 4 Ārām idemez kūṣe-i gülzāra da varsa
Meyḥānede bir ḥum dibidür ḥāb-geh-i mest
- 5 Yahyā ne 'aceb nāz ṣarābına düşünmüş
Ol ğamze-i maḥmūr o çeşm-i siyeh-i mest

034: Yahyā Divānı G. 23

034. 2a, nādān: ḥod-bīn D.

4b, ḥāb-geh-i mest: tekye- geh-i mest D.

Nā'ilī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Alduḡça ele cām-ı mey ol kec-küleḡ-i mest
Biñ fitneye āmāde olur her nigeḡ-i mest
- 2 Zāhid ne bilür mertebe-i pīr-i muḡānı
Tā olmayıcaḡ cūr'a gibi ḡāk-i reh-i mest
- 3 Zāhid ne bilür mezheb-i rindānı ki anda
Huşyārī-i āzīnedür ancaḡ güneh-i mest
- 4 Āyīne-i sāḡarda olan 'ālemi gözler
Gülzār-ı biḡışt olsa da nezzāre-geḡ-i mest
- 5 Āşüb-ı dil-i Nā'ilī bī-ser ü pādur
Ol ḡamze-i maḡmūr [u] o çeşm-i siyeh-i mest

035. İpekten, Haluk (1970), *Nā'ilī-i Kadīm Divanı-Edisyon Kritik*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul. G. 23

035. 2a, zāhid: vā'iz D.

4a, gözler: görmez D.

Neşâtî

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

1 Çekdükke mey-i nâzı o çeşm-i siyeh-i mest

Bir âfet olur 'âleme her bir nigeş-i mest

2 Her küşede biñ şevk ile şad hürdeyi koptmaz

Gâhî ki hırâm eylemeye ol şeb-küleş-i mest

3 Olmaz yine ser-germ-i şafâ-yı ruḥ-ı sâkî

Gülzâr-ı bihişt olsa eger cây-geş-i mest

4 Aḥsente zihî mezheb-i 'uşşâka ki anda

Def'-i ḡam-ı dildârdur ancak güneş-i mest

5 Bilmem nic'olur ḥâl-i Neşâtî bir olursa

Ol ḡamze-i pür fitne ile ol nigeş-i mest

036. Kaplan, Mahmut (1996), *Neşâtî Divanı*, Akademi Kitabevi, İzmir. **G. 13**

036. 2a, Her küşede biñ şevk ile şad hürdeyi koptmaz: Olmaz yine ser-germ şafâ-yı ruḥ-ı sâkî **D.**

2b, şeb: kec **D.**

3a, Olmaz yine sır-ı kerem-i şafâ-yı ruḥ-ı sâkî: Bulunmaz yine meyḥânedeki ḥâleti hergiz **D.**

4b, ancak: Divanda “ancak” yazılmamış. **D.**

Nefî

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Meyhâne-i nâz olmuş o çeşm-i siyeh-i mest

Her kûşe-i pür fitnesi bir h'âb-geh-i mest

2 Hışm ile çeker gamzesi peymâne-i nâzı

Âşüb-ı cihân olsa n'ola her nigeş-i mest

3 Almış ele Rüstem gibi şemşîrini gamze

Olmuş aña müjgânları şaf şaf sipeh-i mest

4 Bezm-i Cem'e revnak viremez olmayacak tâ

Çārüb-ı der-i meygede perr-i küleh-i mest

5 Mestâne niyâz eylese Nefî n'ola yâre

Ma'zûr-ı kirâm-ı 'uqalâdur güneh-i mest

[8b]

[Gazel-i Şabrî]

[mef'ülü/fā'ilâtü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Âdem bu bezm-i devr-i dil-ārāya bir gelür

Bil qadr-i 'ömrüñi kişi dünyāya bir gelür

2 D ny  i   n v c du n   arf itme yok yere
Na d-i hay t merdüm-i d n ya bir gelür

3 Ey ba t h f  it an  meded b d-   u  adan
 em'-i  m d bezm-i tem   ya bir gelür

4  ar  itmesün dili der-i dild rdan ra  b
Mecn n-  'a   k  e-i Leyl 'ya bir gelür

5 Yeks n gelürse n'ola dile  ahr [u] lu f-  dost
Zehr    ar b '    -   eyd ya bir gelür

6  abri se ine-i s  an m gibi h   l 
Fülk-i hay l s   l-i ma'n ya bir gelür

039

[ azel-i Cem' ]

[mef' l /f ' l t /mef ' l /f ' l n]

1 Dilber ki bezm-i '    -  r sv ya bir gelür
Bir  s -i zam ndur o d ny ya bir gelür

2 Hecr   vi  li  alm  suz idr kden g   l
  r n   tel  k m-  temenn ya bir gelür

3 Cānā ‘ibādet-i dil-i bīmār-ı hecrüñe
Kūy-ı belāda yād ile hem-sāye bir gelür

4 Tīr-i ecel ki şüst-i kaderden ḥalāş ola
Bir bī-nişān ile şeh-i ḥod-rāya bir gelür

5 Döldül mişāl eşheb-i ṭab‘-ı hünerverüm
Cem‘ī cihānda ‘arşa-i ma‘nāya bir gelür

[9a]

040

Rāmī

[mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün]

1 Ḥayāl-i la‘l-i nābuñ cām-ı çeşm-i terde ḳalmışdur
Ḥumār-ı bezm-i nūş-ā-nūş-ı vaşluñ serde ḳalmışdur

2 Degüldür bende dil ser-germī-i fikr-i nigāhuñla
O bī-hūş-ı maḥabbetdür düşüp bir yerde [ḳalmışdur]

3 Mükedderdür ser-ā-ser meşreb-i eczā-yı ‘ālem hep
Şafā-yı ḥātır ancak bādede sāğarda [ḳalmışdur]

040. Kavukçu, Fatma Zehra (2000), *Rāmī Divānı*, Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa. **G. 108**

040. 2b, bī-hūş: sermest **D.**

4 Bu rezm-i keşfe bir müşkil-güşā-yı rāz gelmez mi
Kerem bir lafz-ı bī-ma'nī gibi dillerde [kalmışdur]

5 Mücevher tāt-ı devlet kimseye sūd itmez ey Rāmī
Niçe şāh-ı cihānuñ çeşmi ol efserde [kalmışdur]

041

Rāşid

[mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün]

1 Ricā-yı sāde kim yāre eṣer-nā-kerde kalmışdur
Benüm kārūm hemān bārī bir āh-ı serde kalmışdur^{1b}

2 Degüldür cevher ey meh farṭ-ı ümmīd-i şehādetdür
Meger mevc-i nigāh-ı ārzū ḥançerde kalmışdur

3 Müdāvā-yı şafā-yı dil hüveydādur küdüretten
'İlāc-ı şayḳal-ı āyīne ḥākisterde kalmışdur

4 Beni maḥrūm-ı feyz-i bāde kıldı ḥayretüm sākī
Nigāh-ı rağbetüm geh sende geh sāğarda [kalmışdur]

4a, rezm-i keşfe; sırr-ı 'aşka **D**.

041. Günay, Fatih (2001), *Rāşid(Vak'anüvis)*, *Hayatı, Edebi Kişiliği, Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi*, Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne. **G. 57**

041. 1b, bārī bir: yārī-i **D**.

4a, bāde kıldı: 'işret itdi **D**.

5 Niyāzum buldı isti‘dād-ı te’şīr ol mehe çünkim
Edeb dirler hemān mā-beynde bir yirde qalmışdur

6 Şeker-ḥand-i lebünden neşve-dār olmuş mı var Rāşid
Hemān bir ḥ‘āhiş-i nā-yābdur dillerde qalmışdur

042

Rāsiḥ

[mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün]

1 Ḥabāb-āsā gözüm sākī mey-i aḥmerde qalmışdur
Mişāl-i cür‘a gönlüm kim teh-i sāğarda [qalmışdur]

2 Müşerref itmedi encüm-şümār-ı intizārın āh
‘Aceb ol māl-tābānum bu şeb kimlerde [qalmışdur]

3 Kebāb u meyde lezzet qalmamışdur bezm-i ‘ālemde
Melāḥat lebde keyfiyyet ruḥ-ı dilberde qalmışdur

4 Görinen ḥūn-ı çeşm ü merdüm-i dīdem degül cānā
Ḥayāl-i ḥāl-i ruḥsāruñ bu çeşm-i terde [qalmışdur]

5 Sırışk-i çeşm ü rüy-ı zerde itmez dilberān rağbet
Hemān Rāsiḥ maḥabbet şimdi sīm ü zerde qalmışdur

042. Öztekin, Özge (1997), *Rāsiḥ Divānı-İnceleme-Tenkitli Metin-Özel Adlar Dizini*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. **G. 23**

042. 2b, bu şeb: gice **D**.

Fehīm-i Nā-murād

[mefā‘ilün/fe‘ilātün/ mefā‘ilün/fe‘ilün]

- 1 Göñül k’ider leb-i cānān-ı pür-‘itāb ile bāḥş
O teng ḥavşaladur k’eyleye şarāb ile bāḥş
- 2 Sirişk-i tıfl-ı yetīmem ki olmazam maḳbūl
Fünūn-ı giryede itsem eger seḥāb ile bāḥş
- 3 Ḥarāb-ı kişver-i faḳram ki lāne-i cuḡdı
Revādur eylese mülk-i Ferāsiyāb ile [bāḥş]
- 4 Kitāb mülzemī-i müdde‘īye şāhiddür
Ki müste‘idd-i ezel eylemez kitāb ile bāḥş
- 5 Yeter Fehīm [yeter] derd-i ser ḥamūş ḥamūş
İder mi ‘ārif-i bi’llāh şeyḥ ü şāb ile bāḥş

Dānişī

[mefā‘ilün/fe‘ilātün/ mefā‘ilün/fe‘ilün]

- 1 Muḥāl iken ḥired-i çarḥ-ı nūh kitāb ile bāḥş
Zamīr-i şūḥum ider kemterin cevāb ile bāḥş

043:Fehīm Divānı **G. XXVI**

044: Şehrī Divānı **G. 15**

044. Şehri’nin gazeline “Dānişī” başlığı atılmıştır.

2 Ğalaṭ-edā diyü red itdi nüṣḥa-i baḥtum
İder mi ‘ārif olan çarḥ-ı nā-şavāb [ile bāḥṣ]

3 Şadā-yı çāk gelür daḥı ceyb-i Yūsuf’dan
Muḥāl olduğıcün ‘aşk-ı bī-ḥicāb [ile bāḥṣ]

4 Göñül bir āteş-i ḥüsne perestiş eyler kim
İder kemīne şerārı şad-āfitāb ile [bāḥṣ]

5 Kō baḥṣ-i dānişi ey ḥaşm-ı ḥār u ḥas-tıynet
Olur mı Şehrī gibi āteşin cevāb [ile bāḥṣ]

[10a]-BOŞ SAYFA

[10b]

045

[Ğazel-i Şabrī]

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

- 1 Olsa dilde n’ola her bir dāğ-ı āteş-tāb sürḥ
Āteşin baḥr-i maḥabbetde olur girdāb sürḥ
- 2 Zülfi pür-ḥamla ruḥ-ı gül-reng-i yāri seyr idüñ
Bü’l-‘aceb şudur⁶⁹ o kim girdāb-ı müşğīn-āb [sürḥ]
- 3 Bir dükenmez gencdür aña ḥum-ı pür sürḥ-i dil
Ḥaşre dek döksün yoluñda dīde-i bī-āb [sürḥ]

044. 2b, ‘ārif: ‘ākil D.

4 Ğonca kendin lāle-gün içre şükûf-gün gösterür

Görinür āteşde gūyā pūte-i pūr-tāb [sürh]

5 Çeşm ü dil-i bahrin ‘aşk-ı yārdur Şabrī n’ola

Olsa hep andan çıkan her gevher-i nā-yāb sürh

046

[Ğazel-i Yahyā]

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

1 Hün-ı eşkinden olupdur bülbülüñ her āb sürh

Bāğda olsa ‘aceb mi her gül-i sīr-āb sürh

2 Ol şeh-i ‘ālī kimüñ kanına girmişdür bugün

Hışm-nāk olmuş ser-ā-pā giydigü esbāb sürh

3 Ser-sühanler sürh ile yazılsa hūb olur deyü

Hall ider vaşf-ı lebünçün dīde-i aḥbāb sürh

4 Kātib-i kudret şehā bir nokta yazmış sürh ile

Hīç gözler görmemiş ḥaḳḳā ‘aceb nā-yāb sürh

5 Zāhirī Yahyā iden ma‘mūr bāṭın ḥālidür

Şīşeyi gösterdigi budur şar[āb]-ı nāb sürh

046: Yahyā Divānı G. 40

046. 1b, her gül-i sīr-āb: sünbül-i sīr-āb D.

[11a]-BOŞ SAYFA

[11b]

047

[Ġazel-i ‘Aṭāyī]

[müfte‘ilün/fā‘ilün/ müfte‘ilün/fā‘ilün]

- 1 Şu‘le-i āh-ı derūn rāh-nümündür baña
Şimdi hemān görinen semt-i cünündür baña
- 2 Halka-i girdāb-ı eşk hey’et-i ṭavḳ-ı cünūn
Ġarḳa-geh-i baḥr-i ğam cā-yı sükündür baña
- 3 Dehr göz açdurmadı düş gibi geçmede ‘ömr
Var ise hem-vāḳı‘a baḥt-ı nīgündür baña
- 4 Ḳal‘a-i kūh-ı ğama bebr-i peleng-efgenüm
Teb-zede şīr-i jiyān ḥaşm-ı zebündür baña
- 5 Virdi ‘Aṭāyī şarāb şem‘-i ruh-ı yāre tāb
Cām-ı cihān-sūz-ı mey şevḳ-i füzündür baña

047: ‘Aṭāyī Divānı G. 3

047. 4a, Ḳal‘a-i kūh: ḳulle-i baḥr D.

[Ġazel-i Yahyā]

[müfte‘ilün/fā‘ilün/ müfte‘ilün/fā‘ilün]

1 Kays-ı melāmet-güzīn rāh-nümündür baña

Meslek-i ehl-i ħired rāh-ı cünündür baña

2 Bezmde dilber yaķar sīne-i aġyāre dāġ

Bilmez anuñ her biri dāġ-ı deründür baña

3 Şu‘le-i pervāne-veş bāl ü perüm yandı çün

Lāzım olan bir zamān şabr u sūkündür baña

4 Şanma cefālarla ben fāriġ olam ‘aşķdan

Her biri bir şīve-i şevķ-füzündür baña

5 Şeb [ki] ala zülfinüñ bŷyını Yahyā meşām

Ol gice bir kākŷl-i ġāliya-gŷndur baña

[Ġazel-i Ķāf-zāde Fā‘izī]

[müfte‘ilün/fā‘ilün/ müfte‘ilün/fā‘ilün]

1 Pŷye-geh-i raķş-ı kām deşt-i cünündür baña

Mevce-i rīk-i revān rāh-nümündür baña

048: Yahyā Divānı G. 8

048. 3a, şu‘le-i: şem‘ine D.

049: Fā‘izī Divānı G. 4

2 Virmiş o sermest-i hüsni 'aşk u nāza qarār
Lāyık olan şimdilik şabr u sükündür baña

3 Bezm-i fenāda dimiş bir mütelāşī gedā
Rütbe-i iqbāl-i Cem pāye-i dūndur baña

4 Rāh-ı mezelletde bir mūr-ı za'ifüm velī
Şīr-i kavī pençe-i çarh zebūndur baña

5 Dāğ yakup cismini zīnet ider bü'l-heves
Lāzım olan şimdilik sūz-ı derūndur baña

[12a]

050

[Ġazel-i Fehīm]

[mefā'ilün/fe'ilātün/ mefā'ilün/fe'ilün(fa'lün)]

1 O zūlf ü ruhla k'ola şayd-ı bend-i istignā
Ġazāl-i mihri ider der-kemend-i istignā

2 Nigāh-ı tīg şunar çeşmi nīze müjgāndan
O ğamze olsa süvār-ı semend-i istignā

3 Bütān-ı şehri ider naşş-ı pā-yı esb-i ğurūr
Sürünce raşşını ol şehlevend istignā

049. 2a, 'aşk: şīve D.

5b, şimdilik: Fā'izī D.

050: Fehīm Divānı G. IX

4 Meges-miṣāl bulur tāze rūḥ cān-ı Mesīḥ
Lebinden olsa ‘ayān nūṣ-ḥand-i istiḡnā

5 Olurdu dünyede müstaḡnī-i kirişme vü nāz
Fehīm itse eger behremend-i istiḡnā

051

[Ġazel-i Na‘īm]

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

1 Hür-şīd gibi olmuş iken ‘ālem-āşina
Bir zerresini itmez o meh bir dem-āşinā

2 Bezm-i maḥabbet olsa da nāz u niyāz ile
Olmaz perīveşān-ı zamān u dem-āşinā

3 Bīḡāne şūretān bilür esrār-ı çeşmini
Rāz-ı nigāh-ı yār degül maḥrem-āşinā

4 Dil fark ider zebānī-i naql-i ‘itābdan
Dem-āşinā-yı rūḥ olur merhem-āşinā

5 ‘Aks olmayınca āyīneñe olmam ey ṭabīb
Dāḡ-ı nemek-feşān-ı lebüñ merhem-āşinā

6 Zaḥm-ı nemekden el-ḥazer ey rīze-cūy-ı la‘l

Cām-ı nevāl-i ‘aşk degüldür Cem-āşinā

7 ‘Ālem helāk-i ‘aşkı imiş bildüm ey Na‘īm

Rāz-ı nihānum itdi beni ‘ālem-āşina

052

[Ġazel-i Mezāķī]

[mefā‘ilün/fe‘ilātün/ mefā‘ilün/fe‘ilün]

1 Bu cilvelerle o serv-bülend-i istignā

Düşer zemīn-i niyāza perend-i istignā

2 Ne deñlü şu‘le fūrüz-ı ta‘alluķ-ı dildür

O ḥāl-i micmere sūz-ı sipend-i istignā

3 Ne deñlü zā‘ika-baḥşı mezāķ-ı raġbetdür

O lebler ol nemekīn nūş-ḥand-i istignā

4 Girān rikāb-ı melāḥat olursa lāyıkdur

O şāh-ı yeke süvār-ı semend-i istignā

5 Kim iltifāt-ı metā‘-ı ümīd-i ‘āşıkdur

Nigāh-ı ġamze-i müşkil-pesend-i istignā

6 Mezākī zīb-i kemiyyet-firīb-i hūbāndur

‘Īnān-ı şīve ile sīne-bend-i istignā

053

[Ġazel-i Şehrī]

[mef’ülü/fā’ilātü/mefā’ilü/fā’ilün]

1 Ey meşreb-i hayālī gibi ‘ālem-āşinā

V’ey dil-rübā-yı maḥrem [ü] nā-maḥrem-āşinā

2 Ey gülbün-i hayā dili pür-ḥūn eyledüñ

Gül-gonca-i tebessümüñ it şebnem-āşinā

3 Olma esīr-i ğamzeñ olam dil-i heves-firīb⁸²

Bilmez zebān-ı ‘aşkı dil-i ḥurrem-āşinā

4 Gül-berg āftāb ile hem-şāḥ olursa da

Olmaz şügufte dāğ-ı derūn u ğam-āşinā

5 Şehrī şehīd-i dilber-i ḥūn-rīzūñ olayım

K’olmuş hayāl-i şūḥ gibi ‘ālem-āşinā

053: Şehrī Divānı G. 6

053. 3a, dil-i heves-firīb: bü’l-heves-firīb D.

[Ġazel-i Fehīm]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Mu'tād-ı zevk-i baħrũñ olan mātem-āşinā

Ġamdan helāk olur olamazsa ġam-āşinā

2 Leb-teşne-i tĩġuñam senũñ ey kıble-niyāz

Zehr āba ārzũ olamaz zemzem-āşinā

3 Vaķt-i ħayāda rūyuña baķsuñ gören ba'īd

Ġül-berg-i şu'le olduġını şebnem-āşinā

4 Bĩġāne olmasun elem-i tĩr-i ġamzesi

Ey müşfik itme zaķm-ı dilũm merhem-āşinā

5 Ey ġamzesi Fehīm gibi rūşena-yı dil

Bĩġāne şavr olma dile her dem-āşinā

[12b]

[Kıt'a-i İşhāk Efendi]

[fā'ilātũn/fā'ilātũn/fā'ilũn]

1 'Ahd-i 'adl-ārāsı Sulţān Aħmed'ũñ

Maķdem-i şādĩye oldı şāh-rāh

054: Fehīm Divānı **G. X****054. 1a,** baħrũñ: hecrũñ **D.****055.** Doġan, Muhammet Nur (1997), *Şeyhülislam İshak Efendi, Hayatı, Eserleri ve Divanının Edisyon Kritiġi*, MEB, İstanbul. **78 nolu Tārĩġ-i Gence.**

- 2 Devletinde gördi ‘âlem pey-be-pey
Rûy-ı şevk-i nuşreti bî-iştibâh
- 3 Gence’nün fethiyle oldu bâ-ıuşuş
Bang-i şevke gûş-ı ‘âlem cilvegâh
- 4 Habbezâ feth-i celîlü’ş-şân kim
Şükrin eylerken dil-i pür-intibâh
- 5 Buldı bir beyt-i dü-târîhe zafer
Hâme-i işhâk bâ-feyz-i îlâh
- 6 Kıldı genc-i Gence’yi feth u gûşâd
Seyf-i Sulţân Aḥmed-i şevket-penâh

[13a]

056

[Ġazel-i Sükkerî]

[müfte‘ilün/fâ‘ilün/müfte‘ilün/fâ‘ilün]

- 1 Şeb-rev-i rāh-ı taleb ger ola mihmān-ı şubḥ
Neyyir-i a‘zam olur mā-ḥazar-ı ḥ‘ān-ı şubḥ

056. Tuncer, Eda (2016), *Sükkerî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir. **G. 13**

056’da yazılmayan beyit:

Aṭlasına evvelâ mihrî idüp rû-nümâ/‘Arza kılar her seḥer ḥ‘āce-i dükkān-ı subḥ **D.**

2 Çarh olup mīzbān-ı burc-ı hamelden seher

Eyledi tertīb-i ẖ'ān berre-i büryān-ı şubh

3 Tār-ı şu'ā' şanma kim rişte-i zerrīn ile

Eyledi bed-rū-yı çāh Yūsuf-ı Ken'ān-ı şubh

4 Dāniş-i isnā 'aşer rütbe-i şeş-māyesi

Şerh-i meṭālī'dedür tıfl-ı debistān-ı şubh

5 Şahın-ı felekden seher kaçdı sipāh-ı nücūm

Geldi belī heft- ẖ'ān Rüstem-i destān-ı şubh

6 Feyz-nümā-yı seher ẖāşşa-i ẖākidür

Hep gül-i ẖürşīd olur nev-i perīşān-ı şubh

7 Hayf degül mi hele ẖ'āb-ı seher-i Sükkeri

Fāyīz-i envār iken pelle-i mīzān-ı şubh

057

[Ġazel-i Sāmi']

[müfte'ilün/fā'ilün/müfte'ilün/fā'ilün]

1 Tā-be-key ey zinde-i ni'met-i elvān-ı şubh

'Arşa-i nisyān ola luṭf-ı firāvān-ı şubh

056. 2a, Çarh olub mīzyān-ı burc-ı hamelden seher: Burc-ı hamelden seher 'āleme mīzyāf-ı çarh D.

- 2 Pençe-i mercān mıdur baırde yoşsa seşer
Oldı ufukda ‘ayān mihr-i dırařsān-ı [şubş]
- 3 Cām-ı Cem ü çeşme-i Hıızr’dan eksük midür
Hālet-i feyz-i mey-i sāgar-ı tābān-ı şubş
- 4 Olma Sikender gibi der-pey-i āb-ı beķā
Böyle nümāyān iken çeşme-i řayvān-ı şubş
- 5 Aç gözüñ ey şufte-i sāhil-i ğaflet hele
Baķ nicedür cūřıř-i lücce-i ‘ummān-ı řubř
- 6 Mürdeler iřyā ider ‘İsī-i Meryem gibi
Bād-ı nesīm-i revān-başış-ı ğülistān-ı şubş
- 7 Dāmen-i āmāliñi sen ğöñül āmāde řut
Ēör nicedür başışış-i dest-i zer-efřān-ı [şubş]
- 8 şanma felekde dem gerek ola ķāk itmede
Nāf-ı peleng-i řīr-i Rüstem-i destān-ı [şubş]
- 9 Sen dařı mařmūr-ı řıāb ‘ālemi mest eyledi
Zer-ķadeř-i mihr ile sāķī-i devrān-ı [şubş]

10 Zinde-i ihsānıdur

Olsa n'ola Sāmi'ī böyle senā-h^vān-ı [şubḥ]

058

[Ġazel-i Neşātī]

[müfte'ilün/fā'ilün/müfte'ilün/fā'ilün]

1 Geldi şehir gerdişe cām-ı dıraḥşān-ı şubḥ

Olsa n'ola tāb-nāk çak-i girībān-ı şubḥ

2 Geldi yine bir beyāz mihr-i şerr-i şevḳ ile

‘ıyşa şalā yazdılar şevḳ-nüvīsān-ı şubḥ

3 Feyzini ‘ām eyleyüp dehre virür her seher

Şīşe-i eflāke zīb nergis-i mestān-ı şubḥ

4 Pür ‘arāk-ı jāledür sāğar-ı la'leyn-i gül

Olsa n'ola mest-i şevḳ yek-reh-i mürgān-ı şubḥ

5 Gelse Neşātī n'ola rakşa yine zerreler

Ṭoldı mey-i sürḥ ile sāğar-ı gerdān-ı şubḥ

058: Neşātī Divānı G. 17

058. 2a, beyāz: peyām D.

4a, la'leyn: la'lin D.

[Ġazel-i Mezākī]

[müfte‘ilün/fā‘ilün/müfte‘ilün/fā‘ilün]

- 1 Oldı seher āşikār mihr-i dırahşān-ı şubḥ
Virdi şeref ‘āleme şemse-i eyvān-ı şubḥ
- 2 Mihr degül berķ uran şafḥa-i eflākde
İtdi nemekīn ‘ayān⁹² mihr-i Süleymān-ı şubḥ
- 3 Açdı seher sīnesin buldı tesellī göñül
Oldı refū-kār-ı dil çāk-i girībān-ı şubḥ
- 4 H‘āb-ı girān-ḥīzi ķo oldı sebük-pā yine
Zer ‘alem-i mihr ile ra’yet-i sulṭān-ı şubḥ
- 5 Sākī-i şahbāyā baķ feyz-i seher-gāh olur
Olsa Mezākī n’ola mest-i ġazel-ḥ‘ān-ı şubḥ

059: Mezākī Divānı G. 46

059’dayazılmayan beyitler:

‘Āşik-ı bī-dār-ı dil şām u seher şem ider/Nefḥa-i şeb-büy-ı şeb ‘ıtr-ı gülistān-ı şubḥ
Olsa seher-geh behem cezbe-i tevfiķ olur/Dest-i temennā-yı dil gūşe-i dāmān-ı şubḥ
İtme tekellūf meded sākī dem-i bāmdād/Ķand u ‘araķdur hemān mā-ḥazar-ı ḥ‘ān-ı şubḥ
Yāri seher görmesem pāyine yüz sürmesem/Şām-ı girībān olur vaķt-i gül-efşān-ı şubḥ D.

059. 2b, İtdi nemekīn ‘ayān: ‘Arż-ı nigīn eyledi D.

4a, sebük-pā yine: sebük-pāyına D.

5a, seher-gāh olur: seher-gāhı gör D.

[Ġazel-i Şehrī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün(fa'lün)]

- 1 Gelürse keşret-i nezzāreden hicāb saña
O demde sürhī-i rūyuñ olur niķāb saña
- 2 Nic'etsün āyine mihr-i ruķuñla 'aksini fark
Sen āfitāba müşābihsin āfitāb saña
- 3 Şerāre-veş iderüm düde-i cigerden red
Ger eylemezse eşer āh-ı şu'le-tāb saña
- 4 Ol āb u tābuña var 'ārızuñda neşv eyler
Olursa ķalb-i tabāndan eger niķāb saña
- 5 Mey-i teğāfüli nüş itme girme ķanımıza
Siyāh-ı mestī-i çeşmüñ yeter şarāb saña

[Ġazel-i Tālib]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün(fa'lün)]

- 1 Ruķuñ şu'ā'ı şehā virmiş āb u tāb saña
Ne yüzle ķarşu тұrur bilseñ āfitāb [saña]

060: Şehrī Divānı **G. 3**

060'ta yazılmayan beyit:

Şad āferīn ğazel-i Rūmiyānuña Sāib/Ki virdi Şehrī dü-şad şevķ ile cevāb saña **D.**

061: Tālib Divānı **G. 8**

- 2 O tîr-i ğamze ne yā ol muḳavves ebrûlar
‘Aceb mi olsa dil-efgende şeyḥ u şāb [saña]
- 3 Şafā gelür baña cevr ü cefālar eyledigiñ
Recā-yı luṭfuñ ile virmezem ‘azāb [saña]
- 4 Görünce mihr-i ruḥuñ lerze-nāk olur cānā
O deñlü tāb virüpdür şarāb-ı nāb [saña]
- 5 Olurdı hem-ser-i ḥūr-şīd-i pāye-i Ṭālib
İdeydi zerre ḳadar şāhum intisāb [saña]

062

[Ġazel-i Ṭıfī]

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

- 1 Söyledükçe lebleri hem ğonca hem güldür baña
Kākül-i ḥamd-i ruḥuñ bir saçlı sünbüldür baña
- 2 Kim baḳar cām-ı Cem-i āyīne-i İskender’e
Dürbīn-i ‘ālem-i dil sāġar-ı müldür baña
- 3 Fıkr-i zülfüñdür beni seyyāḥ-ı mülk-i Çīn iden
Bā‘is-i āvāzegi sevdā-yı kāküldür baña

4 [Anın] içün misk-bārān rāh-ı ‘aşkuñ peyrevi
Şimdi esbāb-ı şîr-i terüñ tecemmüldür baña

5 Vaşf-ı rüy-ı yāri tahrîr eyledükçe bāğda
Tıfliyā kilik-i harîr-engîz-i bülbüldür baña

063

[Ġazel-i Nā’ilī]

[fā’ilātün/ fā’ilātün/ fā’ilātün/ fā’ilün]

1 Sîne gülzār-ı maḥābbet nāle bülbüldür baña
Vaḳt-i dāğ-efrūzî-i dil mevsim-i güldür baña

2 Cünbişinden dāğ ber-dildür ġazālān-ı Ḥoten
Nāfe-rîz-i kām-ı ḥ’āhiş kim o kāküldür baña

3 Ḥişşe-dār eyler şemīminden dili hengām-ı āh
Fikret-i zülfüñ ki her dem tāze sünbüldür baña

4 Zūr-ı bāzū-yı nigāhuñ dest-burd-ı ‘işvedür
Çāk-rîz-i ceyb ü dāmān-ı taḥammüldür baña

5 Cürmüm ikrār itdiren bismil-geh-i āşūbda
Ḥaşyet-i cellād-ı çeşm-i pür-teġāfüldür baña

- 6 Nā'ilī i'cāz-ı nuṭkumdur ki eyler ter-zebān
Hāme kim şem'-i şebistān-ı taḥayyüldür baña

064

[Ġazel-i Sırrı]

[mef'ülü/ fā'ilātü/ mefā'ilü/ fā'ilün]

- 1 İtme ṭabībe bīhūde gel niyyet-i devā
Bilmez mezāḳ-ı zaḥm-ı dilüm lezzet-i devā
- 2 Bir miḥnet isterüm ki ola ḥasret-i server
Bir derd isterüm ki ola ğayret-i devā
- 3 Olmuş ezel muḥālif-i ḳānūn ehl-i derd
Derd ü şifā 'adū-yı dile ülfet-i devā
- 4 Maḥrūm-ı zaḥm-ı nāvek-i müjgānuñ olayım
'İsī'ye eyler isem eger minnet-i devā
- 5 Dāğ-ı derūn öyle gerekdür ki Sırriyā
Hemvāre ide ḥande-i ḥāşşiyyet-i devā

[Ġazel-i Tālib]

[mef'ülü/ fā'ilātü/ mefā'ilü/ fā'ilün]

- 1 Virme ṭabīb ḥaste dile şerbet-i devā
Telḥ itdi kām-ı zaḥmımız lezzet-i devā
- 2 Ter germ-i ḥasret-i gül-i ruḥsār-ı alıdur
Eyler meşāmm dimāğ-ı dilüm nükhet-i devā
- 3 Ma'cūn-ı dil-güşā-yı vişālūñ ıderdi ger
Te'sīr ideydi derdüme ḥāşşiyet-i devā
- 4 Var ise çāresi elemüm itmeye füzün
Cānum çıkınca eyleyeyüm ḥıdmet-i devā
- 5 Mānend-i zaḥm-ı tāze kim ağlardı Tālibā
Derd olmuş olsa idi hele gāyet-i devā

065: Tālib Divānı G. 5

065'te yazılmayan beyit:

Zaḥm-ı derūna peygām-ı hicrānıñ olayım/Nādāna eyledinse eger minnet-i devā D.

065. 2a, ter-germ: mezkūm D.

2b, eyler: almaz D.

[Ġazel-i Tālib]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 Nāle-i germ-i firākuñda yeter sāz baña
Ol[dı] şem‘-i şeb-i ğam şu‘le-i āvāz baña
- 2 Bir nigāh ile zebān-ı güle mi bend itdi
Komadı söz yeri ol çeşm-i süḥan-sāz [baña]
- 3 İtdi rāz-ı dili ifşā yine eşk-i ḥūniñ
Her zamān böyle virür reng o ğammāz [baña]
- 4 Der-i ğam-ḥānemi dāim ferāḥ eyler beste
Revzen-i ḥātırımı hep ğam ider bāz [baña]
- 5 Himmet-i ‘Ārif-i Üstād ile Tālib çok mı
Rūm’da mertebe-i ‘Urfī-i Şirāz baña

[Ġazel-i Rā’iz]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 Oldı sermāye-i ğam ṭab‘-ı hūnersāz baña
Dāğlar yakdı çü ney şu‘le-i āvāz baña

2 Bir şināsā-yı zebān-ı sūḥan-i ‘acַz mi yok
Leb-i ḥamyāze mi olsun dehen k’az [baña]

3 Gūlşen-i vaşluña ḥasret-keşim ol mertebe kim
Görinür dāmen-i cāme per-pervāz baña

4 Nāle-senc-i ḡama düşmez heves-i mest ü bülend
‘Aybdur zemzeme-i zīr ü bīmsāz baña

5 Rā’izin vehm-i ḥayālüm işid
Deşt-i endīşedür işbu nigeḥ-i nāz baña

[14b]

068

[Ġazel-i Na‘īm]

[mefā‘ilün/ fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün]

1 Ġam ile olmada dil şād her çi bād-ābād
Ben oldum ‘illet-i ‘īcād herçi bād-ābād

2 Görinse bir daḥı ol zū-fünūn-ı nāz eger
Su’ālüm eylerüm īrād her çi bād-ābād

3 Hemān mülk-i dili şāh-ı ‘aşқа teslīm it
Ḥarāb eyle ya ābād her çi bād-ābād

4 Ȧarĩķ-i pĩr-i muġān olsun ihtiyār ile
Tek eylesün seni irşād her i bād-ābād

5 Esĩr-i dāne-i ħālũñ dil-i Na'ĩm olmuş
Ya atl eyle ya āzād her i bād-ābād

069

[Ġazel-i Ȧālib]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Ne deñlü eylese bĩ-dād her i bād-ābād
Felekden eyleme feryād her i bād-ābād

2 Serāy-ı sĩnemi sultān-ı 'aşķa taķt idelũm¹⁰⁵
Yaķar bir āh-ı şerer-zād her i bād-ābād

3 Cihānda Ȧays gibi ben de dillere düşdüм
Nice zamān olayım yād her i bād-ābād

4 Yem-i maķabbete düşsün kenāra ıķmaz ise
Sefĩne-i dil-i nā-şād her i bād-ābād

5 Bir āh idüp yaķayım bāri arķı ey Ȧālib
İderse de beni berbād her i bād-ābād

069: Tālib Divānı G. 17

069. 2a, idelũm: ettim D.

[15a]-BOŞ SAYFA

[15b]-BOŞ SAYFA

[16a]-BOŞ SAYFA

[16b]

070

[Ġazel-i Zuhūrī]

[mef'ülü/fā'ilātün/ mef'ülü/fā'ilātün]

1 Nüş-ı şarāb-ı nāb it ruhsāra tāb göster

Evc-i sipihr-i hüsne bir āfitāb göster

2 Bir buse-i lebüñle mehcūr-ı vaşlı şād it

Dil-teşne-i cemāle bir kaṭre āb göster

3 Ey çarḥ-ı ehl-i ṭab'a tā key bir gerdiş-i bed

Bu nāz-ı nā-revādan bir inḳılāb göster

4 Tā key bu şūr u ğavgā iklīm-i dilde ey şūḥ

Ol çeşm-i fitne-kāra bir laḥza ḥ'āb [göster]

5 Dām-ı belāyı görsün murğ-ı dil-i Zuhūrī

Ruhsārı üzre zülfüñ pür pīç ü tāb [göster]

Nā'ilī

[mef'ülü/fā'ilātün/ mef'ülü/fā'ilātün]

- 1 Sākī fürüg-ı meyden rüyuñda táb göster
Germiyyet-i hayādan hūrşīde āb göster
- 2 Dirsüñ ki olmasun rāz-āgāh neşve-i nāz
Cibrīl'e çeşm-i mestüñ maḥmūr-ı h'āb göster
- 3 Pür-cüş-ı 'aks-i la'l-i tebḥāle dāruñ olsun
Her şunduğun ḳadeḥde sākī ḥabāb [göster]
- 4 Ey şaḥne-kār-ı perhīz ol farḳ-ı zühde mey-rīz
Destünde Bāyezīd'ün cām-ı şarāb göster
- 5 Bir ḥande ile zeyn it ey zer-ger-i melāḥat
Faşş-ı nigīn-i la'lin pür dürr-i nāb göster
- 6 Gör secde-i niyāzı sen baña ḥūblarda
Şāyeste-i perestiş bir āfitāb göster
- 7 Vādī-i ğamda eşküñ meḥv eyle táb-ı dilden
Āb eyleme şarāb-ı ābı şarāb göster

071: Nā'ilī Divānı G. 65

071. 7b, şarāb-ı āb-ı şarāb: serāb-ı āb-ı serāb D.

- 8 El şunma ḥ^ˈān-ı luṭf-ı çarḥ-ı siyeh kelīme
Baḥt-ı le'īme kendüñ 'ālī-cenāb göster
- 9 Ne ḥīre-pā-yı şevḳ ol ey reh-neverd-i himmet
Ne vādi-i hevesde gerd-i şitāb göster
- 10 Maḥşerde Nā'ilī-veş pür-bār-ı cürm-i 'aşḳ ol
Dādār-ı ḥaşre kendüñ mīzān ḥarāb göster

[17a]

072

[Ġazel-i Şabrī]

[fe'ilātün/ fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

- 1 Şevḳ her dilde bulunmaz dil-i dānāda olur
Şeb-çerāğı arama cūy ile deryāda olur
- 2 'Aşḳ dursun ḳo mecāzī ise de ḳalbiñde
Āb-ı engūr ḥum içre tūarak bāde olur
- 3 Gerçi kim 'aḳl gider varılcaḳ meygedeye
Hele bir pāre kişi guşşadan āzāde olur
- 4 Çoḳ zamāndur çıḳalı ḥāṭır-ı nāşādumdan
Şimdi dīvāne göñül kūy-ı dilārāda [olur]

5 Nazm-ı Şabrî'de n'ola reng-i tekellûf yoğ ise

Böyle pākīze ğazel āyīne-veş sāde olur

073

Nazīre-i Na'īm

[fe'ilātün/ fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

1 Şu gibi āyine-i hüsn ü bahā sāde olur

Teşne diller saña ol vechile hān-zāde olur

2 Rū-be-rū tarḥ-ı tekellûf iderek nāz u niyāz

Gül-i ra'nā da olur bülbul-i şeydā da olur

3 Niçe mümkün ser-i kūyında göñül bezm-i vişāl

O senüñ istedigüñ Cennet-i A'lā'da [olur]

4 Gerçi dem-beste ider 'āşık-ı bezm-i vuşlat

Tercümān-ı dil-i ḥasret-zede ser-bāde [olur]

5 Zülf-i müşğīnine pā-beste olurmuş evvel

Ol sebebden midür 'āşık olan āzāde [olur]

6 Seyr iden ol güli mestāne çemen bezminde

Öldürür kendini şebnem gibi üftāde [olur]

- 7 Bî-tekellûf n'ola Şabrî'ye nazîr olsa Na'îm
Her ne kim mümkün ola 'âlem-i dünyâda olur

[17b]

074

Şâhib-i Zemîn Nâbî Efendi

[mefâ'ilün/ mefâ'ilün/ mefâ'ilün/ mefâ'ilün]

- 1 Derûn-ı 'âşık-ı âzâde-meşreb gam kabûl itmez
Cerâhat-yâb-ı endûh olsa da merhem kabûl itmez
- 2 Tehîdûr merdümüñden dîde-i hayret-hurûş-ı 'aşk
Terâzû-yı dükân-ı bî-dilân dirhem kabûl itmez
- 3 Mişâl-i hâle vü meh cîlve-gâh-ı 'aks-i vâhiddür
Harîm-i hâlvet-i âyîne nâ-maḥrem kabûl itmez
- 4 Ruḥ-ı mihr ü münîr olmaz mükedder şubḥ-ı kâzibden
O bir âyîne-i 'âlem-nümâdur dem kabûl itmez
- 5 Olur fevvârelerde pâre pâre âb-ı cûy ammâ
Dil-i deryâ nümâyiş Nâbiyâ maksem kabûl itmez

074: Nâbî Divânı G. 306

074. 2a, merdümüñden: merdümekden D.

4b, dem: nem D.

Nazîre-i Nazîf-i Buḥūrî

[mefā'îlün/ mefā'îlün/ mefā'îlün/mefā'îlün]

- 1 Şafâ-yı teşne-i şahbâ ğubâr-ı ğam kabûl itmez
Dil-i âteş-mizâc-ı sîne-şafân ğam kabûl itmez
- 2 Eser itmez gezend-i ârzû ye's-âşinâdur dil
O kim âlûde-i tiryak-ı ğadr-i sîm kabûl itmez
- 3 Nefes bîġânedür ḥalvet-serây-ı sînede zîrâ
Ḥayâli ol perînüñ vaḥşîdür hemdem kabûl itmez
- 4 Zâ'îfân-ı zamân vârestedür girdâb-ı miḥnetden
Ḥasen nâcîzi dest-rev-i mevc-i yem kabûl itmez
- 5 Dil-i ehl-i hevâya bend-i târ bend-i müşkildür
Esâs-ı ḥâne kim berbâd ola sellem kabûl itmez
- 6şarf it kalbine ey çarḥ-ı aġdânuñ
Ki hemyân-ı derûn lebrîzdür dirhem kabûl itmez
- 7 Tehîdür saḥt-ı diller pîç ü tâb-ı 'aḳla
Nazîfâ çeşm-i süzün rişte-i perçem kabûl itmez

075. Darıcık, Murat (2006), *Nazîf Divanı (Transkripsiyonlu Çeviri ve Metin-İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas. **Divanda bulunamadı.**

Nazîre-i Râmî Efendi

[mefâ'ilün/ mefâ'ilün/ mefâ'ilün/mefâ'ilün]

1 Biz ol 'âşıklarız kim dâgımız merhem kabûl itmez

O gülzâruñ ki âteşdür güli şebnem kabûl itmez

2 N'ola ben çekdigüm cevri u cefâyı yâr bilmezse

Dil-i zevk-âşinâ bâr-girân-ı ğam kabûl itmez

3 Sifâl-i köhneden nûş-ı meye mu'tâd olan rindân

Mücevher câmını biñ kerre şunsa Cem kabûl itmez

4 Sirişk-i çeşm-i Nîl-i Mısr'a mümkün mi kıyâs etmek

Nice deryâ-yı pür-ğündür ki bîş ü kem kabûl itmez

5 Gül-i rengîn-i ruhsârı o naḥl-i gülşen-i ḥüsnüñ

O deñlü nâzik-i terdür ki Râmî semm kabûl itmez

[18a]-BOŞ SAYFA

[18b]

Yahyâ Efendi

[fe'ilâtün/ fe'ilâtün/ fe'ilâtün/ fe'ilün]

1 'Aşk-ı Leylâ ile bir âteş-i sūzân idi Qays

Bilmeyüp dirdi görenler niye 'uryân idi Qays

076: Râmî Divânı'nda bulunamadı.

077: Yahyâ Divânı G. 156

- 2 Cem' idüp bir niçe hāṣāk ile birkaç murğı
Hāṣılı muntazır-ı maḳdem-i mihmān idi [Ḳays]
- 3 Ne içün başına üşdürmüş idi murğānı
Bunca ğavgā ne idi tut ki Süleymān idi [Ḳays]
- 4 Rūḥ var idi ḥarekāt u sekenātunda anuñ
Zāhirā gerçi ki bir şüret-i bī-cān idi [Ḳays]
- 5 Pā bürehne ḥarekāt itse 'aceb mi Yaḥyā
Dāimā çün ḥarem-i 'aşḳda pūyān idi [Ḳays]

078¹⁶

Nazīre-i Ḳāfzāde

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

- 1 Çıkarup cāmesini şevḳ ile pūyān idi Ḳays
İRmege menzil-i maḳşūda şitābān idi Ḳays
- 2 Ḳoynına girmek ümīd eyler idi Leylā'nuñ
Deşt-i ḥayretde o sevdā ile 'uryān idi [Ḳays]
- 3 Vahşet-ābād-ı ğam olmışdı aña meclis-i üns
Neşve-i ḥayret ile mest ü ḥurūşān idi [Ḳays]

4 Āṣiyān ṣanma ḥas ü ḥār ile pūyān olmış
Gird-bād-ı reh-i deşt-i gam-ı cānān idi [Ḳays]

5 Sāyebān itmiş idi başına murgān perini
Fāizī mülk-i maḥabbetde Süleymān idi [Ḳays]

079

Nazīre-i ‘Aṭāyī

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Geştgīr-i gam olup gerçi ki ‘uryān idi Ḳays
Şadme-i miḥnet ile bī-ser ü sāmān idi Ḳays
- 2 Sāyeveş atdı yabana çıkarup cāmesini
Gülşen-i miḥnetde bir serv-i ḥırāmān idi Ḳays
- 3 Fikr-i gīsū-yı girih-gīr ile pūyān olmış
Merd-i zencīr-keş-i kūçe-i ḥarmān idi [Ḳays]
- 4 Mūy-ı jūlīde ile zerd ü nizār olsa n’ola
Mürde-i şem‘-i seḥer firḳat-i cānān idi [Ḳays]
- 5 Şavt-ı zencīr-i ‘Aṭāyīveş iderdi te’sīr
Niçe sevdā-zedeye silsile-cünbān idi [Ḳays]

Nazîre-i Neşâtî

[fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilün]

- 1 Şu‘le-i âh ile kim bâdiye püyân idi Qays
Âteş-endâz-ı reh-i hâr-ı muğaylân idi Qays
- 2 Herze-gird-i reh-i ğam-hâne ber-endâz-ı belâ
Hâşılı ‘aşk ile bir bî-ser ü sāmân idi [Qays]
- 3 Bir ‘aceb hâlet-i pür-zevk getürmişdi ele
Dâ’imâ deşt-i maḥabbetde ḥurūşân idi Qays
- 4 Bâl-i murġân-ı [belâ] perr-i külâhıydı anuñ
‘Âlem-i ‘aşkda bir başına sulṭân idi [Qays]
- 5 Hırmen-i şabrı Neşâtî gibi itmişdi ḥarâb
Şu‘le-i âh ile kim bâdiye püyân idi Qays

Nazîre-i Seyyid Şabrî

[fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilün]

- 1 Reh-i vādî-i melâmetde ki püyân idi Qays
Geçmege seyl-i ğam [u] miḥneti ‘uryân idi Qays

- 2 Lāne-sāz-ı ser-i pür-sūzı semenderler idi
Germī-i ‘aşk ile bir āteş-i sūzān idi [Kays]
- 3 Gezdügi yirde idüp nāka-i Leylā’yı hayāl
Neş’e-i cām-ı maḥabbetde Hudā-h’ān idi [Kays]
- 4 Geldi Belķīs-şifat pāyine anuñ Leylā
Hāşılı taht-geh-i ‘aşka Süleymān idi [Kays]
- 5 Cām-ı ‘aşk her birin itmiş tamām ey Şabrī
Aña giryān idi Ferhād aña giryān idi [Kays]

082

Nazīre-i Şabrī

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Meyl-i vaşl itmez idi hem-dem-i hicrān idi Kays
Bir benüm gibi esīr-i ğam-ı ‘uryān idi Kays
- 2 Üşse şahrāda n’ola üstine anuñ murġān
Küşte-i tīg-i ğam-ı firķat-i cānān idi [Kays]
- 3 Her birinüñ gözine gelmişdi bāde-i ‘aşk
Aña nālān idi Ferhād aña giryān idi [Kays]

4 Öldürüp ğam ile o bî-çāreyi şoymışlar idi
Tekye-i ‘aşkda biñ cān ile kurbān idi [Kays]

5 ‘Aklı Leylā’da başı pençe-i murgānda idi
Şabrī-i zār gibi bî-ser ü sāmān idi [Kays]

[19a]-BOŞ SAYFA

[19b]-BOŞ SAYFA

[20a]-BOŞ SAYFA

[20b]

083

[Ġazel-i Nā’ilī]

[mefā’lün/mefā’lün/ mefā’lün/mefā’lün]

1 Dil-i āşüfte ki ol ‘anberīn ġisūya bağlanmış
Şanurlar sebze-i ħod-rüstedür şebbūya bağlanmış

2 Miyānuñ fikr iden diller ki zülfüñ āşiyān itmiş
Piristū-beççelerdür güyiyā bir mūya bağlanmış

3 Tolaşmış tār-ı cān ol mū-miyān-ı dil-i eşkinden
Mişāl-i ‘aşk-ı bî-cān ol kad-i dil-cūya [bağlanmış]

4 Ten-i Mecnūn’ı ‘ārī eylemiş raht-ı tekellüfden
O dām-ı fitne-i şayyād kim āhūya bağlanmış

5 Terennüm-sāzıdur ey Nā'ilī ervāḥ okundu[kça]

Zihī naḡş-ı bedī'-i ḡüsni ki ol rūya bağlanmış

084

[Ġazel-i Nā'ilī]

[mefā'ilün/mefā'ilün/ mefā'ilün/mefā'ilün]

1 Bu ṭāḡ-ı nīlgün kim ḡısn-ı nüh-bārūya bağlanmış

Degüldür cāy-ı āsāyış esāsi şuya bağlanmış

2 Se rūze devlet-i iḡbāl-i çarḡa olma dil-beste

Bu [bir]-vefḡ-i müsellesdür niçe bāzūya bağlanmış

3 Dil [u] cān kim şikār-ı şāḡbāz-ı [her] dü çeşmüñdür

Biri fitrāk-ı bendiñdür biri ḡisūya [bağlanmış]

4 Şarılmış pāyüñe dil 'arızuñ gül gül görüp meyden

Giyāḡ-ı rüstedür gül-deste-i ḡoş-būya bağlanmış

5 Senüñle Nā'ilī kaçmaz o dem hem-ḡāḡ olmaḡdan

Bilür 'aḡd-ı maḡabbet sāde bir pehlūya [bağlanmış]

[Ġazel-i Feyzī]

[mef'ülü/fā'ilätü/ mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Ol şāh-ı mülk-i nāza mürüvvet virilmiş
'Arz-ı niyāz-ı 'āşıkā ruḥṣat virilmiş
- 2 Devlet cihānda pādişehüm vaşl-ı yār imiş
Çārem ne ben gedāya o devlet virilmiş
- 3 Dārū-yı va'd-i vaşlı o şūḥuñ dūrūğdur
Bīmār-ı derd-i 'aşkına şihḥat virilmiş
- 4 Telḥ eyler idi meclis-i rindānı çok şükür
Meyden dimāğ-ı zāhide lezzet virilmiş
- 5 Şūret-nümā-yı naḡş-ı fenādur ki Feyziyā
Taşvīr-i derde būy-ı leṭāfet virilmiş

[21a]-BOŞ SAYFA

[21b]

[Ġazel-i Sükūnī]

[mefā'ilün/fe'ilätün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Esīr-i 'aşka dil-i dāğ-dār lāzımdur
Ne ḥānḡāh-ı dilümde çerāğ lāzımdur

- 2 Ȧarĩf-i meclis-i pervāne şu'le-āřāmum
Ne meygede ne mey vü ne ayāğ lāzımdur
- 3 O 'andelĩb-i gülistān-ı vaşlum ki [baña]
Müdām seyr-i gül ü geşt-i bāğ lāzımdur
- 4 Baña ne bezm-i eleştüm ne kayd-ı řāhid-i mey
Baña ki bezm-i cihāndan ferāğ lāzımdur
- 5 Olınca bādiye-peymā-yı menzil-i maķřūd
Dil-i Sükūnĩ gibi güm-sürāğ lāzımdur

087²³

[Ėazel-i Sırrĩ]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Ȧarĩķ-i āteř-i 'ařķam ne dāğ lāzımdur
O ħānķāhda birķaķ çerāğ lāzımdur
- 2 Sifāl-i köhne yeter rind-i bāde-āřāma
Dime elümde billürĩn ayāğ lāzımdur
- 3 Hemĩře vaĥdetiyān-ı ħarĩm-i cānāne
Ne seyr-i gülşen ü ne geşt-i bāğ [lāzımdur]

087: Sırrĩ Divānı G. 32

087. 1a, āteř-i 'ařķam ne dāğ: esĩr-i 'ıřķa dil-i dāğ D.

3a, ħarĩm-i cānāne: sũrũr-ı encāma D.

4 Һарĩf-i mezheb-i pĩr-i muġān hoş-ķavlũm ki
Dimez ki řāhid-i meyden ferāġ lāzımdur

5 Benem o Sırrĩ-i tenhā-rev-i reh-i ye's
Baña ne bedreķa vũ [ne] sũrāġ lāzımdur

[22a]

088

[Ġazel-i Nā'ılĩ]

[fā'ilātũn/ fā'ilātũn/ fā'ilātũn/ fā'ilũn]

1 řaġřuñ isti'dādı luķf-ı peykerinden bellũdũr
Kĩmyā-yı ķābiliyyet cevherinden bellũdũr

2 Sĩnesin řemřĩr-i şasret ķāk ķāk itmezse de
'Aşık-ı ħũnĩn-ciger ķeřm-i terinden bellũdũr

3 Zĩr-i şem' ũ pāy-ı ġũlbũnde 'ayār-ı sũziři
Bũlbũl ũ pervānenũñ ħākisterinden bellũdũr

4 Ol kemerle genc-i nā-yāb-ı miyān-ı dil-rũbā
Bir tılısm-ı fitnedũr kim ejderinden bellũdũr

5 Eylemez her kim 'ayār-ı ħũsne raġbet Nā'ılĩ
Ġadr-i 'aşık dilber-i sĩmĩn-berinden bellũdũr

[Ġazel-i Neṣāṭī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Sūziṣ-i dil 'āşıkuñ dāğ-ı serinden bellüdü
Nev-bahār-ı 'aşk gülberg-i terinden bellüdü
- 2 Başka bir hālet virür ebrūların çīn eylese
Tīğ-i pür-tāb-ı melāḥat cevherinden bellüdü
- 3 Kaşdı 'uṣṣāka sitem yā iltifātı nev midür
Bir nigāh-ı ġamze-nāz-āverinden bellüdü
- 4 Tūde-i ḥāk-i mezārı küşteğān-ı ḥasretüñ
Sebze-i ḥ'ābīde ġam-ı ġüsterinden bellüdü
- 5 Keşf-i 'aşk eyleser de 'āşık Neṣāṭī-veş yine
Zerdī-i ruḥsār ile çeşm-i terinden bellüdü

[Ġazel-i Vecdî]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Ġamze-i pür-ḥıṣm olduğı müjgānlarından bellüdü
Tīğ-ı ḥūn-āṣām-ı naḳṣı gevherinden bellüdü
- 2 Mest olup 'uṣṣāk ile nāz u niyāz itdükleri
Ḥūn-çegān-ı dāmān ḥūnīn-ḥançerinden bellüdü
- 3 Ka'be cūyān-ı maḥabbet Ḥızr'ı rehber eylemez
Secde-gāh-ı ehl-i dil ḥāk-i derinden bellüdü
- 4 Kelle-i pür-dāğa zülfi sāye baḥş olsa n'ola
Lāyık-ı tāk-ı şehen-ṣāh-ı serinden bellüdü
- 5 Āh-ı gerdūn-sā yeter dāğ-ı derūnumdan niṣān
Āteş-i pūṣīde düzd-i micmerinden bellüdü
- 6 Ḥāl-i ruḥsārından aṅla ḥālūmi itme su'al
'Āṣıkuṅ baḥt-ı siyāhı aḥterinden bellüdü
- 7 Āferīnler ṭab'-ı Vecdī-i sūḥan-perdāze kim
Āb-rū-yı ehl-i dil ṣi'r-i terinden bellüdü

090. Yanmaz, Eşref (1995), *Vecdî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divānı'nı Karşılaştırmalı Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum. **G. 16**

[Ġazel-i Fethī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Mest-i şahbā-yı elem çeşm-i terinden bellüdü
Rind-i işret-gāh-ı miḥnet sāğarından bellüdü
- 2 Tāc-ı zer gibi nümāyān serde āh-ı āteşin
Şāh-ı mülk-i 'aşk-ı zerrīn efserinden bellüdü
- 3 Cism-i pür-tābumda seyr it dāğ-ı āteş-nākūmi
Nār-ı sūzān-ı maḥabbet aḥkerinden bellüdü
- 4 Nūr-baḥş oldu şu'ā-ı āteş-i mey meclise
Bezm-i şevk-engīz şem'-i enverinden bellüdü
- 5 Münkir olmaz ṭab'uña Fethī der-i naẓmuñ gören
Baḥr-i pür cūş-ı me'ānī gevherinden bellüdü

[Ġazel-i Mezākī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 'Aşık-ı āşüfte-dil dāğ-ı serinden bellüdü
Hüsrev-i mülk-i melāḥat efserinden bellüdü

092: Mezākī Divānı G. 113

092'de yazılmayan beyitler:

Ḳiblegāh-ı beyt-i ma'müre tenezzül eylemez/Secde-i Rūḥu'l-Emīn ḥāk-i derinden bellüdü
Nār-ı fūrḳat neyledi gör sīnede cān u dili/Sūziş-i kânūn-ı ḥasret aḥkerinden bellüdü D.

2 Şevk-i ‘âşık feyz-i hüsn-i yârdan ma‘lûm olur

Rûz-ı rûşen âfitâb-ı enverinden bellüdü

3 Şormazuz pîr-i muğāndan neşve-i peymāneyi

Âb u tâb-ı reng-i bâde sāğarından [bellüdü]

4 ‘Âşık iseñ sîne-i sūzānı pür-dāğ eyle kim

Revnağ-ı bâğ-ı maḥabbet güllerinden [bellüdü]

5 Gör Mezākî seb‘a-ı seyyāre-i nazmum benüm

Âsmān-ı ma‘rifet heft aḥterinden bellüdü

[22b]

093¹³³

[Ġazel-i Nā‘ilī]

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

1 Ey ḥûn-ı ciger şîşe-i cām-ı teri doldur

Ârāyîş-i bezm-i ğam olan sāğarı doldur

2 ‘Aksin düşürüp lücce-i ḥûn-āba sipihrüñ

Ol meyle bu nüh-cām-ı ziyā-güsteri doldur

3 Göster felege pençe-i ḥūrşid ile mähı

Sākî yine destindeki cām-ı zeri doldur

092. 1b, melāḥat: melāmet D.

3b, reng-i bâde: bâde reng-i D.

093: Nā‘ilī Divānı G. 67

093. 1a, doldur: ṭoldur D.

4 Ey rind-i tehî-kîse o da'vâ-i ulûşı
Mehpârelerüñ ceybine sîm ü zeri [doldur]

5 Ol Nâ'iliyâ râbıta-perdâz-ı me'ânî
Nad-i sùan-i pâküñ ile defteri doldur

094

[azel-i Kâşif]

[mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün]

1 Ey şebnem-i ter kâse-i derd-i teri doldur
Bülbüllere feyz-âver olan sâgarı doldur

2 Ey dil yine mânend-i tehî-kîse ayanur^{4b}
Nâleyle bu nü günbed-i mînâ-feri doldur

3 Câm-ı dil-i lebrîz-i mey-i şev-i neşâ it
Sâî yine gel sâgar-ı feyz-âveri [doldur]

4 Gel nâliş-i bî-sûdı o ey bülbül-i nâ-kâm
Dâmân-ı güle sîm-i siriş-i teri doldur

094. Büyükyıldırım, Ayşe (1998), *Kâşif Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili*, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ. **G. 23**

094. 2a, tehî-kîse ayanur: tehî-kâse-i anbûr **D.**

2b, günbed: ubbe **D.**

4a, o ey: kuvây **D.**

- 5 Kāşif dil-i sūzānı pür it fikr-i ḥaṭ ile
Ol micmere-i ‘aşka yine ‘anberi doldur

[23a]

095

[Ġazel-i Nā’ilī]

[mef’ülü/fā’ilātü/mefā’ilü/fā’ilün]

- 1 Çarḥuñ nifākını yine teşvīşi gösterür
Sen ‘āleminde ol gönül iş işi gösterür
- 2 Hecr ü vişāle āyīnelerdür ol iki rūḥ
‘Uşşāka bir nazarda pes ü pīşi gösterür
- 3 ‘Āşık-ı dil-i tābīdesinde yāre ‘arz ider
Nabzın ṭabīb-i ḥāzıka her kişi [gösterür]
- 4 Gird-i lebinde [zāhir] olan nev-demīde ḥaṭṭ
Nūşuñ nihāyetinde olan nīşi [gösterür]
- 5 Dānāya cevri-i baḥt-ı siyeh-dil erāzīle
Luṭf-ı sitāre-i ğalaṭ-endīşi gösterür
- 6 Ebrūsına perestiş idüp ḳudsiyān-ı ‘arş
Birbirine o kāfir-i bed-kīşi [gösterür]

7 Ğavġā-yı salṭanat bu serāy-ı sipenṭe

Ey Nā'ilī selāmet-i dervīši gösterür

[23b]

096

[mefā'ilün/ mefā'ilün/ mefā'ilün/ mefā'ilün]

1 Süḥan-dād-ı Hüdā bir feyzdür ibrām ile olmaz

Kemāle ḳābiliyyet şartdur iḳdām ile olmaz

2 Hüner-vā-beste-i tevfiḳ isti'dāddur ammā

[24a]

097

[Ğazel-i 'İsmetī]

[mefā'ilün/ mefā'ilün/ mefā'ilün/ mefā'ilün]

1 Şikār üzre yine şehbāz-ı zülfüñ bāller şalmış

Güzel şayd eylemiş mürġ-ı dili çengāller şalmış

2 Ḥadengüñ sīneden yer yer aḳıtmış cūy-ı ḥün-ālūd

Ten-i ḥākīde naḥl-i derd ü miḥnet dāller şalmış

3 Çıḳarmış tiġ-i āteş-tābını zarf-ı şürāḥīden

Yine ceyş-i ġama sāḳī kümeýt-i āller şalmış

096. Mecmuada gazelin devamı yazılmamıştır.

097. Yüksel, Serdar (2005), *İsmet Divan'ın Gramer İndeksi*, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın. **G. 45**

097. 2b, ḥākīde: ḥākimde **D.**

2b, miḥnet: diller **D.**

4 Hâm-ı zülfünde yāruñ diller taḥrîk idüp âḥir
Şabā Çîñ mülkini geşt itmege abdâller şalmış

5 Yine mülk-i dili şâh-ı maḥabbet eyleyüp teşḥîr
Fiğân u nâleden ey ‘İsmetî dellâller şalmış

098

[Ġazel-i Rızâî]

[mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün]

1 Yine ṭāvūs-ı Cennet gibi zülfüñ bâller şalmış
Yine naḥl-i ḳadüñ ḥâke berâber dâller şalmış

2 Şabā şâḥ-ı güli taḥrîk idüp erbâb-ı ‘irfâna
Gelün bu bezme diyü dest-mâl-i âller şalmış

3 Şabâyı hep ser-i zülfüne irşâd eylemiş yāruñ
Dili güm-geştaye her ḳur‘a kem-remâller şalmış

4 Ġam-ı zülfünden âgâh eyleyüp dil âh ile ḥalkı
Resen-bâz-ı hevâdur her yaña dellâller şalmış

5 Rızâ‘î şükr kim ḥoş-ḥâl-i zîr-i sâyebânında
O servüñ kim cihâna sâye-i iclâller şalmış

[24b]-BOŞ SAYFA

[25a]

099

[Ġazel-i Nā'ilī]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Göñül ki kâfir-i deyr-i elest olup qalmış
Baķup cemālũne ŗuret-perest olup qalmış

2 Dil-i tãbĩde girih-bend-i ebruvãnuñ olup
Miŗãl-i mãhĩ-i üftãde-ŗest olup qalmış

3 Revãc-gãh-ı temennãda tuħfe-i dil ü cãn⁴⁵
Metã'-ı kes-meħãr-ı rũy-ı dest olup qalmış

4 Vedã'-ı ħãk-niŗinãn-ı 'aŗķ idüp Manŗũr
Firãz-ı dãrda bãlã-niŗest olup qalmış

5 Ne Nã'ilĩ ne mecãl-i vaťan ne tãb-ı sefer
Nifãķ-ı baħt ile ħãťır-ŗikest olup [qalmış]

Üçüncü beytiñ ma'nãsı hediye-i niyãzuñ revãcgãhı olan maħãlde muħtãr ve munteħãb olan 'ãŗıkuñ cãn u dil-i genc fãŗ-ı dest-ãvĩzi henüz rehin ħayyiz ħabũl olmayup elinde qalmışdur.

099: Nã'ilĩ Divãnı **G. 177**

099'da yazılmayan beyitler:

Ķadeħ leb-ã-leb ħumlar tehĩ tenũk zãrfãn/ŗemĩm-i cür'a-i ħ'ãhiŗle mest olup qalmış

Bu dãmğãh-ı ta'alluķda ŗãhbãz-ı vücũd/Ĥalãŗ ümĩdi ile pãy-best olup qalmış **D.**

099. 3a, temennãda: viŗãlũñde **D.**

[Ġazel-i Neřātī]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Göñül ki cām-ı maḥabbetle mest olup qalmış

Tamām-ı cür'a gibi ḥāke pest olup qalmış

2 Ne hīç kāre olur řaḥş-ı ṭālī'im gūyā

Esīr-i ḥīregī-i pā vü dest olup qalmış

3 Çıkar mı fikret-i ḥālūñ derūn-ı 'āşıkdan

Mişāl-i Hindū-yı dāniş nişest olup qalmıř¹⁴⁷

4 Fiğān ki tūdī-i bād-ı sitemle zevraç-ı dil

Miyān-ı lücce-i ğamda şikest olup qalmış

5 Düşüp Neřātī ḥarābāta şevk-i la'lüñle

Hevā-yı 'aşç-ı be-ser mey-perest olup qalmış

[25b]-BOŞ SAYFA

[26a]-BOŞ SAYFA

[26b]-BOŞ SAYFA

Sırrî

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

- 1 Biz deyr-i maḥabbetdeki pervāne-hücūmuz
Şem'-i ruḥına bir şanemüñ yanmağa mūmuz
- 2 Geh rif'at ile gevher-i dihīm-i Keyān'uz
Geh zillet ile cebhe-i pūr-naḫş-ı kudūmuz
- 3 Sāḫî bizi biñ cām ile dil-şād idemezsün
Biz tā-be-ebed serḥoş-ı şahbā-yı ğumūmuz
- 4 Dilde n'ola çi-rāst ise naḥl-i ḥadengi
Biz bāğ-ı gama tarḥ-kün-i tāze rūsūmuz
- 5 Pejmürde olursa n'ola Sırrî gül-i i'cāz
Biz bülbül-i āteş-nefes-i gülşen-i Rūm'uz

[27b]-BOŞ SAYFA

101: Sırrî Divānı G. 54

101. 4a, çi rāst: yer eyler D.

5a, gül-i i'cāz: gül-i A'cām D.

Cevrī

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Dāmen-i zülfüne yüz sürmede her gāh nesīm
Olsa yoluñda n’ola dillere hem-rāh nesīm
- 2 Nāz iderdi çemenistān-ı behište her dem
Sebze-zār-ı haṭuña bulsa güzergāh nesīm
- 3 Toğunup kākülüne dilleri pür-tāb eyler
Göresin bir gün olur sūhte-i āh nesīm
- 4 Uğrayup ṭurraña geldükçe ḥarīm-i cāna
Cünbiş-i fitneden eyler dili āgāh nesīm
- 5 ‘Ālem āşüfte olur āh-ı dil-i Cevrī’den
Ṭağudursa şiken-i zülfünü her gāh nesīm

Nā’ilī

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Zülf-i pür-tābuñı itdükçe güzergāh nesīm
Niçe biñ sūziş-i dilden olur āgāh nesīm

102. Ayan, Hüseyin (1991), *Cevrī, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanı’nın Tenkidli Metni*, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum. **G. 173**

103: Nā’ilī Divānı **G. 237**

2 Ȧokunup kākül-i pür-çīnūñe gāhī eyler
Dilleri muẓtarib-i cünbiş-i nā-h'āh nesīm

3 Dāmen-i ȓurra-i ħam-der-ħamın elden ȓomayup
İttiħād-ı dil-i 'uşşāk ile her gāh nesīm

4 Eşer-i tāb-ı cemālūñle çerāğ-ı mihri
Gāh āh-ı dil-i pür-tāb yaȓar gāh nesīm

5 Nā'ilī zülfüñ o kāfir ki perīşān eyler
İtdirür dillere her laħzada biñ āh nesīm

[28b]

104¹⁵⁴

[Ġazel-i Fehīm]

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

1 Fitneden eylemege dilleri āgāh nesīm
Ȧolanur ȓarf-ı külāhuñ geh ü bīgāh nesīm

2 Şem'-i ruhsāruña ħaȓ perde-i müşgīn çekeli
İtmege seyr-i cemālūñ bulamaz rāh nesīm

3 Eyleyen ȓurrañı her demde perīşān-aħvāl
Gāh āh-ı dil-i sevdā-zededür gāh nesīm

103. 4a, Eşer-i tāb-ı: şu'le-i şem'-i D.

104: Fehīm Divānı G. CCXIV

4 Meh gibi gülleri pür-nür ide feyz-i eşeri

Āfitāb-ı ruḥuñı itse güzergāh nesīm

5 Rāh-ı gülzār-ı zamīrümnden eger geçse Fehīm

Ola ḥūrşīd gibi nūr-ı deh-i māh nesīm

105

[Ġazel-i Sırrı]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Ruḥuñda zülf-i mu'anber midür nedür bilmem

Şu'ā'-ı mihr-i münevver midür nedür bilmem

2 Fütāde-i çeh-i ğam itdi Yūsuf-ı dili āh

Felek benümle birāder midür nedür bilmem

3 Ḥuzūr-ı mehd-i ğamı tıfl-ı dil bilür ancak

Kenār-ı āgūş-ı māder midür nedür bilmem

4 İki kabağ ile tıfl-ı sirişk-i dīde-i ter

Yem-i belāda şināver midür nedür bilmem

[29a]

5 Şigāf-ı zaḥm-ı dile rişte ile sūzen mi

Miyān-ı yārda ḥançer midür nedür bilmem

105: Sırrı Divānı G. 69

105'te yazılmayan beyit:

Elinde sāğar-ı şahbā mı sākī-i bezmüñ/Nihāl-i gülde gül-i ter midür nedür bilmem D.

105. 1a, zülf: ḥaṭṭ D.

6 Gelen meşām-ı dile bŭy-ı sŭnbŭl-i ter mi
Şemīm-i kākŭl-i dilber midŭr nedŭr bilmem

7 Zemīn-i Cennet-i nazm ire hāme-i Sırrī
Kalem mi lŭle-i Kevşer midŭr nedŭr bilmem

106

[Ġazel-i Rŭşđī]

[mefā‘ilŭn/ fe‘ilātŭn/ mefā‘ilŭn/ fe‘ilŭn]

1 Haṭ űzre zŭlf-i mu‘anber midŭr nedŭr bilmem
Ṭılsım-ı fitneye ejder midŭr nedŭr bilmem

2 Hemīşe deyrŭmde feyż-i şarāb-ı bezm-i behişt
Lebŭñ mi sāġar-ı Kevşer midŭr nedŭr bilmem

3 Sipāh-ı Rŭstem-i ġamzeñ gibi şaf-ı mŭjġānuñ
Tīr-i fitne mi leşker midŭr nedŭr bilmem

4 Ṭılsım-ı genc-i der-āġŭş-ı mŭ-miyānuñ mı
Belŭñde tīġ-i mŭcevher midŭr nedŭr bilmem

106. Tunadurur, Melike (2012), *Edirneli Ahmed Rŭşđđ Divanı*, Yŭksek Lisans Tezi, Trakya Ŭniversitesi Sosyal Bilimler Enstitŭsŭ, Edirne. **G. 104**

106. 3a, mŭjġānuñ: mŭjġān teg **D.**

3b, Tīr: Neberd **D.**

5 Nedür bu itdügi her dem cefâlar ey Rüşdî
Felekde yâr-ı sitemger midür nedür bilmem

6 Suṭûr-ı nüṣḥa-i ḥüsnüñde şaf-ı müjgānuñ
Kitâb-ı ḥüsnine mıṣṭar mıdur nedür bilmem

[29b]

107

Ḳāf-zāde

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

- 1 Bahār geçdi daḥı ben safā nedür bilmem
Hezār şubḥ u şeb oldı ziyā nedür bilmem
- 2 Nesīm-i hoş-nefes nā-resā-yı şubḥ-ı şafā
Şemīm-i nāfeyüm ammā hevā nedür bilmem
- 3 Yol üzre riste olan sebze gibi pā-mālüm
Bu şûrzârda neşv ü nemā nedür bilmem
- 4 Bu destgāhda bir gāhdan da bî-ḳadrüm
Cihānda cāzibe-i kehrübā nedür bilmem
- 5 Tamām kār-ı cünûna ḳarār virdüm ben
Sürûr-ı ḥaşm ü ğam-āşinā nedür bilmem

106. 6b, ḥüsnine: fitneye D.

107: Fā'izî Divānı G. 92

6 Dirîğ bilmedün ey şüh kadr-i ihlâsum
Hemân günâhum odur kim riyâ nedür bilmem

7 Tek inkisâruma virsün cevâb Fâ'izîyâ
'Adû-yı zâlîme ben beddu'â nedür bilmem

108

Cevrî

[mefâ'ilün/ fe'ilâtün/ mefâ'ilün/ fe'ilün]

1 Şükufte gülşen-i derdüm şabâ nedür bilmem
Nesîm-i âhdan özge hevâ nedür bilmem

2 Neşât-bahş-ı gamum reşk ider bu keyfüme 'aşk
Egerçi neşve-i cām-ı şafâ nedür bilmem

3 Enîs-i nağme-i dil-süz-ı nâle der-güşem
Sürûd-ı muṭrib-i şavt-ı nevâ nedür bilmem

[30a]

4 Hârîş-i devlet-i 'aşkam yanar baş [u] dilüm
Cihânda gayrı ümîd ü recâ nedür bilmem

5 Esîr-i 'aşk olalı gamdan oldum âzâde
Ümîd-i luṭf ile bîm-i cefâ nedür bilmem

108: Cevrî Divânı G. 175

108. 4a, yanar baş [u] dilüm: niyâz-ı pâş-ı dilem D.

6 Ne ğāmzeden mütesellī ne ‘iṣveden ṣākīr
Daḥı murād-ı dil-i mübtelā nedür bilmem

7 Murādumı ne bilür rūzgār ey Cevrī
Ki rūzgārda ben müdde‘ā nedür bilmem

109

[Ġazel-i Fehīm]

[mefā‘ilün/ fe‘ilātün/ mefā‘ilün/ fe‘ilün]

1 Ġarīķ-i lücce-i ‘aşķam fenā nedür bilmem
Ümīd-i sāḥil içün āşinā nedür bilmem

2 Ne cāme giysem ider āteş-i dilüm sūzān
Cihānda şu‘leden özge ķabā nedür bilmem

3 Hemīşe şayķal-ı āyīnem oldı jeng-i belā
Henüz pertev-i rüy-ı şafā nedür bilmem

4 Ne bīm-i miḥnet-i dūzaḥ ne ārzū-yı behişt
Şarāb-ı ‘aşķ ile ḥavf ü recā nedür bilmem

5 Belā-yı ḥükm-i ķazāya tereddüd itsem olur
Velī o ğamzeye ķün ü ķerā nedür bilmem

- 6 Nigāh-ı hışmı nedür luṭf ile tebessümi ne
Bu şīveden o şehüñ müdde‘ā nedür bilmem

[30b]

- 7 Hemān vücūdumı maḥv eylesem yeterdi Fehīm
Ümīd-i hestī-i mülk-i beḳā nedür bilmem

110

Nā‘ilī

[mefā‘ilün/ fe‘ilātün/ mefā‘ilün/ fe‘ilün]

- 1 Ḥarīḳ-i devlet-i ‘aşḳam recā nedür bilmem
Esīr-i şöhetüm ammā riyā nedür bilmem
- 2 Vücūdum olsa belā külhanında ḥākister
Sükün-ı şu‘le-i dāḡam cefā nedür bilmem
- 3 Ṭarīḳ-i ‘aşḳda meftün-ı vādī-i Ḳays’am
Taşavvur-ı keder-i reh-nümā nedür bilmem
- 4 Benüm o ṭā’ir-i ḳudsī bu evc-gāhda kim
Firīb-i dāne-i dām-ı belā nedür bilmem

109. 6a, nigāh-ı hışmı: nigāh-ı çeşmi D.

110: Nā‘ilī Divānı G. 239

110. 1a, Ḥarīḳ: Ḥarīş D.

2b, dāḡam: dāḡ-ı D.

4b, belā: hevā D.

5 Benüm o murğ-ı ḥarīm-āşinā-yı Ka'be-i dil

Bu dām-gehde ümīd-i rehā nedür bilmem

6 Raķibe ḥüsn-i nazar 'āşıķa tegāfülden

Murāduñ ey şanem-i bī-vefā nedür bilmem

7 Benüm o şā'ir-i sāḥir ki Nā'ilī şı'rüm

Olursa mu'ciz eger i'tinā nedür bilmem

111

[Ġazel-i Nergisī]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Terāne-senc-i fiğānam hevā nedür bilmem

Belā-yı bülbül-i zāram nevā nedür bilmem

2 Muḳayyed-i leb-i yārüm vişālden maḥrüm

Esīr-i bādeyem ammā şafā nedür bilmem

3 Görünce ḥ'ān-ı lebi ruḥşat olmadın düşerin

Ġidā-yı rūḥa icāzet şalā nedür [bilmem]

4 Ne künc-i dār-ı şifā var ne iltifāt-ı ṭabīb

Marīz-i pister-i 'aşķam devā nedür [bilmem]

111. Selçuk, Bahir (2014), *Şiir Mecmualarında Nergisî'nin Türkçe Gazelleri ve Bu Gazeller Üzerine Bir Değerlendirme*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl-6, S.12. **G. 11**

5 Kim iltifātī-i dehr itdi cilveden me'yūs
Miṣāl-i vājeyem ammā ṣabā nedür [bilmem]

6 Sözüüm belā-yı maḥabbetde vādī-i ğamdur
Belā budur ki yine müdde'ā nedür [bilmem]

7 Nice gülüp açılām Nergisī bu gülşende
Bahār geçdi daḥı ben ṣafā nedür bilmem

112

[Ġazel-i Ṭālib]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Ġarīķ-i baḥr-i ğamam āşinā nedür bilmem
Ṭarīķ-i 'aşķda ben reh-nümā nedür bilmem

2 Dem-ā-dem olmada rīzān sirişķ çeşmümden
Ġarībdür ki yine mācerā nedür bilmem

3 Ne ilticā-yı ṭabīb ne ārzū-yı vişāl
Şikeste bir ğam-ı 'aşķam devā nedür bilmem

4 Didümse zülfüñe ger müşg-i çīndür 'afv it
Siyāh-ı mağz-ı cünūnam ḥaṭā nedür bilmem

- 5 Bu deyr-i köhnede bunca zamāndur ey ẖālib
Esīr-i zūlf-i bütānam rehā nedür bilmem

113

[Ġazel-i Zuhūrī]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

- 1 Cihānda bī-emelem müdde'ā nedür bilmem
Ki ẖaṭ'-ı rütbe içün sa'y-i pā nedür bilmem

- 2 Gelür mi rāḥatī-i ye's len terānīden
O gūş-ı nā-şinevāyam şadā nedür bilmem

- 3 Semūm-ı ye's ile pejmürde ğonce-i kāmum
Daḥı bu bāğa gelelden şabā nedür bilmem

- 4 Benem ol āyine gerd-i kederle hem-sīne
Ki naḳş-ı şūret ü şaḥş-ı şafā nedür bilmem

- 5 Zuhūrī māye-i ḥūn-ı dil oldı her bāde
Daḥı cihānda mey-i neşve-zā nedür bilmem

[Ġazel-i Yahyā]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Yağdı gül âteşini cünbiş-i dāmān-ı nesīm
Bülbül-i bāğ olur var ise mihmān-ı nesīm
- 2 Tutdı bezm-i çemeni bŷy-ı buḥŷr-ı Meryem
Hizmetin edā micmere gerdān-ı nesīm
- 3 Var mı bir kīse tehī şimdi çemen mŷlkinde
Cümle ezhār-ı ġanī eyledi iḥsān-ı nesīm
- 4 Şığmadı goncaya naql eyledi dehlīz-i güle
Tengdür almadı kālāsını dükkān-ı nesīm
- 5 Dil-i Yahyā gibi ġīsŷña nesīm āşŷfte
Sŷnbŷl-i kākŷl-i ḥoş-bŷy perīşān-ı nesīm

[Ġazel-i Şabrī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Berg-i gül kopdı berinden dem-i cevlān-ı nesīm
Ber-hevā eyledi taḥtını Süleymān-ı nesīm

2 Yandurup birbirine sāgarını lāle vü gül
Oldılar encümen-efrüz-ı çerāgān-ı nesīm

3 Hātırından çıkup eşrāf-ı bahāruñ gidemez
Bāgda güller olur dest-i bed emān-ı nesīm

4 Cūyda ‘aks-i cemāl-i güle hayretde ḥabāb
Dīde-i nergis-i şehlā ise ḥayrān-ı nesīm

5 Olsa gülzāra yine sāye-fiken ebr-i bahār
Düşse rūy-ı çemene zūlf-i perīşān-ı [nesīm]

[31b]

6 Az luṭf itmedi ya her birine ey Şabrī
‘Andelībān niçe olmaya senā-ḥān-ı nesīm

116

[Ġazel-i Bahāyī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Nūkhet-i zūlfüñe bir şeb ola miḥmān-ı nesīm
Yeñiden rūḥ bulur kāleb-i bī-cān-ı nesīm

2 Uğrasa gülşene bā-tuḥfe-i ḥāk-i reh-i yār
Hār elinden ola şad-çāk girībān-ı nesīm

116. Uludağ, Erdoğan (1992), *Şeyhülislām Bahayî Divanı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum. **G.28**

116. 1a, zūlfüñe: zūlfi ki **D.**

2a, bā- tuḥfe: bī-tuḥfe **D.**

3 Var ise ḥāk-i der-i yāre cebīn-sāy olmuş
Müşg-rīz oldu yine zülf-i perīşān-ı [nesīm]

4 Güzer itdükçe senüñ turra-i pür-çīnünden
Pür olur nāfe-i tātār ile dāmān-ı nesīm

5 Ey Bahāyī dil-i bülbülde komışdur sūzın
Gülşene tāb viren āteş-i pinhān-ı nesīm

117

[Ġazel-i 'İsmetī]

[fe'īlātün/ fe'īlātün/ fe'īlātün/ fe'īlün]

1 Eyledi kilik-i şenākārını iḥsān-ı nesīm
Naķşını mühr-i gülün bende-i fermān-ı nesīm

2 Kıldı hem ḥāşiyet-i zıll-i hü mā feyz-i bahār
Tācdār itdi güli sāye-i dāmān-ı nesīm

3 Virdi ehl-i çemene ruḥşat-ı 'ayş-ı Cemşīd
Nāfe-i gonca ile peyk-i şitābān-ı nesīm

4 Niçe ser-beste kalur rāz-ı derūn-ı gonca
Büyünı gülşene neşr itmek iken şān-ı [nesīm]

3a, der: reh D.

117: İsmetī Divānı G. 55

5 ‘İsmetī dīde-i ‘āşık gibi cūy-ı çemeni

Dem gelür pür gül ider dest-i gül-efşān-ı nesīm

118

[Ġazel-i]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Lāleyi yakdı yine āteş-i pinhān-ı nesīm

Gezdi ʔarf-ı çemeni micmere gerdān-ı nesīm

2 Şekl-i zencīre ʔodı cūyları gülşende

Çekdi erbāb-ı dili silsile-i cünbān-ı [nesīm]

3 Kendüyi āba urur sūz-ı dil-i bülbulden

Yandı var ise meger kūşe-i dāmān-ı [nesīm]

4 Lü’lü-yi sünbüle ʔıkdı şadefveş gonca

Mevc-hīz oldu yine cūşış-i ‘ummān-ı [nesīm]

[32a]

119

[Ġazel-i Şabrī]

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

1 Hı‘ān-ı belā dilerdüm eger ni‘met istesem

Cāh-ı maḥabbet ister idüm devlet istesem

117. 5. Beyit [32a]’da yazılıdır.

118: nātamām veya eksik gazel.

2 Devrân zükâm-ı ğamla beni bî-dimāğ ider

Bāğ-ı cihānda bûy-ı gül-i ‘işret istesem

3 Virmez havāle-i nigehe hîç emān-ı zamān

Cān nağdini edāya eger mûhlet istesem

4 Biñ kere āb-ı rûyum ile itdürür vuzû’

Bir secde-i niyāza eger ruḥṣat istesem

5 Fülk-i recāya lenger olur kūh kūh-ı ye’s

Bād-ı kerem muḥālif eser furṣat istesem

6 Şabrî zamāne çeşmümi elmās-ı rîz ider

Ger zaḥm-ı sîneme nemek-i rāḥat istesem

120

[Ġazel-i Riyāzî]

[mef’ülü/fā’ilātü/mefā’ilü/fā’ilün]

1 Hûn-āb dîdedür görinen ‘işret istesem

Āmāde seng-i tefriķa cem’iyyet istesem

2 Kör ṭālî’im ki cāzibe-i baḥt-ı dūn ile

Çaķ zîr-i ḥāke dek giderüm rif’at istesem

[32b]

3 Ser-geşte hāl ider yine dūlāb-ı çarh-ı dūn

Bir künce cūy-veş çekilüp rāhat istesem

4 Hūn-āb-ı ğam-ı zehr-i sitem ‘arz ider felek

Bezm-i şafāda neşve-i keyfiyyet istesem

5 Kārı Riyāzī feyz-i talebdür ider yine

Bīrān-ı deyrden naẓar-ı himmet istesem

121

[Ġazel-i Cevrī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Dile fikr-i lebūñi nāire-i hūn idelüm

Ġamze-i mestüñe anı mey-i gül-gūn idelüm

2 Sihr-i çeşmüñden emīn olmağa yok bir çāre

Bāri ta‘vīz-i haṭuñla aña efsūn idelüm

3 Nigehüñ hūsn-i edāyı bize ta‘līm itsün

Şīve-i nüktemüze dilleri meftūn idelüm

4 Cezbe-i hūsnüñ ile şevkümüz eyleye füzūn

‘Aqlı ol şevk ile reşk-āver-i Mecnūn idelüm

121: Cevrī Divānı G. 174

121. 1a, nāire-i: madde-i D.

5 Gevher itmiş sözüni vaşf-ı lebünle Cevrî

Biz de ol gevherüñ adın dürr-i meknûn [idelüm]

122

[Ġazel-i Fā'izî]

[fe'îlâtün/ fe'îlâtün/ fe'îlâtün/ fe'îlün]

1 Āh-ı şeb-gerd ile düşmenleri maḥzûn idelüm

Ya'ni serdâr-ı ğamuz ḥaşmuma şeb-ḥûn idelüm

[33a]

2 Cân u dilden virelüm ḥükmini nâ-kāmlıġuñ

Kām-baḥş olalum a'dāyı da memnûn idelüm

3 Bir dem ayrılmasun ey dil yanımızdan artık

Şöyle vaz' eyleyelüm kim ğamı meftûn idelüm

4 Dili şād eyleyelüm bâri ḥoş-āmedle biraz

Derd-mendi niçe bir ye's ile maḥzûn idelüm

5 Niçe bir Fā'iziyā ma'ni-i meşhûr-ı firāk

Ḥālet-i vaşlı da bir tâzece mazmûn idelüm

5b, Biz de ol gevherüñ adın: Vaşf-ı dendānuñı biz de **D.**

122: Fā'izî Divānı **G. 95**

122. 1a, maḥzûn: dil-ḥûn **D.**

3a, ey dil yanımızdan: ülfet aramızdan **D.**

[Ġazel-i Cevrī]

[fe‘ilātün/ mefā‘ilün/ fe‘ilün]

1 Bezm-i şevke çerāğdur göñlüm

Sīne-i ‘aşka dāğdur göñlüm

2 Neşr-i keyfiyyet-i maḥabbet ile

Zevk-baḥş-ı dimāğdur göñlüm

3 ‘Aşka kārın sipāriş eyleyli

Kūşe-gīr-i ferāğdur göñlüm

4 Hep ‘alev-i berkdür şükufte dile

Ṭurfa- zībende-i bāğdur göñlüm

5 ‘Aşkı pervāne itmiş ey Cevrī

Bir furūzān çerāğdur göñlüm

[33b]

[Ġazel-i Fā‘izī]

[fe‘ilātün/ mefā‘ilün/ fe‘ilün]

1 Ye’s ile dāğ dāğdur göñlüm

Dūdmān-ı ferāğdur göñlüm

123: Cevrī Divānı G. 178

4a, dile: güli D.

124: Fā‘izī Divānı G. 94

2 Gül-i nev-ḥīz-i ārzū ile pür
Ġibṭa-engīz-i bāğdur göñlüm

3 Getür ol mağz-ı cānı ey sākī
Ḥayliden bī-dimāğdur göñlüm

4 Māhi-i tīğūñ itdi şad-pāre
Lücce-i ğamda ağdur göñlüm

5 Eger olmazsa Fā'izī ruḥ-ı yār
Külbe-i bī-çerāğdur göñlüm

125⁹⁰

[Ġazel-i Fehīm]

[fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Murğ-ı gülzār-ı dāğdur göñlüm
Nağme-senc-i ferāğdur göñlüm

2 Gūş kılmaz kelām-ı 'aşkı bile
Ol kadar bī-dimāğdur göñlüm

3 Meclis-i şāh-ı ğamda devr eyler
La'lden bir ayāğdur göñlüm

4 Olmağa ‘andelîbe hem-nâle
Mâ’il-i şahın-ı bâğdur gönlüm

5 Dahılur çevresinde pervâne
Şan Fehîmâ çerâğdur gönlüm

[34a]

126

[Ġazel-i Kelîm]

[fe‘ilâtün/ mefâ‘ilün/ fe‘ilün]

1 Ser-be-ser dâğ dâğdur gönlüm
Nükte-i pür çerâğdur gönlüm

2 Evc-i gerdün iner hevâda döner¹²⁶
Mîhr-i çarh-ı ferâğdur gönlüm

3 Câm-ı vuşlatla şimdi şādānum
Bezm-i ğamdan ırağdur gönlüm

4 Vaşl-ı dilber de olsa meyl itmez
Ol kadar bî-dimâğdur gönlüm

125. 5a, dahilur: dâğlar D.

126. Çelen, Ahmet (1994), *Kelîm, Hayatı, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. G. 175

126. 2a, Evc-i gerdün iner hevâda: Evc-i gerdün-ı inzivâda D.

3, divanda yazılmayan beyit:

Câm-ı vuşlatla şimdi şādānum/Bezm-i ğamdan ırağdur gönlüm

- 5 Baḥş deşme Kelīm ḥaste dilüm
Ser-be-ser dāğ dāğdur göñlüm

127

[Ġazel-i Vecdī]

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Dil virdüm anuñ zülfine tül-i emel aldum
Āzāde iken zevķi deġiřdüm kesel aldum

- 2 Ser-bāzlıġum řāhididür zülfi başumda
Ben ma'reke-i 'aşķ-ı cevānānda tel aldum

- 3 Sāķinüñ elin öpdüm olup mest-i ḥarābāt
Eller ayaġın öpdigi ādemden el aldum

- 4 Ey tīrini sīnemde görüp reşk iden aḥbāb
Çok görmeñ anı baña ki cāna bedel aldum

[34b]

- 5 El dügmelerin çözdi vü ben sīnesin öpdüm
Kān açdı 'adū gerçi ki ben mā-ḥaşal [aldum]

- 6 Virdüm yolına naķd-i dil ü cān-ı 'azīzi
Yūsuf gibi bir milşi bulunmaz güzel aldum

5a, Baḥş deşme: Baḥt-ı düşmen D.

127: Vecdī Divānı G. 43

127. 5a, ben sīnesin öpdüm: öpdüm leb-i la'lin D.

- 7 Teslīm idüp erbāb-ı sūḥan şî'rüme Vecdî
Meydān-ı ma'ānîyi bugün bî-cedel aldum

128

[Ġazel-i Nā'ilî]

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Naḳd-i dili dildāra virüp mā-ḥaşal aldum
Bāzār-ı maḥabbetde ğam-ı bî-kesel aldum
- 2 Ḳurbānı müjeñ oḳlarınıñ sīnede cāndur
Her birini bir tīr-i ḳazāya bedel aldum
- 3 Bir vechile ta'bīr idemem zevḳ-i ḥayālin
Āġūşa bu şeb ḥ'ābda bir ince bel [aldum]
- 4 Şayd itdi hümā-yı dili ol ṭurreler ammā
Ḥālūñ gibi bir dāne-i dām-ı ḥıyel aldum
- 5 Feth oldı kilīd-i der-i gencīne-i baḥtum
Zülf-i siyehüñden yine bir iki tel aldum
- 6 Öpdüm ayağın meygedede pīr-i muġānuñ
Beytü'l-Ḥarem-i Ka'be-i 'irfāndan el aldum

128: Nā'ilî Divānı G. 240

128. 2a, sīnede: tendeki D.

6b, Beytü'l: Şeyḥü'l D.

7 Vecdî'nün imiş Nâ'ilîyâ nükte-verāndan

Ta'bîri hoş-āyende bir a'lâ gazel aldum

[35a]

129

Şāhib-i Zemīn Fehīm-i Nā-murād

[fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Şu'leyem tāb neydüğün bilmem

Lücceyem āb neydüğün bilmem

2 Tā ki āyīne-i heyūlāyam

Şūret-i h'āb neydüğün bilmem

3 Sürme-i çeşm-i bahtum olalı h'āb

Nūr-ı mehtāb neydüğün bilmem

4 Rind-i dīvāneyem ne küfr ü ne dīn

Selb [ü] îcāb neydüğün bilmem

5 Nāḥudā-yı yem-i belā mevcem

Bīm-i girdāb neydüğün bilmem

6 Feyz-düşmen nihāl-i şu'le-i berem

Berg-i sīr-āb neydüğün bilmem

- 7 Mest-i ‘aşkām Fehīm-i küstāham
Resm [ü] ādāb neydügin bilmem

130

Naẓīre-i Seyyid Şabrī

[fe‘ilātün/ mefā‘ilün/ fe‘ilün]

- 1 ‘Aşıkām ẖ‘āb neydügin bilmem
Hasteyem tāb neydügin bilmem

- 2 Pīrehen-pūş-ı şu‘le-i ‘aşkām
Kār-ı mehtāb neydügin bilmem

- 3 ‘Andelīb-i kafes-nişīn-i ğamem
Gül-i sīr-āb neydügin bilmem

- 4 Ne şafāda ne ğamdayam hergiz
Āteş ü āb neydügin bilmem

- 5 Mest-i nüh-şīşe-i ğam-ı yārem
Bāde-i nāb neydügin bilmem

- 6 Leb-i baħr-i şafāda raķş iderüm
Daħı girdāb neydügin bilmem

- 7 Zühhd ile ülfet itmedüm Şabrī
Künc-i mihrāb neydügin bilmem

131

Naẓīre-i Rızāyī

[fe‘ilātün/ mefā‘ilün/ fe‘ilün]

- 1 ‘Aşıkam tāb neydügin bilmem
Āteşem āb neydügin bilmem
- 2 Evvelīn mevc-i ğamla bī-hūşem
Bīm-i girdāb neydügin bilmem
- 3 Neş’e-i ‘aşqda humār olmaz
Bāde-i nāb neydügin bilmem
- 4 ‘Ālem-i dilde nev-bahār olmaz
Gül-i sīr-āb neydügin bilmem
- 5 Dildedür tāze zaḥm-ı Rüstem-i ‘aşq
Zaḥm-ı sīr-āb neydügin bilmem

131: Rızāyī Divānı **G. 136**

131'de yazılmayan beyitler:

Şevküm ammā ki lā-tenāhīdür/Şevk-i mehtāb neydügin bilmem

Ḥırka ber-düş u yek-küleḥ-pūşam/Tācdār āb neydügin bilmem

İdüp ammā ki ‘aşıkāne niyāz/Künc-i mihrāb neydügin bilmem **D.**

131. 5b, sīr-āb: Sührāb **D.**

- 6 Ğamum ammā ğam-ı ilāhīdür
Ğam-ı aḥbāb neydügin bilmem
- 7 Nūr-ı hūr iledür benüm baḥtum
Şevḳ-i mehtāb neydügin bilmem
- 8 Baña besdür müsebbibü'l-esbāb
Hele esbāb neydügin bilmem
- 9 Sā'il-i bārgāh-ı Mevlā'yam
Devr-i ebvāb neydügin bilmem
- 10 Şamed-i lā-niyām ḥavfindan
Giceler ḥ'āb neydügin bilmem
- 11 Ey Rızāyī rızādan özge daḥı
Kām-ı kem-yāb neydügin bilmem

132

Naẓīre-i Cem'ī

[fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

- 1 Teşneyem āb neydügin bilmem
Hasteyem ḥ'āb neydügin bilmem

7a, baḥtum: bahşum D.

7b, Şevḳ-i mehtāb: kırm-i şeb-tāb D.

132: Cem'ī Divānı G. 88

2 Mest-i rüsvā-yı ‘ālemem ammā

Bāde-i nāb neydügin bilmem

3 Cünbiş-i ğamzeñ ile nālānam

Çeng ü mızrāb neydügin bilmem

4 Zerre-i āfitāb-ı ‘aşkam ben

Şem‘ [ü] mehtāb neydügin bilmem

5 Ğarķa-i hūn-ı eşküm ey Cem‘ī

Cūy-ı sürh-āb neydügin bilmem

133⁰⁷

Nazīre-i Zuhūrī

[fe‘ilātün/ mefā‘ilün/ fe‘ilün]

1 Şubħa dek hū‘āb neydügin bilmem

Teşneyem āb neydügin bilmem

2 Şeb-i deycūr-ı ğamda geşt iderüm

Tāb-ı mehtāb neydügin bilmem

3 Şeb-çerāğ-ı meh ile der-kāram

Germ-i şeb-tāb neydügin bilmem

4 Lücce-i nūş-ı şināver-i ‘aşkam
Bīm-i girdāb neydügin bilmem

5 Taraf-ı Hakk’adur Zuhūrī hemān
Meyl-i esbāb neydügin bilmem

[35b]-BOŞ SAYFA

[36a]

134

Şāhib-i Zemīn Yahyā Efendi

[mef’ülü/fā’ilātü/mefā’ilü/fā’ilün]

1 Mümkin mi mest-i ğamze-i cānāne olmayam
Mest olanı sevem yine mestāne olmayam

2 Hep rūy-ı luṭfdur görinen ehl-i meclise
Ben şem‘-i ḥüsnüñe nice pervāne olmayam

3 Kaşdum bu āşinālīg idem ehl-i zevk ile
Erbāb-ı şevkden yine bīgāne olmayam

4 Dā’im bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
Uymayam aña ben daḥı dīvāne olmayam

133. 5a, hemān: penāh D.

134: Yahyā Divānı G. 238

134. 4a, Dā’im: Re’yüm D.

- 5 Kendüm bilelden olam esîri güzellerüñ
Yaḥyâ olur mı ol şeh-i ḥübâne olmayam

135

Naẓîre-i Kâf-zâde

[mef'ûlü/fâ'ilâtü/mefâ'ilü/fâ'ilün]

- 1 Mümkün mi mâ'il-i leb-i cānâne olmayam
Sākî ola şarāb ola mestâne olmayam
- 2 'Āşık olam revā mı ḥarābāta düşmeyem
Mecnûn olam da sâkin-i mey-ḥâne [olmayam]
- 3 'Ahd eyledüm ki bir daḥı bir faşl-ı bahārda
'Uzlet-güzîñ-i küşe-i ğam-ḥâne olmayam
- 4 Şol dil-rübā ki kendüye cezb itmeye dili
Ḥūrşîd olursa da [şem'ine] pervâne olmayam
- 5 Taşvîr olursa Fâ'izîyâ itmeyem nazar
Hergiz esîr-i şāhid-i kâşâne olmayam

Nazîre-i Seyyid Şabrî

[mef'ülü/fâ'ilâtü/mefâ'ilü/fâ'ilün]

- 1 Mümkün mi cām-ı 'aşk ile mestāne olmayam
Kābil midür görem seni dīvāne olmayam
- 2 Lāyık mı devr-i gül ola mey içmeyem müdām
'Āşık olam da sākin-i mey-ḥāne olmayam
- 3 'Aşk ile āşinālığı terk itmek isterüm
Yanup yakılmayam aña pervāne olmayam
- 4 Mecnūn-ı 'aşk isek o kadar yok mı 'aqlımız
'Āşık olam da sen şeh-i ḥübāna olmayam
- 5 Şabrî gibi revā mı geçem nūş-ı bādeden
Şā'ir olam da nāzik-verendāne [olmayam]

Nazîre-i Riyāzî

[mef'ülü/fâ'ilâtü/mefâ'ilü/fâ'ilün]

- 1 Bir şem' var mı ben aña pervāne olmayam
Ya bir perî mi var aña dīvāne olmayam

2 Cān geldi ağızuma lebinî şunmasa dağı

İnşāf olur yār ile cān cāna olmayam

3 Bîñ gelse rüyuma luṭfın bilüp muḥāl

Ümmīdvār-ı vuşlat-ı cānāne olmayam

4 Seyr-i cemāl-i yār eylemem dile bağlanur

‘Azmüm bu bir dağı ıatı mestāne olmayam

5 Dīvānesi olam nice bir her perī ruḥuñ

Tā key Riyāzī ‘ākıl-i ferzāne olmayam

[36b]-BOŞ SAYFA

[37a]

138

[Ġazel-i Nefī]

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

1 Gösterürken lebleri luṭf-ı tebessüm neydügin

Çeşmi ıaşd-ı cān ider bilmez teraḥḥum neydügin

2 Hem ‘itāb-ı zehr-nāk eyler cihāna ğamzesi

Gösterür hem la‘line zevk-i tekellüm neydügin

3 Çeşmi merdümlük iderken öldürür ‘āşıkların

Ġamzesi bilmez ğünāh-ı ıatl-i merdüm neydügin

4 ‘Āşık-ı giryān u ser-gerdāna şor bilmez ḥakīm
Ḥikmet-i devrān-ı çarḥ-ı seyr-i encüm neydügin

5 Diñlesin gelsin şarīr-i ḥāmeñi Nef‘ī senüñ
Añlayan neyde mezāyā-yı terennüm neydügin

139

Şabrī

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

1 Ğoncaya ḥandān olup göster tebessüm neydügin
Bülbüle şehnāz idüp bildür terennüm neydügin

2 Āsiyāb-ı ‘aşka düşdüm dāne-i ḥālūñ görüp
Şöyle maḥv oldum ki bilmem şimdi gendüm neydügin

3 Bir dem içre ḵanına girmezdi yüz biñ ḥastenüñ
Ğamze-i ‘āşık-keşi bilse teraḥḥum neydügin

4 ‘Āşık iseñ yārdan āh itme gör pervāneyi
Yana yana cān virür bilmez tazallüm neydügin

5 Tūṭi-i ḥoş-lehce-i ṭab‘umdur ey Şabrī benüm
Öğreden şā‘irlere ṭarz-ı tekellüm neydügin

[Ġazel-i Bākī]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Nām u nişāne qalmadı faşl-ı bahārdan
Düşdi çemende berg-i dıraht i'tibārdan
- 2 Eşcār-ı bāğ hırқа-i tegrīde girdiler
Bād-ı hazān el aldı çemende çenārdan
- 3 Her yāneden ayağına altun aqup gelür
Eşcār-ı bāğ himmet umar cūybārdan
- 4 Şahñ-ı çemende durma şalinsun şabā ile
Āzādedür nihāl-i bīd berg ü bārdan
- 5 Bākī çemende hayli perīşān imiş varaq
Beñzer ki bir şikāyeti var rūzgārdan

[Ġazel-i Bākī].....

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Rūşen gerekse hāne-i dil 'aks-i yārdan
Āyīne gibi sīneñi şāf it gubārdan

140: Bākī Divānı G. 371

140. 2b, el aldı çemende: çemende el aldı D.

4b, nihāl-i bīd: nihāl bugün D.

141: Bākī Divānı G. 377

2 Devr-i piyāle devlet-i Cem'den haber virür

Her bir habābı remz ile bir tācdārdan

3 'Ayş [u] şafā-yı 'ahd-i Cem [ü] devr-i cāmı gör

Bahş itme remz-i Rüstem [ü] İsfendiyār'dan

4 Şol hoş haber ki andan ire bûy-ı vaşl-ı yār

Yegdür dimāğ-ı 'āşıkā bād-ı bahārdan

[38a]

5 Bāķī yetişdi gözlerüñ aydın nesīm-i şubh

Hāk-i cenāb-ı sāye-i Pervedigār'dan

142¹⁷

'Azmi-zāde

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Dil çıkmak istedikçe yem-i 'aşk-ı yārdan

Oldı havāle seng-i belā her kenārdan

2 İtmezdi 'andelīb-i çemen āh-ı āteşin

Çurtarsa dāmen-i gül-i gülzārı hārdan

142. Kaya, Bayram Ali (1996), *Azmi-Zāde Hāletī, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni*, Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne. **G. 585**

142'de yazılmayan beyitler:

Dilber çıkarsa cāme vü destārını disek/Āzādedür nihāl bugün berg ü bārdān

'Āşıkların şayarken eger ańsa düşmeni/Müşkil gelür o gün bańa rüz-ı şumārdan **D.**

3 Geçmez kumaş-ı şabr alınmaz metâ'-ı vaşl

Bâzâr-ı 'aşk h'âceleri kaldı kârdan

4 Hâk-i rehin getürmese bād olma bî-ḥuzūr

Kim kām alur ki sen alasın rûzgârdan

5 Kuḥl-i ḡubâr-ı rāhını gözden siler diyü

Düşmekdedür yaşum naẓar-ı i'tibârdan

6 Hâk oluğum kayırmaz idi Hâletî eger

İkbâl olaydı sāye-i Perverdigâr'dan

143¹⁸

[Ġazel-i Bahāyî].....

[müfte'ilün/mefâ'ilün/ müfte'ilün/mefâ'ilün]

1 Gelse nesīm-i şubḥ ile müjde şeh-i bahârdan

İtse ḥalâş bülbüli miḥnet-i intizârdan

2 Kõmazdı destmâlini alsa ele 'arūs-ı gül

Silmeye eşk-i bülbüli zaḥm-ı cefâ-yı ḥârdan

3 İrdi kemâle sâkiyâ cûş-ı mey-i ḥum-ı murâd

Kurtulmaz mı dil daḥı keşmekeş-i ḥumârdan

[38b]

143: Bahāyî Divânı G. 31

143. 2a, Kõmazdı: Kõrmızı D.

4 Hırmen-i hüsni eyleme māye-i cevri-bī-dilān

Ey gül-i ter şakın şakın sūz-ı dil-i hezārdan

5 Yār ber-āverde-i haṭdur deyu çekme ızırāb

Belki ola güşāyişüñ çīn-i haṭ-ı ‘izārdan

6 Merhem-i luṭfin itmesün yār Bahāyiyā dirīg

Geçmeye tā ki rīş-i ğam cāna dil-i figārdan

144

[Ġazel-i Cevrī]

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

1 Rind olup el çekme zāhid sāğar-ı pür-bādeden

Maḥv olunca naḳş-ı kandīl-i tehī seccādeden

2 Feyz-i cām-ı şāf ile āyīne eyle ḳalbūñi

Ḳıl temāşā şūret-i ma‘nā-yı levḥ-i sādeden

3 ‘Arif ol şūfī ele peymāne al ḳo sübhayı

Nükte fehmi itmek dilerseñ sırr-ı ḥaḳ-ı ādeden

4 Ḥāmil-i rāz-ı ḳazā eyler dil-i rindān-ı mey

Havfa düşmezler anuñ çün fitne-i nā-zādeden

144: Cevrī Divānı G. 191

144. 1a, zāhid: sāḳī D.

5 ‘Ālem-i ıtlākda āsūde ol Cevrī gibi

Düşme kayda güft ü gūy-ı bende [vü] āzādeden

145

[Ġazel-i Fehīm]

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

1 Rehne vir āsyābı zāhid geçme cām-ı bādeden

Ol sebeble hem ḥalāṣ ol sıklet-i seccādeden

[39a]

2 Sāde ḳalb ol kim yine bī-reng-i naḳṣ-ı feyz ider

Her şikeste pāre-i mir’āt-ı ḳalb-i sādeden

3 Ārzū-yı Kevşer eyle geçme meyden zāhidā

‘Ārif iseñ geç ümīd-i baḥşış-i nā-dādeden

4 Ḳayd-ı teşvīṣ-i deryā vü ḥırḳadan bulup rehā

Himmet-āmūz-ı ferāḡ ol bir dil-i āzādeden

5 İstimā‘ it neydügin sāmān-ı rindi şūfiyā

Gel Fehīm-i mest-i ‘aşḳ [u] bī-i dil [ü] üftādeden

145: Fehīm Divānı **G. CCXXXIV**

145. 1a, Rehne vir āsyābı zāhid geçme cām-ı bādeden: Rehne vir esbābı rind ol geçme zāhid bādeden **D.**

2a, bī-reng-i naḳṣ-ı feyz: bī-reng ü naḳṣ-ı feyz **D.**

2b, her: ser **D.**

3b, nā-dādeden: nādāneden **D.**

4a, deryā vü ḥırḳadan: ridā vü şubḥadan **D.**

[Ġazel-i ‘İřmetī]

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

1 Dirsen ey dil çeşm-i baĥtuñ derd-i hicrān [görmesün]

Kanlı yaşı dīde seyl itdükçe cānān görmesün

2 Tār u mār eyler hemān evrāk-ı ‘ayş-ı rüzgār

Bir ser-āmed ġoncayı bir laĥza ĥandān görmesün

3 Eyleme zülfüñ perīřān tā-be-sāmān dilleri

Çeřm-i bed-bīn-i ‘adū ĥāk ile yeksān görmesün

4 Kaddüñi yād eyleyüp bī-ĥūř olur āřüfte dil

Bāġda bīçāre bir serv-i ĥırāmān görmesün

5 Sūz-ı dilden ħopmadur bu ři‘r-i rengīn ‘İřmetī

‘Arz idersen ehline ārz eyle nādān görmesün

146: İřmetī Divānı G. 63

146. 1b, yaşı dīde seyl: yařuñ sil nigāh D.

4a, Kaddüñi yād eyleyüp: Yād idüp zülfüñ hemān D.

[Ġazel-i Vecîhî]

[fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün]

- 1 İsterüm zülfüñ nesîm-i 'anber-efşân görmesün
Hâṭır-ı mecmû'umuz gerdün-perîşân görmesün
- 2 Eyleme ol gamzenüñ luṭf-ı nihânın âşıkâr
Şakla zaḥm-ı sîneñi meclisde yārân [görmesün]
- 3 Ma'den-i elmâs ider anı ṭabîb-i rûzgâr
Kümsenüñ cisminde hergiz dâğ-ı hicrân görmesün
- 4 Ebr-i gamdan sînesin elbette şebnem-rîz ider
Dehr-i dūn hîç kimseyi gül gibi ḥandân görmesün
- 5 Ḥâlüñi eyler teğâfüller daḥı bed-ter ḥarâb
Ḥayret-âlûde nigâhuñ çeşm-i cānân görmesün
- 6 Ey Vecîhî oldı nazmum şî'r-i üstâda cevâb
Anı yārân nâzm-ı Ḥasân ile yeksân görmesün

147: Vecîhî Divânı G. 172

147'de yazılmayan beyit:

Uğrama kūyuna yārūñ eşk-i ḥūn-âlûdle/ Kıl ḥıdır kimse anı âlûde-dāmân görmesün D.

147. 4a, sînesin: dîdesin D.

[Ġazel-i Vecdī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Gölmesün düşmen baña raḥm eyle giryān görmesün
Çeşm-i ḥūn-ālūde rüyı ḥaşm-ı ḥandān görmesün
- 2 Cān-ı 'āşık gibi Rūḥu'l-Ḳuds'i de pā-māl ider
Çeşm-i mesti cilvegāhında hemān cān görmesün
- 3 Gice gördüm ḥāke şalmış dilleri zülfün çözüp
Kimse yā Rab böyle bir ḥ'āb-ı perīşān görmesün
- 4 Ḥil'at-i ĩmānı da ol ġamzeler çāk itdürür
Kimse de ol bī-emān dest ü girībān görmesün
- 5 Eyledüm müjgānuma taşvīr-i 'aks-i rüyını
Kim ruḥundan ġayrı çeşmüm mihr-i raḥşān [görmesün]
- 6 Zīb-i ġuş-ı cān ider Vecdī sözüm erbāb-ı dıl
Gevher-i hem-seng-i nazm-ı ḥod-fürüşān görmesün

148: Vecdī Divānı G. 46

148'de yazılmayan beyitler:

Nüşa-i zünnār-ı zünnārī kemend-i cān ider/Naḳş-ı ḥüsnin ol tebün kāfir müselmān görmesün
Rūḥ-ı şānī-i cihān u nūr-ı çeşm-i ins ü cān/Dīde-i eyyām-ı ansız şadı bürrān görmesün
Ḥāk-i pāy-i kuḥl-ı çeşm-i āfitāb olsun daḥı/Dīde-i bed-ḥ'āhını derd-i reşke dermān görmesün D.

7 ‘Arz idersen ehline ‘arz eyle adriñ ol bilür

Bu dür-i yektâyı cevher-nâ-şinâsân görmesün

149

Nâ’ilî

[fâ’ilâtün/ fâ’ilâtün/ fâ’ilâtün/ fâ’ilün]

1 Ol zekân âzâr-ı dest-i zülf-i pîçân görmesün

Gûy-ı mihr-i al’atüñ âsîb-i çevgân görmesün

2 Olmasun nabz-âşinâ-yı renc-i hicrânuñ Mesîh

Derdüñ âzâr-ı müdâvâ-yı abîbân görmesün

3 ‘Âşîka duz-dîde amzeñ çeşm-i nâ-maḥrem degül

Merdüm-i bînâ-yı heftüm perde-i cân görmesün

[40a]

4 İhtirâz it çeşm-i zaḥm-ı rûzgâr-ı fitneden

Her ḥam-ı zülfüñde bir cem’-i perîşân görmesün

5 Ser-girân olsun o çeşmüñ udsiyân-ı ‘arṣa tâ

Her müjeñ destinde bir şemşîr-i bürrân görmesün

6 Olma rû-pûş-ı zekân ey urra çeşm-i kâinât

Âfitâbı ser-be-ceyb ü pâ be-dâmân görmesün

148. 7a, ‘Arz idersen ehline ‘arz eyle; Hazret-i üstâda ‘arz eyle D.

149: Nâ’ilî Divânı G. 251

- 7 ‘İllet-i āzārı ancak renc-i istignā ise
Nā’ilī bīmāri-i çeşmüñde nokşān görmesün

150

[Ġazel-i Nā’ilī]

[fā’ilātün/ fā’ilātün/ fā’ilātün/ fā’ilün]

- 1 Kıl hāzer ey dil seni ol ġamze giryān [görmesün]
Bir siyeh-mest āfet-i hūn-rīzdür kıan görmesün
- 2 Hindū-yı hālūñ gibi āteş-perestān-ı ruḥuñ
Zaḥm-ı çeşm ü cünbiş-i dāmān-ı müjgān görmesün
- 3 Hem yaķar pervānesin hem küşte eyler her nefes
Tünd-bād-ı dehr bir şem‘-i fūrūzān görmesün
- 4 Ġonceye dil-tenglük bir perdedür āfātdan
Anı çeşm-i rūzgār-ı tāb-sāmān görmesün
- 5 Nā’ilī nażmuñ senüñ germ-āşinā-yı ehldür
Sūz-ı dilden bi-ḥaber efsürde ṭab‘ān görmesün

150: Nā’ilī Divānı G. 252

150. 5a, Nā’ilī nażmuñ senüñ: Nażm-ı pākūñ Nāilī D.

[Ġazel-i ‘Ārif]

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

- 1 ‘Aşık-ı vaşl-ārzū āsīb-i hicrān görmesün
Sīne-rīşān-ı heves dārū-yı dermān görmesün

[40b]

- 2 El-ḥazer ey bād-ı şubḥ üftādegān-ı nā-şekīb
Kākül-i ḥam-der-ḥam-ı yāri perīşān görmesün
- 3 Eyleme izhār sūz-ı ‘aşkı senden kimseler
Āh u efgān duymasun çāk-ı girībān görmesün
- 4 Āb-rū cūy-ı melāle tābiş-i rüyuñ yeter
Revzen-i ḡam-ḥānesin ḥūrşīd-i raḡşān görmesün
- 5 Bā‘iş-i nā-sūz-ı zaḥm-ı reşk olur ‘Ārif şaḡın
Nīre-i ser-tīz-i ṭab‘uñ nükte-sencān görmesün

[Ġazel-i Vecdī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Şaḡla sīneñde göñül nāvek-i müjgānı ucın
İtme pür-jeng nem-i eşk ile dāmānı ucın

151. *Divān-ı Ārif*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, O/263 Nolu Yazma Eser. Eser tıpkıbasım olduğu için gazel numarası yoktur.

151. 5b, Nīre-i ser-tīz-i: Tīz-i şemşīr-i D.

152: 51 D.

2 ‘Uḡde-i derdümi ḡall itmedi dest-i keremi

Çok görür bendesine nāḡūn-ı iḡsānı ucın

3 Berzede dāmen-i nāz olmuş ol āfet ‘acabā

Ser-i mūya nice bend eyledi dāmānı ucın

4 Doḡunurdu saña ey sīne-i sūzān ammā

Nār-ı dilden şaḡınur ḡaṇçer-i bürrānı ucın

5 Dest-i ḡayretle ulaşırsa n’ola dīvāna²³⁸

Kūşe-i dāmenine çāk-ı girībānı ucın

[41a]

6 Kimsenüñ destine ser-rişte-i şekvā mı girer

Kime gösterdi daḡı zülf-i perīşānı ucın

7 Nüşa-bendān-ı ma‘ārif bulamaz Vecdī’nüñ

Tār-ı şīrāze-i mecmū‘a-i ‘irfānı ucın

153

Nā’ilī

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Fitne-ḡīz itdi şabā kākül-i fettān-ı ucın

Ḳıldı peyveste ser-i kāküle dāmānı ucın

152. 1b, dāmānı: peykānı D.

5a, ulaşırsa n’ola: ulaşırdı dil-i D.

6b, daḡı: ruḡı D.

153: Nā’ilī Divānı G. 256

- 2 İder idmān-ı ğam-āyīne güzār-ı eflāk
‘Āşıkuñ nāvek-i āh-ı dil-i nālānı ucın
- 3 Hüsnuñ ol şāhid-i ‘işmet-şiken-i Yūsuf dur
Ki Züleyhā göremez ḥ‘ābda dāmānı ucın
- 4 Halkı leb-teşne kılan āb-ı recāya felegüñ
Degmemiş lüle-i ser-çeşme-i ihsānı ucın
- 5 Gūy-ı hūrşīd-i cemālūñ ki der-āġūş eyler
Gösterür tırrası mäh-ı neve çevgānı ucın¹⁵³
- 6 Gözedüp ḥatır-ı mecrūh-ı dil-i zārı o şūh
Dest-i luţfuyla tutar zülf-i perīşānı ucın
- 7 Nā’ilī buldı kütüb-hāne-i fazl u hünerüñ
Tār-ı şīrāze-i mecmū’a-i ‘irfānı ucın

154

[Ġazel-i Nā’ilī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Görse Behrām eger āyīnede müjgānı ucın
Üstüh‘ānında bulur hañcer-i bürrānı ucın

153. 5b, çevgānı: tırrası D.

7a, hünerüñ: edebüñ D.

154: Nā’ilī Divānı G. 257

[41b]

- 2 Nāvek-i bī-eşer-i āh-ı dilüñ şu'le degül
Çarḥ ālūde-i ḥūn eyledi peykānı ucın
- 3 Āşinā bulmadı ḥarf-i elem-i vuşlata dil
Açmadı kimseye ser-māye-i hicrānı ucın
- 4 İtse çeşmi ğāzab-ı zehre şikāf-ı der-kār
Dil-i Mirriḥ'e ṭayar ḥançer-i müjgānı ucın
- 5 Zülfinüñ bād-ı şabā Nā'ilī her tārında
Gösterür rişte-i ahvāl-i perīşānı ucın

155

Riyāzī

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

- 1 Dest-i aġyāre virür zülf-i perīşānı ucın
Ḥāk olursaḳ da degirmez bize dāmānı ucın
- 2 Gönderür şem'-i şeb-efrūza maḥabbet-nāme
Yaḳsa pervāne 'aceb mi per-i sūzānı ucın
- 3 Cām-ı zehr ile durur üstümüze sākī çarḥ
Muttaşıl cāna ṭayar ḥançer-i bürrānı ucın

4 udret-i řāni‘i g r bilmediler g nceler  

Nerde gizledi dest r-ı per ş nı ucın

5 Ey Riy z  demidür şem‘-i güli yakmağ içün

Her benefşe ya a kibr t-i f r z nı ucın

[42a]

156

[azel-i ‘ şmet ]

[fe‘il t n/ fe‘il t n/ fe‘il t n/ fe‘ilün]

1 Vaz‘-ı n -s zını dehr   gören  dem ne dis n

Bilinür nesne degül meşreb-i ‘ lem ne dis n

2 G le hem-h  be-i h r olma demek mümkün mi

Bülbül olmuş  t alum bezmine ma rem ne dis n

3 B -vef s n dimeden gerçi şa  nmaz o per 

Ba sa  dem yine her h li müsellem ne dis n

4 Sende inş f ide [ey] muğbe e gördükde seni

Ha c num dimesün bu dil-i p r- am ne dis n

5 ‘ şmet  s z-ı dilin dirdi o ş  ha amm 

şimdi f r atde  am-ı hecr ile hem-dem ne dis n

156:  şmet  Div n  G. 65

156. 3a, şa  nmaz: ş k lmaz D.

[Ġazel-i Vecdī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Nice vaşf itsün o şüh-ı dil-i ħurrem ne disün
Mişli yok beñzedecek ħüsni müselleme ne disün

2 Ne niyāze müteħammil ne recādan maħzūz
O perīye nice söz söylesün ādem ne disün

3 Her kişi dilberinüñ luṭfını vaşf itdükde
Ey cefā-cū dil-i bī-ḡāre-i pür-ġam ne disün

4 Nāmına mürde iken virdi ħayāt-ı ebedi
Āb-ı ħayvān dimesün bādesine Cem ne disün

5 Ķomaduñ söz yeri i‘cāz-ı sūḡanda Vecdī
Böyle mu‘ciz-nefese ‘İsī-i Meryem ne disün

[42b]

[Ġazel-i Nā‘ilī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Ehl-i bīniş göremez bir dil-i ħurrem ne disün
‘Ālem olmış ṭatalum mıṣṭaba-ı Cem ne disün

157: Vecdī Divānı G. 50

158: Nā‘ilī Divānı G. 274

2 Günde biñ kerre helāk-ı ğam-ı dilber dimesün

Bu nüh eflāke toköz kāse-i pür-sem ne disün

3 Görmeyen müddet-i ‘ömründe şafā-yı hātır

Bezm-i ‘ıyş olsa da başdan başa ‘ālem [ne disün]

4 Dile kim müzdaħim-ābād-ı sitemdür şādī

Bulur āmed-şuda biñ māni‘-i muħkem ne disün

5 Nā’ilī rāst-‘ayār-ı meħek-i tecribeyüz

Nağd-i teslīmimüze şayrafī-i Cem ne disün

159⁴⁹

[Ġazel-i Nā’ilī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Femine ğonca didükçe olur ebkem ne disün

Yoğdur ol ğonca-i nev-ħastede fem ne disün

2 Cünbiş-i ķāmetine cilve-i reftārına dil

Dimesün āfet-i āsāyiş-i ‘ālem ne disün

3 Sīne-rīşān-ı teğāfül senüñ ey ğonca-dehen

Dimesün zaħmuña dāğ-ı dil merhem ne disün

158. 4a, sitemdür: elemdür D.

159: Nā’ilī Divānı G. 275

159. 1b, fem: ħam D.

3a, ğonca-dehen: tīg-ı nigh D.

4 Giryē-kārān-ı ciger-sūhte gördükçe seni
Mācerā-düşmen olur eşk-i dem-ā-dem ne disün

5 Nā'ilī'nün işidüp zembeme-i güftārın
Bülbülümdür dimesün ol gül-i hürrem ne disün

[43a]

160

[Ġazel-i 'İşmetī]

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Geldikde haṭuñ 'āşıkuna nāz idemezsün
Mānend-i hümā evcde pervāz idemezsün

2 Gāhī egilüp gūşına dir ol haṭ-ı nev-hīz
Şimden gerü sen şīveye āğāz idemezsün

3 Bu ṭarz-ı bed-āheng-i dil-āzār ile ey gül
Bu bāğda bir bülbülü dem-sāz idemezsün

4 Kendüñ yeñemezsün bilürüm meşrebiñ ey dil
Nūş-ı meye āğāz idicek az idemezsün

5 Şad rıṭl-ı girān olsa çeker 'İşmeti-i zār
Sākī sen anı mest-i ser-endāz idemezsün

160: İşmetī Divānı G. 62

160. 3a, gül: dil D.

Nā'īlī

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

- 1 Erbāb-ı dili müttehem-i āz idemezsün
Ey çarḥ-ı siyeh-kāse bize nāz idemezsün

- 2 Gencīne-i esrāra emīn añlama kendüñ
Ey ḥāce ḥazer kıl anı iḥrāz idemezsün

- 3 Olsañ da bu naḥvetle serīründe Süleymān
Bir mūr-ı za'īfi siper-endāz idemezsün

- 4 Zāhid şaḳın evgārılığundan mey-i 'aşkuñ
Keyfiyyetin idrāk idicek āz idemezsün

[43b]

- 5 Kem ḥavşalasun Nā'liliyā kendüñi bī-bāk
Pervāne-i şem'-i ḥarem-i rāz idemezsün

'Ārif Efendi, Sellemehüllah

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

- 1 Dil-dāra göñül kendüñi hem-rāz idemezsün
Bī-çāresün ol rütbe-i aḥrāz idemezsün

2 Ğam-hāneñe teşrîfini ẖâhiş güzel ammā
Ol dil-i siyeh naḥvete i'zāz idemezsün

3 Keyfiyyetüñ ey sāğar-ı Cem olsa da bālā
Mestān-ı mey-i 'aşkı ser-endāz idemezsün

4 Gūş eyeleyeni nāle-i 'uşşāk gibi bülbül
Dil-sūhte-i şu'le-i āvāz idemezsün

5 Mir'āt-ı ruḥuñ olmaz ise 'Ārif'e der-pīş
Ol tūṭi-i hoş-gūyı sūḥan-sāz idemezsün

163⁵⁷

[Ġazel-i Vecdī]

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Aç ıurra-i ḥam-der-ḥamuñı gūş görünsün
Her ḥalka-i dīde aña mengūş görünsün

2 Baḳ āyine-i ḳalbüme kim ḥāl-i ḥayālūñ
Çeşm-i dil-i zār ile hem-āgūş görünsün

3 Dīvāneligi ıarız-ı nev-i ḥāş ile göster
Mecnūn'a cünūn şandığı hep hūş görünsün

162. 3a, da: dü D.

4a, 'uşşāk: 'āşık D.

163: Vecdī Divānı G. 49

163. 1b, her: biñ D.

[44a]

4 Mīnādan aķıt bāde-i sūrĥi yine sākī
Ol ū'le-i seyyāleye yeĥ-pūş görünsün

5 Vecdī meĥekk-i 'arza ur iklīl-i kelāmuñ
Ĥālīş zer ile nekre-i maġşūş görünsün

164

Nā'ilī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Mürşid talebān-ı 'aşķ ile medhūş görünsün
Cūyā-yı Felāţūn ise ĥāmūş görünsün

2 Şāf ol o ķadar 'aşķ ile ey dil ki ĥayādan
Āyīnesi İskender'e rū-pūş görünsün

3 Cām-ı meyi bir dīde-i ĥūn-āba deġiş kim
Destinde ķadeĥ taşt-ı Siyāġūş [görünsün]

4 Bīnā-dil ol ey ĥ^vāce ki saña zer-i ĥūrşīd
Seng-i meĥek-i māhda maġşūş görünsün

4b, yeĥ-pūş: mey-nūş D.

5a, iklīl: ibrīz D.

164: Nā'ilī Divānı G. 269

164. 3a, ĥūn-āba: ĥūn-bāra D.

3b, Siyāġūş: Sivāvūş D.

- 5 Vir Nā'iliyā yaş ile āyīneñe pür-tāb
Şad merḥale ümmīd ferāmūş görünsün

165

‘Azmī-zāde

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Şorma erbāb-ı ḡamuñ āteş-i pinhānından
Bil hemān ḥūblaruñ cünbiş-i dāmānından

- 2 Nice kan ağlamayın kim cigerüm ḥūn oldu
Bir Mesīḥā-nefesüñ sūzen-i müjgānından

[44b]

- 3 Bilmek istersen eger ma‘deni sīmin nic’olur
Cismine eyle nazar gūy-ı girībānından

- 4 Şaḥn-ı gülzār-ı ḡamuñ şöyle gerek bülbüli kim
Güllere āb vire dīde-i giryānından

- 5 Zūlf-i yār ile idüp Ḥāletiyā ta‘bīrin
Zevk alır ehl-i cünūn ḥ‘āb-ı perīşānından

5a, yaş: ye’s D.

165: Hāletī Divānı G. 593

165. 3b, gūy: çāk D.

Ḳāf-zāde Fā'izī Çelebi

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

- 1 Kaçmayup ehl-i dilüñ âteş-i sūzānından
Şîr-i ğam tırma hücüm itmede her yanından
- 2 Kılma hākister-i erbāb-ı fenāyı berbād
Şaķın ey şūh-ı cihān âteş-i pinhānından
- 3 Şorma āvāreligüm 'aşķ ile mānend-i ğubār
Bil hemān hūblaruñ cünbiş-i dāmānından
- 4 Rehzen-i derd-i belā gör nice soymış Ḳays'ı
Rāh-ı 'aşķuñ hāzer it deşt-i beyābānından
- 5 Haţţ-ı lebden bilirüz rütbe-i hūsn-i yāri
Añlaruz Fā'iziyā nāmeyi 'unvānından

Nā'ilī

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

- 1 Çāk ider sīne-i meh sīne-i 'uryānından
Mihr olur dāğ-be-dil gūy-ı girībānından

166: Fā'izī Divānı G. 99

167: Nā'ilī Divānı G. 249

167. 1a, ider: olur D.

2 Nā-murādāne düşürdük dili bir āfete kim
Feyz alur kām-ı dü-‘ālem ğam-ı hicrānından

[45a]

3 Her biri şūret-i bī-cāna döner ‘uşşākuñ
O büt-i deyr-i melāhat ki geçer yanından

4 Hased ol küşteye kim haşre dek olmaz zāil
Lezzet-i tīğ-i ğamuñ zāika-i cānından

5 ‘Āşıkuñ pençe-i bī-dād-ı maḥabbet gitmez
Dest-i cellād-ı nigāhuñ gibi dāmānından

6 Nāvek-i āha ki peyveste olur yād-ı ruḥuñ
Tutuşur bām-ı felek şu‘le-i peykānından

7 Teşne-leb hecr-i leb-i yār ile ölmek yegdür
Hızr’uñ āmed-şud-ı ser-çeşme-i ḥayvānından

8 Nā’ilī sāğar-ı leb-rīz-i ḥayātuñ efsūs
Hişşedār olmadı kim neşve-i iḥsānından

[Ġazel-i Fehīm]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 ‘Aqluma itdi şebîḥün yine sevdā-yı cünün

Tutdı mülk-i ḥiredi şūriş-i ğavġā-yı cünün

2 Geleyüm maḥşere Leylī diyerek der-zencīr

Eyleyüm Ḳays-ı dil-i āşüftemi rüsvā-yı cünün

3 İtme pāymāl ki Ḳays’uñ dil-i pür-dāġıdur

Ġonca-i lāle-i pejmürde-i şahrā-yı cünün

[45b]

4 Bīd-i Mecnūn’dan idüñ taḥta-i tābūtumu kim

Beni öldürdi ğam-ı silsile-i cünbān-ı cünün

5 Zülf ü ebrūñı idüp cim ile nūna teşbīḥ

Yaza ser-levḥ-i dile menḳabe-pīrā-yı cünün

6 Dil degül keşret-i sevdāñ ile Mecnūn’uñ olam

Beste-i silsile-i zülfüñ olur pā-yı [cünün]

168: Fehīm Divānı G. CCXLIII

168. 4b, ğam-ı silsile-i cünbān-ı cünün: ğam-ı zülf ü temennā-yı cünün D.

5b, yaza: yazdı D.

7 Gördüğüm silsile-i zād-ḥarem-i ṭurrañdur

Oldı biñ cān ile dil-i ‘āşık sevdā-yı cünün

8 Böyle ḳalursa dimāguñ dil-i āşüfte Fehīm

Ne ḡam-ı ‘aşḳ ḳalur sende ne pervā-yı cünün

169

Nā’ilī

[fe’ilātün/ fe’ilātün/ fe’ilātün/ fe’ilün]

1 Olalı zülfüñe hem-silsile sevdā-yı cünün

Oldı reşk-āver-i zincīr-i ḥired pā-yı cünün

2 Oldı zülfüñle ḥired ḥire-dimāḡ-ı ülfet

Ḳıldı āşüfte Felāṭün-ı mezāyā-yı cünün

3 Dilde āşüftegi-i zülfüñ olursa der-kār

Vaḳf olur bādiye-i maḥşere sevdā-yı cünün

4 ‘Āşıkuñ ruḥşat-ı kem-nefḥa-i āhından olur

Ebr-i ṭūfān-ı ḥired mevce-i deryā-yı cünün

5 Nā’ilī nokṭasıdur dāḡ-ı süveydā-yı dilüñ

Levh-i ḥāṭırda olan ḥāşılı ma’nā-yı cünün

7a, gördüğüm: göri kim D.

7b, sevdā: şeydā D.

8a, dil-i: eger D.

169: Nā’ilī Divānı G. 253

[Ġazel-i Şabri]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Dil eylerdi şikāyet zūlf-i yār-i nāzenīninden
Halāş itse serin bend-i kemend-i çīn-i çīninden
- 2 Hadeng-i cevri āhır saña kaldı dilberüñ ey dil
Benüm kārüm tamām oldu nigāh-ı evvelīninden
- 3 O meydan-gīr-i 'işret kandedür sākī ki deyü gam
Halāş olmazdı gār-ı dilde tīg-i āteşīninden
- 4 Gül-āb-ı feyz-i luṭfundan tehīdür şīšemüz çünkim
Ne hāşıl gülsitān-ı devletüñ ezhār-ı çīninden
- 5 Niyāza idemez cür'et çemende gāh olur Şabri
Hezār nā-tüvān şāh-ı gülüñ çīn-i cebīninden

Kāf-zāde Fā'izī Çelebi

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Teğāfül eyleme kūy-ı fenā 'uzlet-güzīninden
Bu rāh-ı fitne-engīzüñ şaķın şāhum kemīninden

- 2 Gülistān meclis-i erbāb-ı dildür anda gül şanma
Çıkardı gonca-i ra'nā kitābın āstīninden
- 3 Ne mihrüñ isterüz çarhuñ ne encümden recāmuz var
Ferāğ itdük bu gülzāruñ gülünden yāsemīninden
- 4 'Acebdür 'ādeti dihkān-ı ħarmen-geh-i dünyānuñ
Çeker alur ne cem' eylemse dest-i ħūşe çīninden

[46b]

- 5 Göñül pervānesidür Fā'izī bir şem'-i ħüsnüñ kim
Küsüf irer sipihrüñ mihrine māh-ı cebīninden

172

‘İşmetī Efendi

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Ħaberdār olmadı gitdi dilüñ āh u enīninden
Şikāyet şehir-i ħüsnüñ ol cevān-ı nāzenīninden
- 2 Nigāh-ı iltifātından 'adūlar behre-yāb ammā
O meh-rūnuñ cefādur vāyemüz çīn-i cebīninden
- 3 Ħarīf-i bezm-i kām ol perde-pūş-ı 'izz ü nāz olma
Ħazer kıl bülbülüñ ey gonca āh-ı āteşīninden

4 Humāruñ def'e ey cān-ı belā-keş çāre bulmazsın
İçersin sākī dehrūñ mey-i derd-āferīninden

5 Mūnāsibdür kümeýt-i kil-k-i ṭab'um cilvegāh itse
Bu şī'rūñ 'İşmetī hażṣ eyledüm gāyet zemīninden

173

Neşātī

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

1 Gider mi 'āşıkūñ ğam hāṭır-ı endūh-gīninden
Huşūşan cevre mu'tād ola yār-i nāzenīninden

2 Nihān her kūşe-i çeşminde biñ āşūb ile fitne
Hāzer ol ğamze-i şūhuñ hāzer ey dil kemīninden

3 Dil ol pervāne-i germ-ūlfet-i şūr-ı maḥabbetdür
Olur, biñ şem' peydā gāhi āh-ı āteşīninden

4 Nice mestāne feryād itmesün gülşende bülbüller
Çıkarmış yine her bir gonca bir cām āstīninden

[47a]

5 Şafā-yı dehri gördük seyr-i bāğ itdük Neşātī-veş
Dil-i pür dāğ-ı lāleyle gülūñ çīn-i cebīninden

[Ġazel-i Cevrī]

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

- 1 Hūrşīd yanar şu'le-i āh-ı seherümden
Dūzah sögünür mevc-i yem-i eşk-i terümden
- 2 Vīrān ideli hātırımı genc-i temennā
Hep gevher-i ḥasret dökilür dīdelerümden
- 3 Hātırdā olur cılve-nümā şāhid-i maḫşūd
Ruḫsārını pinhān ider ammā nazarumdan
- 4 Sākī baña luṭf eyle şun ol rıtl-ı girānı
Kim def' ide bār-ı ḡam-ı dehri üzerümden
- 5 Ġavḡā-yı kıyāmetle tolar 'ālem-i ervāḥ
Cevrī dem-i firḫatde olan nālelerümden

Nā'ilī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Yağdum dili âteşlere tâb-ı nazarumdan
Berg-i gül-i ruhsâruña dâğum eşerümden

- 2 Kıl âb-ı ruḥı 'işmet olan eşküme rağbet
'Ar eyleme âlâyiş-i dāmân-ı terümden

- 3 Pür-şekve-i âhum beni söyletme ğamum var
Âyînesin olma müteessir kederümden

[47b]-BOŞ SAYFA

[48a]

Ḥazret-i Nābī

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

- 1 Yâri açdum açıl ey gönca-dehānum diyerek
Bezme geldi gel e şūḥ-ı cihānum diyerek
- 2 Pâyine bâri bu takrīb ile düşsem yārüñ
Kalmadı âh meded tâb u tüvānum diyerek

175: Nā'ilī Divānı G. 248

175'te yazılmayan beyitler:

Efsūs ki âzurdesin ey naḥl-i bihiştī/Tâb u teb-i âh-ı dil-i dūzaḥ-şererümden

Mihirinden alup Nāilīyā dīdelerüm feyz/Yāḳūta döner her biri ḥün-ı cigerümden D.

176: Nābī Divānı G. 445

3 Āh bir kerre miyānını alup āgūşa
Sīneye çeksem o sīmīn-teni cānum diyerek

4 Hıa-ı ber-āverde olan tāze dem-i vuşlatda
Başka bir zevk virür geçdi zamānum [diyerek]

5 Yār söyletdi baña bu gāzeli ey Nābī
Söyleye söyleye ey tāze-zebānum [diyerek]

177

Nahīfī

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 ‘Arz-ı hāl eyledüm ol āfete cānum diyerek
Bağ benüm hālūme ey şūh-ı cihānum diyerek

2 Kaddümi reh-güzer-i yāre varup dāl itdüm
Beni pīr eyledüñ ey tāze cevānum diyerek

3 Bāğdan bāğa güzer itmedeyüm hāset ile
Kandedür kandedür ol serv-i revānum [diyerek]

4 Sīnemi nāvek-i müjgānına tıtdum yārüñ
Ben de mecrūhunam ey kaşı kemānum diyerek

177. Aypay, A. İrfan (1992), *Nahīfī Süleyman Efendi, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. **G. 286**

5 Eyledüm yāre Naḥīfī nice biñ ‘arz u niyāz

Beni n’eyler göresin āh u fiğānum diyerek

178

Ṭālib-i Bursevī

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Alup āğūşa belüñ mūy-ı miyānum diyerek

Būs ideydüm leb-i şīrīnüñi cānum diyerek

2 ‘Ākıbet sīneye çekdüm o nihāl-i nāzı

Tīrüne cān hedef ey kaşı kemānum diyerek

3 Gösterüp yāre ruḥ-ı zerdümi raḥm itdürdüm

Dökme şāhum hele nā-ḥaḳḳ yere ḳanum diyerek

4 Merhem-i luṭf niyāz eylesem olmaz mı ‘aceb

Tīğ-i bī-dād-ı ğamuñ kesdi emānum diyerek

5 Dehenin ağızuña teslīm ide dilber Ṭālib

Duymasun kimse meded rāz-ı nihānum diyerek

[48b]-BOŞ SAFYA

[49a]-BOŞ SAYFA

[Ġazel-i Yahyā]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Sīne bir vīrānedür genc-i nihānīdür göñül
Gevher-i 'aşk isteyen bilsün ki kânīdür göñül
- 2 Mihrüñe maḥv-ı vüçüd itmekle irişmez zevāl
Dilde bākīdür maḥabbet gerçi fānīdür [göñül]
- 3 Dil-rübālardan şikāyet itmege kādīr midür
Derd-i 'aşkuñ bir belā-keş nātüvānıdır [göñül]
- 4 Zıll-ı re'fetdür duḡān-ı āh-ı dil 'aşıqlara
Hüsrev-i 'aşkuñ kadīmī dūd-mānıdur [göñül]
- 5 Dīde-i cāna çeker sevdā-yı ḡālūñ²⁸³ kuḡlini
'Aşkuñ bir āb-gīne sürme-dānıdur [göñül]
- 6 Eylemez Yahyā siḡām-ı ḡamzesinden bī-naşīb
Ol kaşı yānuñ meger ḡāṭır-nişānıdur [göñül]

179: Yahyā Divānı G. 223

179'da yazılmayan beyit:

Güşeler kim çeşmün eyler ol anı evvel tuyar/Hak bu kim yārān-ı aşkun nüktedānıdur gönül D.

179. 5a, ḡālūñ: ḡaṭṭun D.

[Ġazel-i Fā'izī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Bir güher-i 'aşk-ı baħr-i bī-kerānīdür göñül
Bir gül-i terdür maħabbet bāğ-bānıdur göñül
- 2 Her ne yanına nazār kılsañ görinür naķş-ı dost
Ya Züleyhā kaşrı yāhūd deyr-i Mānī'dür göñül
- 3 Gūş-ı cāna dāyim andan nāle vü zārī gelür
Bāz-ı 'aşk-ı dil-şikāruñ āşiyānıdur [göñül]
- 4 İhtilāṭ-ı halk-ı 'ālemden kesilse vechi var
Şāh-ı 'aşkuñ maħrem-i rāz-ı nihānıdur [göñül]
- 5 Sūziş-i dilden olur gāhī 'alevler āşikār
Hīç degül gencīne-i 'aşkuñ mekānıdur [göñül]
- 6 Kūyüñe āteş kıya āh ile bir gün kim bilür
Kūçe-i 'aşkuñ ki bī-nām u nişānıdur [göñül]
- 7 Tekye-i ğamda n'ola her dem olursa pür-ğubār
Fā'izī abdāl-ı 'aşkuñ cür'adānıdur [göñül]

180: Fā'izī Divānı G. 87

180'de yazılmayan beyit:

Hün-ı Yaḥyā gibi ol cūş u ħurūş itmekdedür/Nola diñmezse şehīd-i 'ışķ kānıdur göñül D.

180. 1a, güher-i: güherdür D.

[Ġazel-i Riyāzī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 'Aşkuñ dünyāda yār-i mihribānıdur göñül
Maḥrem-i sırr-ı nihānı yār-i cānıdur göñül
- 2 Nār-ı sūzān-ı maḥabbetle kebāb oldı ciger
Āteş üzre ıamlayan bir ıatre ıanıdur [göñül]
- 3 Hep hevā-yı 'aşk ile gögin geçürmedür işi
Keşti-i bād-ı belānuñ bād-bānıdur göñül
- 4 Yüz niyāzı olmağa ruḥ-ı mücerred cān virür
Tekye-i tecrīdde bir pīr-i fānīdür göñül
- 5 Ey Riyāzī menzil-i maḫsūda eyler 'āşıkı
Kimse bilmez anı bir rāz-ı nihānīdür göñül

[Ġazel-i Cem'ī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Mülk-i 'aşkuñ şāh-ı Rüstem dāstānıdur göñül
Āh ile şāhib-direfş-i Gāviyānıdur göñül

- 2 Geh fiġān eyler gehī cūy-ı sirişkin aķıdur
Bāġ-ı ‘aşķuñ bñlbñli yā bāġbānıdur ġñññl
- 3 Anda resm-i ħāmedñr fikr-i mñjeñle dñd-ı āh
Ĥať-nñvīs-i defter-i ġam ħāmedānıdur [ġñññl]
- 4 Yirlere ķonmaz sipihri herġiz itmez āşiyān
Evc-i ‘aşķuñ bir ħñmā-yı lā-mekānıdur ġñññl
- 5 Āteşīn dāġ-ı ġñl-i terdñr duĥānī lāledñr
Cem‘iyā vādī-i ‘aşķuñ ġñl-sitānıdur [ġñññl]

[50a]-BOŞ SAYFA

[50b]

183

Şāĥib-i Zemīn Nābī Efendi

[mef‘ñlñ/fā‘ilātñ/mefā‘ñlñ/fā‘ilñn]

- 1 Dñşñm iderse ķaşdı o şñĥuñ cefā degñl
Ta‘rñzdñr raķībe ġñññl sñz saña degñl
- 2 Yārññ niyāza meyli var ammā ne fā’ide
Ĥarf-i recā zebānum ile āşinā degñl
- 3 Kālā-yı vaşla naķd-i niyāzı beġenmedññ
Ey ĥod-fñrñş vidñġñmñz kem bahā degñl

- 4 İnşâf olunsa zâhid-i huşküñ riyâları
Rindân ile mu‘âmesinden fenâ degül
- 5 H^ıâhişger-i vişâl nice cür’et eylesün
Çîn-i cebîn ‘alâmet-i hüsn-i rızâ [degül]
- 6 Çok şunduñ ey gürisne nazâr h^ıân-ı devlete
Ferdâda gör hisâbını bād-ı hevâ degül
- 7 Ol mehveşüñ ümîd-i vişâl ile Nâbiyâ
Harf-i niyâz her ne dinürse riyâ degül

184

Nazîre-i Râgıb Efendi

[mef‘ülü/fâ‘ilâtü/mefâ‘ilü/fâ‘ilün]

- 1 Seyr-i ruhuñla ‘adū rūşenâ degül
Huffâş-ı tîre-dîde ziyâ âşinâ degül
- 2 Şâyeste görmedük biz pâ-mâlüñ olmağa
Ey şehsüvâr-ı mülk-i melâhat revâ degül
- 3 Âhumdan itdi mevce-i çîn-i cebîn zuhûr
Bādî-i telâtum yem-i hüsn-e şabâ degül

- 4 Neng olsa ‘ayşumuz n’ola her nefes senüñ
Dilden ḥayāl-i fikr-i dehānuñ cüdā degül
- 5 Zāhid ‘aceb mi gözimüz ise cām-ı bāde
Nā-maḥremāne duḡter-i rez rû-nümā degül
- 6 Ağyāra urma itme telef zaḥm-ı tıḡuñı
Ol ḥāk-i şūra ḳābil-i neşv ü nemā degül
- 7 Ḳandı benāna la‘limüz teşbīḥ Rāḡıbā
Ḥābīde bir süḥandür o şīrīn edā degül

185

Nazīre-i Ṭalīb-i Bursevī

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

- 1 Cevr-i raḳībe şabr idemem dil-rübā degül
Bīgāne nāzını çekemem āşinā degül
- 2 Biz ḥadd-i ‘aşkumuz bilürüz ḳā’ilüz hemān
Şāyeste-i cefā olabilsek vefā degül
- 3 Bir āşinā nigāhı ile kār olur tamām
Ümmīd-i digər ol gül-i terden revā [degül]

- 4 Şükr-i Hüdāya hāṭıra gelmez neṣāṭ hīç
Ġam sīneden çü dāğ vü miḥnet cüdā [degül]
- 5 Maḥrūm-ı zaḥm ider beni ġayrı ider helāk
Vardur vefāsı ol şehüñ ammā be-cā [degül]
- 6 Bir luṭf var mı kim sitemi der-pey olmağa
Bir neṣve yok ki derd-i seri der-ḳafa [degül]
- 7 Ṭālib ruḥ-ı niyāzı hemān eyle cā-yı ḥāk
Farṭ-ı günāḥ māni'-i 'afv-ı Hüdā degül

[51a]-BOŞ SAYFA

[51b]-BOŞ SAYFA

[52a]-BOŞ SAYFA

[52b]-BOŞ SAYFA

[53a]-BOŞ SAYFA

[53b]-BOŞ SAYFA

Sırrî Efendi

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Eyleyüp selb-i hıred mest-i mey-i merd-i efgen ol
Sā'î-i selb-i hıred olmağda mehmā-emken ol
- 2 Gāh şem'-i encümen geh gāh verd-i gülşen ol
Kande olursan ol ey şem'-i cihānum gül şen ol
- 3 Tîr-i miḥnet cismüñi sūrāḥ sūrāḥ eylesün
Ba'd-ezān sehm-i kazā-yı dehr-i dūna cevşen ol
- 4 Cilveger olsun derūnuñda vücūd-ı kâināt
Gıll u gışdan şāf olup āyīne-āsā rüşen [ol]
- 5 Gösterür āyīne-i vaḥdet cilā saña seni
Bir kez ol mir'āta baḡ n'eylerseñ eyle sen sen ol

186: Sırrî Divānı G. 65**186'**da yazılmayan beyitler:

Cürm-i dest-i ḡadr olur lâ-büdd nümāyānsın hemān/Rāst-güyā çün dehān-ı çāk-i ṭarf-ı dāmen ol
 Āh-ı Mūsî-yi taḡayyür "Len terānî"süzdur/Çeşm-i ümmîde sen isterseñ de vādî Eymen ol
 Dāne-i kişt-i ta'alluḡdan ḡalāş eyle dilin/Gel ey nūr-ı yaḡīn-i 'ışḡ berk-i ḡırmen ol
 Saḡt-ter olma mülāyim ol ki çeşm-i süzene/Tār-ı ibrişīm-i nermîn gibi nevk-i süzen ol
 Rāh-ı vādî-i maḡabbetde alursa varıñı/Sen yine ey kem-bizā'a şerm-sār-ı reh-zen ol
 Neşve-yāb-ı cām-ı taḡḡīḡ ol tekellüf ber-ṭaraf/Ben dimem saña ki şahbā-nüş-ı rıṭl-ı deh men ol
 Eylesün çeşm-i meşām-ı ḡ'āhişüñ Ya'ḡüb-vār/Yūsuf-ı maḡşüddan Nükheth-resā pîrāhen ol **D.**

186. 3a, eylesün: eylemiş **D.**

6 Cāyuñ eyler kūy-ı cennet-sā-yı yāri berg-i gül

Sen hemān āvīze-i dāmān-ı bād-ı gülşen ol

7 Cezb-i mıknaṭīs-ı ‘aşk-ı dilden olmazsun ḥalāş

Bir telāfī ara da besdür gerekse āhen ol

8 Dest-i dāver ü maḥabbet nerm ider āḥir seni

Ṭotalum sen kûre-i saḥtīde peydā āhen ol

9 Ḥāl-i zārından teşekkī itmesün mi ‘āleme

N’eylesün hem-ḥāl yok Sırrī efendi bir sen [ol]

187⁹²

Naẓīre-i Es‘ad-zāde Kāşif

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

1 Rûy-ı dil göstermede ḥaclet-dih-i her gülşen ol

Bezl ü iḥsān itmede dāğ-ı derûn-ı ḥırmen ol

2 Dāgdār it sīnem ey üstād-ı mülk-ārā-yı ḥüsn

Per-niyān-ı çār-sū-yı ḥasrete ṭamğa-zen ol

3 Hāle-veş biçāre ol māhī der-āgūş eyleyüp

Hem-çü mehtāb āteş-efşān-ı dil-i pīrāhen [ol]

187: Kāşif Divānı **G. 41**

187'de yazılmayan beyitler:

Sīne germünde ‘adūya ḥ‘ār-ı çeşm-i cevşen ol/Olmada ‘ālī-naẓīr ḥayret-dihi her revzen ol

Rüstem-i ‘ālem-güşā-yı heft-ḥ‘ān-ı cūd olup/Dest-gīr-i her fütāde yāver-i şad-pey-zen ol **D.**

4 Ser-te-ser cismüñ gül-i dāğ ile tezyīn eyleyüp

‘Andelīb-i gül-sitān pīrān-ı ‘aşka mesken [ol]

5 Dāne-rīz-i eşk olup dūd-ı dil-i pūr-tāb ile

Her seher murgān-ı feyze Kāşifā dam [efken ol]

188

Naẓīre-i Na‘īm

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

1 Şem‘-i bezm-i encümen yā hār-ı berg-i gülşen ol

Dost düşmen gayretin bilmekde çeşm-i düşmen ol

2 Nār-ı hasret büte-i miḥnetle sūm eyler seni

Şoḥbet-i aḡyāre şabr itmekde ister āhen ol

3 Pūr-bütān-ı ḥ‘āhiş itmekde pāy-ı endāz-ı kām

Resm-i na‘l-i bāz-gūn-ı ‘aşk ile tamga-zen [ol]

4 Reg-nümün itdürme nā-fehmāne la‘l-i kāmuhnı

Pīşe-kār vādī-i reg-ḥürde-i kân-ı gerden [ol]

5 Zū-fünün-ı ḥükm ile ḥāşıl olımaz feyz-i ‘aşk

Dil-pesend-i feyziyābān yek-fen ol

6 Fikr-i vuşlat olmasun dehşetnümā-yı rāḥatuñ
Ḥāne-i dil cilvegāhdur sen ey dil [ol]

7 Bulundur feyz-i ḥaḳīḳat pāy-u ḥumda ey Naīm
Dāmen-i pīr-i muğānı ḳoma elden sen sen ol

[54b]

189

Şāḥib-i Zemīn Ḥazret-i Bahāyī Efendi

[mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün]

- 1 Hirāsān olmasa gülden dil-i nā-şāduñ ey bülbül
Neler eylerdi ḥāra āh-ı āteş-zāruñ ey bülbül
- 2 Dil-i dildārı nerm itmiş işitdüm nāle vü zāruñ
‘Aceb kim ṭaşa te’şīr eylemiş feryaduñ [ey bülbül]
- 3 Ne teşhīr itdi gülzārı ne urdı āteşe ḥārı
Yine ṭurmaz okursun rüz [ū] şeb evrāduñ [ey bülbül]
- 4 Güle olur n’olursa yoḥsa āḥir gerdiş-i gerdün
Gelür bir dem ki alur ḥār elinden dāduñ [ey bülbül]
- 5 Çekil sen daḥı kūy-ı derde gülzār-ı selāmetden
Bahāyī-veş çekildi ‘aşḳ ile çün aduñ ey bülbül

189: Bahāyī Divānı G. 24

189. 1b, āteş-zāruñ: āteş-zāduñ D.

[Ġazel-i Vecîhî]

[mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Mü'essir mi degül bilmem güle feryâduñ ey bülbül
Nedür bu dâğ-ı derd ü âh-ı âteş-zâduñ ey bülbül
- 2 Küşâde olmaduk bir 'ukde-i ġam kalmadı hergiz
Neden bilmem açılmaz hâţır-ı nâ-şâduñ ey bülbül
- 3 Kâalur mı derd ü zahmı hâr-ı bî-rahmuñ derûnuñda
İrişmez mi 'aceb ġuş-ı güle feryâduñ [ey bülbül]
- 4 Ruġı şevķiyle yârüñ başladum ben dahı feryâda
İrişdür sen de luţf it nâleme imdâduñ [ey bülbül]
- 5 Vecîhî nâlesin sem'-i kabûl-i cân ile ġuş it
Dilerseñ açıla kalb-i cefâ-mu'tâduñ ey bülbül

Nazîre-i Dervîş Faşîh

[mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Tenüñ ġâkister itmiş âh-ı âteş-zâduñ ey bülbül
'Acebdür ġârı süzân itmemek feryâduñ ey bülbül

190: Vecîhî Divânı G. 123

190. 5b, cefâ: şafâ D

191: Faşîh Divânı G. 277

- 2 Görürken ğonca-i şād-ābı efgān itmedür kārūñ
N'olur faşl-ı hazān hāl-i dil-i nā-şāduñ [ey bülbül]
- 3 Şehen-şāh-ı bahār olmuş ser-ā-pā gūş-ı güllerle
Pesend itmiş nevā-yı naķş-ı nev-īcāduñ [ey bülbül]
- 4 Bu gülzārı fenānuñ 'aks-i h'āhiş olmasa kārı
Seni itmezdi maḥbūs-ı kafes feryāduñ [ey bülbül]
- 5 Süḥan-sāzı idünce tūṭī-i ṭab'-ı Faşīḥ-i zār
Sükūt idüp ferāmūş eyledüñ evrāduñ [ey bülbül]

192

Ṭālib-i Bursevī

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Nedendür ḥār elinden şevke-i bī-dāduñ ey bülbül
Ṭutuşdurmaz mı yoḥsa āh-ı āteş-zāduñ ey bülbül
- 2 Lisān-ı 'aşkı bilmezsün o bir müşkil mu'ammādur
Hemān bu gülşen-i 'ālemde çıkmış aduñ ey bülbül
- 3 Seni bī-āh u nāle ğoncayı bī-būy naķş itmiş
Ne dirsün kār-ı nāzīkīnine Bihzād'uñ [ey bülbül]

4 Ne bildüñ bāb-ı ders-i ‘aşkı ki [pür lāfız-ı dāim]
Debistan-ı belāda kimdürür üstāduñ ey bülbül

5 Cüdā mı kıldı goncañdan seni de rūzgār āyā
Dil-i Tālīb gibi dāim neden feryāduñ ey bülbül

193

Nazīre-i Sāmi‘ī Merhūm

[mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün]

1 Uçurdı h‘āb-ı nāz-ı goncayı feryaduñ ey bülbül
Ne derdüñ var ‘aceb aña mıdur bī-dāduñ ey bülbül

2 Dem-i vuşlat-firīb oldukça feryaduñ olur efzūn
Dil-i dīvāne-i ‘āşık mıdur üstādun ey bülbül

3 Açıldı tāze güller goncalar faşl-ı bahār oldu
Fiğān idüp kıparmışsın yine feryāduñ [ey bülbül]

4 Gidersin gülşen-i hālī kıoyup faşl-ı hāzān olsa
Bu mıdur muktezā-yı ‘aşk-ı nādir-zāduñ [ey bülbül]

5 Dem-ā-dem Sāmi‘ī-veş āh-ı efğān itmedür karuñ
Duyulmadı dahı ammā nedür feryāduñ [ey bülbül]

[55a]-BOŞ SAYFA

[.....]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Günüm toğsun buyur ey āftāb efserli sulṭānum
Tamām ārāyiş-i meclis zer ü zīverli sulṭānum
- 2 Müheyyā nūş-ı dārūlar devā'ul-misk o lü'lüler
Mülūki ḥubb-ı tenzūlar hep üsti zerli sulṭānum
- 3 Mümessek ḳahve bu yā gūş-ı ibrik ile berrāk
Muraşşa' ḳār güller ṣarfıar cevherli sulṭānum
- 4 Müferriḥ gül-şeker berş-i Raḥīkī rāygān ṭas ṭas
Tütünler lüle lüle 'ūdli 'anberli sulṭānum
- 5 Cigerler tāze 'ayn-ı ḥayāt āmāde şerbetler
Mücevher kāseli şandallı nīlūferli sulṭānum
- 6 Görülsün şīşe şīşe duḥter-i rez maḥrem istersün
Ḳız oğlan kız nümāyişli perī peykerli sulṭānum
- 7 Süḥan-ver nūkte-perver şūḥ-ı nāzik tāze sāḳīler
Cevāhirden görünmez zer-nişān sāğarlı sulṭānum

8 Ne sākī her biri bir nev-ẓuhūr eşkūfe ser-sihrūñ
Çiçek ammā ki hem ẓurfandadur hem yerli sulṭānum

9 Şeker-leb ẓatlu dilli şūḥlar pīrāye-i meclis
Faşillar peste bādām ekṣerī şekkerli sulṭānum

10 İnanmazsañ elūñde işte da‘vet-nāme-i cāzum
Bisāṭ-ı bezm-i ḥāşşu’l-ḥāşsumuz defterli sulṭānum

[56a]-BOŞ SAYFA

[56b]

195

Ḳāf-zāde Fā’izī Çelebi

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

1 Olmuş ẓotalum mīve-i ümmīd resīde
Mürgān-ı belā ẓor mı anı itmege çīde

2 Ol naḥl-i belāyuz ki daḥı bārdan evvel
Berg-i ğam ile ẓāmetimüz oldı ḥamīde

3 Dil-i ẓıflı ki āvāreligüñ lezzetin aldı
Ḥayr itmez o bir daḥı debistān-ı ümīde

4 Çokdur aña derc olunacak ẓışşa-ı hicrān
Ḳātib ḥaṭ-ı nāmemde şaḥın çekme keşīde

5 Lāzım mı idi kūha çıkup naleler itmek
Mecnūn sebep olmak bu kadar güft ü şenīde

6 Bir kūşe mi var Fā'izīyā deyr-i fenāda
Mürğ-ı dilimüz itmeyeler anda remīde

196

Cevrī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Gāhī ki ider turrası dāmānını çīde
Biñ dil şalınur her ham-ı küllāb-ı ümīde

[57a]

2 Bir nāfe-i pür-müşg ola her kıatre-i eşküm
Olsa heves-i zülfi ile hāke çekīde

3 Söyletdi dili ğamzesi rāzum işidildi
Oldı iki mestāne sebep güft ü şenīde

4 Levh-i dile ebrūlarınuñ naqşı çekildi
Ol dem [ki] kalem besmeleye virdi keşīde

5 Cevrī gibi vaşf-ı lebūñe eylesem āġāz
Olur sūhanüm gūş-ı Mesīhā'ya remīde

195. 4b, şakın: benüm D.

196: Cevrī Divānı G. 231

196. 1b, şalınur: şarılur D.

Fehīm

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

- 1 Çeşmüñ ki ide hançer-i müjegānı keşide
Eyler nigeñhüñ zühre-i şad 'ömri deride
- 2 Gāhī ki müjeñ nāvekinı eyleye pür-tāb
Bāl ü per-i mürğ açıla ola halide
- 3 Ğamzeñ ki ide sīne-şikāf-ı dil-i hūbān
Havfından olur dāmen-i tīguñda haride
- 4 Biñ nāz ile güftāra lebüñ eyleye āğāz
Zevkinden olur kaṭre-veş elfāz çekide
- 5 Ger ḥasret-i ğamzeñle Fehīm olsa helākuñ
Hākinden ola hançer-i ser-tiz demide

196. 5b, remide: reside D.

197: Fehīm Divānı G. CCLVIII

197. 1b, zühre: ğamze D.

2a, pür-tāb: per-tāb D.

2b, mürğ açıla: mürğ-ı ecele D.

3a, ide: dile D.

3b, dāmen-i tīguñda: dāmeni tīgün de D.

4a, eyleye: eylese D.

4b, olur: ola D.

Mısrā‘-ı Fā‘izī Rüşdī Be-Tazmīn

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

- 1 Ol nāvek-i müjgān [u] ol ebrū-yı keşīde
Mānend-i kemān kām̄etimi itdi hām̄ide
[59b]
- 2 Zevk olmayıcaḡ n’eyleyeyüm bāḡ-ı cihānı
Olmuş tūtalum mīve-i ümmīd-i resīde
- 3 Āzāde odur hār-ı ḡam-ı ḡayd-i cihāndan
Mānend-i serv dāmenini eyleye çīde
- 4 Maḡrūr ola bu eşk bu hūn-ābe-i ḡasret
‘Aşḡuñda budur naḡd-i dil ü ḡāşıl-ı dīde
- 5 Gird-i leb-i la‘linde olan [nev] ḡaṭṭı yārūñ
Bir sebzdür ol āb-ı ḡayāt ile demīde
- 6 Rām oldı şanasın eylerdüm ṭālī‘i gör kim
Ol āhū-yı vaḡşī giderek oldı remīde

198: Rüşdī Divānı G. 157

198 nolu gazelin ilk beyti dışındaki beyitler [59b]’de yazılıdır.

198’de yazılmayan beyit:

Bir kerre bizi eylemedi maḡrem-i vaşlı/Çaldı nazarım ḡāşılı ol serv-i sehīde D.

198. 2a, olmayıcaḡ: olıcaḡ D.

7 an dökmez idi dîdelerüm böyle dem-â-dem

Çengâl-i amuñ olmasa göñlümde alîde

8 Rüşdî hele inşâf bu kim görmedüñ el-a

Mecmû'a-ı şî'rüñ gibi nâdîde cerîde

[57b]

Zâhid ne-kuned güneş ki ahhâr-ı to

[58a]-BOŞ SAYFA

[58b]

199

[azel-i Fehîm]

[fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün]

1 Olmasun mı cân-ı 'âşık dâğ dâğ-ı ârzü

Bü'l-heves pervâne-yüz biñ var çerâğ-ı ârzü

2 Kâm düşmen bülbül-i âşüfte-mağzam ye's dost

Olmadum bâğ-ı cihânda hoş-dimâğ-ı ârzü

3 Ye'sden de cân-ı asret-perverüm me'yûsdur

Tâ ki oldum ârzü-senc-i ferâğ-ı ârzü

[57b]'de yazılı olan Farsça ibare muhtemelen sonradan eklenmiş bir derkenardır.

199: Fehîm Divânı G. CCXLVIII

199. 4a, nev: dil D.

4 Şad bahār olmuş velī bir nev-şükufte gonca yok

Bülbülāna eyledüm gül-geşt-i bāğ-ı ārzū

5 Vaşl-ı yār ise murāduñ rû-be-rāh-ı fūrkat ol

Vājgün imiş Fehīmā çün sürāğ-ı ārzū

200

[Ġazel-i Maḥvī]

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 İtse şebnem ney gibi ğam dāğ dāğ-ı ārzū

Gelmese bād-ı dile zevk-i dimāğ-ı ārzū

2 Hāne-i ümmīdüm olmaz bir nefes Rūşen benüm

Olsa her mûlar tenümde bir çerāğ-ı ārzū

3 Gülsitān-ı ye's iderse dāğ-ı ḥasret sīnemi

Yine gelmez ḥāṭıra naḡş-ı ferāğ-ı ārzū

4 Şu'le-i berķ-i nigāhı āfet-i dil ķāmeti

Naḥl-i āteş-bār-ı zīb-i şaḥn-ı bāğ-ı ārzū

5 Maḥż-ı vuşlat olsa dil bulmaz tesellīsin yine

Neşve-dār itmiş anı Maḥvī ayāğ-ı ārzū

[59a]- BOŞ SAYFA

Güftî-i Edirnevî

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

- 1 Gāhî ki ide ğamzelerüñ tîĝ-i keşîde
Bir çāşni-i tâze virür kām-ı şehîde
- 2 Bir āhū-yı vahşîdür o çeşm-i siyehüñ kim
Hem-vāre olur sāyesini görse remîde
- 3 Beñzer leb-i deryāda olan serve femüñ kim
Olsa o mehüñ cilve gibi dîde
- 4 'Ālem n'ola pür-fitne-i āşüb ise yārüñ
Olmuş haţı çün sebze-i gülzār-ı demîde
- 5 Şebnem şerer-i gülleri āteş ol Güftî
Ger sūz-ı dilüñ olsa gülistāna resîde

Şabrî

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

- 1 O seng-i dile sūz-ı dilümden haber eyle
Ey āh-ı hazînüm eşer eyle eşer eyle

2 Der-ḥʿāb mı bīdār mısun nāzı kuvā-yı baḥt
Ya kem-nigeh ol baña ya ḥüsn-i naẓar eyle

[60a]

3 Toḥm-ı emelüm şüre-sitān-ı ğama düşdi
Yā Rab nem-i luṭfuñla anı sebz-i ter eyle

4 Bir başka şafā vir yine ẓaṣr-ı ğama ey ‘aşk
Her dīdemi fevvāre-i ḥün-ı ciger eyle

5 Görsün nice olur ẓāşni-i cām-ı maḥabbet
Bu ‘aql-ı ḥod-ārāyı da benden beter eyle

6 Şehnāme-i ‘ayş-ı Cem’e evrāk-ı şomār ol
Sākī-i ser-engost-ı şürāḥī-i ter eyle

7 Sen gevher-i kām-ı dil ü ben baḥr-i temennā
Gel ğayra kenār olma derūnumda yer eyle

8 Endīşe-i kufl-i der-ümmīdi ẓo Şabrī
Miftāḥını vā-beste-i āh-ı seḥer eyle

Cevrī

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

1 Sevdā-yı ser-i zülfüne başında yer eyle

Āşüfte dimāğ ol dili āzāde ser eyle

2 Yak sūz-ı derūnuñla çerāğ-ı dil-i 'aşkı

'Uşşāk-pesend olmağa lāyık eşer eyle

3 Āh itmez ol āhen-i dile te'sīr gerek

Āmīhte-i şu'le-i dāğ-ı ciger eyle

4 Çek sürme-i 'aşk-ı talebi dīde-i cāna

Gör hāşşiyetin bir dil-i pāke nazar eyle

[60b]

5 Cevrī gibi itdün[se] dili dilbere vāşıl

Ver 'aşk ile giryān olana hāndeler eyle

Fehīm

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

1 Ey bād-ı şabā zülfine yārūñ güzer eyle

Gāhī dil-i 'uşşāka belādan haber eyle

2 Pervāne iseñ şu'le-i ruḥsārına yarüñ
Ḥūrşīd ü mehüñ şa'sa'sın bāl ü per [eyle]

3 Tīğ-i nigeñden serini kırtamazsun
Ey fitne-gerüñ dest-i belā-yı seyr eyle

4 Ey cādū-yı ḥūn-rīz yeter sīne-i cāna
Müjgānuñı geh nāvek ü geh nīşter eyle

5 Şāyeste-i şemşīr-i tegāfūl mi hele gör
'Uşşāk-ı melāmet-zedeye bir naẓar eyle

6 Ğamzeñ yine sevdā-ger-i bāzār-ı dil olsun
Ārāyış-i dükkān-ı kaẓā vü kader eyle

7 Āsār-ı tebessümle virüp her sözüñe cān
Feyz-i dem-i Rūḥu'l-Ḳuds'e ḥandeler eyle

8 Ḥūy-gerde lebin resm idüp āteşle Fehīmā
Ser-şafḥa-i cān üstine naḳş-ı şerer eyle

204. 6a, bāzār: kālā D.

204'te yazılmayan beyit:

Çeşmüñ ki ider ğamzeñi de ḥavf ile lertzān/Āyīneye bakma ḥazer eyle ḥazer eyle D.

Mezākī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Ey murğ-ı seher şahın-ı cemenden güzer eyle
Eyyām-ı bahār oldı diyü müjdeler eyle

2 Ey bād-ı şabā çehre-fürüz-ı gül-i bāğ ol
Bülbülleri pervāne-i şem'-i seher eyle

3 Ey sāķi-i gül-çehre getür la'l-i mezābı¹¹⁴
Nergis gibi zerrīn kadehüñ cām-ı zer eyle

4 Şun sāğar-ı gül-rengi baña bezm-i şafāda
Dest-i emeli şāhçe-i verd-i ter eyle

5 Bu gonca-i nev-gülbīn-i ma'nā-yı Mezākī
Zīb-i ser-i endīşe-i ehl-i hüner eyle

[61a]

206

Fehīm

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Bir dil ki şem'-i hüsñüñ ura şu'le dāğına
Pervāne eylemez meh ü mihri çerāğına

205: Mezākī Divānı G. 402

205. 3a, mezābı: mezākı D.

206: CCLII D.

2 Sākī lebūñ ḥayāline bir cām şundi kim
Gelmez o bādenūñ mey-i Kevşer ayāğına

3 Zīr ü bām ile eyledi tebşīr maḳdemūñ
‘Udīñ yapışdı ḳāsīd-i muṭrib ḳulağına

4 Bir zaḥm-ı ḡamze itdüm o ḥūn-rīzden recā
Geh ḥançerine şundi elin geh bıçağına

5 Olduḳ Fehīm hem-nefes-i zāğ-ı bed-nevā
Dehrūñ ne tīre-baḥt ile geldük ki bāğına

207^{1a}

Kelīm-i Eyyūbī

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

1 Zaḥm urdı yār sīnemüzüñ tāze dāğına
Ḳoydı fitīl kendi eliyle çerāğına

2 Şanma ki buldı tāb-ı hevāsıyla in‘idām
Verdüñ şu ḳoydı girye-i bülbul ocağına

3 İşitmez oldu bülbul-i şeydāyı güllerüñ
Beñzer şu ḳaçdı jāle-i terden ḳulağına

207: Kelīm Divānı G. 222

207. 1a, Zaḥm: Dāğ D.

2a, ki buldı: akıtdı D.

2b, ḳoydı: virdi D.

4 Murğa yer oldu şanma sürâğ-ı dâğ-ı Kays
Pervâne uşdı derd-i maḥabbet çerâğına

5 Dilber gelürse bezme ḥicāb eyleme Kelīm
Ḥāl-i derūnuñ ‘arz idegör düş ayağına

[61b]

208

Nābī Efendi Sellemehüllāh

[mef’ülü/fā’ilātü/mefā’ilü/fā’ilün]

1 İtdi fetīl deyr-i muğānuñ çerâğına
Mīnā o penbeyi kim ḳomışdı ḳulağına

2 Sāḳī eger ben añladığum dil-firīb ise
Yokdur nişāre tevbeden a’lā ayağına

3 Olmaz ‘ayāruñ ey zer-i nāḳış [senün] tamām
Tā düşmeyince zereger-i ‘aşḳuñ ocağına

4 Virdiyye şerḥi dersin okurlar hezārdan
Etfāl-i gonca nüshāsın açmış ḳucağına

3b, kaçdı: saçdı **D**.

4a, sürâğ-ı dâğ-ı Kays: ser-i dâğ dâğ-ı Kays **D**.

208: Nābī Divānı **G. 742**

208’de yazılmayan beyit:

Sürdükde yār şüret-i bāline rû didüm/‘Ācizlerüñ naşibi gelürmiş ayağına **D**.

5 Bir kez açılmasun ser-i ħum yoksa kim bakar

Fermān-ı ‘aşka şıhne-i şabruñ yasağına

6 Biñ kez tutar kāse-i deryūzesin hilāl

Çarĥ-ı denī bir akçe bırakmaz çanağına

7 Olmaz çemende nāleye ruĥşat zamānenüñ

Bülbülleri mürāca‘at itmezse zāğına

8 Āvāredür şemīm-i zülfi meded ey şabā

Şayd it çemen götürmeden evvel konağına

9 Nābī bakar mı türş-cebīnān-ı ‘āleme

Şīrīni-i ferāğ çalınmış dimāğına

[62a]

209

Nefī Efendi

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

1 Kalmazsa ger ol kūşe-i dāmān elimüzde

Elden ne gelür çāk-i girībān elimüzde

2 Zāhid bize peymāne yeter şanma teĥī dest

Lāzım mı hemān sübhā-i mercān elimüzde

3 Biz nice oyınca analum cām-ı ümīde

Bir lahza omaz sāki-i devrān elimüzde

4 Dil-teşne beden ‘aşk ile bir mertebe pür-tāb

Yağ-pāre olur āteş-i sūzān elimüzde

5 Ruhsār-ı ‘arāğ-rīzi yeter yakmağa yārūñ

N’eyler reşehāt ile gülistān elimüzde

6 Hağ gelse ruḥ-ı yāre yeter kākül ü zülfi

Gül gitse n’ola sūnbül [ü] reyḥān elimüzde

7 Bir sūnbüle beñzer ki ola şebnemi vāfir

Nefī yine bu kilik-i dūr-efşān elimüzde

210

‘Azmī-zāde Hāletī Efendi

[mef’ülü/mefā’ilü/mefā’ilü/fe’ülün]

1 Hem ğabğab [ü] hem zülf-i perīşān elimüzde

Sultān-ı ğamuz gūy ile evgān elimüzde

209. 3a, ümīde: murāda D.

4b, āteş: ahker D.

210: Hāletī Divānı G. 732

210’da yazılmayan beyitler:

Öldürmegimiş kendümüzi firḳate dermān/Neylerdük eger olmasa dermān elümüzde

Gāhī gözüümüzden silerüz eşk-i revān-ı/Oldur görünen sīm-i firāvān elümüzde D.

210. 1b, gūy: kūy D.

2 İskender'e yol gösterürüz z̤ulmet-i ğamda
Var bāde gibi ŧem'-i fūrūzān elimüzde

3 Pīrān-ı ğamuz olamazuz hergiz 'aŧāsuz
Ṭutsaḳ 'aceb olmaz meyi her an elimüzde

[62b]

4 Varduḳda İrem bāğına ḥavrāya ŧunarduḳ
Olsaydı eger sūnbül-i cānān elimüzde

5 Yanında anuñ Ḥāletiyā ḥār ḳomazduḳ
Olsaydı eger o gül-i ḥandān elimüzde

211

Luṭfī Efendi

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Ṭuĝrā-yı ser-zülf-i perīŧān elimüzde
İḳlīm-i ğamuñ zabṭına fermān elimüzde

2 Nezzāreye ṭaḳsa niḳe mümkin ruḥ-ı yār
Olmuŧ ṭatalum ruḥŧat-ı seyrān [elimüzde]

3 Ya'ḳūb-ŧıfat itmez idük ḳāk-ı girībān
Olmasaydı eger Yūsuf-ı Ken'an elimüzde

3a, hergiz: hīḳ D.

4 Ta‘cıl idelüm pāyine yüz sürmege zīrā

Ḳalmaz idi furşat-ı devrān elimüzde

5 Bu ḥüsn-i cihān-sūz ile minkirleri Luṭfī

İlzām iderüz ḥüccet-i bürhān elimüzde

212

Ḳāfzāde Fā’izī

[fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilün]

1 Zerre isek āşinā-yı mihr-i raḥşānuz hele

Ḥāk isek de ḥāk-i rāh-ı kūy-ı cānānuz hele

2 Biz bu bāguñ gerçi kim kemter giyāhiyuz velī

Behre-dār-ı reşḥa-i bārān-ı iḥsānuz hele

[63a]

3 Cām-ı lebrīz-i murād olmazsa da gelmez kesel

Cür’a-nūş-ı meclis-i erbāb-ı ‘irfānuz hele

4 Bir murādın virmede biñ nāz iderken dehr-i dūn

Yine pür-āmāl olan nādāna ḥayrānuz hele

5 İltifāt-ı dilbere neydi gurūruñ Fā’izī

İtdüğün evzā’dan ḥayli perīşānuz hele

212: Fā’izī Divānı G. 129

212. 5b, ḥayli: gāyet D.

Riyāzī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Zerre isek de ğubār-ı kūy-ı cānānuz hele
Hāk isek de hāk-i pāk-i Ka'be-i cānuz hele
- 2 Kem şerār isek şerār-ı āteş-i 'aşkuz yine
Kaṭre isek kaṭre-i bārān-ı benānuz [hele]
- 3 Bende isek özge şāhuñ bende-i fermānıyuz
Mūr isek de ğam degül mūr-ı Süleymān'uz hele
- 4 Taḅ'ımuz ta'yīn-i Eflāṭūn'a hācet olmadı
Bir hüsni-nāçiz isek çok derde dermānuz hele
- 5 Ey Riyāzī bī-mecāl-i 'aşk bir bī-bāk isek
Kuvvet-i kalb-i maḥabbet rūḥ-ı 'irfānuz hele

'İşmetī Efendi Merhūm

[mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün]

- 1 Bahār-ı hüsniñ bil kadrin ey meh cāvidān şanma
O gevhher degme bir kānda bulunmaz rāyegān şanma

[65b]

2 Miyānuñ naķşı çıķmaz her dem āgūş-ı hayālümden

Beni ey [bī]-vefā kendüñ gibi nā-mihribān şanma

3 İrakdan eyle pervāz ey tezerv-i bāğ-ı āzādum

Göñül ser-pençe-i şāhin-i ğamdur āşiyān [şanma]

4 Düşer fırsat nigāha ğamzesi ser-mest iken yārüñ

O tīri her zamān ey cān-ı şeydā der-kemān [şanma]

5 Mey-i düşīne virmiş yāre dārū-yı ferāmūşı

Gice mestāne nāleñ ‘İşmetī hāţır-nişān şanma

[63b]-BOŞ SAYFA

[64a]-BOŞ SAYFA

[64b]

215

[Ġazel-i Rüşdī]

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

1 Mey ile pür olmayıcaķ zīver-i meclis olmaz

Olsa yek-pāre eger dürr-i ‘Aden peymāne

2 Şol kadar birbirine virmede āb u tābı

Rāḥdur rūḥ-ı revān şanki beden peymāne

214 nolu gazelin ilk beyti dışındaki beyitler [65b]’de yazılıdır.

215: Rüşdī Divānı G. 143

Mecmuada 351 nolu şiir olarak yazılan beyitler Rüşdī’nin gazelinin ilk iki beytidir:

Şuna çün nāz ile ol ğonca-dehen peymāne/Ger Naşūḥ olsa olur tevbe-şiken peymāne

N’eyleyin cām-ı Cem’i sāğar-ı mihr-i felegi/Hūn-ı dildür baña mey dāğ-ı kühen peymāne

- 3 Rüşdiyā bülbül ider neşvesi erbāb-ı dili
Gül gibi olsa n'ola zīb-i çemen peymāne

[65a]

216

Nābī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Müşg-bār itdi dimāğ-ı cānı gīsūlar yine
Nāfe-rīz oldı o sevdālarla āhūlar yine
- 2 H'āhiş-i vuşlat mı hiss itdi telāşumdan 'aceb
Mevc-ḥīz-i çīn-i nāz olmaḳda ebrūlar yine
- 3 Ğamze ḥāmūş-ı tegāfūl dīde lebrīz-i ğaḏab
Furşat-ı güftār bulmuş gibi bed-gūlar yine
- 4 Yār meclisde gül-i cām elde bülbül nālede
Vaḳtidür mestāne reftār eylesün cūlar [yine]
- 5 Ferş-i rāh olmaḳ gibi bir nev-nihāle niyyetūñ
Nābiyā ḥālī degüldür nev tekāpūlar yine

215. 3a, Rüşdiyā bülbül ider neşvesi erbāb-ı dili: Neş'esi bülbül eder zümre-i erbāb-ı dili **D.**

216: Nābī Divānı **G. 776**

216'da yazılmayan beyitler:

O gül-i ter ğālibā gül-geşte çıkmış ḥāneden/Bülbülün feryādını başdurdı hū hūlar yine

Ḥalka-i çeşminde merdüm şanma olmuş lāne-sāz/Zīr-i ṭāḳ-ı ebruvānunda perestūlar yine **D.**

216. 1a, Müşg-bār: Müşg-sāy **D.**

1b, o: bu **D.**

5b, nev: bu **D.**

[Ġazel-i Na'īm]

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 'Anber-efşān-ı nesīm olmuş ol ġīsūlar yine
Pīçiş-i nāf ile kıayda düşdi āhūlar yine
- 2 Āfitābistān-ı feyz oldı fezā-yı ġülsitān
Cā-be-cā seyr-i kenāra çıkđı mehrūlar yine
- 3 Baħr-i ħüsni mevc-ħız olmuş nesīm-i nāzdan
Sāhil-ārā-yı niyāz olmakda ebrūlar yine
- 4 Destine almış kemān u tīr o şūħ-ı dil-pesend
Reşķ-fermā-yı kıazā olmuş o bāzūlar yine
- 5 Tāze ġül virmiş Na'īmā buħl-ı ħāmuñ ġālibā
Bāġ-ı ma'nāya revān olmakdadur cūlar yine

[65b]

218

Nā'ilī

[mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün]

- 1 Nigāħın eyleyen cān-sūz-ı tāb-ı ebruvān [şanma]
O tīr-i şā'ika-peykānı muħtāc-ı kemān şanma

2 İden Mirriḥ'i dil-nerm ol ḥırām-ı pür-tevāzu'dur

Nigāh-ı bī-terahḥum ğamze-i nā-mihribān şanma

3 Nigāh-ı şūḥın ey cān maḥrem-i rāz-ı derūn itme

O fettān-ı cihān cāsūs-ı dildür mihīmān şanma

4 Maḥabbet dil-nişīn-i ḥāme-kārān-ı riyā olmaz

O mey her ḥumda cūş itmez o feyzi rāyegān [şanma]

5 Zamān-ı furşatı fevt itme furşat nehr-i sā'ildür

Maḥall-i feyż-i cūş gāh gehdür her zamān şanma

6 Tūranlar cān-be-leb bismilgehüñde Nā'ilī-āsā

Şaf kerrūbiyān-ı 'arşdur ḳurbāniyān şanma

219

Mezākī

[mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün]

1 Fūrūğ-ı rüz-ı yāri nūr-ı māh-ı āsumān şanma

Münevver şeb-çerāğ-ı ḥüsni şem'-i nīm cān şanma

218. 4a, ḥāme: cāme D.

219: Mezākī Divānı G. 398

219'da yazılmayan beyitler:

Ne deñlü āh-ı serd itsem göñül ser-germ-i vuşlatdur/Gül-i dāğum şaḳın pejmürde-i bād-ı ḥazān şanma

Siyāvūş-ı zamān olsañ atılma āteş-i 'ışḳa/O nār-ı düzaḥ-efrūzı behişti cāvidān şanma D.

219. 1a, rüz-ı: rüy-ı D.

- 2 Müje müstağnī-i seng-i sitemdür ẓatl-i ‘uṣṣāka
O ṣemṣīr-i ẓazā te’sīri muḥtāc-ı fesān ṣanma
- 3 O bir baḥr-i muḥīṭ-i rub‘-ı meskūn-ı maḥabbetdür
Sirişk-i dīde-i ğam dīdeyi cūy-ı revān ṣanma
- 4 Ne dem ṣebden tırāz olsa ciger-perdāz olur nālem
Benüm feryādumı bülbül gibi meşk-i fiğān ṣanma
- 5 Göñül ṣad-pāre ṣemṣīr-i āteṣ-tāb-ı ḥayretdür
Ṣehīd-i tīg-i ‘aṣkı küṣte-i tīr ü kemān [ṣanma]
- 6 O pīr-i ṣehre-sāy-ı dergeh-i mihr ü maḥabbetdür
Dil-i zārı meded fersūde-i her āṣiyān [ṣanma]
- 7 Mezāķī ğāfil olma rīze-i elmās ile pürdür
Bisāṭ-ı cılve-ğāh-ı ferṣ-i ‘aṣkum perniyān ṣanma

4a, ṣebden: ṣīven D.

5a, ḥayretdür: ḥasretdür D.

5b, kemān: sinān D.

6b, āṣiyān: āsitān D.

7b, ‘aṣkum: ‘iṣkı D.

‘Ārif Efendi

[mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün]

- 1 Dil-i bülbül-i sürūdum nağme-senc-i gülsitān şanma
Nevā-perdāz-ı bāğ-ı ‘aşkdur bī-ḥānümān şanma
- 2 Sirişk-i dīde-i ‘uşşākdan ey cān serv-i āzādum
Ḥaz̄er kı̄l āteş-i seyyāledür cūy-ı revān [şanma]
- 3 Şaķın ey ḡonca sūzān itme cān-ı ‘andelībānuñ
Bahār-ı gülşen-i ḥüsn ü cemālī bī-ḥazān [şanma]
- 4 Firīb-i zülfine aldanma ey murğ-ı sebük-pervāz
O bir dām-ı belā-yı fitne-cūdur āşiyān [şanma]
- 5 Dil-i Mecnūn görince yāri ızhār-ı sürūr itme
Kemāl-i ḥıdmetindendür anı sen şād-mān [şanma]
- 6 Bırakma gül gibi peymāne-i leb-rīzi destüñden
Neşāt-ı bezm-i gülzārumı sākī cāvidān [şanma]
- 7 O mihr-i behcetüñ ḥayṭu’ş-şu‘ā’-ı rūyıdur ‘Ārif
‘İzārında şikenc-i ṭurra-i nā-mihribān şanma

220. 6b, gülzārumı sākī: gülzār-ı cihānı D.

Yümnî

[mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Görüp ârâyiş-i gülzâr-ı hüsnuñ cāvidān şanma
Fiğân-ı bülbulân-ı 'aşkı ey gül her zamān şanma
- 2 Nigeh olmak kâdem-i elbette muḳarrerdür
..... yârũñ cûy-ı hüsniðür ol ebruvān şanma
- 3 O hırmen-sûz-ı cān-ı 'āşıkān bir berḳ-i ḥāṭıfðür
O mest-i naḥvetũñ destinde tîğ-ı ḥũn-çekān şanma
- 4 İder küşte hezārān 'āşık-ı ğam-ḥ'ārı bir demde
Görüp bīmāri-i çeşm-i siyāhın nā-tuvān şanma
- 5 Şafaḳ rengĩn-i mihr olsa zerrĩn-tāc-ı dil virme
Şaḳın Zāl-i sipihri bir 'arūs-ı dāstān şanma
- 6 İder hezārān cevri tā hemvār ile taşra
Bu mihmān-ḥānede gerdũn-ı dũnı bĩ-zebān şanma
- 7 Derũn-ı 'āşık-ı nā-çāre kār itmekde ey Yümnî
Ḥadeng-i ğamze-i ser-tĩzi muḥtāc-ı kemān şanma

Nā'ilī

[mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün]

- 1 Şarābı görmezüz dilden şafā dūr oldu gitdükçe
Mişāl-i raḥt-ı zer peymāne mestūr oldu gitdükçe
- 2 Hücūm-ı reşk reşk-i tīg-ı elmās-ı müjeñden dil
Ser-ā-pā zaḥm olup nāsūr nāsūr oldu gitdükçe
- 3 Olup ḥançer-keş-i maḥfel-i nişīnān-ı [kazā] ğamzeñ
Tenük-zarfān-ı meclis gibi pūr şūr oldu gitdükçe
- 4 Sirişk-āb-ı riyādan devlet-i şādī-i rindāndan
Yıķıldı ḥānķah meyhāne ma'mūr oldu gitdükçe
- 5 Yayıldı Nā'ilī būy-ı ḥaṭ-ı müşķīn-i eş'arum
Sevād-ı Rūm bender-gāh-ı Lāhūr oldu gitdükçe

[Ġazel-i 'Ārif]

[mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün]

- 1 Şarāb-ı ḥūn-ı dilden ğamze pūr-şūr oldu gitdükçe
O çeşm-i fitne-cūdur ḥāb u maḥmūr oldu [gitdükçe]

222: Nā'ilī Divānı G. 320

223. 1a, Şarāb-ı ḥūn-ı dilden ğamze pūr-şūr oldu gitdükçe: Mey-i ḥūn-āb-ı dilden ğamze pūr-ḥūr oldu gitdükçe D.

- 2 Ser-i kūyında gördüm ol perī āgyār ile hem-rāh
Dil-i şūrīde-i ğam-dīdeden dūr oldu [gitdükçe]
- 3 Fiġān itmekdedür peyveste-nāḥūn kāri-i ğamla
Derūn-ı sīne ḥalvet-gāh-ı ṭanbūr oldu [gitdükçe]
- 4 Vücūd-ı dāġ dāġa sūde-i elmās lāzımdur
Nemek-perverdelükden zaḥmı nāsūr oldu [gitdükçe]
- 5 Fūrūzān oldu tāb-ı meyle ruḥsār-ı dil-efrūzuñ
Şebistān-ı ḥarīm-i sīne pūr-nūr oldu [gitdükçe]
- 6 Eger bünyād-ı semt-i şi'r-i üstād eyledüñ 'Ārif
Sūḥan-sencī-i ṭab'uñ reşk-i cumhūr oldu [gitdükçe]
- 7 Cenāb-ı Nā'ilī-i ḥoş-sūḥan kim kişver-i ma'nā
Zamān-ı devlet-i ṭab'unda ma'mūr oldu [gitdükçe]

3a, peyveste-nāḥūn kāri-i ğamla: hemvāra nāḥūn kāvī-i ğamla D.

5b, şebistān-ı: fūrūğundan D.

6a, şi'r: seyr D.

Neşâtî

[mefā'îlün/mefā'îlün/mefā'îlün/mefā'îlün]

- 1 Göñül kim meclis-i cānāneden dūr oldı gitdükçe
Mişāl-i cūr'a-ı mey pest ü mehcūr oldı gitdükçe
- 2 Çeker geh tīg-ı bī-dādın diler geh hançer-i nāzın
Nigāh-ı fitne-cūyı pūr şer ü şūr oldı gitdükçe
- 3 Şikest eyler nigāh-ı mesti bulsa sāğar-ı mihri
O şūh-ı fitne-cū hūsn ile mağrūr oldı gitdükçe
- 4 Göñül kim çāk çāk-i tīg-ı āteş-tāb-ı hasretdür
Hadeng-i cevri ile pūr-zaḥm-ı nāsūr oldı gitdükçe

[66b]

Tıflî

[fā'îlātün/fā'îlātün/fā'îlātün/fā'îlün]

- 1 Bade kim sermāye-i endīşedür her kaṭresi
Dāğ dāğ-ı reşk-i cām u şīşedür her kaṭresi

224: Neşâtî Divānı G, 115

224'te yazılmayan beyit:

Kenār ümmīdin itdükçe Neşâtî lücce-i gamdan/Mişāl-i mevc-i vāpes cū yine dūr oldı gitdükçe D.

224. 1, Göñül kim meclis-i cānāneden dūr oldı gitdükçe/Mişāl-i cūr'a-ı mey pest ü mehcūr oldı gitdükçe
O şeh kim hūsn ile 'ālemde mezkūr oldı gitdükçe/Meh-i Ken'ān gibi mümtāz u meşhūr oldı gitdükçe D.

- 2 Eylemiş ol şîr kim feryâdı şîrîn âşinâ
Âb-rûy-ı nevûñ tîr-i tîşedür her ıatresi
- 3 Ben o sâhîr-keş-i üstâdum midâd-ı kilkimûñ
Hâl-i rûy-ı nazm-ı mu‘ciz-pîşedür her ıatresi
- 4 Baħr-i envâr-ı tecellî-i cemâl-i vahdetûñ
Gûş-vâr-ı mihr-i zerrîn-rîşedür her ıatresi
- 5 Tab‘um ol âb-ı hayât-ı feyzdür Tıflî anuñ
Âfitâb-ı ‘âlem-i endîşedür her ıatresi

226

Mezākî

[fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘ilün]

- 1 Bâde kim pertev-nümâ-yı şîşedür her ıatresi
Şeb-çerâğ-ı zulmet-i endîşedür her ıatresi
- 2 Taşa kâr itse n’ola ħûn-ı sirişk-i Kûh-ken
Şu‘le-i berceste-i ser-tîşedür her ıatresi
- 3 Dökme ħûn-ı ‘âşıkı nâ-ħaķ yire ey serv-i nâz
Bîĥ-i ser naħl-i ĥikem bir rîşedür her ıatresi

226: Mezākî Divânı G. 435

226. 3b, Bîĥ-i ser naħl-i ĥikem bir: Bîĥ-i sûz-ı naħl-i muħkem D.

4 El-ḥazer ey seyr-i dil bu eşk-i âteş-nâkden

Berķ-i âsīb-i hezārān bīşedür her kaçresi

5 Cebhe-i ṭab'-ı Mezākī pür 'araķ olsa n'ola

Āb u tāb-ı gülde mu'ciz-pīşedür her kaçresi

227

Sāmī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Bāde kim ziynet-nümā-yı şīşedür her kaçresi

Āb-rüy-ı çeşme-i endīşedür her kaçresi

2 Bī-sütün-ı hecr-i dil bir eşk ile maḥv itdi kim

Dāğ dāğ-endāz-ı kār-ı tīşedür her kaçresi

3 Eşk-i ḥün-ālūde kim saḥt-ı cigerden cūş ider

Çeşme-i ḥūrşīd-i aḥker pīşedür her kaçresi

4 Olma ey sākī-i meclis cür'a-rīz-i cām-ı mey

Mey degül bir mihr-i gevher rīşedür her kaçresi

5 Sāmī-i gül-ruḥ o meyden kim şunar cürmi baña

Māye-i sermāye-i endīşedür her kaçresi

Ḥalīm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Mey ki iksīr-i şafā-endīşedür her kaçresi
 'Arız-ı yāre tarāvet-pīşedür her kaçresi
- 2 Bāde kim pertev-nümā-yı şīşedür her kaçresi
 Şeb-çerāğ-ı zulmet-i endīşedür her [kaçresi]
- 3 Bī-sütün'da cūşīş-i hūn-ābe-i Ferhād'ı gör
 Cevher-i ḥasret-nümā-yı bīşedür her kaçresi
- 4 Bezm-i fūrkatde lebūñ yādıyla mey nūş eylesem
 Reşk ile dāğ-ı derūn-ı şīşedür her kaçresi
- 5 Sīneden eyler perīşān şayd-ı efkār-ı ğamı
 Bāde kim şīr-i şecā'at-tīşedür her kaçresi
- 6 Gülbün-i ṭab'um Ḥalīm ol girye şād-āb itdi kim
 Feyz-i cāvid-i ḥayāt-endīşedür her kaçresi

Neşâtî

[fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün]

- 1 Giryē kim mestî-i dih endîşedür her kaçresi
Meyle pür reşk-âver-i şad-şîşedür her [kaçresi]
- 2 Bîsütün-ı hecri ben bir eşk ile itdüm tebâh
Bâ'is-i şermendegî-i tîşedür her kaçresi
- 3 Vaşf-ı hâlûñ kim yazar levh-i beyâna kilik-i ter
Dâğ-ı şad-üstâd-ı sâhir pîşedür [her kaçresi]
- 4 Hâmeme ol mîzâb-ı gülzâr-ı sühandür kim hüner
Âb-yâr-ı nahl-i hikmet rîşedür [her kaçresi]
- 5 Bâde-i nazm-ı Neşâtî kim şarâb-ı feyzdür
Âb-rüy-ı şahid-i endîşedür [her kaçresi]

[67a]

230

Şâhib-i Zemîn Merhûm Bâkî Efendi

[mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Ayaklarda kalur sünbül o [zülf]-i nîm-tâb-âsâ
Şaçuñla bahş iderse başa çıkmaz müşg-i nâb-âsâ

229: Neşâtî Divânı G. 127

229. 4a, hüner: benüm D.

230: 2 D. Bu gazel 006 ile mükerrerdur.

- 2 Hevāñ içre ezel bir şadme urdı şarşar-ı āhum
Döner dūlāb-ı çarḥ ol dem bu demdür āsiyāb-[āsā]
- 3 Kemānçe şekline girdüm elinde muṭrib-i ‘aşkuñ
Küşāyişden ḥalāş olmaz daḥı sīnem rebāb-[āsā]
- 4 Zer-efşān ol kef-i iḥsān ile seyr eyle ‘ālemde
Cihān-gerd ü cevān-merd-i cihād ol āfitāb-[āsā]
- 5 Yüzüm üzre ḳadem başmaz cefā vü cevrden geçmez
Yolında ḳılduğumdan n’oldı ben cismüm türāb-[āsā]
- 6 Tutarken cām-ı nāşī gelse tāt u günbed altında
Mey-i gül-rengi pinhān eyle ey şūfī ḥabāb-[āsā]
- 7 Ḥasūduñ düzd-i derdin çekme ey Bākī bu bezm içre
Nedīmüñ yār-ı ḥoş-meşreb gerek cām-ı şarāb-[āsā]

231

[Ġazel-i Şināsī]

[mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün]

- 1 Göñül olma hevā-dār-ı sehī gerd-i ḥabāb-āsā
Var ol s̱ābit ḳadem kūy-ı tevekkülde ḳıbāb-āsā

- 2 İdüp def'-i keder bir neş'e peydā eyler elbette
Varup bir kūşede tenhā-nişīn olan şarāb-[āsā]
- 3 Bülend ü pesti maḥrūm itmesün ta'mīm-i feyzinden
O kim 'ālī-cenāb-ı dehr olam dir āfitāb-[āsā]
- 4 Kātı [ey] seng-dil ben ḥāk-i reh-i pāy-māl itme
Seni de devr ider ser-geşte āḥir āsiyāb-[āsā]
- 5 Siyeh kāse sipihre ittikā cehl-i mürekkebdür
Şināsī geçmede rūzı ḥayāl-i leyl-i ḥ'āb-āsā

232⁰³

[Nazīre-i Riyāzī]

[mefā'īlün/ mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 İşin başa iletmez bezm-i vuşlatda şarāb-[āsā]
Mey-i gülgün ile baş қоşmayan 'āşık ḥabāb-[āsā]
- 2 Nevā-yı 'aşkdan dem urmağ olsun dāimā [kārīñ]
Sözün diñletmek isterseñ eger çeng ü rebāb-[āsā]
- 3 Kārār u şabrı yok pervāne-i bīçārenüñ hergiz
Döner durmaz maḥabbet nārına qarışur kebāb-[āsā]

4 Ser-i gerd-i nigāra varduḡunçün germ olup āhum

‘Adū-yı dīv-sīret üzre atladı şihāb-[āsā]

5 Egilmezseñ cihānda eylemezseñ zerre-perverlik

Elüñ altına alsañ da cihānı āfitāb-āsā

6 Nazar erbābına rūy-ı haḡīḡatde görün ey dil

Hemān bir gösterişle ḡalmada ‘ālem serāb-āsā

7 Riyāzī’den ta‘alluḡ riştesin ḡaṭ‘ eyledi dilber

Dökülse ḡaṭre-i eşki n’ola dürr-i hoş-āb-āsā

[67b]

233

[Ġazel-i Nişārī]

[fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün]

1 Ḳalemüm şāḡsār-ı ma‘nīdür

Sūḡanüm tāze bār-ı ma‘nīdür

2 Taḡt-ı dānişde şahid-i ṭab‘um

Tā cevr-i şehriyār-i ma‘nīdür

3 Āşiyān-sāz-ı gülbün-i nuṭḡum

‘Andelīb-i bahār-ı ma‘nīdür

233: Nişārī Divānı’nda bulunamadı.

4 Nāfe-i nūn-ı nazm-ı renginüm

Ham-ı zūlf-i nigār-ı ma'nīdür

5 Nokta-i sürh-i âteşin-lafzum

Şerer-i şu'le-zār-ı ma'nīdür

6 Gül-i şad-berg-i gülşen-i fikrüm

Āşiyān-ı hezār-ı ma'nīdür

7 Meşreb-i şi'rüme viren neşve

Bāde-i hoş-güvār-ı ma'nīdür

8 Bāğ-ı nuṭkum Nişārī hürrem iden

Feyz-i bār-ı bahār-ı ma'nīdür

234

[Ġazel-i Cevrī]

[fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Haṭ-ı şi'rüm bahār-ı ma'nīdür

Sühanüm cūy-bār-ı ma'nīdür

2 Nokta-i kilik-i nükte-perdāzum

Çarh-ı hikmet-medār-ı ma'nīdür

234: Cevrī Divānı G. 91

234'te yazılmayan beyit:

Ṭab'-ı şāfī-nihād-ı pāküm/Baḥr-ı gevher-nişār-ı ma'nīdür D.

3 Şarf-ı güftâr-ı ma‘rifet-sencüm

Manţık-ı rāz-dār-ı ma‘nîdür

4 Hüsni-i ta‘bîr-i lafz-ı rengînüm

Yûsuf-ı gül-‘izâr-ı ma‘nîdür

5 Her sülhan kim çıkar zebānumdan

Kevser-i çeşme-sâr-ı ma‘nîdür

6 Dil-i Cevrî cihân-ı dānişde

Şehr-i dârü’l-ķarâr-ı ma‘nîdür

235

[Ėazel-i Yümni]

[fe‘ilâtün/mefâ‘ilün/fe‘ilün]

1 Sülhanüm nev-bahâr-ı ma‘nîdür

Kilk-i şûhum hezâr-ı ma‘nîdür

2 Ziyet-i düş-ı naħl-i eş‘arum

Mîve-i âb-dâr-ı ma‘nîdür

3 Nokta-i ĥarf-i şî‘r-i rengînüm

Şanki ĥâl-i ‘izâr-ı ma‘nîdür

4 Merd-i endişedür silaḥdārı
Ṭab‘um ol şehir-i yār-i ma‘nīdür

5 Nükte-i ḥaṭ-ı yār ile ṭab‘um
Gülşen-i sebze-zār-ı ma‘nīdür

6 Menba‘-ı āb-ı řāf-ı ḥikmetdür
Ḳalemüm çeşme-sār-ı ma‘nīdür

7 Nokṭa-i kil-k-i dil-keş-i Yümnī
Ḳuṭb-ı ḥikmet-medār-ı ma‘nīdür

236²⁰⁶

[Ġazel-i Kāřif]

[fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün]

1 Ḳalemüm naġme-kār-ı ma‘nīdür
Bülbül-i sebze-zār-ı ma‘nīdür

2 Dest-peymā-yı ḥāme-i sürūdum
Ejder-i kūh-sār-ı ma‘nīdür

3 Fevc fevc sūtūr-ı eř‘ārüm
Cümle-i ebr-i bahār-ı ma‘nīdür

236: Kāřif Divānı G. 11

236. 2a, Dest: Deşt D.

2a, sürūdum: dü-serüm D.

4 Düşmenüm şerḥa-nāk-i ḥaclet iden

Ḥaṇṇer-i ābdār-ı ma'nīdür

5 Dil ki zülfin ḥayāl ider Kāşif

Murğ-ı ejder-şikār-ı ma'nīdür

237

[Ġazel-i Cezmī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Recā-yı vaşla bizüm iktidārumuz yokdur

Şarāb-ı hecr ile mestüz ḥumārumuz yokdur

2 Şikest itdük ise şīşe pāre [gibi] olmaz

Bizüm gönülde saña inkisārumuz yokdur

3 Biz ol nesīm-i ğam-ı ye's āşināyuz kim

Kenār-ı bāğ-ı ümīde güzārumuz yokdur

4 Bizüz o şifte-dil-i pūye-gere vādi-i ğam

Cünün-ı perver-i 'aşkuz qarārumuz yokdur

5 Bu 'aşkgāhda hīç senden özge ey şūḥum

Hüdā bilür ki bizüm ğayrı yārumuz yokdur

- 6 Hezār-ı bāğ-ı hazānuz hemīşe ey Cezmī
Neşāt-perver olur nev-bahārumuz yokdur

238

[Ġazel-i Zuhūrī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Şarāb-ı 'aşk ile mestüz humārumuz yokdur
Hezār-ı bāğ-ı ğamuz bīm-i hārumuz yokdur
- 2 Ne zaḥm ura göresin şīşe-pāre-i [dilümüz]
Haşūd şanma bizüm inkisārumuz yokdur
- 3 Bize bu bāğda yokdur naşīb-i ḥandānī
O goncayuz ki dem-i nev-bahārumuz yokdur
- 4 Biz ol nesīm-i bahāruz ki hāra hem-bezmüz
Kenār-ı gülşen-i dehre güzārumuz yokdur
- 5 Zuhūrī āteş-i pinhān-ı 'aşk var dilde
O ḥāk-i suḥteyüz kim şerārumuz yokdur

‘Ārif

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

- 1 Elden koma piyāleyi zībā reviş budur
Āyīn-i rind-i bāde-keş-i Cem-meniş budur
- 2 Sākī gedā-yı meclisi kıl pādişāh-ı vakt
Kim muḳteżā-yı himmet dād u dihiş budur
- 3 Ol nūr siyehde māhı didüm gördigüm gibi
Āşüb-ı dehr olur giderek gösteriş budur
- 4 Mānend-i lāle dāğ-ı bedeldür şükūfesi
Āyīne-i ğamda resm ü perveriş budur
- 5 Ağyāre ḳaşd-ı luṭf ile cevır itme ‘Ārif’e
Ṭāḳat-güdāz-ı ‘āşık olan serzeniş budur

‘Āzim

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

- 1 Germ-iḥtilāṭ-ı nīk ü bed ol perveriş budur
Rūşen-nihād-ı āyine-ṭab‘ ol ki iş budur

239. 4b, Āyīne-i: Nisyān-ı D.

240. Dönmez, Abuzer (1999), *Āzim Divānı(İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya. **G. bulunamadı.**

2 Sermest-i nār u rişte-be-kef kaşdı cān gibi

Ġāfiley dil-i şeydā geliş budur

3girift olursa da olsun ҡo pā-yı dil

Sen pūye-düzd-i vādi-i kām ol ki iş budur

4 Mir'āt-ı baht bir gün olur rū-nümā-yı kām

İşteste-i ğam olma göñül gösteriş budur

5 Dīvāna var 'Āzim semt-i tecerrüd ol

Ey hūş-mend-i şīve-i dānā-meniş budur

[68a]

241

[Ġazel-i Zuhūrī]

[fe'ılātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 alemüm çeşme-sār-ı ma'nīdür

Cedvel-i cūy-bār-ı ma'nīdür

2 Diller āşüftedür şarīrinden

Şanki mızrab-ı tār-ı ma'nīdür

3 Fevc fevc gürūh-ı endīšem

Kārbān-ı diyār-ı ma'nīdür

4 Kārbān kārbān gelür fikrüm
Hep reh-āverd-i bār-ı ma'nīdür

5 Pertev-i mihr-i feyz ile sūhanüm
Güher-i tāb-dār-ı ma'nīdür

6 Perde-i müşg-fām-ı lafzumda
Büt-i Yūsuf-izār-ı ma'nīdür

7 Saṭr-ı nazmum Zuhūrī mevc-engīz
Ber-şükufte bahār-ı ma'nīdür

242⁷²

[Ġazel-i Fehīm]

[fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Ṭab'um āyine-dār-ı ma'nīdür
Kalemüm büt-nigār-ı ma'nīdür

2 Dil-i endişemi iden meftün
Şāhid-i şīve-kār-ı ma'nīdür

3 Āşiyān-sāz-ı gülbün-i lafzum
'Andelīb-i bahār-ı ma'nīdür

242: Fehīm Divānı G. XCVII

242. 6b, bār: yār D.

7a, ṭab'um: 'ālem D.

4 Her nokṭa gülṣen-i sevādumda

Şebnem-i lālezār-ı ma'nīdūr

5 Perniyān-ı nikāt-ı elfāzum

Cāme-ḥāb-ı nigār-ı ma'nīdūr

6 Āteşīn dūd-ı şu'le-i fikrüm

Ebr-i ḥurşīd-i bār-ı ma'nīdūr

7 N'ola memdūḥ-ı ṭab'um olsa Fehīm

Şehriyār-ı diyār-ı ma'nīdūr

243⁷³

[Ġazel-i Fehīm]

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Gül-ḥande de gülden yine me'yūs degüldür

Dil bülbül-i destān zen-i efsūs degüldür

2 Bülbül-şifata dāğ yeter aṭlas-ı gül-rīz

Ālūde-i ten kisvet-i ṭāvūs degüldür

243: Fehīm Divānı **G. CII**

243. 1a, gül-ḥande: külḥanda **D.**

243'te yazılmayan beyitler:

Ser ver ki serin verdiğiçün şem'-i küleh-dār/Maḥbūs-ı ser-ā-perde-i fānūs degüldür

Oldı ḡam-ı Yūsuf'la felek başına zindān/Şanmañ ki Züleyḥā daḥı maḥbūs degüldür **D.**

3 Rağş itdiren ehl-i dile deyr içre şanemdür
Hüsn-i şanem [ü] nağme-i nā-ķūs degüldür

4 ‘Aşķ ehli nezāketle ider ol büte secde
Maķşūđları yoħsa zemīni būs degüldür

5 Ȧ’n itme Fehīm itse vuzū‘ meyle faķīhā
Dīvānedür ol zāhid-i sālūs degüldür

244

[Ėazel-i Şehrī]

[mef‘ülü/mefā‘īlü/mefā‘īlü/fe‘ülün]

1 Dil şāhid-i maħcūb ile me’nūs degüldür
Büy ārzū-yı ğonca-i nāmūs degüldür

2 Müjġānuñ ile söyleşürüz ħarf-i vefāyı
Ol düzd-nigāhuñ gibi cāsūs degüldür

3 Ber-dāri-i Mañşūr’da yoķdur ğüneh-i ‘aşķ
Kim şem’a-i ħūr ķābil-i fānūs degüldür

4 Dil germ-i temāşā dü-cihān-tāb ile ey dost
Ėıl cilve ki ol Mūsī-i me’yūs degüldür

- 5 Çokdur bu kadar berhemenā Şehrī'yi ta'zīm
Ol ben kadar āşüfte-i nākūs degüldür

245

[Ġazel-i Yümni]

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 'Āşıklar ile gerçi ki me'nūs degüldür
'Uşşākı yine vuşlata me'nūs degüldür
- 2 Evşāf-ı dehānına nice düm ura dil kim
Ol nükte-i ser-beste ki maḥbūs degüldür
- 3 Geşt itmededür bülbül-i dil gülşen-i dehri
Şimdi kafes-i tende o maḥbūs degüldür
- 4 Mecnünveş ol āfetüñ 'uşşākı pür
Şad-cāme-i dībā ile melbūs degüldür
- 5 Cāy itse ḥarābāt-ı me'ānī n'ola Yümni
Mey-nüşdur ol zāhid-i sālūs degüldür

Nā'ilī

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Gül-hāre düşdi sīne-figār oldı 'andelīb
Bir hāre baqdı bir güle zār oldı 'andelīb
- 2 Şehnāme-h'ānlık eyledi Keyhüsrev-i güle
Destān-serāy-ı sebz [ü] bahār oldı 'andelīb
- 3 Feryāda başladı her perri yine hārdan
Dīvān-serāy-ı gülde hezār oldı 'andelīb
- 4 Gül gördi pāre pāre ciger gonca ğarķ-ı hūn
Memnūn-ı zaḥm-ı ḥançer-i ḥār oldı 'andelīb
- 5 Ey Nā'ilī vedā'-ı gül-i bāğ u rāğ idüp
Mehcūr-ı [yār] u dār-ı diyār oldı 'andelīb

Sābit

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Gül-i naḥl-i nā-tüvāna süvār oldu 'andelīb
Cism-i laṭīf-i goncaya yār oldu 'andelīb
- 2 Kuş gibi geldi gitdi çerāgāh-ı gülşene
Eşheb-süvār-ı bād-ı bahār oldu 'andelīb
- 3 Hikmet nedür ki nāmiye-i nev-bahār ile
Güller semirdükçe nizār oldu 'andelīb
- 4 Nakd-i revānını güle teslīm idüp bugün
Kuşluk zamānı cān-sipār oldu 'andelīb
- 5 Gül taş-ı la'l-gūnın dutmakla hūnına
Memnūn-ı zaḥm-ı neşter-i hār oldu 'andelīb
- 6 O tār-ı sāza kendüni āvīze eyleyüp
Manşūr gibi zülfine ber-dār oldu 'andelīb

247. *Divān-ı Sābit*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, K/126 Nolu Yazma Eser.

Tıpkıbasım eserde gazel numarası yok.

247'de yazılmayan beyit:

Gülbündeki remād degül ḥāk-bīz içün/Ressām-ı gül-i nigāra gubār oldu 'andelīb **D.**

7 Sābit maḥabbet-i gül-i şad-berge mübtelā

Evvel bir idi şimdi hezār oldı ‘andelīb

[69a]

248

Nābī

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

1 Va‘de-i ḥāṭır-firībūñ düzd-i ḥ‘āb itdüñ bu şeb

Tār u pūd-ı cāme-ḥ‘ābum sūz u tāb itdüñ bu şeb

2 Hüsnuñe şāyeste i‘zāz itmege taqşır ider

Ben günāh eylerdüm ammā sen sevāb itdüñ [bu şeb]

3 Ben esir-i derd-i ser ammā ruḥuñ ‘aksiyle sen

Dīde-i aḡyāri mīnā-yı gülāb itdüñ bu şeb

4 Nāz u istignā degüldür māni‘-i teşrīf-i bezm

Nāzenīnüm ḡālibā bizden ḥicāb itdüñ bu şeb

5 Ben ḥayālūñle şabāḥ olunca itdüm güft ü gū

Sen kimi şāyeste-i luṭf u ḥiṭāb itdüñ [bu şeb]

248: Nābī Divānı G. 15

248’de yazılmayan beyit:

Oldı ṭarīḳ-i şeb āhumla ḳat ḳat līk sen/Ṭal‘atūñle ḳanḡı bezmi māh-tāb itdüñ bu şeb D.

248. 2a, Hüsnuñe şāyeste i‘zāz itmege taqşır ider: Belki eylerdüm saña şāyeste ḥıdmetde ḳuşūr D.

4b, Nāzenīnüm ḡālibā: Ḡālibā ey māh-rū D.

- 6 Tā be-gerden ğarkā-i eşk oldı tāb-ı hicr ile
Nābī'yi hem-ḥālet-i rûz-ı ḥisāb itdüñ [bu şeb]

249

Dervîş Faşîh

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Sāġar u şahbāyı reşk-i āfitāb itdüñ bu şeb
Şu'le-i badeyle bezmi māh-tāb itdüñ bu şeb
- 2 Sāķiyā bī-minnet-i peymāne-i pür-sūzumı
Ehl-i bezmi bir nigāh ile ḥarāb itdüñ bu şeb
- 3 Perde-i 'arz-ı merāmı eyleyüp ey dil küşād
Neşve-i meyle hele def'-i ḥicāb itdüñ bu şeb
- 4 Eyleyüp tıfl-ı niyāzum zīb-i āġūş-ı kabûl
Nāzenînüm vuşlatuñla kām-yāb itdüñ bu şeb
- 5 Ğayrılarla tarḥ-ı bezm idüp Faşîhî dostum
Āteş-i pür-sūz-ı ğayretle kebāb itdüñ bu şeb

249: Faşîh Divânı G. 24

249. 1a, reşk-i: sāķî D.

Rüşdî

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Bilmezem āyā ne fikr-i nā-şavāb itdüñ bu şeb
Bî-sebeb tā böyle bizden ictināb itdüñ bu şeb
- 2 Çeşm-i mestüñden biraz āsūde kılduñ dilleri
Tīg-ı ğamzeñ der-niyām-ı nīm-i h'āb itdüñ bu şeb
- 3 Gāh idüp pür bāde gāhī pür 'arāḡ sāḡī yine
Cām-ı reşk-i āfitāb u māh-tāb itdüñ bu şeb
- 4 Zülf-i pür-çīnūñ kemend-gerden aġyār idüp
Āteş-i ğayretle kārūm pīç ü tāb itdüñ bu şeb
- 5 Virme ruḡşat luṭf idüp ḡūn-rīz-i çeşm-i mestüñe
Dilleri ğamzeñle sāḡī sen ḡarāb itdüñ [bu şeb]
- 6 Şerḡ idüp esrār-ı ḡaṭṭ-ı 'arīz-ı gül-gūnını
Vaşf-ı ḡüsn-i yāri Rüşdī bir kitāb itdüñ [bu şeb]

250: Rüşdī Divānı G. 12

250'de yazılmayan beyit:

Sāḡī şevḡiñ müdām ü 'işretiñ olsun ferīd/Kim bizi cām-ı lebiñle zevḡ-yāb itdüñ bu şeb D.

250. 2b, nīm-i h'āb: hem-cevāb D.

‘İşmetî Efendi

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

- 1 Hün-âb-ı dil ki dīde-i giryāna çıkdı hep
Emvâc-ı derd sâhil-i dermāna çıkdı hep
- 2 Zîr-i zemîn-i sînede ki rîze-seng-i gam
Seyl-âb-ı reşk-i çeşm ile meydāna [çıkdı hep]
- 3 Bir kârvân ki eyledüm andan ümîd-i feyz
Peymāne-i gurūr ile mestāne çıkdı [hep]
- 4 Hün-ı cigerle besledüm ol naḥl-i nâzı hayf
Bâr-ı vişâli bir iki nâ-dâne çıkdı [hep]
- 5 Tûmâr-ı gamda ‘İşmetiyâ ḥâtem-i dilüñ
Naḫş-ı ḥired-firîb-i ğarîbâne [çıkdı hep]

Cemî

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

- 1 Ordu-yı şâḥ-ı gül çemenistāna çıkdı hep
Yārân kümeýt-i cām ile seyrāna çıkdı hep

2 Her sâlik olduğum reh-i ser-kûçe-i dilberüñ

Hayfâ ki semt-i vâdi-i ĥırmâna çıkdı [hep]

3 Etfâl gibi meclis-i ‘işretde şîşeler

Zânû-yı pîr-i bâde-perestâna çıkdı [hep]

4 Naṭ‘-ı ġamuñ piyâdeleri üft [u] ĥîz ile

Ser-‘arşa-i maḥabbet-i ferzâna çıkdı [hep]

5 Cem‘î gelince bezme o ḳadd-i kıyâmetüm

Genc-i nihân-ı meygede meydâna çıkdı [hep]

[70a]

253

Ṭahir

[mefâ‘îlün/mefâ‘îlün/mefâ‘îlün/mefâ‘îlün]

1 O şâh-ı mülk-i nâz ‘uşşâķını dil-ḥaste eyler hep

Zücâc-ı dillerin seng-i cefâ işkeste eyler hep

2 Ne ihyâ eyler ol ĥûnı ne bismil mürde-i ‘aşķı

Fiġân-ıçeşmi kârını âheste eyler hep

3 Ne deñlü ser-firâz-ı ‘aşķ olursañ yine luṭf itmez

O şüh evzâ‘-ı luṭf bilse anı beste eyler [hep]

4 ‘Acebdür ol melek-sīmāya te’sīr eylemez ‘āşık

Bu deñlü yeter āhı āsmān peyveste eyler hep

5 Tebessüm-rīz olup olsa güşāde gonca-i la’lūñ

Nice mu‘ciz-demi Ṭāhir gibi dem-beste eyler hep

254

Nazmī

[mefā’īlün/mefā’īlün/mefā’īlün/mefā’īlün]

1 Dili ye’s iledür hem cism-i zārı hāste eyler hep

Ṭabībüm hāste-gān-ı ‘aşkını işkeste eyler hep

2 Olursa sīne lāyık dāğ dāğ şafha-ı eflāk

Nuķūş-ı kīneden ol sāde levḥ-i şüste eyler [hep]

3 İder aġyāre feth-i kufl-i genc-i kām-ı bī-minnet

Serāy-ı vuşlatı ‘āşıklara der-beste eyler hep

4 Ba’īd olmaz ġarīķ-i ni‘met-i hicrān olursa dil

Kerīm-i Bermekī Ḥaķ luṭfını peyveste eyler hep

5 Kelīm ü nazm ṭavr olaldan Nazmiyā ṭab‘um

Nice Mesīḥā-demi i‘cāz ile dem-beste eyler [hep]

254. Doġan, Güler (2010), *Edirneli Nazmī Divanı (Transkripsiyonlu Metin- İceleme) 1. Cilt*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul. **Divanda bulunamadı.**

Ġazel-i Nā'ilī

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Yağar mı nāme-berīn yoğsa yare degmez mi

Niyāz-nāmemüz ol gül-'izāra degmez mi

2 Bizi untdı mı yoğsa peyām-ı vuşlat-ı yār

Bu memleketde ġarībū'd-diyāra degmez mi

3 Bir āşinālığı ol māh-ı çār-ebrūnuñ

İki cihānda da 'ömr-i dü-bāre degmez mi

4 Bahārı n'eylerüz ol gül-'izār-ı ġonca-femūñ

Gülüp açılması biñ nev-bahāra [degmez mi]

5 Ne deñlü şaklasañ ey köhne-pīr-i nā-bālig

Tecemmülūñ yine mīrās-ı h'āra degmez mi

6 Kadem kadem geçe teşrīfi Nā'ilī o mehūñ

Cihān cihān elem-i intizāra degmez mi

Dervîş Faşîh

[mefâ'ilün/fe'ilâtün/mefâ'ilün/fe'ilün]

1 Nigāh-ı çeşmi 'aceb ben ğubāra degmez mi

Göñül nezzāre-i luṭf-ı nigāra degmez mi

2 Elüñde cām ile teşrîf eyleseñ sākî

Bu intizāra bu deñlü ħumāra degmez mi

3 Cemālüñ āyinesin vaḳf-ı çeşm-i ğayr itdüñ

Bizüm de ħişşemüze bir nezzāre degmez mi

4 Hevāya munḳalib olmaḳda āh-ı mazlūmān

Sipîhr-i ħırmenine bir şerāre degmez mi

5 Güşāde olmadı esrār-ı la'l-i gül-nārı

O nükte ḫalli hezārān ħişāra [degmez mi]

6 Faşîh muntazırız bir cevāb gelmez hîç

Niyāz-nāme-i dil yoḫsa yāre degmez mi

256: Faşîh Divānı G. 433

256'da yazılmayan beyit:

O mest-i nāz degirdükçe ḫançerin ğayra/Meger ki ḫāṭır-ı 'uşşāk-ı zāra degmez mi D.

Nā'īlī

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Bu neşveden saña ey dil kelāl gelmedi mi
Cihāna geldüğüne infi'āl gelmedi mi
- 2 Bu köhne maştabanuñ bāde-i neşātı göñül
Riyāyı қо saña zehr-i melāl gelmedi mi
- 3 Ṭabīb-i müşfiki yok bu ribāṭ-ı hayretde
Mizāc-ı himmetüñe ihtilāl gelmedi mi
- 4 Ne añladuñ bu semā' [u] bu nāydan şūfī
Bu tekyede saña hīç vecd ü hāl [gelmedi mi]
- 5 Varınca bezm-i Felāṭün-ı 'aşka 'aql-ı fuzül
Hezār şerm ü hacāletle lāl gelmedi mi
- 6 Yine neticesi hayret degül mi Nā'iliyā
Bu rüzgāra Naşīr ü Celāl [gelmedi mi]

[72a]-BOŞ SAYFA

[72b]-BOŞ SAYFA

[73a]-BOŞ SAYFA

Seyyid Şabrī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Zevraḡ-ı şahbāda şanmañ kim şikest oldı ḡabāb

Rūzgāra yelkenin aldırdı keştī-i şarāb

2 Fülk-i ġamla baḡr-i 'aşḡ içre hevānuñ n'eydüġin

Ebr-i zülfüñden bilür cān u dil-i pür-ıztırāb

3 Şarılur pīrāheni ol şūḡa ammā 'āşıkuñ

Şu'le-i āhı şeb-i ḡayretde olur māhtāb

4 Germ olup bezm āteşin āyīne-i ruḡsār ile

Dīde-i bī-nūra döndi şīşe-i şahbā-yı nāb

5 Çeşme-i cām-ı muşaffā sāḡiyā Cem ḡayrıdur

Olma māni' andan erbāb-ı maḡabbet içse āb

6 Sāḡiyā maḡmūrluḡ yazmaḡ diler Şabrī getür

Şol devātı kim medād-ı sürḡidür la'l-i mezāb

‘Ālī

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

- 1 Göz ucuyla ‘āşıkā geh luṭf ider gāhī ‘itāb
Bir ‘aceb şūḥ-ı cihāndur ol şeh-i ‘ālī-cenāb
- 2 ‘Ārızından seyr idüñ zülf-i siyāhın ol mehüñ
Şanki gül-berg üstine naḳş eylemişler müşg-i nāb
- 3 Rūy-ı mehtāb-ı ‘araḳ-nākin nice vaşf eyleyin
Mıhr-i ‘ālem-tābda olmaz bu deñlü āb ü tāb
- 4 Gördüm ol şūḥ-ı cihān-ārāyı bir şeb bāğda
Sīne çāk zülf āşufte şüküfte mest-i ḥ‘āb
- 5 Bir dem ey ‘Ālī olur mı ol leb-i ḥandān ile
Şubḥ-dem gülzārda nūş eyleseñ cām-ı şarāb

259. Arıkoğlu, İsmail (1999), *Ālī (Edirneli Hüseyin Efendi) Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ. **G. 6**

259. 3a, mehtāb: pür-tāb **D.**

5a, leb-i ḥandān: Meh-i Ken‘ān **D.**

[Ġazel-i Sırrı]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Göñül düşüp ħam-ı gīsū-yı yāre qalmışdur

Netīce ħatırūm ol yādigāra qalmışdur

2 İrişmeyince ħatı āşinālīk itmez o yār

Anuñ ile şöħbetimüz tā bahāra qalmışdur

3 Ĥadeng-i şā'ika-sür'at iken o āşūbuñ¹⁹⁶

Geline menzil-i cism-i nizāra qalmışdur

4 Kıyās-ı mihr-i dehr itmekāhumdan

Bağılsa yine bir iki şerāre qalmışdur

5 'Acebdür ol büte cān virmek isterüm Sırrı

Benüm işüm hele Perverdigār'a qalmışdur

260: 13 D.

260. 3a, āşūbuñ: āhūnuñ D.

4, Kıyās-ı mihr-i dehr itmekāhumdan/Bağılsa yine bir iki şerāre qalmışdur:
Güşāyiş-i der-i ħenc-i ħılsım her dü cihān/Niyāz-ı nīm-şeb ü āh u zāra qalmışdur D.

[Ġazel-i Rüşdî]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Leṭāfet ancak o nev-ḥaṭṭ-ı 'izāra ḳalmışdur
Belī şafā-yı gül evvel-bahāra ḳalmışdur
- 2 Sirişk-i çeşümüni çünkim ḥesāba şaymadı yār
Na çāre çāresi rüz-ı şumāra ḳalmışdur
- 3 Degül bu ḥaṭṭ-ı siyeh muşḥaf-ı cemālünden
Ḳıyāmet āyetidür kim kenāre ḳalmışdur
- 4 O mest-i bāde-i nāz ola ben helāk-i niyāz
Anuñ ile şoḥbetimüz bu ḳarāra ḳalmışdur
- 5 Şaḳın şaḳın mey-i naḥvet-be-ser olan ġāfil
Senüñ de derd-i serüñ bir ḥumāra ḳalmışdur
- 6 Güşāde olmaġa Rüşdî'ye ġonca-i ümīd
Nesīm-i merḥamet Gird-ġār'a ḳalmışdur

261: Rüşdî Divānı G. 41

261. 3. Beyit divanda yazılmamıştır.

5a, ġāfil: 'āḳil D

[Ġazel-i Cevrī]

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Ġamzesinden ki ẓazā kārına imdād ister

Dil-i ‘uṣṣāk nice ẓarṣu durup dād ister

2 Nigeh-i mesti n’ola dilleri eylerse ḥarāb

N’eylesün memleket-i fitneyi ābād ister

3 Çeşmi imdād-ı Hüdā ile ider kārını hep

Ne bilür ẓā‘ide-i siḥri ne üstād [ister]

4 Dili bī-ẓayd-ı ta‘alluḫ idegör ‘āşık iseñ

Zülfi bend eylemege ḥāṭır-ı āzād ister

5 Düşünüp bilmege ḥaṭṭ-ı lebün esrārın

Dil-i Cevrī yine bir keyf-i Hüdā-dād ister

[75a]

263

Şāhib-i Zemīn Yahyā

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Ḥüsn kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister

İstemez dil anı bir ḥüsn-i Hüdā-dād ister

262: Cevrī Divānı G. 43

262. 3a, imdād: ilhām D.

263: 85 D.

- 2 Zülfi kaydında olan bāğ-ı bahārı n'eyler
Seyr-i gülzārda kim hātır-ı āzād ister
- 3 'Aşk dāmānını elden koma kim neyl-i kemāl
Heves-i bī-kesel ü himmet-i üstād ister
- 4 Bilmeyen farkını meyḥāne ile ḥanḳahuñ
'Acabā pīr-i muḡāndan niçe irşād ister
- 5 Gerçi kim ğamla da çok ülfet olındı Yahyā
Şādmān olmağı da bu dil-i nā-şād ister

264⁰⁴

Naẓīre-i 'İşmetī Efendi

[fe'ılātün/fe'ılātün/fe'ılātün/fe'ilün]

- 1 Rind 'ālemde niçe hātır-ı āzād ister
Güli bī-dād bunuñ bülbüli feryād ister
- 2 Tīşe-i cevri ile tek gönlümi vīrān itme
Senden ey dehr-i denī kim dil-i ābād ister
- 3 Yār cevri irmede te'yīde ne ḥācet ey baht
O mıdur ḥüsn ki bir şemmeden imdād ister

4 Çekmege naķş-ı murādı dil seng-i yāre
Sa'y-i Ferhād u sebük-desti-i Bihzād ister

5 Böyle bir sūz-ı sūhan nādir olur 'İşmetiyā
Nuķ-ı cān-sūz da pūr-feyz-i Hüdā-dād ister

265

Ḳāf-zāde

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Naķş-ı pāyüm āb-ı eşkümle ʔolar girdāb olur
'Azm-i rāh itsem ser-ā-pā reh-güz̄er gird āb olur

2 Vāyesi ḥarmān olunca 'āşık-ı āvārenüñ
Yolın almağa serāb-ı deşt ü der girdāb [olur]

3 Bāğa varsam şevķ-i rūyuñ çeşmüm itse lücce-rīz
Gülsitān deryā-yı ḥūn u lāleler girdāb [olur]

4 Eşķ-i dīdem kılsa deryā zār-ı miḥnet-ḥānemi
Ḥücrem ey gül-gonca-i sīrāb-ı ter girdāb [olur]

5 Pīç-ber-pīç olsa zülf-i dil-rübā ey Fā'izī
Baḥr-i şūr-ı fitneye girdāb-ber-girdāb [olur]

265: Fā'izī Divānı G. 30

265. 2b, serāb: ser-ā-pā D.

3a, lücce-rīz: rīz-rīz D.

4b, gül: dil D.

Riyāzī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Şevk-i yād-ı ğabġabuñla çeşm-i ter girdāb olur
Belki eşkümle tölup hep deşt ü der girdāb [olur]

- 2 Hānde-i nāz eyleseñ fülk-i dili ġarġ itmege
Rūy-ı deryā-yı melaġat ser-be-ser girdāb [olur]

- 3 Fikr-i vuşlatuñla ġüşāde eylesem āġüşumı
Aġların şol deñli eşkümle tölur girdāb [olur]

- 4 Şayd-ı mähī-i murāda āġ şalsam lücceye
Keşti-i maķşūduma hep reh-ġüzer girdāb [olur]

- 5 Ey Riyāzī bāġa varsam ġalka-i bezm ile cām
Dil-rübāsız çeşmüme girdāb-ber-girdāb [olur]

Fehīm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Görse ġüsnüñ āfitāb-ı pür-ziyā bītāb olur
Tāb-ı rūy-ı şerm-nākinden ġayā [bī]tāb olur

2 Ğamzeñe ṯakat getürmez baımaıa cellād-ı çarı

Bīm-i űeműīr-i nigāhuñdan ıazā bītāb olur

3 Pertevüñden mużtarib pervānelerdür cān u dil

űem‘ hem-germiyyetüñden dā‘imā bītāb [olur]

4 Tābiű-i rūyuñdan ey gül çeűm-i bīmāruñ gibi

Pister-i āteűde her bir mübtelā bītāb [olur]

5 Bezm-i germ-ā-germde mestāne gelseñ nükteye

Lāl-i maız olup Fehīm-i ıoű-edā bītāb [olur]

[75b]-BOű SAYFA

[76a]

268

Nā‘ilī

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

1 Bir gülde ṯal‘atuñdaki tābiű görölmedi

Ĝurűīd [ü] mähda bu nümāyiű görölmedi

2 Pür-pīç ü ṯāb-ı keűmekeű-i āhdur göñül

Ser-riűte-i emelde keű-ā-keű görölmedi

3 ‘Uűűāıuñ oldu vāyesi geh nāz u geh ‘itāb

Āűār-ı dil-firīb-i nevāziű görölmedi

268: Nā‘ilī Divānı G. 375

268. 2b, keű-ā-keű: ıüűāyiű D.

4 İmsāk-ı dehr kıldı tehi ceyb-i himmeti

Rûy-ı metâ'-ı kişver-i dāniş görölmedi

5 Feyz-i nesīm-i āh ile efsūs Nā'ilī

Ref'-i niķāb-ı çehre-i h'āhiş [görölmedi]

269

Dervîş Faşîh

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Mir'āt-ı dilde şüret-i h'āhiş görölmedi

Ol zeng-zār-ı ğamda güşāyiş görölmedi

2 Yā Rab ne tîre aḥter-i ye's-ülfetüm ki ben

Mihr-i emelde zerrece tâbiş görölmedi

3 Eyler ğarîķ-i hûn-ı ciger dem-be-dem beni

Bir dāġ-ı serde böyle terāviş [görölmedi]

4 İtdi hücüm kâviş-i ğam giryemi füzün

Çeşme-i terümde kaçrece gāhiş görölmedi

5 Zeyn itdi cism-i dāġ ile ol ḥadde kim Faşîh

Hengām-ı gülde böyle nümāyiş görölmedi

Şāhib-i Zemīn Vāsık

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Ol şāh-ı hüsne Hüsrev-i devrān gedālanur
Kemter gedāsı mülk-i ğamda pādişālanur

2 Zāhid hevā-yı 'aşk ile terk-i zühhd idüp
Ol mest-i nāza bende geçüp bī-nevālanur

3 Çekmez humār-ı ğuşsa-i mey lāyhār-ı 'aşk
Bezm-i belāda hūn-ı diliyle şafālanur

4 Eyler miyān-ı meclise gelmekde hayli nāz
Mestān-ı 'aşka duhter-i rez bi-nevālanur

5 Tıfl-ı dili edīb-i ğam-ı yāre kıl esīr
Āzād olunca mekteb-i ğamdan hevālanur

6 Vāsık şikāyet eylemez evzā'-ı dehrden
Bī-dād-ı 'aşka şābır olup Pārsālanur

Nazîre-i Vehbî

[mef'ülü/fâ'ilâtü/mefâ'ilü/fâ'ilün]

- 1 Yūsuf da görse ʔal'atüñi bî-nevālanur
Erbāb-ı 'aşk şāh da olsa gedālanur
- 2 Deryā-yı ğamda fülk-i nişīnān-ı 'aşka dil
Ta'līm ü resm ü rāh ider nā-Hüdālanur
- 3 Kendine cezb ider dil-i rindānı kāh-veş
Bu hāşiyetle sāğar-ı mey kehrübālanur
- 4 Taḥrīk-i fitne itmededür ḥālī şimdi lebüñ
Ġālib olursa ceyş-i ḥaṭı ihtifālanur
- 5 Ol naḥl-i tāzenüñ çekerüz biz ğamın müdām
Ammā raḳīb-i mīve-i vaşlın şafālanur
- 6 Naḥḫīr olunca dām-geh-i zülfüñe senüñ
Āvāre dil mişāl-i kebüter hevālanur

271: Vehbî Divanı G. 52

271. 4. beyit divanda yazılmamış.

6a, Naḥḫīr olunca dām-geh-i zülfüñe senüñ: Oldukça dīdesi reme-i dilberāna dūş D.

7 Deşt-i nazmda Vāṣıḳ'a itdükçe peyrevi

Girān-ı ṭab'-ı Vehbī hemān bād-pālanur

[77a]-BOŞ SAYFA

[77b]

272

[Ġazel-i Sāmi'ī]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Memnūn-ı luṭf-ı bī-ḥad u pāyānuñam senüñ

Şermende-i 'aṭā-yı firāvānuñam senüñ

2 A'dā-yı fitne-cūy ne söylerse söylesün

Ben 'abd-i bī-riyā-yı senā-ḥ'ānuñam [senüñ]

3 Sen pādişāh-ı kişver-i ḥüsn-i bahā vü nāz

Ben bir gedā-yı bī-ser ü sāmānuñam [senüñ]

4 Evzā'-ı nā-pesendüme sen ḳalma dostum

Mağrūr-ı na'ṭ-ı ṭab'-ı germ-rānuñam senüñ

5 Benden dirīḡ merhem-i luṭf itme ey ṭabīb

Mecrūḥ-ı nevk-i nāvek-i müjgānuñam [senüñ]

271. 7. Deşt-i nazmda Vāṣıḳ'a itdükçe peyrevi/Girān-ı ṭab'-ı Vehbī hemān bād-pālanur
Deşt-i nazmda kendüne buldukça hem-'inān/Vehbī semend-i ṭab' hemān bād-pālanur D.

6 Evvel muķīm-i şahñ-ı gülistāñ-ı vaşl idüm

Şimdi esīr-i kūşe-i hicrānuñam [senüñ]

7 Tā key bu cevñ-i beyhūde ey çarḥ-ı kīne-cū

İnşāf eyle yek-şenbe mihmānuñam [senüñ]

8 Dā'im ḥulūş-ı bāl ile pāylikde Sāmi'ī

Şükrāñ-ı senc-i ni'met-i iḥsānuñam [senüñ]

[78a]

273

Şāḥib-i Zemīñ Seyyid Şabrī

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Reh-yāb-ı genc-i luṭf-ı firāvānuñam senüñ

Naḳdine senc-i kīse-i iḥsānuñam senüñ

2 Gösterme dest-i berdini bād-ı ğamuñ baña

Kemter ğubār-ı kūşe-i dāmānuñam senüñ

3 Sen seyr-i cūy-bār-ı niyāzumdasın benüm

Ben pāy-māl-i serv-i ḥırāmānuñam senüñ

4 Ābād-ı sāz-ı deyr-i muġāñ-ı maḥabbetüm

Gerçi ḥarāb-ı nergis-i fettānuñam senüñ

- 5 H̱āb-ı ecelde eyleme beste çeşümü
Şabrī gibi ki vāle-i hayrānuñam senüñ

274

Naẓīre-i Cem'ī

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Āşüfte-hāl-i tırta-i fettānuñam senüñ
Meftün-ı şīve-i leb-i handānuñam senüñ
- 2 Gel mūmiyā-yı luṭf ile bir çāre eyle kim
Üftāde-i nihāl-i hırāmānuñam senüñ
- 3 Ey çarḥ-ı bed-mu'āmele āzürde eyleme
Bir iki gün bu tekyede mihmānuñam senüñ
- 4 Maḥfil-nişīn-i cāmi'-i iḥsānuñ olalı
Ey şāh-ı mülk-i 'işve senā-ẖānuñam senüñ
- 5 Cem'ī esīr-i dām-ı girih-gīr-i kakülün
Ben sīne çāk çāk-i girībānuñam [senüñ]

Nazîre-i Dervîş Faşîh

[mef'ülü/fâ'ilâtü/mefâ'ilü/fâ'ilün]

- 1 Mecrûh-ı tîğ-ı cevri-i firāvānuñam senüñ
Merhem-gedā-yı kûçe-i ihsānuñam senüñ
- 2 Geh mest-i bāde-i leb-i rengīnūñem gehī
Maḥmūr-ı cām-ı nergis-i fettānuñam senüñ
- 3 Nādīde-i tebessüm ü dil-i teng-i ḥasretem
Gerçi hezār ḡonca-i ḥandānuñam senüñ
- 4 Rāh-ı derüñde böyle ḡubār olmağa sebeb
Müştaş-ı būs-ı kûşe-i dāmānuñam [senüñ]
- 5 İtmem ümīd-i nükhet-i vaşluñ Faşîh-veş
Büy-āşinā-yı miḥnet-i hicrānuñam [senüñ]

Nazîre-i Fethî

[mef'ülü/fâ'ilâtü/mefâ'ilü/fâ'ilün]

- 1 Āşüfte ḥāl-i 'arız-ı ḥandānuñam senüñ
Pervāne-i çerāğ-ı fūrūzānuñam senüñ

2 Luṭf eyle bir nigāh ile ol ḥayāt-baḥşı
Zīrā helāk-i nergis-i fettānuñam senüñ

3 İtmem hemīşe meyl-i temāşā-yı lālezār
Ben dāğ dāğ-ı āteş-i hicrānuñam senüñ

4 Ser-tāb-pā degül tenümde dāğ-ı āteşin
Cānā hezār çeşm ile ḥayrānuñam senüñ

5 İtmem medīḥ-kārı la'lünde hīç kuşūr
Fethī-i nükte-senc-i süḥandānuñam senüñ

277¹³

Nazīre-i Feyzī

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Dīvāne 'āşık-ı ruḥ-ı tābānuñam senüñ
Āşüfte 'andelīb-i gülistānuñam senüñ

2 Bir dem nigāh-ı luṭfuña rāh-ı ümīdüme
Dest-i taleb be-dāmen-i iḥsānuñam senüñ

3 Hergiz şikār-ı vaşl müyesser degül baña
Bīhūde gird-i vādi-i hicrānuñam senüñ

277: Feyzī Divānı G. 55

277. 2a, ümīdüme: ümmīdde D.

4 Dest-i ḥalāṣa yol bulamam pīç ü tābdan
Zaḥm-āṣinā-yı nāvek-i müjgānuñam senüñ

5 Hicr-i ruḥuñla dām-geh-i intizārda
Ey ṣayd-ı dest-i fitne nigeḥ-bānuñam [senüñ]

6 Lebrīz-i āteş-i ğam u ‘aşk u maḥabbetem
Ümmīd-vār-ı rüy-ı hoy-efşānuñam [senüñ]

7 Güldeste-i niyāzumı luṭf eyle kıl kabūl
Ey şāh-ı ḥüsn Feyzi-i nālānuñam [senüñ]

278²⁴

Şāhib-i Zemīn Neşātī

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

1 Seyr eyle ḥaṭ-ı zerdini ol ‘arız-ı ālūñ
Gör şa‘şā‘asın mihr-i cihān-tāb-ı cemālūñ

2 Dāmında giriftār yatur nice hümālar
Zīr-i ḥam-ı zülfinde olan dane-i ḥālūñ

3 Bihzād-ı ḥired resmini çekmekde ciger-ḥūn
Ḥürşīd-i cebīninde olan iki hilālūñ

4a, Dest: Deşt D.

5a, dām-geh-i: dāmeñe D.

7a, niyāzumı: niyāz-mey D.

278: Neşātī Divanı G. 72

4 Çık böyle neden yāre tūrup gögsüñi germek
Var ise yakındur senüñ ey mihr zevālüñ

5 Ol gün āceb olur mı Neşāṭī diye dilber
Bīçāre nedür ‘aşkımla söyleye ḥālüñ

279

[Ġazel-i Fethī]

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

1 Germiyyet-i mey eyleye gül-gül-i ruḥ-ı ālüñ
Āşüfte olur tāze gül-i bāğ-ı cemālüñ

2 Gördükçe bu ben zārı çü bīgāne geçersin
Bir kerre nedür ḥāl diyü yok mı su’ālüñ

3 Sensiz nice şabr eyler idi ‘āşık-ı mehcūr
Ġam-ḥāne-i fūrkatde ger olmasa ḥayālüñ

4 Ne dīdede ḥ‘āb ü ne dil-i zārda ṭākat
Gör n’eyledi cānā beni efkār-ı vişālüñ

5 Yok nāleye de tāb ü tüvān za‘f ile Fethī
Ol şāha ‘aceb kim vara ‘arz eyleye ḥālüñ

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

- 1 Çün mihr eşer itdi dile mehtāb-ı cemālũñ
 Āteşlere yaqdı tenümi tāb-ı cemālũñ

[78b]

[Ġazel-i 'Aţāyî]

[mefā'îlün/fe'îlātün/mefā'îlün/fe'îlün]

- 1 Alınsa hāk-i der-i yārdan türāb-ı sebū
 Konulduğı gibi müskit ola şarāb-ı sebū
- 2 Şarıldı şîşe gibi bir haşîre mey-h'āre
 Dağı dükenmeden hammār ile hisāb-ı sebū
- 3 Sebū olaydı eger hāk-i cism-i mest-i harāb
 Eşer kılup şuya mey-gūn olurdu āb-ı sebū
- 4 Derūn-ı sāgarı hep dökme zer-i nāb itdi
 Şu dem ki pūteden aqdı zer-i müzāb-ı [sebū]
- 5 Sebūda reşha degül sākiyā hicābından
 Erir geçer lebūñe karşı la'l-i nāb-ı sebū

280 nolu gazelin sadece matla beyti yazılmıştır.

281: 'Atāyî Divānı G. 187

6 O kendi yağı ile kavrılup yuvasında
Hezāre neyler idüp goncalar kebāb-ı [sebū]

7 N'ola 'Aṭāyi-i ser-mestüñ oynasa yüregi
Düşünce ḥāṭırına geldi ıztırāb-ı [sebū]

282

[Ġazel-i Fā'izī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Alınsa kūy-ı ḥarābātdan türāb-ı sebū
Şarāb-ı nāb-ı ğınāsın virürdi āb-ı sebū

2 Tamām-ı ṭıynetine ruḥ-ı mey ḥulūl itmiş
Teraşşuḥ itdi şanurlar şarāb-ı [nāb-ı] sebū

3 Benüm gibi o da nar-ı ğam ile yanmışdur
Ne deñlü içse mey-i nābı var cevāb-ı [sebū]

4 Bu deñlü bişmiş iken kūze-ġāh-ı miḥnetde
'Aceb ki yok yine seng-i cefāya tāb-ı [sebū]

5 Hīç eylemez mi [ki] ol mest-i bāde maḥmūrı
Dükendi ḥūn-ı dilüm kalmadı şarāb-ı [sebū]

6 Revādur itse o ser-mest-i nāz gözlerüne

Hezār-pāre dili Fā'izī kebāb-ı sebū

[79a]-BOŞ SAYFA

[79b]

283

[Ġazel-i Cezmī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Bahār irişdi yine bāğa yār gelmez mi

Murādum üzre benüm bir bahār gelmez mi

2 Güşāde hātır-ı 'ālem huceste mevsim-i 'ıyd

Bu bezme bir meh-i mihr-i iftiḥār gelmez mi

3 Güşāyiş-i girih-i gonca-i devrān olacak

Nesīm-i 'āṭıfet-i Kird-gār gelmez mi

4 Çok oldu dīde nigh-bāş-ı 'ālem-i ḥayret

'Aceb göñül ḥaber-i vaşl-ı yār gelmez mi

5 Hemīşe beste olup çīn-i zūlf-i yāre göñül

Ḳalur gider o ġarībū'd-diyār gelmez mi

6 Firāziş ideli ḥayli dem oldu ey Cezmī

'Aceb yine o büt-i ġam-güsār gelmez mi

[Ġazel-i Faṣīḥ]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Gider mi ḥalka-i āgūṣa yār gelmez mi
Bizüm de dāmımuza bir şikār gelmez mi
- 2 Bisāṭ-ı bezmimüz āmāde sāķī munṭazırız
Gelür mi meclise ol şīve-kāre [gelmez mi]
- 3 'Aceb bu cūşıṣ-i 'aşķa nihāyet olmaz mı
Telāṭum-ı yem-i 'aşķa ķarār gelmez mi
- 4 Ɛalur mı ğonca-i ümmīd böyle ser-beste
Nesīm-i dil-keş-i faşl-ı bahār gelmez mi
- 5 Raķībe āyine-i ḥüsnini ṭuta dildār
Faşīḥ ḥāṭıra bundan ğubār gelmez mi

[80a]-BOŞ SAYFA

284: Faṣīḥ Divānı G. 430

284. 3a, 'aşķa: eşke D.

5a, ṭuta: şuna D.

[Ġazel-i ‘İřmetī]

[mefā‘ilün/fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün]

- 1 Ne feyz-i řūĥa ne ser-sebzi-i bahāra döner
Bu köhne çarĥ-ı felek bilmezüz ne kāre döner
- 2 [Hezār] cām şikest itdi rüzgār henüz
Bu nüh piyale daĥı durma bir řarāra döner
- 3 O meh-veřüñ başamam rüyine ĥicābumdan
Hemān řaĥīfe-i ruĥsārı lālezara [döner]
- 4 Ne mümkin eylememek rindi nüş-ı mey bī-bāk
Nihān ider sūy-ı ĥammāre āřıkāre [döner]
- 5 O dem ki devr ide meclisde ‘İřmetī sākī
Elinde cām ile bir merd-i sübĥa-dāra [döner]

[Ġazel-i Fařīĥ]

[mefā‘ilün/fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün]

- 1 Gehī ĥilāf-ı rızā gāĥī sāz-kāre döner
Bu āsiyāb-ı felek şanma bir řarāra döner

285: İřmetī Divānı G. 21

285. 2a, cām: bezm D.

286: Fařīĥ Divānı G. 113

- 2 Ne cānibe ki nigāh-efgen-i teveccüh olam
Mişāl-i kıble-nümā dīde kūy-ı yāre [döner]
- 3 Bakılmaz 'arızuñā āteşin bir āyinedür
Taḥammül eyleyemez pertev-i nezzāre döner
- 4 O şūḥ nergis-i dīdem görince şebnem-rīz
Cemāli tāb-ı ğazabla gül-i bahāra döner
- 5 Faşīḥ 'ākil olan karşılaşmaz anuñla
Hemān mişāl-i livā semt-i rüzgāra döner

[81a]

287¹³⁶

[Ġazel-i Riyāzī]

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Şevk-i yād-ı ğabġabuñla çeşm-i ter girdāb olur
Belki eşkümle tölup hep deşt ü der girdāb olur
- 2 Ḥande-i nāz eyleseñ fülk-i dili ğarķ itmege
Rüy-ı deryā-yı melaḥat ser-be-ser girdāb [olur]
- 3 Fıkr-i vuşlatuñla güşāde eylesem āġuşumı
Aġların şol deñli eşkümle tölur girdāb [olur]

287, 266 ile mükerrerdir.

4 Şayd-ı mähî-i murâda ağ şalsam lücceye
Keşti-i makşûduma hep reh-güzer girdâb [olur]

5 Ey Riyâzî bâğa varsam halka-i bezm ile cām
Dil-rübâsız çeşmüme girdâb-ber-girdâb [olur]

288

[Ġazel-i Fā'izî]

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Nakş-ı pâyüm âb-ı eşkümle tolar girdâb olur
'Azm-i rāh itsem ser-â-pā reh-güzer gird âb olur

2 Vāyesi hārmān olunca 'āşık-ı āvārenüñ
Yolın almağa serâb-ı deşt ü der girdâb [olur]

3 Bāğa varsam şevk-i rüyuñ çeşmüm itse lücce-rîz
Gülsitān deryā-yı hūn u lāleler girdâb [olur]

4 Eşk-i dīdem kılsa deryā zār-ı miḥnet-hānemi
Hücrem ey gül-gonca-i sīrâb-ı ter girdâb [olur]

5 Pīç-ber-pīç olsa zülf-i dil-rübā ey Fā'izî
Hecr-i şūr-ı fitneye girdâb-ber-girdâb [olur]

288: Fā'izî Divānı G. 30
288, 265 ile mükerrerdir.

[Ġazel-i Şabrī]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Ne bezmüñ şem'isin pervâne-i bî-ṭāḳatüñ [kimdür]
Ne burcuñ mähısın pertev-perest-i ṭal'atuñ [kimdür]
- 2 Kimüñle leb-be-leb zānū-be-zānūsın şafālarda
Sebū-veş hem-nişīnüñ cām-veş hem-şoḥbetüñ [kimdür]
- 3 Şikār-ı şaḥne-i hicrānuñ oldum ben hele şimdi
'Aceb āsūde ser-mest-i ġurūr-ı vuşlatuñ [kimdür]
- 4 Olurken cāna resm-i dāğ-ı minnet şunduġuñ sāğar
Senüñ ey çarḥ-ı dūn memnūn-ı cām-ı 'işretüñ [kimdür]
- 5 Maḳāmın bilseñ ehl-i şevḳden kim şundi Şabrī'nüñ
'Aceb şimdi terennüm-rīz-i bezm-i midḥatüñ kimdür

[Ġazel-i Nā'ilī]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Kimüñ ḳoynındasın şeb-zinde-dār-ı vuşlatuñ kimdür
'Azīmet-ḥ'ān-ı Bercīs iḳtidār-ı da'vetüñ kimdür

- 2 Kimünle taze ıarh-endāz-ı vefk-i āşināyisün
Kuhēn taḳvīm-i dīrīn-sāl-i resm-i ūlfetün kimdür
- 3 Ne deyrün büt-nigār-ı āfitāb-efrūzıdur hūsnün
Ne burcuñ māhısun pertev-perest-i ıal'atun kimdür
- 4 Siyeh-dil mihr-düşmen bī-vefāsun hayf bilmezsün
Çerāğ-efrūz-ı māh-ı āsmān-ı behcetün kimdür
- 5 Dü çeşmün Nā'ilī'nün şimdi dāmānuñ tutar ammā
Girībān-gīri maḥşerde ol iki āfetün kimdür

291³⁹

[Ġazel-i Faşih]

[mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün]

- 1 Ne bāğun verdisin bŷy-āşinā-yı ūlfetün kimdür
Ne bezmün şem'isin sŷz-āzmā-yı şoḥbetün kimdür
- 2 Kimün gŷlzār-ı cismün cilvegāh itdün 'aceb bilmem
Mişāl-i sāye pā-māl-i nihāl-i kāmētün kimdür
- 3 Hele biz hayli demdür ıat'-ı ümmīd eyledük şimdi
'Aceb nev-bāde-çīn-i būstān-ı vuşlatun kimdür

291: Fasih Divanı G. 119

291. 2a, itdün: itseñ D.

4 ‘Aceb teşrîfûne kimlerdür ey meh muntazır her şeb
Henüz encüm-şumâr-ı şâm-ı târ-ı hasretüñ kimdür

5 Faşîh-i zâr olaldan dūr hayli rûzgâr oldı
‘Aceb şimdi ğubâr-ı asitân-ı devletüñ kimdür

[82a]

292

[Ġazel-i Kelîm]

[mefâ‘îlün/mefâ‘îlün/mefâ‘îlün/mefâ‘îlün]

1 Kimüñ cānānısuñ server-hevā-yı miḥnetüñ kimdür
Ṭabībüm söyle gel dil-ḥaste-i bî-ṭākatüñ kimdür

2 Seḥer bülbül gibi kūyuñda kimdür nağme-perdāzuñ
Gice ṭuṭî-şifat efsāne-ğüy-ı şoḥbetüñ [kimdür]

3 Kime kılsun belā-keşler tazallüm āsitānuñda
Ne mülküñ şāhısın ḥıdmet-güzār-ı devletüñ [kimdür]

4 Hele derd-i ser-i hecr-i güle cānā tamām oldum
‘Aceb kūyında ser-mest-i şarāb-ı ülfetüñ [kimdür]

5 Kelîm-i Ṭūr-ı ma‘nā idi evvel geşt iden anı
‘Aceb şimdi ḳadem peymā-yı tîh-i ḥayretüñ kimdür

292: Kelîm Divānı G. 51

292. 1a, server: sırdır D.

3a, kılsun: kılsun D.

[82b]-BOŞ SAYFA

[83a]-BOŞ SAYFA

[83b]-BOŞ SAYFA

[84a]-BOŞ SAYFA

[84b]-BOŞ SAYFA

[85a]-BOŞ SAYFA

[85b]-BOŞ SAYFA

[86a]

293

[Ġazel-i ‘Ārif]

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

- 1 Kays u Ferhād’uñ ne kūh ne beyābānın bilür
Vādi-i ‘aşkuñ göñül bir rāh-ı āsānın bilür
- 2 Ol ṭabīb-i seng-dil olmaz mühim-sāz-ı ‘ilāc
Haste-i derd-i ğamuñ ammā ki dermānın bilür
- 3 İhtirāz itse nigāh-ı fitne-sāzından n’ola
Dil ne hūnīdūr o şūhuñ çeşm-i fettānın bilür
- 4 Olmada hayret-fezā ‘uşşāka ḥaṭṭ ol māh-rū
Māye-i sevdā dahı zülfi-i perīşānın bilür

293’te yazılmayan beyit:

Merd-i ‘aşka seng-i rāh olmaz ‘adū-yı saht-ı cān/Seyl-i ṭūfān-ḥīz eşk-i çeşm-i fettānın bilür **D.**

293. 3a, sāzından: kārından **D.**

5 Her ne deñlü mest-i şahbā-yı hayvān olsa yine

‘Āşık-ı ser-geşte rāh-ı kūy-ı cānānın bilür

6 Bulmasa hem-derd ızhār eylemez hāl-i dilin

Rāz-dār-ı ‘aşk olan ‘Ārif zebāndānın bilür

294

[Ġazel-i Feyzī]

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

1 Ġonca ancak dehrden çāk-ı girībānın bilür

Çāk olan dil ne girībānın ne dāmānın bilür

2 Bī-ḥaber çāk-i girībān-ı gül-i şad-ḥārdan

Bülbüli söyletseñ ancak kendi destānın bilür

3 Şad-hezārān āh destinden dil-i dīvānenüñ

Her ne mey bilmezise [de] ‘aşk fermānın bilür

4 Āb-ı rüyın bezl ider gelse ḥayālün dīdeye

Merdüm-i çeşm-i cihān-bīn kadar mihmānın bilür

5 Olamaz Feyzī muḳābil saña hergiz müdde‘ī

‘Aşk meydānında herkes kendi aḳrānın bilür

5a, Her ne deñlü mest-i şahbā-yı hayvān olsa yine: Bī-şu‘ūr olsa ne deñlü mestī-i endüh ile D.
294: Feyzī Divānı’nda bulunamadı.

[86b]-BOŞ SAYFA

[87a]-BOŞ SAYFA

[87b]

295

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Efsūs ki āzürdesin ey naḥl-i behiştī
Tāb u teb-i āh-ı dil-i dūzaḥ-şererümden

- 2 Mihrinden alup Nā'iliyā dīdelerüm feyz
Yāḳūta döner her biri ḥūn-ı cigerümden

296

Yümnî

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Ey şūḥ-ı cihān eyle ḥazer nālelerümden
Feryād-ı şeb ü girye vü āh-ı seḥerümden
- 2 Fülād-ı dil-i yārümi nerm eylemedüñ ḥayf
Düşdüñ hele ey eşk-i revān sen nazarumdan
- 3 Ol rāh-ı rev-i Ka'be-i 'aşḳam ki ben olmam
.....heves-i reh-güzerümden

295 nolu gazel Naili'nin gazelinin son iki beytidir.

295: Nā'ilî Divānı **G. 248**

295'te yazılmayan beyitler:

Yaḳdum dili āteşlere tāb-ı nazarumdan/Berg-i gül-i ruḥsāruña dāḡum eṣerümden
Kıl āb-ı rūḥ-ı 'işmet olan eşküme raḡbet/'Ār eyleme ālāyiş-i dāmān-ı terümden
Pür-şekve-i āhum ben söyletme ḡamum var/Āyīnesin olma müte'eṣsir kederümden **D.**

- 4 Reş-āver-i mir'āt-ı 'izāruñ ola şāyed
İtme dili şikeste hāzer kıl kederümden
- 5 Ser-şār-ı gamam sāgarı tōldur yine sākī
Kurtar beni luṭfuñla meded derd-i serümden
- 6 Luṭf eyle meded kūşe-i hicrāne alıṣduk
Ey vaşl-ı hevā-h^vāh remīde itme yerümden
- 7 Būlbūl gibi feryād ise kārūm n'ola Yümñī
Gelmedi benüm būy-ı vefā berg-i terümden

[88a]

297⁵⁰

Yahyā

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Kōmayup tākatüm feryāda nālān olmasun dirsün
Gözüm yaşını alursın da giryān olmasun dirsün
- 2 Cefā taşıyla mir'āt-ı dilüm şad-pāre eylersün
Ne mümkindür yine hāṭır perīşān olmasun dirsün
- 3 Melāḥat mülkini teshīr idüp şemşīr-i gamzeñle
Güzellik kişverinde ğayrı sulṭān olmasun dirsün

4 Benüm zann itdigüm bu kim ğurūr-ı hüsñ ile bir gün
Felek de mihr-i rahşāñ māh-ı tābāñ olmasun dirsün

5 Niçe kul olmasun Yaḥyā saña ey pādişāh-ı hüsñ
Yolumda senden özge kimsa kurbāñ olmasun dirsün

298

Ḳāf-zāde

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

1 Atarsın seng-i cevri ḳalbe vīrāñ olmasun dirsün
Urursın mülk-i dil ḥāk ile yeksāñ olmasun dirsün

2 Virürsün ğamze-i mestüñ eline ḥançer-i 'işve
Arasında yine 'aşḳ ehlinün ḳan olmasun dirsün

3 Çıḳup kürsīye vā'iz men' idersin bādeden ḥalkı
Elinden kimsenüñ cām-ı dīrahşāñ olmasun [dirsün]

4 Bozarsın sille-i bād ile ağızın ğoncanuñ ey çarḥ
Bu gülzār-ı fenāda kimse ḥandāñ olmasun dirsün

5 Ḥalāş ümmīd idersin Fā'izī ser-geştelikden sen
Meger bu günbed-i gerdūnda gerdāñ olmasun dirsün

298: Fā'izī Divānı G. 110

298. 2a, ḥançer-i 'işve: 'işveden ḥançer D.

Riyāzī

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Felek devründe hergiz kimse şādān olmasun dirsün
Çemende gülmesün gül gonca ḥandān olmasun dirsün
- 2 İdersin cevır ile dem-beste-i ğam ehl-i 'irfānı
Benümle söyleşür bir merd-i meydān olmasun [dirsün]
- 3 Benüm āvāre göñlüm şöyle eylersin perīşān kim
Yine cem' olmağa bir daḥı imkān olmasun [dirsün]
- 4 Şu deñlü da'vi-yi yektāyī-i ḥüsn eyler olduñ kim
Dil-i 'āşıkda da 'aksüm nümāyān olmasun dirsün
- 5 Gözüñle yirsin ey ḥūrşīd gerdün etmegün hergiz
Hilāl-āsā elinde bir dilim nān olmasun dirsün

[Ġazel-i Şabrī]

[fe'īlātün/fe'īlātün/fe'īlātün/fe'īlün]

- 1 Her zamān pīş-i nigāhumda hüveydāsın sen
Perde-i dīdede taşvīr-i dilārāsın sen

2 ‘Aşıkum zāhir ü bāṭın saña sensiz olamam

Dīdede nūr-ı başar dilde süveydāsın sen

3 Çıkmasan n’ola süveydā [gibi] hīç göñlünden

Genc-i hāṭırda olan künc-i temennāsın sen

4 Sen beni bilmez isen ben seni zībā bilürüm

Şabr [u] ārām rübā-yı dil-i şeydāsın sen

[89a]

5 İtseñ ihyā ne ‘aceb murğ-ı temennā-yı dili

Dīde-i bahtum açan mu‘ciz-i ‘İsī’sin sen

6 Şu‘le-i hüsnüñe hīç şem‘ muḳābil mi olur

Pençe-i mihr-i bürür ğurre-i ğarrāsın sen

7 Niçe kādir ola Şabrī saña lāyık medhe

Heft bāğa gül-i şad-bülbul gūyāsın sen

301

[Ġazel-i Cevrī]

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Dilden ārām alıcı bir büt-i zībāsın sen

Yine ārām-ı dil-i ‘āşık-ı şeydāsın sen

301: Cevrī Divānı G. 188

301. 1a, bir büt-i zībāsın: dilber-i zībāsın D.

- 2 Zāhid ü rindi kuduñ ‘aşkuñla bir şekle
Bü’l-‘aceb şūḥ-ı dilārā büt-i ra’nāsın sen
- 3 Getürür nuṭṭa tebessümle büt-i deyri lebüñ
Ṭurfa ‘İsī-nefes-i şūḥ-ı dilārāsın sen
- 4 Seyr iden ḥüsnüñi bir laḥza virür ğamzeñe cān
Kimse dīdāruña doymaz ne temāşāsın sen
- 5 Nigehüñ itdi dil-i Cevri’yi āşüb-ı cihān
Ġamze-i mest ile şūr-efgen-i dünyāsın sen

302

Kelīm-i Eyyübī

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 ‘Aşıkın öldürücü bir büt-i zībāsın sen
Nāsiḥ-i nüṣḥa-i āyīn-i Mesīḥā’sın sen
- 2 Saṭḥ-ı ‘ālemde bulunmaz saña mişl ü hem-tā
Bir ‘aceb gevher-i nüh-ḥoḳḳa-i mīnāsın sen

[89b]

- 3 Kırıldığın ḥastelere gökde melekler ağlar
Bā’iṣ-i şūr-ı felek āfet-i dünyāsın sen

302: Kelīm Divānı G. 195

302’de yazılmayan beyit:

Görenüñ ‘aqlın alursın giderüp ṭāḳatini/Mālik-i ḥāşiyet-i cevher-i şahbāsın sen D.

302. 2a, mişl ü hem-tā: ey meh şānī D.

4 Saña âşüfte olursa n'ola baqdıqça Kelīm

Māhsın āyine-i nūr-ı tecellāsın sen

303

Riyāzī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Çekdüm el bildüm ne māl-i cāh-ı devlet neydügin

İşte görsün çarḡ-ı dūn perverde-himmet [neydügin]

2 Bir resen maqşūda āsyāb-ı ta'alluḡdan ola

Var kıyās it ḡāl-i tecrīd-i maḡabbet neydügin

3 Zevḡ-i gūş-ı cān-ı nā-şād-ı Züleyḡā'dur yümün

Cāşnī-i ḡand-ı zehr-āb-ı melāmet neydügin

4 El alurken ihtiyāruñ dest-i pīr-i deyredür

Benden öğren semt-i teslīm-i irādet neydügin

5 Cevher-i cān olsa da iksīre raḡbet eylemez

Añlayan te'sīr-i feyz-i ḡāk-i zillet neydügin

Nā'ilī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Bister-i hecrüñde bilmez h'āb-ı rāḥat neydügin
Düşde görmez ḥaste-i 'aşkuñ ifākat [neydügin]

2 Çeşme-i mestüñ virmese ḥaḳ böyle ruḥşat 'işveye
Bilse te'sīr-i nigāh-ı germ-i ḥasret neydügin

[90a]

3 Ser-girān-ı 'aşkuña la'lin şunarduñ mey degül
Bilseñ ey sākī ḥumār-ı cām-ı fürkat neydügin

4 Neydügin bā'is ne bilsün ruḥşat-ı nezẓāreye
Bilmeyen ol ḡamze-i ḥūn-riz ü āfet neydügin

5 Sīne-i 'uşşākı görsün bilmeyen ey Nā'ilī
Külḥen-i germābe-i şehir-i maḥabbet neydügin

304: Nā'ilī Divānı G. 281

304'te yazılmayan beyit:

Mest-i ḥūn-āb olmamış zehr-āb-ı ḡam nūş etmemiş/Bilmemiş Cemşid ü Cem āyīn-i 'işret neydügin D.

304. 2a, ḥaḳ: çak D.

Yahyā

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Mey midür sākī midür mest-i şarābı iñleden
Sen misün yā 'aşk mı muṭrib rübābı iñleden
- 2 Ağlamazdı sīḥ-i miḥnet deldigünden bağırını
Āteş-i sūzān-ı 'aşkuñdur kebābı iñleden
- 3 Seng-diller döymeye çarḥ-ı sitem-ger cevrine
Ğuşşa-i devrān degül mi āsiyābı iñleden
- 4 Mūrı gör gendümle 'ayş eyler şikāyet eylemez
Ārzū-yı şehd ü şekkerdür zübābı iñleden
- 5 Bir gözi bīmāruñ ey Yahyā teb-i hicrānıdur
Pister-i ğamda dil-i pür-ıztırābı iñleden

Nev'ī-zāde 'Atāyī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Kayd-ı dünyādur dil-i pür ıztırābı iñleden
Tār-ı beyt-i 'ankebūtdur zübābı iñleden

305: Yahyā Divānı G. 270

305. 1a, mest-i şarābı: mest-i ḥarābı D.

306: 'Atāyī Divānı G. 168

[92b]

2 ‘Aşk-ı gül mi nâle-i dil-sûz mı bülbül mi ‘aceb

Bâğda giryân idüp dülâb-ı âbı inleden

3 Cism-i zerd ü kadd-i ham birle mişâl-i çeng ü ney

Hâlet-i ‘aşk u hevâdur şeyh u şabbı inleden

4 Dūd-ı âhumdur benüm çeşm-i nücümü ağladan

Ra‘d-ı zârumdur dem-â-dem nüh-kıbâbı inleden

5 Âhum işitse ‘Aţâyî nâle eyler kühsâr

‘Aşkumuñ te’sîridür seng ü türâbı inleden

[90b]

307

Sırrî-i İskenderî

[fe‘ilâtün/fe‘ilâtün/fe‘ilâtün/fe‘ilün]

1 Her göñül mesned-i şâh-en-şeh-i ‘irfân olmaz

Keştî bād ile gidüp taht-ı Süleymân olmaz

306 nolu gazelin ilk beyti dışındaki beyitler [92b]’de yazılmıştır.

306. 2a, ‘Aşk-ı gül mi: ‘Aşk degül mi D.

4b, zârumdur: nâlemdür D.

307: Sırrî Divânı G. 47

307’de yazılmayan beyitler:

Maḥrem-i cāy-ı fyūzāt olamaz zāhid-i huşk/Şavma’a bezm-i ʔarab-güster-i rindân olmaz

Hem rübûde idesin göñlümi hem yakmayasın/İşte bu olmaz eyâ âfet-i devrân olmaz D.

2 Kāmil āzürde-i niş-i ğam-ı devrān olmaz
Tīg-i hemvāre zaḥm-ḥürde-i sūhān olmaz

3 Pençe-i nāzı dırāz itmedi Kays'a Leylī
Cāme-i 'aşkda dāmān [u] girībān olmaz

4 Olamaz reng-pezīrā-yı bezm-gāh-ı ḥayā
Leb-i mey ḥayf ki efsürde-i dendān olmaz

5 Nice teşbīh olunur ḥüsnüñe ḥüsn-i Yūsuf
Māh-ı bedr olsa da ḥürşīd-i dırāḥşān olmaz

6 Ta'ne-i düşmene dil niçe taḥammül itsün
Şīşe-i saḥt-meniş āhene sindān olmaz

7 Der-niyām eyledi ğamze tūtalum şemşīrūñ
Dem mi vardur ser-i kūyunda ki peyk ḳan olmaz

8 Şadef-i cürmde perverde olur dürr-i 'afüvv
Ḥāşe li'llāh ki güneḥ mūcib-i ğufrān olmaz

9 Söyleden Sırrī'yi rūy-ı leb-i şīrīnūñdür
Tūṭi-i bī-āyine-i ḳand sūḥandān olmaz

307. 6b, Şīşe-i saḥt-meniş: Şīşe bir vech ile D.

8a, olur dürr-i 'afüvv: olursa 'afvūñ D.

Yümnî

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 Dil-i dīvānede bend-i ser ü sāmān olmaz
Dāhil-i silsile-i zīb-i perīşān olmaz
- 2 Dil ki bir āfet-i hūn-rīze esīr olmuş kim
Küşte-i tīg-i cefā itse peşīmān olmaz
- 3 Ğayrı hūbān o büt-i şūha ‘adīl olsun mı
Nūr-ı meh pertev-i hūrşīd ile yeksān olmaz
- 4 Şu‘le-i ‘aşk gerek dilde hayāl-i dilber
Yohsa her küşe-i nāzīkde mihmān olmaz
- 5 Dilde mestūr olamaz ‘aşk ki nūr-ı müşa“al
Zīr-i dāmānda bir vech ile pinhān olmaz
- 6 Kevkebi naşb iledür şöhreti yok mağz-ı dilün
Māh-ı pā-māl-i muhāk olsa nümāyan olmaz
- 7 Biñ bahar olsa yine gonca diledür ğadr
Gülşen-i ehl-i kemālün güli handān olmaz

8 Böyle p k ze v  hoş-lehçe gerekdür Y mn 

Her s lhan nazra-i ehl-i dile  esb n olmaz

309

T lib-i Bursev 

[fe‘il t n/fe‘il t n/fe‘il t n/fe‘ilün]

1    m-i in  f  adr-i k m ile m z n olmaz

Kişi nok  n n  bilmek  adar ‘irf n olmaz

2 Z lmet-i c rmi n’ola n r-  kerem ma v itse

Z lf-i  eb perde-i r y-  meh-i t b n olmaz

3  ade -i dest-i teh d r d rer-i  ufr ndan

Ol ki  avv s-  dil-i  ulz m-i ‘i y n olmaz

4  ayd-  zenc r-i  am-  dehrden  z d olamaz

Mevc-i dery -y  mey ol meste ki s h n [olmaz]

5   yle n dim ola kim z hd ne z hid dem-i ‘afv

B -riy  c rm iden ol de l  pe  m n olmaz

6 A a ter-d meni-i girye mest ne gerek

Zühd-i hu  k  deme serm ye-i  ufr n [olmaz]

7 Ğonca-i kām açılmağa zamān var ẖālib
Leb-i ümmīd bu eyyāmda ħandān olmaz

[91a]-BOŞ SAYFA

[91b]-BOŞ SAYFA

[92a]

310

[Ġazel-i Na‘īm]

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

- 1 Ĥāṭır-nişān-ı yār olalı nām u şānımız
Her bir nigāhı olamada ĥāṭır-nişānımız
- 2 Gāhī ki nūş-ı ĥand ider ol la‘l-i cān-güdāz
Ol vech ile şikeste-miyāndur emānımız
- 3 Mişvār-ı esb-i himmet-i rindān bellüdü
Bu menzil-i fenāda çekilmez ‘inānımız
- 4 Āşüb-ı zülf-i yār olup zıkr ü fikrümüz
Añlamasa n’ola bu sebebdan lisānımız
- 5 Reşķin-sāz-ı cebhe-i ĥūrşīd olur Na‘īm
Luṭf-ı ḳabūle maẖhar olursa beyānımız
- 6 Bir cān içinse tā bu ḳadar sūz-ı dīl-güdāz
İnşāf vā‘izā ki bizüm yok mı cānımız

7 Maḳarr-ı ḫayāt-ı cān u dil olmaḳda nāvekūñ
Reşk-i hümāy olsa n'ola üstüḫ'ānımız

8 Ruḫaşdur ḫār-ı da'vī-i merdī-i 'aşkı gör
Münḫaṭ ricāle düşdi dirīḡā rummānımız

9 Bir ḫarf-i düm-nişīn daḫı düşmedi henüz
Pür oldı naḳş-ı meşk ile levḫ-i zebānımız

[92b]

311

Yahyā

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

1 Şīma āyīne-i ḳalbüm ḫazer ḳıl inkisārumdan
Beni ḫāk ile yeksān eyleme şaḳın ğubārumdan

2 Yele virdi vücūdum kār u bārın bād-ı āhumla
Fiḡān baḫt-ı siyāhumdan şikāyet rūzgārumdan

3 Biri ḫūrşīd-i 'ālem-tāb [u] biri māh-ı bedr olmuş
Çıḳup iki şerer eflāke āh-ı pür-şerārumdan

4 'Aceb nice bulupdur ben naḫīfi derd ü ğam bilmem
Nişān ḫod ḳalmamışdur za'f ile ḫāk-i mezārumdan

311: Yahyā Divānı G. 280

311. 4b, ḫāk-i mezārumdan: cism-i nızārumdan D.

- 5 Ricām oldur Hūdā'dan ol kıyāmet kaddi göstersün
Şu dem kim gözlerüm açup duram Yaḥyā mezārumdan

[93a]

312

‘Azmī-zāde Hāletī Efendi

[mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün]

- 1 Urursın seng-i cevriñ ḥazḥ idersin inkisārumdan
Yıḳarsın ḥāne-i ḳalbüm şaḳınmazsın gubārumdan
- 2 İderler rūy-ı āteş-tābı seyrin yādlar her dem
Benüm dāğ-ı cefādur ḥāşılum ol gül-‘izārumdan
- 3 Beni şehr-i belāya şaldı kendi ḡayra yār oldı
Umulmazdı bu deñlü bi-vefālîḳ şehriyārumdan
- 4 Ne eyler bād-ı āhum mezra‘-ı āmālümü ḥurrem
Ne ḥod nām u nişān ḳor ḥırmen-i şabr u ḳarārumdan
- 5 Şu deñlü ḳaşdı vardur Hāletī baña ‘adūnuñ kim
Eger ölsem nişān-ı tīr ider seng-i mezārumdan

Mantıkî

[mefā'îlün/mefā'îlün/mefā'îlün/mefā'îlün]

- 1 'Inānın çeşm-i giryān aldı dest-i ihtiyārumdan
Şavulsun baña seng-i rāh olanlar reh-güzārūmdan
 - 2 Derūnunda görürsün lāle-veş bir dāğ-ı hasret var
Hevā-yı 'arīzuñla bitse gül hāk-i mezārūmdan
 - 3 Sürersin üstine ben hāksāruñ rahş-ı bī-dādı
Niçün āyīne-i hüsnüñ şakınmazsın ğubārūmdan
 - 4 Ya dest-āvīz-i miḥnetle gelür ya tuḥfe-i ğamla
Uşandum ḥāşılı āmed-şod-ı leyl ü nehārūmdan
 - 5 Çerāğ-ı āteş-i ḳahr-ı İlāhī'dür yaḳar göñlüm
Ḥazer itmek gerek dūd-ı dil-i dūzah-şerārūmdan
- [93b]
- 6 Niçün ğayr ola gülçīn-i vişālūñ ḥurrem olmuşken
Gülistān-ı cemālūñ feyz-i çeşm-i eşk-bārūmdan
 - 7 Ne ṭālī'dür ki [çeşm-i] ḥ'āb-nāk-i baḥtum açılmaz
Ḳıyāmet fitnesi bī-dār olurken āh u zārūmdan

313. Kaya, Bilge (1991), *XVII. Yüzyıl Divan Şairi Mantıkî Ahmet Efendi ve Divançesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. **G. 21**

8 Eküp tohm-ı maḥabbet bār-ı miḥnet ḥāşıl itmek[dür]

Şorarsın Mantıķı bağ-ı cihānda kār-ı zārumdan

314

Kelīm-i Eyyübī

[mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün]

1 Yine dūr itdi ben ḥāki ser-i kūy-ı nigārumdan

Şikāyet rūzgārumdan şikāyet rūzgārumdan

2 Uzaḳdan merḥabā ey āşinālar şimdiden şoñra

Ḥazer deryā-yı eşkümden geçilmez reh-güzārumdan

3 N'ola dönse hilāle cism-i zārum künc-i fūrkatde

Niçe demdür ki dūr oldum o mihr-i tāb-dārumdan

4 Göñül mir'ātini seng-i ğam-ı ḥasret şikest itdi

Görünmez çeşmüme 'ālem kemāl-i inkisārumdan

5 Kelīmā devḥa-i Tūr-ı maḥabbetdür ba'īd olmaz

Olursa şu'leler zāhir vücūd-ı tāb-dārumdan

314: Kelīm Divānı G. 204

314. 3a, fūrkatde: miḥnetde D.

5b, tāb-dārumdan: dāğ-dārumdan D.

Şerîf

[mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Beni dūr itdi devrân ol ser-i zülf-i nigārumdan
Meded baht-ı siyāhumdan şikāyet rûzgārumdan
- 2 Yine ol hūrî bād ile der-kenār olmaz ğam-ı la'li
İnnā'î Kevşer itse rāhum eşk-i intizārumdan
- 3 Hayāl-i mūmiyān-ı kaddüñ itdi hūnî bālā-ter
Mişāl-i ābiş-i fevvāre çeşm-i eşk-bārumdan
- 4 Şu deñlü devha-i hayret beni küstāh-ı şevk itmiş
Ki tār olmuş nigāhum büse çîn ol gül-'izārumdan
- 5 Ümīdüm hırmenin mahv itdi berķ-i sūziş-i ye'süm
Nühüfte dūd anıñçündür bu āh-ı pür-şerārumdan
- 6 Ğam-ı dil-düz-ı ğamzeñle olursam feyz-i eşkümden
Kebābum nîş-i zehr-ālūd olur hāk-i mezārumdan
- 7 Şerîfā eylemek ol sîr-i nazma cür'et-i tanzîr
Cevān-meşreb tab'umdandur degüldür ihtiyārumdan

[Ġazel-i Rüşdî]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Ey göñül bahār irişdi řarāb istemez misin

Tĩġ-ı nigāh-ı çeřmüñe āb istemez misin

2 Haıı-ı 'izār-ı yāre naşar eyle ey göñül

Hall-i rumūz-ı 'aşķa kitāb istemez misin

3 Fikr it bu kārġāha nedür gelmeden ġarař

Naķd-i metā'-ı 'ömre řesāb istemez misin

4 Yansun yaķılsun āteř-i 'aşķ ile cān u dil

Bezm-i řarāb-ı nāza kebāb istemez misin

5 'Arz eyle derd-i āh-ı dilüñ sen de Rüşdiyā

Mektüb-ı haıı-ı yāre cevāb istemez misin

316: Rüşdî Divānı **G. 126****316'**da yazılmayan beyitler:

Bir laķza tĩġ-ı ġamzeñ edip/Çeşm-i siyāh-ı mestiñe ħāb istemez misin

Çıkma řarīķ-i 'aşķ-ı maķabbetden ey göñül/Rāh-ı Haıā'ya gitme sevāb istemez misin **D.**

[Ġazel-i Nazīm]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 İç kanımızı göziñle şarāb istemez misin
Yağ bağrumı ğamuñla kebāb istemez misin
- 2 Bağ cūy-ı eşke sīneme gel ey nihāl-i nāz
Zevk-i kenār-ı 'ālem-i āb istemez misin
- 3 Almaz mısuñ kitāba hesābın gedālaruñ
'Uşşāka hīç hesāb u kitāb istemez misin
- 4 Gör kāmēt-i hamīdemi gūş eyle nālemi
Bezm-i ğamuñda çeng ü rebāb istemez misin
- 5 Hecr-i kesden evvel eyledüñ ümīd-i vuşlatın
Dilberden ey Nazīm 'itāb istemez misin

[Ġazel-i Rāmī]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Bezm-i çemende bāde-i nāb istemez misin
Gül gibi elde cām-ı şarāb istemez misin

317. Gümüş, Nevin (1992), *Yahya Nazīm Divanı I (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri. **Divanda bulunamadı.**

318: *Rāmī Divanı*'nda bulunamadı.

2 Büt-ḥāne-i leb-i nemekīn bütāne baḳ
Cūy-ı melāḥat üzre ḥabāb istemez misin

3 Gāhī nevāziş eyle lebin gāh ḥaṭṭını
Geh elde bāde gāhī kitāb istemez misin

4 Āzürde-i nezẓāre iseñ çek 'izāruña
Gīsū-yı 'anberīn-niḳāb istemez misin

5 Mestāne bir nigāh ile ḥālī tamām olur
Rāmī-i zārī sāḳī ḥarāb istemez misin

319

[Ġazel-i Fennī]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Nev-rüz irişdi bāğa şarāb istemez misin
Sāḳī bu cānı mest-i ḥarāb istemez misin

2 Şad-pāre eyle sīnemi ḥūn eyle bağrumı
Bezm-i şarāba ḳanlu kebāb istemez misin

3 Cān virmedür 'ilācı anuñ ey ṭabīb-i dil
Bīmār-ı la'l-i yāre cevāb istemez misin

4 Vir naqd-i cānı la‘lini al yok bahāsına
Derc-i seherde dürr-i hoş-āb istemez misin

5 Çıkmış beyāza nüsha-i hüsn-i kenār ile
‘Anber haṭ ile Fennī kitāb istemez misin

[94b]-BOŞ SAYFA

[95a]

320

[Ġazel-i Cem‘ī]

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Bezl ider vāye-i der-desti şabā-himmet olan
Şıgamaz gonca-şıfat kendüne nev-devlet olan

2 Yok bahāya şatılur çār-sū-yı ‘ālemde
Ġonca-āsā güle efrāhte-i naḥvet olan

3 Getürür ayağına niçe şeh-i Cem-meniş
Hum-ı pür-bade gibi mu‘tekif-i ‘uzlet olan

4 Sāķi-i şūh ile rindān-ı kadeh peymāya
Gice rez-duḥteridür vāsıta-ı şöhet olan

5 Beni mestāne kılan cām-ı lebüñdür ammā
Dile esrār-ı haṭuñdur sebeb-i ḥayret olan

- 6 Rūzgār ile göz açdırmasa cā'iz felege
Cem'iyā ḥāk-i der-i dāver-i [zī]-şevket olan
- 7 Şadr-ı gül ḥazret-i 'allāme-i a'zam ki odur
Ni'am-ı luṭf ile dünyāya velī-ni'met olan

321

[Ġazel-i Şeyhī]

[fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

- 1 Pehn ider sofrā-i in'āmı 'alī-himmet olan
Būs ider dā'iresin ḥalkā velī-ni'met olan
- 2 Mübtelālar niçe ḳor sāgar-ı 'āşkı elden
Ülfet-i bezm-i belādur sebep-i şoḥbet olan
- 3 'Ālemi cezbe-i zülfidür iden hep meczūb
Ḥaste-i çeşm-i ezel derd-i dile 'illet olan
- 4 Bunda ferdāya şalarsa buluşur ferdāda
İrişür yārine vaḳti gelicek ḥasret olan
- 5 Āfetin alma hezāruñ ḳoparup tāze gülin
Bāḡbān-ı murğ olur āfet ile āfet olan

321. Dönmez Parlak, Betül (2006), *Eğirdirli Şeyhi Mehmed Efendinin Divanı'nın İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziosmanpaşa. **Divanda bulunamadı.**

6 Rûḥ-ı reyḥān-ı berīn ḥuldi bilür rûḥa ‘azāb
Sāye-i sidre-i luṭfuñda şehā raḥmet olan

7 Elinüñ şaffına eliyle girür mi Şeyḥī
Şıdḳ-ı niyyetle İmām-ı Rusul’e ümmet olan

322

[Ġazel-i ‘İzzetī]

[mef’ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

1 Muḡber göñül cihānda şafā-ülfet olmasun
Tek rûzgāra zerre ḳadar minnet olmasun

2 Hīḳ olmazuz firīfte va‘d-i ḳudümüñe
Biz ḥāk-pāye yüz sürerüz zaḥmet olmasun

3 Hergiz yapılmasun dil-i vīrān-ı ehl-i derd
Yā Rabb eski şehre yeñi ‘ādet olmasun

4 Yokdur rızā cenāb-ı dilārāda şekveye
Kimse cihānda ‘āşık-ı bī-ṭāḳat [olmasun]

5 Lā-büd sitemle ‘ayşini telḥ eyler ‘İzzetī
Kimse bu dehr-i dūn ile hem-şoḡbet [olmasun]

322. Çağlı, Adnan (1990), *Vişne-zade İzzetī (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı’nın Tenkidli Metni)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. **G. 84**

[Ġazel-i Nedīm-i Qadīm]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Dördüñ nedür gönül saña bir hâlet olmasun

Şadd el-hâzer ki sevdigün ol âfet olmasun

2 Dünyâya oldu velvele-endâz-ı rüste-hîz

Gülzâra 'azm iden o sehî kâmet olmasun

3 Bîgâne meşrebân bize tâ key tegâfülün

Bir âşinâ nigâha da mı ruḥşat olmasun

4 Gâhî nigâh-ı nâza da vir ruḥşat-ı niyâz

Nâz eylemek niyâza da bir 'âdet olmasun

5 Merhem-pezîr olmadı zaḥmum benüm hîç

İtme telef 'ilâcını gel zaḥmet olmasun

6 Ey 'andelîb nâle-i âteş-feşânı ko

Terdür mizâc-ı nâzik-i gül sıklet olmasun

7 Gelmez o şüh meclise ağyâr gelmese

İster ki 'arz-ı hâle dahı ruḥşat olmasun

323. Horata, Osman (1987), *Nedīm-i Kadīm Dīvançesi*, KTB Yayınları, Ankara. G. 43

8 Gāhī kirişme gāhī tegāfūl gehī ‘itāb
Ol mest-i nāz mest-i mey-i naḥvet olmasun

9 Şāyed eşer ide nefes-i āteşini ḥayf
Söyleñ Nedīm-i zār ile germ-ülfet olmasun

[103a]

324

Fehīm

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Olalı çeşm-i siyeh-kārına şeydā fitne
‘Ālem cān u dili itdi ser-ā-pā fitne

2 Şāhid-i ḥāl ü ḥaṭ-ı rüyına meftūn idi dil
Olmamışdı daḥı āfākda peydā fitne

3 Ğamze-i mesti ile bu dil-i zāruñ ḥālin
Ḥavf ile dūrdan eylerdi temāşā fitne

4 Naḥl-i ḳaddi ki odur ziynet-i bāğ-ı āşūb
Ger ḥırām itse ṭolar ‘ālem bālā fitne

[95b]

5 Oldı her bir şiken-i ṭurrası maḥşer-mānend
Ol ḳadar diller ile eyledi ğavġā fitne

324: Fehīm Divānı **G. CCLXX**

324 nolu gazelin ilk 4 beyti **[103a]**’da yazılıdır.

324. 1a, siyeh: sitem **D.**

1b, itdi: ṭutdı **D.**

6 Böyle sa'y itmez idi ŗ riŗ-ı d ny ya Feh m

P ŗ-ı  eŗminden eger itmese da'v  fitne

325

Neŗ t 

[fe' l t n/fe' l t n/fe' l t n/fe' l n]

1  amze ma m r-  mey-i n z [u] nigh mest ne

Ŗev -i dil t zelen r olsa o ŗeh mest ne

2 Ol iki  fete el- a   kat  z b  yaraŗur

G h ma m r-  mey-i n z ola geh mest ne

3 Yal nuz  amze-i fett n  degül mest   har b

Ŗev -i la'l ile gir b n u k leh mest ne

4 'Ar -  h le yine bir vech ile ru ŗat m  virür

Ne  adar olsa ger ol  eŗm-i siyeh mest ne

5 Kime a sun dil-i b  are Neŗ t  derdin

 amze ma m r-  mey-i n z [u] nigh mest ne

Mezākī

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 İtse nezzāre ger ol çeşm-i siyeh mestāne
Mest ider ‘ālemi ol nīm-i nighēh mestāne

2 N’ola müjgān-ı siyeh-mesti pür-āşüb olsa
Şimdi mi oldu meger şūr-ı sipeh mestāne

[96a]

3 Hāy [u] hūy na‘ra-i metāne tatar āfākı
Böyle dem-sāz olıcağ şūr-ı veleh mestāne

4 Pīç ü tīb-ı dili meclisde ider şad-çendān
Ham-ı zūlf ü şiken-i tār-ı küleh mestāne

5 Mest iken çarh ile bir noktayı kim farq eyler
Hep berāber görünür kūh ile keh mestāne

6 Sākī vü duhter-i rez varumı yağma itdi
Gitdi nağd-i dil ü cān oldu yine mestāne

7 Dā’imā mest-i müdām olmada ‘ālem yokdur
‘Arif oldur gehī huşyār ola geh mestāne

326: Mezākī Divānı G. 371

326’da yazılmayan beyit:

Düşicek cām-ı meye ‘aks-i cemāl-i sākī/Görünür mey gözüme mihr ile meh metāne D.

326. 6b, yine: tebeh D.

- 8 Gör Mezākī'yi niçe mest ü ħarāb itmişler
Gördüm olmuş yine üftāde-i reh mestāne

327

Sükkerī

[fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

- 1 Müje ħançer-be-kef ol çeşm-i siyeh mestāne
Hāl ma'lūm olıcaķ şāh u sipeh mestāne
- 2 Neşve-i dārū-yı fikr-i lebidür gönüm iden
Gāh bīhūş u gehī vālih ü geh mestāne
- 3 İtdi pejmürde dil-i nāzik-i ṭab'-ı yāri
Hüzn ile eyledi kim āh u nigh mestāne
- 4 Geldi cān kaşdı ile ğamze-i fettānı görüñ
Berzede dāmen-i işkeste küleh mestāne
- [103b]
- 5 Niçe bir Sükkeriyā derd-i ħumār-ı ğaflet
İdelüm bāri birez 'özü-i güneş mestāne

327: Sükkerī Divānı **G. 115**

327 nolu gazelin makta beyti **[103b]**'de yazılıdır.

327'de yazılmayan beyit:

Bezm-i āgyāre varup şem'-i şeb-ārā olmuş/Lekelenmiş gice meclisde o meh mestāne **D.**

327. 2b, bī-hūş: medhūş **D.**

4b, küleh: güle **D.**

[Ġazel-i Nā'ilī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Hevā-yı 'aşq-ı be-ser kūy-ı yāre dek giderüz

Nesīm-i şubḥa refīküz bahāra dek giderüz

2 Pelās-pāre-i rind-i be-düş kāse be-kef

Zekāt-ı mey virülür bir diyāra dek giderüz

3 Virüp tezelzül-i Manşūr-ı sākı 'arşa tamām

Hüdā Hüdā diyerek pāydāra dek giderüz

4 İderse kand-i lebüñ ḥāṭır-ı mezāka ḥuṭūr

Diyār-ı Mısr'a degül Qandehār'a dek giderüz

5 Felek girerse kef-i Nā'ilī'ye dāmānuñ

Senüñle maḥkeme-i Girdgār'a dek giderüz

328: Nā'ilī Divānı G. 166

328'de yazılmayan beyit:

Ṭarīk-i fāḫada hem-kefş olup Senā'ī'ye/Cenāb-ı Külḥānī-i Lāyh'āra dek giderüz D.

328. 1a, 'aşq-ı be-ser: 'ışka uyup D.

[Ġazel-i Neřātī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Ne seyr-i gülşene ne cūy-bāra dek giderüz

Sirişk-i çeşm ile biz kūy-ı yāre dek giderüz

2 Yem-i maḥabbete şaldık ten-i şikestemüzi

Bu taḥte-pāre ile bir kenāra dek giderüz

3 Bu yolda peyrev olup biz de rūḥ-ı Ferḥād'a

Hevā-yı şevk-i be-ser kūhsāra dek giderüz

4 Çemende sünbül ile göñlümüz güşād olmaz

Sebū be-düş-ı şafā lālezāra dek giderüz

5 Şudā'-ı nāliş-i dil-i tābuñı Neşātī-veş

Şikāyet eyleyerek kūy-ı yāre dek giderüz

329: Neşātī Divānı G. 51

329'da yazılmayan beyit:

Teveccüh-i dil-i pūyān-ı feyz idüp şimdi/Cenab-ı pāk-i Ĥüdāvendigār'a dek giderüz D.

[Ġazel-i Şābir]

[mefā‘ilün/fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün]

1 Refiḳ olursa göñül kūy-ı yāre dek giderüz

Ḳarār-gāh-ı dil-i bī-ḳarāra dek giderüz

2 O gül-ruḥa el irişmezse ey dil-i pür-dāğ

Bu ārzū ile bir lālezāra dek giderüz

3 Derūnumuzdaki sermāye-i maḥabbet ile

Metā‘-ı dil bulunur bir diyāra dek giderüz

4 Re‘īs-i zevraḳımız Nūḥ-ı vaḳt olursa eger

Dem-i müsā‘ade-i rüzgāra dek giderüz

5 O ḥasteyüz ki yine ġayret eyleyüp Şābir

‘İlāc-ḥāne-i vaşl-ı nigāra dek giderüz

[97a]-BOŞ SAYFA

[Ġazel-i Sırrı]

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 Hādiṣāt-ı ehl-i dile mūcib-i tekdīr olmaz
‘Aks-i zıṣt ile dil-i āyine taġyīr olmaz
- 2 ‘Aṣḡdan çerb tenān kâbil-i te’sīr olmaz
Revġan-ālūde olan levḡ kalem-gīr olmaz
- 3 Dilleri ‘aṣḡ maḡāmında rübūde eyler
Şīr-i dūnbāle devān-ı pey-i naḡcīr olmaz
- 4 Zaḡmı olsun dir iseñ tīġ-i ḡazādan mūhlik
Dūṣmene hīç mūdārā gibi ṣemṣīr olmaz
- 5 Cūnbiṣ-i ġamze-i ḡūn-ḡāra ḡaṭ olmaz mānī‘
Tīġa hengām-ı veġā cevher-i zencīr olmaz
- 6 Āh mest itmez eṣer kūre-i dilden ise de
Çūb-ı kec terbiyyet-i āteṣ ile tīr olmaz

331: Sırrı Divānı **G. 48**

331’de yazılmayan beyitler:

Dil ise itmede ümmīd-i peyām-ı vaṣluñ/H‘āb-ı mestāne ise kâbil-i ta‘bīr olmaz

Ṭaleb-i vaṣl ile zūnnār-ı ġüzīnān-ı vedād/Mezheb-ı ‘ıṣḡda bir vech ile tekfīr olmaz

Sūz-ı ‘ıṣḡ itmez eṣer ṭab‘-ı rutūbet-yāba/Hizem-i ter hele çendān ‘alev-gīr olmaz **D.**

331. 6b, kec: ter **D.**

7 Lüle-i çeşme-i Kevser'de olursa Sırrı
Kalem-i Cennet-i eş'aruña tanzîr olmaz

332

[Ġazel-i Kāşif]

[fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

- 1 Ġamze minnet-zede-i zülf-i girih-gîr olmaz
Nāvek-i nāz-ı hacālet-keş-i zihgîr olmaz
- 2 Bende-tār-ı nıgeh-i āhū-yı çeşmüñ besdür
Kays-ı şahrā-yı ğamuñ beste-i zencîr olmaz
- 3 Hum-ı meyden çekelüm gerden-i mināyı koyup
Ten-i fülād-ı ğama gürz gerek tîr olmaz
- 4 Mûr-veş hāk-nişîn ol ko bu istiġnāyı
Pîşe-i 'aşkda hem-meşrebî-i şîr olmaz
- 5 Kāşifā geşte-i hum-bāzedür 'ālemde müdām
Dîde-i nân-ı kanā'atle o kim sîr olmaz

[98a]-BOŞ SAYFA

332: Kāşif Divānı G. 31

332. 5a, hum-bāzedür: hamyāzedür D.

5b, nân: nāz D.

[Ġazel-i Nahîfî]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Kimse esîr-i keşmekeş-i miḥnet olmasun
Bîhûde gerd-i bâdiye-i ğurbet olmasun
- 2 Mu'tād-ı zevk-i vaşluñ olan bî-nevālaruñ
Bir lahza mübtelâ-yı ğam-ı fürkat olmasun
- 3 Al murğ-ı cān-ı zārumı olsun fedā saña
Tîğ-i cefāya şunma elüñ zaḥmet olmasun
- 4 Hîç kimseler îlāhî düşüp künc-i miḥnete
Tenhâ-nişîn-i cāy-geh-i ḥayret olmasun
- 5 Bilmezlik ile ol gül-i nev-ḥîz-i bâğ-ı nāz
Ḳavl-i 'adûya ğuş-zed-i rağbet [olmasun]
- 6 Bād-ı nesîm-i āhdan itsün ḥazer hele
Ağyār o şem'-i ḥüsn ile germ-ülfet [olmasun]
- 7 Elbet Nahîfiyâ seni pâ-māl-i cevri ider
Ol şeh-süvâr-ı nāza hemân ruḥşat [olmasun]

[Ġazel-i Güfti]

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

1 Hünīdür o şūhuñ gözi hoş-cū mı şanırsun

Bir fitne-i h'ābīdedür āhū mı şanırsun

2 Yā lağz-nigāh olmamağa çāre mi vardur

O bir pül-i bārīkdür ebrū mı şanırsun

3 Cānā nice bir āyine-i māha nezāre

Kendūñ gibi bir dilber-i meh-rū mı şanırsun

4 Göñlüñ neden ey bād-ı seher sünbüle düşmek

O nükhet-i gīsū gibi hoş-bū [mı] şanırsun

5 Meylüñ neden ey Güfti-i rüsvā mey-i nāba

La'l-i leb-i sāķī gibi dil-cū mı şanırsun

[Ġazel-i Cem'i]

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

1 Cādūdur o şūhuñ gözi āhū mı şanırsun

Pīçīde bir ejderdür o gīsū mı şanırsun

- 2 Țut pīr-i meyūñ emrini dirsūñ baña sākī
Anuñ daḥı beñzer beni maḥkūmı şanırsun
- 3 Ğarķ oldı dilā lūcce-i envār-ı cemāle
Bir fūlk-i nigūn-sārdur ebrū mı [şanırsun]
- 4 Meylūñ neden ey serv-i sehī gūlbūn-i bāğa
Sen herkesi kendūñ gibi Țoĝru mı [şanırsun]
- 5 Cānān ile Țartılmaĝı ķo kendūñi ey māh
Ol Yūsuf'a hem-seng-i terāzū mı [şanırsun]
- 6 Cem'ī ne baķarsın eline  arḥ-ı le'īmūñ
Her g rd ĝ ni s ķi-i dil-c  mı şanırsun

[99b]-BOŞ SAYFA

[100a]

336

Nef'ī

[f 'il t n/f 'il t n/f 'il t n/f 'ilün]

- 1 Bir Țolu n ş it şar b-ı n b gelsün  eşm ñe
Mest olursan n za başla ḥ  b gelsün [ eşm ñe]
- 2 Ğamzeñe p r-t b iken Ț ķat getürmez  fit b
B de 'aklı var ise b -t b gelsün  eşm ñe

- 3 Hüsnuñi bilmek dilersen bir nazar mir'ata bak
Āfitābuñ pertevi mehtāb gelsün çeşmüñe
- 4 'Āşık isen ağlamaqla bitmez iş bir çāre gör
Sen gerek yaş dök gerek hūn-āb [gelsün çeşmüñe]
- 5 Rind isen Nef'ī humār-ı bādeden açma gözüñ
'Ālemüñ hāli hayāl-i h'āb gelsün çeşmüñe

337

Vahyī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Handesin fikr it dürr-i nā-yāb gelsün [çeşmüñe]
La'lini endīşe kıl hūn-āb gelsün çeşmüñe
- 2 Bezm-i fūrkatde 'izār u cebhesin yād eyleyüp
Gāh hūrşīd gehī mehtāb gelsün çeşmüñe
- 3 Baḳ kef-i sāḳīde cām-ı erḡuvān-ı bādeye
'Ārız-ı gülgūn-ı āteş-tāb gelsün çeşmüñe
- 4 H'āb-gāh-ı luṭf-ı dildār āşinā ol gāh gāh
Bir zamān ey ye's-i vuşlat h'āb gelsün çeşmüñe

337. Sukan, Murat (2005), *Seyyid Mehmed Vahyī Divānı'nın Bilimsel Yayını ile Eserin Şekil ve Muhteva Bakımından İncelenilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. **G. 243**

- 5 Kūnc-i ğamda Vaḥyi-i āvārenūñ gör ḥālını
Ey şeh-i şefkat nigāhum āb gelsün çeşmüñe

[100b]

338

Nā'ilī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Tā be-key ey mest-i ğaflet ḥ'āb gelsün çeşmüñe
Nīm-şeb nālişler it ḥün-āb gelsün çeşmüñe
- 2 'Aşık ol ğurbetde kim takrīb olur giryānlığa
Dem-be-dem eşk-i ğam-ı aḥbāb gelsün çeşmüñe
- 3 Turmasun itsün te'āküb ğam u şādī birbirin
Gāh girye geh şarāb-ı nāb gelsün çeşmüñe
- 4 'Ālem-i ḥüsniinde ruḥsār u dehānın kıl ḥayāl
Zerresi ḥūrşīd-i 'ālem-tāb gelsün çeşmüñe
- 5 Nā'ilī olsun tarāvet-baḥş-ı sünbül-zār-ı āh
Çeşme-sār-ı bāğ-ı ğamdur āb gelsün çeşmüñe

337. 4b, zamān: nefes D.

338: Nā'ilī Divānı G. 336

Neşâtî

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Çāk çāk ol 'aşk ile hūn-āb gelsün çeşmüñe
La'lini yād it dürr-i nā-yāb gelsün çeşmüñe
- 2 Bāğ-ı hüsnnin geh gülin seyr eyle gāhī sünbūlin
Tābiş-i ruḥ-ı ṭurre-i pūr-tāb gelsün çeşmüñe
- 3 Zīr-i zülfinden nigāh it 'arız-ı pūr-tābına
Nīm-i şebde pertev-i mehtāb gelsün çeşmüñe
- 4 Leblerin seyr it temāşā kıl ruḥ-ı hoy-gerdesin
Gāh 'araḳ gāhī şarāb-ı nāb gelsün çeşmüñe
- 5 Olma dil ḥālī Neşātī āb u tāb-ı 'aşkdan
Mihr-i ruḥsār ile dā'im āb gelsün çeşmüñe

[101a]

340

Ferīdūn

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Bir şarāb iç kim cihān nā-yāb gelsün çeşmüñe
'Ālem-i hestī ḥayāl ü ḥ'yāb gelsün [çeşmüñe]

- 2 Şöyle āh-ı germ ile āteş-fürûz-ı sîne ol
Reng-i rûy-ı şu'lede hûnâb gelsün [çeşmüñe]
- 3 'Ālem-i āb eyle devr-i zevrağ-ı şahbâyile
Çarh-ı nüh-.....habâb āb gelsün çeşmüñe
- 4 Şöyle dāğ-ı sînedden hûn-āb-ı nîrân eyle kim
Her biri bir gonca-i sîr-āb gelsün çeşmüñe
- 5 Bûy-ı zülfinden Ferîdûn ol dimāğ-ı âşüfte kim
Dûd-ı āhuñ sünbül-i pür-tāb gelsün çeşmüñe

341¹⁰⁸

Mezākî

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 'Āşık-ı pür-suz-ı 'aşk ol tāb gelsün çeşmüñe
Tāb-ı dilden şu'le-gün hûn-āb gelsün çeşmüñe
- 2 Şöyle ġarķ it 'ālemi bahr-i muḥîṭ-i eşke kim
Āsumān bir ḡalka-i girdāb gelsün çeşmüñe
- 3 Secde-i ebrû-yı yâri ol ḡadar eyle ḡayāl
Deyr içinde şûret-i miḡrāb gelsün çeşmüñe

4 Dīde-i vaḥdet ile baḡ yek-rengī-i eṣyāya kim
Ferṣ-i külh̄en pister-i sincāb gelsün çeşmüñe

5 ‘Arif iseñ dost-düşmen olma düşmen dost ol
Važ‘-ı a‘dā ṣīve-i aḥbāb gelsün çeşmüñe

[56b]

6 Ey göñül bīdār iken ümmīd-i vuṣlat eyleme
Ol perī peyker hemān der-ḥ‘āb gelsün çeşmüñe

7 Ey Mezākī böyle naẓm-ı ābdārum seyr idüp
Ḥūn-ı reṣk-i gevher-i nā-yāb gelsün çeşmüñe

[101b]

1 Kenār-ı ümmīdin itdügi Neṣāṭī lücce-i ğamda
Miṣāl-i mevc ü ābiṣ-i ḥūniye devr oldı

342

Cevrī

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

1 Geçdi dil rāh-ı talebden kām-ı dünyādan bile
Fārig oldı ārzūlardan temennādan bile

341 nolu gazelin son iki beyti [56b]’de yazılıdır.

[101b]’de Neṣāṭi’ye ait bir matla beyti yazılıdır.

342: Cevrī Divānı G. 208

2 Teşne-leb bīmārum ölsem de müdāvā eylemem

Hızr u 'İsā'dan degül la'l-i dilārādan bile

3 Hāşıl olmaz berg [ü] bār-ı ārzū ehl-i dile

Gülbün-i bāğ-ı İrem'den naḥl-i Ṭübā'dan bile

4 Zevk-i dünyādan mezāk-ı ehl-i dil maḥrūmdur

Telḥ-i kāmīdür naşībi nūş-ı şahbādan bile

5 İrmedi ser-menzil-i maḫşūda Cevrī tīr-i āh

Geçdi ammā nüh felekden 'Arş-ı A'lā'dan bile

343¹⁴

Kelīm-i Eyyübī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Çekdik el ol goncadan sevdā-yı ḥavradan bile

Fāriğuz emniyye-i dünyā vü 'uḫbādan bile

2 Biz ki derd-i ser esīr-i cām-ı leb-rīz-i ḡamuz

Ḥazzımız yok ihtiyār-ı nūş-ı şahbādan bile

342. 2a, eylemem: istemem D.

4a, ehl-i dil: la'l-i dil D.

5a, maḫşūda: ümmīde D.

343: Kelīm Divānı G. 237

343. 2b, ihtiyār: i'tibār D.

3 Kılmadı la'lüñ 'ilācum şimdi bildüm eylemez

Geşt-i şihhat haste-i çeşmüñ Mesîhâ'dan bile

[102a]

4 Ben o Mecnûn'am ki Leylâ yanına gelmiş degül

Yok eğer pîrâmeninde vuşş-ı şahrâdan bile

5 Geçdi şî'rüm rütbe-i a'lâ-yı şu'râdan Kelîm

Belki fevķ-i künbed-i nüh-ferş-i Mînâ'dan bile

344

Rüşdî

[fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün]

1 Kākülden el çeküp ebrû-yı ğarrâdan bile

Geçdi dil-i menşûr-ı 'aşķ kayd-ı tuĝrâdan bile

2 Dil ne 'azm-i şâh-ı gül eyler ne serve meyl ider

Fâriĝ itdi ķâmetüñ ednâ vü a'lâdan bile

3 Vaşf-ı gül itsem olur hoy-gerde yârüñ 'arızı

Nem ķapar yârün ruķı gülberg-i ra'nâdan bile

5b, Belki fevķ-i künbed-i nüh: Belki fevķ-i çetr-i heştüm **D**.

344: Rüşdî Divânı **G. 134**

344'de yazılmayan beyitler:

Tab'um ol pür mâye-i cām-ı ezeldür itse būs/Mest olmaz bâde-i dünyâ vü 'uķbâdan bile
Ĥaţtuñı naķş eyleyüp levh-i derûn-ı sîneme/Ĥayd-ı zülfüñden kesildüm nice sevdâdan bile **D**.

344. 3a, Vaşf-ı gül itsem olur hoy-gerde yârüñ 'arızı: Vaşf etsem olur hün-gerde pāk arızı **D**.

3b, yârün ruķı gülberg-i: ruķsâr-ı yâd-ı verd-i **D**.

4 Bende bir ğam var ki seyr-i gülşen-i ‘âlem degül

Hürrem olmam seyr-i dīdār-ı dilārādan bile

5 İtse bir dem Rüşdiyā ger bād-ı feyż-i Girdgār

Şad gül-i ter açılur her seng-i hārādan bile

345

Cevrī

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Kaydumuz yok şiken-i tırta-i cānāne ile

Olduk āzāde belādan dil-i dīvāne ile

2 İtmeyen ‘aql u dili bāde-i ‘aşk ile hārāb

Niçe hem-meşreb olur ğamze-i mestāne ile

[102b]

3 Āşinā-yı nigeḥi fitneden olurdı emīn

Çeşmi nāz itmede bir görmese bīgāne ile

4 Şanmañuz kim ola dil fikr-i lebinden ḥālī

Haşre dek devr ider ol bade bu peymāne ile

5 Dil-i Cevrī eger el çekmez ise zülfinden

Müddet-i ‘ömri geçer keşmekeş-i şāne ile

345: Cevrī Divānı G. 229

345. 5b, geçer keşmekeş-i: keşākeşde geçer D.

Nābī Efendi Sellemehullāh

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 İtdi hem-reng şabā gülşeni meyhāne ile
Germ-hūn oldu bugün gül yine peymāne ile
- 2 Gice çok yandı baña havfum odur kim bu gice
Tutuşur şem‘-i şeb-ārā yine pervāne ile
- 3 ‘Ahdüm olsun o perī meclise gelmezse eger
Yıkayım ‘ālemi bir na‘ra-i mestāne ile
- 4 Siteminden gile-mend olmaz idüm n’eyleyüm āh
Āşinā olmasa her gördügi bīgāne ile
- 5 Nābiyā terk-i hıred vāsıta-i rāhat imiş
Katı çok meşveret itdüm dil-i dīvāne ile

346: Nābī Divānı G. 777

346. 1a, hem-reng: yek-reng D.

2a, havfum: zannum D.

Cevrī

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 Devr-i zülfinde olur sīne-i sevdā fitne
 Bezm-i çeşmünde ider kendüyi rüsvā fitne

[103a]

- 2 Kāküli kıddi ile olsa berāber gāhī
 Olur endām-ı dil-āşūbı ser-ā-pā fitne

- 3 Yürise şīve-i reftārı kıyāmet kıparur
 Tursa dünyāya şalur ol kıad-i bālā fitne

- 4 Çeşmini beste zebān eylese efsün-ger h‘āb
 Dil-i ‘uşşāka olur her müje gūyā fitne

- 5 Nigehi nādire-gūy-ı hikem-i nāz olsa
 Her edāsında olur nükte vü ma‘nā fitne

- 6 Merdüm-i çeşm-i heves dāğ-ı dil-i ‘aşk olmuş
 Dirsem ol hāl-i siyāha n’ola kimyā fitne

- 7 Ğamzesiyle dil-i Cevrī iki mest-āfetdür
 Ki ider anlara her gāh müdārā fitne

347: Cevrī Divānı G. 239

347. 1a, sīne-i: beste-i D.

5a, hikem: hūkm D.

6b, kimyā: yektā D.

Rüşdî

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Ğamze-i ħançer be-kef ü tarz-ı nigeḥ mestāne

Beni mecrūḥ-ı sitem itdi o meh mestāne

2 Olmasa sünbül eger mest-i şemīm-i zülfüñ

Böyle olmazdı perīṣān güle mestāne

3 Nefḥa-i ṭurrañı ol demde ki şemm itdi şabā

Oldı göñlüm gibi üftade-i reh mestāne

4 Ben helāk olmamağa çāre mi vardur zīrā³³

Kime feryād ideyüm çünki o şeh mestāne

5 Çeşmi mest ü nigeḥi mest o meh kendüsi mest

Rüşdiyā itdi gülüvv bunca sipeḥ mestāne

348: Rüşdî Divānı G. 144

348. 1b, o meh: o da D.

2a, şemīm: şebnem D.

2b, güle: gele D.

4a, Ben helāk olmamağa çāre mi vardur zīrā: Ben helāk olmadayım ol mest-i mey-i şūḥ-ı nāz D.

Neşâtî

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Her şeb ü şubh olur mu‘cize-i fenn peymāne
Gösterür geh gül-i ter gah semen peymāne

2 Geh şaçar cür‘a-i mey gāh ‘araḫ ḥākī ider
Reşk-i vādī-i Bedaḥşān ü ‘Aden peymāne

3 Nūr-ı hūrşīd ile tābende olan māha döner
Bāde-i nāb ile pür olsa kaçan peymāne

[104a]

4 Pür olup bāde ile yine tehī olsa olur
Geh çeh-i Naḥşeb ü geh çāh-ı zekān peymāne

5 Dāyim el üzre tutar mıydı Neşātî rindān
Olmasa şevḳ-fiken guşsa-şiken peymāne

Edīb

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Şunsa destinden o şīrīn-dehen peymāne
Bāyezīd olsa olur tevbe-şiken peymāne

- 2 Ğayra şad-neş'e virür 'ařıķa ĥün-ı dil olur
Düşmen-i ehl-i dilândur bu kühen peymâne
- 3 Tâ be-key nîk [û] bed-endîşe-i evzâ'-ı ķazâ
Mest-i bî-tâb olalum elde iken peymâne
- 4 Kûşe-i bâğda meclis-geh-i meyde oldu
Lâle-veş zîb-i dih-i řaĥn-ı çemen peymâne
- 5 Şayķal-endâz-ı feraĥ eyledi mir'ât-ı dili
Gösterüp rûy-ı şafâ âyine ten peymâne
- 6 Bûlbûl-i şab'-ı Edîb'i n'ola gûyâ itse
Feyz-baĥř-ı dil-i erbâb-ı sûĥan peymâne

351

Rüşdî

[fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün]

- 1 Şuna çün nâz ile ol ĝonca-dehen peymâne
Ger Naşûĥ olsa olur tevbe-şiken peymâne
- 2 N'eyleyin cām-ı Cem'i sâğar-ı mihr-i felegi
Ĥün-ı dildür baña mey dâğ-ı kühen peymâne

351: Rüşdî Divânı G. 143

351'in son 3 beyti mecmuada 215 nolu gazel olarak kayıtlıdır.

[104b]-BOŞ SAYFA

[105a]-BOŞ SAYFA

[105b]-BOŞ SAYFA

[106a]-BOŞ SAYFA

[106b] 352

Vecdī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Bir lahza beni bī-ğam-ı yār eyleme yā Rab

Bī-şekve-i maḥabbet dili tār eyleme yā Rab

2 Nev-reste gül-i āl gibi eyle şükufte

Dāğ-ı dilümi köhne bahār eyleme yā Rab

3 Bu sīneyi kim maḥzen-i derd-i dil [ü] cāndur

Dünyā ğamuna cāy-ı qarār eyleme yā Rab

4 Hālet-dih-i 'aşk olmayıcağ cür'a[sı] kalbe

Rıtl-ı mey-i zevk-i dile bār eyleme yā Rab

5 Vecdī'ye naşīb itmez iseñ verd-i vişālün

Her dem anı āzürde-i ḥār eyleme yā Rab

352: Vecdī Divānı G. 2

352. 1b, şekve: şevk D.

Nazîre-i Tâlib

[mef'ûlü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün]

- 1 Bir lahza beni hecr ile yâr eyleme yâ Rab
Cismim ğam-ı hasret ile nizâr eyleme yâ Rab
- 2 Endîşe-i aġyârını virme baña yârüñ
Bülbül gibi miḥnet-keş-i ḥâr eyleme yâ Rab
- 3 Bî-dâne-i vaşl olsa dahı murġ-ı dil-i zâr
Gülzâr-ı temennâda hezâr eyleme yâ Rab
- 4 Ben mu'terifüm bir güneh-âlûde za'îfüm
Esbâb-ı riyâyı baña bâr eyleme yâ Rab
- 5 Bir dilberi ol şûḥ-ı cefâ-cû gibi bî-raḥm
Bir 'âşıkı Tâlib gibi zâr eyleme yâ Rab

[107a]-BOŞ SAYFA

[107b]-BOŞ SAYFA

[108a]

354

Bākī

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 Ağlayup inlemeden derd ile dūlāb gibi
Oldı çehremde yaşum yolları mīzāb gibi
- 2 Ağlamakdan ğam-ı hicr[ān] ile bī-hūş oldum
‘Aqlumı kanlu yaşum aldı mey-i nāb gibi
- 3 Gönlümi rūşen ider şu‘le-i dāğ-ı ‘aşkuñ
Pertev-i meş‘ale-i mihr-i cihān-tāb gibi
- 4 Bād ğīsūların açdıķça görünür ruḥ-ı yār
Bāğ-ı Cennet’de açılmış gül-i sīrāb gibi
- 5 Şāyed ol servi kenāra getürem ey Bākī
Varayın yüz süreyin ayağına āb gibi

[108b]

355

[Ġazel-i Nā‘ilī]

[mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün]

- 1 Derūn-ı tīre-i zūhhād pür-jeng-i sivādur hep
‘Aceb āyīnelerdür cilve-ger rūy-ı riyādur hep

354: Bākī Divānı **G. 507**

354’te yazılmayan beyit:

Başımı kesdüğüne razıyem ol hūnīnūñ/Ayağın başsa yüzüm üstüne kıssāb gibi **D.**

355: Nā‘ilī Divānı **G. 18**

2 Şarābuñ şīre-i cān olduĝunda şübhe yok sākī
Ne söz kim meclisinde söylenür rûḥ-āşinādur hep

3 Cihān-ı vājgün-na'l-i maḥabbet özge 'ālemdür
Gedādur şāhlar cümle gedālar pādişādur hep

4 Ribāt-ı dehr-i fānī ṭurfa menzil-gāhdur anda
Emel pā-der-rikāb [u] ārzū pā-der-hevādur hep

5 Bizüz ey Nā'ilī ol rû-siyāh-ı şerm ü ḥaclet kim
Sevād-nāme-i a'mālümüz sehv [ü] ḥaṭādur hep

356⁴²

[Ġazel-i Neşātī]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

1 Gülistān-ı dilüñ bülbülleri dāĝ-ı belādur hep
Nesīm-i āh-ı ḥasret-cū-yı eşk-i ğam fezādur hep

2 Perīşān olmamaĝ mümkün midür 'aşkında diller kim
O müşĝin ṭurra-i pür-ḥam gibi mesrūr hevādur hep

3 N'ola ḥün-ı ciger rīzān olursa şīşe-i dilden
Gelen dest-i sitemdür dem-be-dem seng-i cefādur hep

356: Neşātī Divānı G. 8

356. 1a, bülbüller: kim gülleri D.

4 Göñül pür-tāb-ı ḥasret ‘aşk ile ben āteşem āteş
Mezāyā-yı kelāmum ser-be-ser sūz-āşinādur hep

5 Neşātī-veş ki şad-āşüb ile ḥātır perişāndur
Bu şūr u fitneye bā’is o kāfir mācerādur hep

357

[Ġazel-i Faşîḥ]

[mefā’îlün/mefā’îlün/mefā’îlün/mefā’îlün]

1 Çemenler sebz ü ḥurremdür hevālar dil-güşādur hep
Bu dem bād-ı şabādan alınan bŷy-ı şafādur hep

2 Beni bîgāne-i şabr u dilŷñ zāyī’ iden ‘aqlın
O düzdīde tebessŷm ol nigāh-ı āşinādur hep

3 Maḥabbetdür dili taḥrīk ü bī-ārām iden tende
Ki bādı ıztırāb-ı şu’le-i nāra hevādur hep

4 Maḥabbet ŷzre olmış tā ezel taḫdīr-i Ḥaḫ cārī
Henŷz āb-ı sirişkŷm cŷy iden ol mācerādur hep

5 Nāzar feyż-āşinā-yı cevher-i zāt olmadur yoḥsa
Ġubār-ı deşt ü şaḥrā tŷṭiyādur kīmyādur hep

6 Faṣīḥā meyl idüp hercāyi-ṭab‘āna göñül virme

Miṣāl-i mā-i cārī serv-ḳadler bī-vefādur hep

358

[Ġazel-i ‘Ārif]

[mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün]

1 Bütān ol kākül-i ‘āşık-firībe mübtelādur hep

Ġazelān-ı Harem pā-beste-i dām-ı belādur hep

2 Fiğān-ı bī-dilānuñ sīne sūz olmak muḳarrerdür

Gülistān-ı ğamuñ bülbülli aṭeş-nevādur hep

3 Ne geşt-i kūyı ne gülçīn-i bāğ-ı ḥüsn-i olmak var

O naḥl-i ‘işvenüñ ‘āşıkları bī-dest ü pādur hep

4 Şemīm-i zülfi kim sermāye-i āşüb olur her dem

O şūr u fitneye bādı yine bād-ı şabādur hep

5 Ziyāretten benüm meclis nişīnān-ı ḥarābatı

Murādumdur ki pīr-i muğāna ilticādur hep

6 Sürūd-ı bezm-i ğam kim ‘aşḳ dirler nāmına ‘Ārif

Felek bu nağme-i dil-keşle dāim pūr-şadādur hep

[109a]-BOŞ SAYFA

[Ġazel-i Vecdī]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Şafāsın görmemişsin zāhid inkār itme meydür bu
Nümā-dār-ı havāşş-ı cümle eşyā tırfe şeydür bu
- 2 Revācı köhnedür şayf u şitāda kāsīd olmaz hīç
Metā'-ı nev-bahār [u] revnağ-ı bāzār-ı deydür bu
- 3 Tarāvet-bağş u zīb-efzā-yı bāğ-ı bezm-i şāhāndur
Muhaşşal āb-rū-yı meclis-i dārū-yı keydür bu
- 4 Değişmem la'l-i yāre kaṭresin şahbā-yı hoş-rengüñ¹⁴⁷
Bu āb u tāb ile yāḳūt-ı rummāniden eydür bu
- 5 Revādur itse yārān ṭab'uma peyrevlik ey Vecdī
Ki vādī-i sūḫande rehber-i ferḫunde-peydür bu

[Ġazel-i Neşātī]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Dime gerdān olan bezm-i şafāda cām-ı meydür bu
Gül-i her dem bahār-ı gülşen-i bī-zaḥm-ı deydür bu

359: Vecdī Divānı G. 54

359. 2a, köhnedür: germdür D.

4a, yāre: nāba D.

360: Neşātī Divānı G. 100

2 Ne mey bir kīmyā kim bü'l-'acebdür sīmi ḥāk eyler

Aristo-yı ḥired derkinde ḥayrān özge şeydür bu

3 Gider mi zūlmet-i ḡam-dīdeden sāḡar-ı şahbā

Çerāḡ-ı şu'le-baḡş-ı meclis-i Dārū [vü] Key'dür bu

4 Göñül ben derd ile dögdükçe sīnem sen fiḡān eyle

Münāsib bezm-i ḥāşş-ı 'aşka özge def [ü] neydür bu

5 'Aceb mi olsa her vādīde ḥāmēm kaṭre-zen [dāim]

Neşāṭī gibi reh-dān-ı hüner pür-kerde peydür bu

361⁴⁹

[Ġazel-i Mezākī]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

1 Gel ey muṭrib terennüm-sāz-ı şevk ol bezm-i meydür bu

Dem-ā-dem bādī-i şıyt u şadā-yı def ü neydür bu

2 'Aceb mi cür'ası seng-i siyāhı la'l-i nāb itse

Reg-i māhiyyet-i eşyāya sārī ṭurfe şeydür bu

3 Getür ol āteş-i seyyāleyi sākī revan eyle

Füsürde-mevsim-i dem-serdī-i eyyām-ı deydür bu

4 Bu neşveyle n'ola āmāde-i nakd-i niyāz olsam

Cebīn-i nāz-ı dilberde güher-efrūz-ı hoydur bu

5 Mezākī böyle vādīde n'ola yārān pesend olsa

Tekāpū-yı kümeýt-i hāme-i ferhunde-peydür bu

[110a]-BOŞ SAYFA

[110b]

362

[Ġazel-i Şabrī]

[fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

1 Bīm-i fūrkatle dile vaşl-ı dilārā mı gelür

Şaḥne-i ğam gelicek hāneye şahbā mı gelür

2 Qande 'arz idebilür nakd-i niyāzı aña dil

Dilrübā hānemüze gelse de tenhā mı gelür

3 Hīç belā vāsıta-i bād-ı şabā ey bülbül

Hücreñe şāhid-i berg-i gül-i ra'nā mı gelür

4 Rūzgār ise olan rehber-i deryā-yı emel

Sāhil-i hātırā keştī-i temennā mı gelür

5 Şu'le-i mey gibi şemşīr olıcağ destümde

Düşmen-i ğamla dile fikr-i müdārā mı gelür

- 6 Böyle ęamda yem-i feyz itse de s gar- k r 
D de-i  ab uma  abr  mey-i ma n  m  gelür

363

[ azel-i Cem ]

[fe il t n/fe il t n/fe il t n/fe il n]

- 1 Dehre  add n gibi bir   lb n-i ra n  m  gelür
A na   nl mce y   d bülbül-i ra n  m  gelür
- 2 Devr-i d l b  felek  aks-i mur d  zre iken
    en-i     ra h    b  mu aff  m  gel r
- 3  op  na rayla ned r  enligi mest neler n
S  il-i  ay a se er zevrak    hb  m  gel r
- 4   per-i  aklı ki der  te -i mey eylemeyem
Z l-i end  eye s mur   temenn  m  gel r
- 5 Ortada du ter-i rez olmayıca  ey Cem 
 am rib     d le d   ze-i ma n  m  gel r

[111a]- BO  SAYFA

[111b]- BO  SAYFA

Şāhib-i Zemīn Rāşid

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Vefā-yı merdüm-i bed mihr-i bī-vefālîkdur
Le'îmden kerem ummak sitem-gedālîkdur
- 2 Ne kayd-ı dağdağa-i hıfz ne dilāşüb-ı telef
Gedāya fakr u fenā özge pādişālîkdur
- 3 Zamān-ı kārda bīgāneden beter görünür
Kerem kenārda bir sāde āşinālîkdur
- 4 Siyāh-bahtî-i dil müjde-i telāfidür
Hücüm-ı zulmetüñ encām-ı rüşinālîkdur
- 5 Yeter delīl-i hüner 'aciz ü meskenet Rāşid
Şi'ār-ı cehl ki hemvāre hūd-sitālîkdur

Nazīre-i Yümnî

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Şi'ār-ı hālk-ı cihān şimdi bī-vefālîkdur
Hulūş u şıdka bedel sāde āşinālîkdur

364: Rāşid Divānı G. 88

364. 2a, dilāşüb: telāş D.

3b, kenārda: zamānede D.

5b, hūd-sitālîkdur: hūd-şinālîkdur D.

2 Hükümet-i hıred anda olur mı hîç cārī
Ki pāy-i taht-ı göñül başka pādişālīkdur

3 İder füsürde dilānı hemîşe hoş hâtır
Sipîhr-i bed-revişüñ kārı kec-‘aţālīkdur

4 Görince ‘āşık-ı naḥvet fūrūş-ı gayr olmak
‘Aceb nevāziş-i dil özge dilrübālīkdur

5 Şarīr-i hāme degül bezm-gāh-ı ma‘nīde
Ki naḫş-ı kār ile Yümnī sūḫan-serālīkdur

[112b]-BOŞ SAYFA

[113a]

366

Ġāzel-i [Rüşdī]

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

- 1 Āfitāb-ı rüyuñ üzre sāyebāndur perçemüñ
Bārgāh-ı pādişāh-ı ḥüsnüvāndur perçemüñ
- 2 Muşḫaf-ı ḥüsnüñde ḥaṭṭuñ mū-be-mū tefsīr ider
Ruḥlarında sūre-i nūr [u] duḫāndur perçemüñ
- 3 Eyledi mihr-i cemālüñ mağrib-i Fas’dan ṭulū‘
Var ise cānā kıyāmetden nişāndur perçemüñ

366: Rüşdī Divānı’nda bulunamadı.

4 Degme bir murğ-ı şikeste bāle olmaz dānegāh

Pençe-i ‘anķā vü hümāya āşiyāndur perçemüñ

5 Ravza-i Cennet’de bitmişdür nihāl-ı kāmētüñ

Ol nihāl üstünde reyḥān-ı zubbāndur perçemüñ

6 Her ser-i mūyında biñ Manşūr’ı ber-dār eylemiş

Sevdigüm mü‘rāc-ı cānā ‘āşıkāndur perçemüñ

7 Yazsa ṭāvūs [u] mürekkeble sezā vaşf-ı kalem

Rüşdi-i nā-çāre ‘ömr-i cāvidāndur perçemüñ

[113b]

367³⁵⁶

[Ġazel-i Sükkerī]

[mef’ülü/fā’ilātü/mefā’ilü/fā’ilün]

1 Mihr-i vişāli ‘āşıka bir maṭlab-ı ġarīb

Sevdā-yı ḥālī kevkebe-i ağreb-i ġarīb

2 Kādir midür o ġonca-fem-i rūḥ-perverüñ

Keşf-i rumūz-ı sırr-ı dehānuñ leb-i ġarīb

3 Ḥāl-i siyāh-ı kūşe-i çeşmi belā-yı cān

Dünbāle dār-ı fitne olur kevkeb-i ġarīb

4 Ser-germ-i bezm-i vaşlı erāzil o nevresüñ

Hayfā ki o tıfl-ı nāzda ol meşreb-i ğarīb

5 Yād illerinde ḥubb-ı vaṭan cāna kār ider

Geçse ‘aceb mi āh ile rüz [u] şeb-i ğarīb

6 Ümmīd-i Sükkerī ki ḳarīn-i ḳabūl ola

Dergāh-ı Ḥaḳ’da zemzeme-i yā Rabb-i ğarīb

368

[Ġazel-i Rüşdī]

[mef’ülü/fā’ilātü/mefā’ilü/fā’ilün]

1 Haṭṭ-ı siyāhuñ oldı senüñ çün şeb-i ğarīb⁵⁵⁹

Ḥālūñ ‘aceb mi olsa eger kevkeb-i ğarīb

2 Ey meh ‘aceb mi olsaḳ eger şöhre-i cihān

‘Aşḳum ğarīb ü ḥüsnüñ ise ağreb-i ğarīb

3 Nüş eyledükçe ḥün-ı dilin neşve-yāb olur

Yā Rab ne ṭurfe meşreb imiş meşreb-i ğarīb

367. 4a, nevresüñ: mehveşüñ D.

368: Rüşdī Divānı G. 13

368. 1a, Haṭṭ: Zülf D.

3a, Nüş eyledükçe ḥün: Nüş eyle gece çün D.

4 Nār-ı ғазабла ғönlüñi pür-āteş eyleme

Şad ıztırāb bā'is olur her şeb-i ғarīb

5 Ey zālīm alma āh-ı dilin kıl hāzer hāzer

Tīr-i ғazādur eyler eşer yā Rabb-i ғarīb

6 Bir nīm cūr'a virmez añā Rüşdiyā felek

Huşk olsa tāb-ı ғamdan eğer kim leb-i [ғarīb]

369

[Ġazel-i Mezākī]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Māh-ı münīr olursa da ger kevkeb-i ғarīb

Ġurbetde hīç rüşen olur mı şeb-i ғarīb

2 Pīr-i sipihr baġlasa zer-tār-ı mihr ile

Teskīn bulur mı sūziş-i tāb-ı teb-i ғarīb

3 'Allāme gelse tıfl-ı ebīcād-h'ān olur

Olmaz cihānda 'aşķ gibi mekteb-i ғarīb

368. 4a, eyleme: itme kim D.

5. beyit divanda yoktur.

369: Mezākī Divānı G. 22

369'da yazılmayan beyit:

Şad-el hāzer ki vakt-i şehir ғаşa kār ider/Āh-ı derün-ı zemzeme yā Reb-i ғarīb D.

4 Tā olmayınca hem-reh-i tevfiḳ-i Kird-gār

Pāy-ı taleb ile girmez ele maṭlab-ı ġarīb

5 Her şeb maḳām-ı şām-ı ġarībān-ı ‘aşḳ için

Harf-āşinā-yı rāḫat olur mı leb-i ġarīb

6 Ben mübtelā-yı fūrḳat ü dil ṭālib-i vişāl

El-ḳışşa ol ġarīb ü bu ḫod ağreb-i ġarīb

7 Şīr-i jiyān-ı bīşe-i şabr u şükr ider

Olmaz güsiste silsile-i mezheb-i ġarīb

8 Ṭab‘-ı Mezākī olsa n’ola böyle ḫāk-sār

Sāye-şifat fütāde gerek meşreb-i ġarīb

370

[Ġazel-i Nazīm]

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

1 Hem-reng-i ḳīn-i zülfün olaldan şeb-i ġarīb

Ḫālün gibi siyāḫ doġar kevkeb-i ġarīb

2 Zülfünde görüp ḫüsnüni nālān eger gönül

Gūyā ki ḳader oldu şeb-i yā Rabb-i ġarīb

369. 4b, Pāy-ı taleb: Pāy-ṭālib D.

5a, için: iken D.

370: Nazīm Divānı’nda bulunamadı.

3 Bî-ihtiyār meşk-i meşakkāt ider gelen

Etfāl-i tūrfa dolıdur mekteb-i [ğarīb]

4 Geh pür hūrūş u cūş gehī sākin ü hamūş

Hakḳā ki lücce-i havşaladur meşreb-i ğarīb

5 Yā Rabb Naẓīm-i zār gibi bir dem olmasun

Çeşm-āşinā-yı eşhaş-ı nümā-yı leb-i [ğarīb]

[114a]

371

[Ġāzel-i Zīver]

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

1 Eski ‘ālemde havādiş olsa ger peydā yeñi

Selb idüp lafz-ı kadīmi vaż‘ ider ma‘nā yeñi

2 Eski ‘ālemde bu hālüm çıksa da nev nev maḥall

Köhne dünyā içre zann itme yeñi dünyā yeñi

3 Felsefī eylerse de dehr üzre işbāt-ı kadem

Dem-be-dem zāhir hudūs-ı ‘āleme da‘vā yeñi

4 Diḳḳat it ḥalk-ı cedīdine kadīmi Ḥālīk’uñ

Her zamān olmaḳdadur dünyā vü mā-fihā yeñi

- 5 Eski h ccetd r yed mde n    a-i va'd-i vi   l
    -ı ru -s ru  gelüp  oydı a  a im  a ye  i
- 6 Eskiden kimse hil  l-i ebruv  n-ve   görmedi
Bir ayı  başında iki  urre-i  arr a ye  i
- 7  ıldı v r  n  ehr iken  alb m 'im ret m r-i 'a  
Geldi eski  ehre  an v  l  idüp i y a ye  i
- 8 K  hne  evb-i cismini    k itse '    lar n'ola
Mevsim-i 'ıyd içre giymiş ol güzel d ny a ye  i
- 9   hretde eski şeylerle  ı  ar ecr isteyen
 ayr i   n virmez kimesne dünyede e y a ye  i
- 10 Eski ta'b r-i men  m üzre mu'ayyer ba    ider
N 'im'    ger olsa da na  l itdigi ma'n a ye  i
- 11 Eski ma m nlarla m r-i sey  iyi tanz rde
Ra   an-ı h  mem a dı ba  bir v di-i pehn a ye  i
- 12 Dergeh-i b  b-ı ced de Z ver eski bendedür
  n-be-  n olmakda a  a feyz-i Mevl  n a ye  i

[115a]-BOŞ SAYFA

[115b].....

[116a]-BOŞ SAYFA

[116b]-BOŞ SAYFA

SONUÇ

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nda Mc Yz K 0131 demirbaş numarasıyla kayıtlı bulunan el yazması şiir mecmuasının dijital ortamda temin edilmiş nüshasının kullanıldığı bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Mecmuanın yazılması esnasında divanlarda kullanılan tertip hususiyetlerine dikkat edilmemiştir. Buna bağlı olarak sayfalar arasında belirli bir düzen oluşmamış; bazı sayfalar boş bırakılmış, bazılarında bir şiir yazılmış, bazılarında ise beş altı şiir kaydedilmiştir.
- Müstensih ve istinsah tarihiyle ilgili kesin bilgi bulunamamıştır.
- Şiirlerin çoğunun 17. yüzyıla ait olması, 18. yüzyıldan alınan şiirlerin şairlerinin 18. yüzyılın ilk yarısında vefat etmiş olması nedeniyle mecmuanın 18. yüzyılın ikinci yarısında kaleme alınmış olabileceği öngörülmüştür.
- Mecmuada 370 gazel 1 kıt'a olmak üzere 371 şiir kayıtlıdır.
- 371 şiirden 367'sinin kime ait olduğu makta beytinden tespit edilmiş ancak 4 şiirin makta beyti mecmuada kayıtlı olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir.
- Mecmuada yer alan şiirler ulaşılan divanlarla karşılaştırılmış ve farklılıklar dipnotlarda gösterilmiştir.
- Mecmuada divanlarda yer almayan 13 şiir tespit edilmiştir.
- Mecmuada kayıtlı olan şiirlerin tamamında aruz ölçüsü kullanılmıştır.
- Mecmuada 7 farklı aruz bahrine ait 11 farklı aruz kalıbı kullanılmıştır.
- Mecmuada 20 şiirin başlığında zemin şiir olduğu belirtilmiştir.
- Mecmuada 58 şiirin başlığında nazire olduğu belirtilmiştir.
- Mecmuanın bir nazire mecmuası olmasına rağmen şiirlerin hepsinde başlığın bulunmaması nedeniyle başlığında belirtilmeyen şiirlerin hangilerinin zemin şiir, hangilerinin nazire olduğu tespit edilememiştir.
- Mecmuada toplam 75 şairin şiiri kayıtlı olup bunlardan 56'sının biyografisi verilmiş, 19'unun biyografisine ulaşılamamıştır.

KAYNAKÇA

- Akkuş, Metin (2018), *Nefi Divanı*, Ankara.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57741,nefi-divanipdf.pdf?0> [erişim tarihi: 07.04.2019]
- Arıkoğlu, İsmail (1999), *Âlî (Edirneli Hüseyin Efendi) Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Aslantaş, Gazanfer (1994), *Vecîhî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divânı'nı Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ayan, Hüseyin (1991), *Cevrî, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum.
- Aypay, Ali İrfan (1992), *Nahîfî Süleyman Efendi, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Baltalı, Seval (2016), *Mehmed Adlî Divanı*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Bilkan, Ali Fuat (1993), *Nâbî'nin Türkçe Divanı (Karşılaştırmalı Metin)*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Büyükyıldırım, Ayşe (1998), *Kâşif Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili*, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Çağlayan, Nagihan (2007), *Nisârî Divanı-İnceleme-Metin*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Çağlı, Adnan (1990), *Vişne-zade İzzetî (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çelen, Ahmet (1994), *Kelîm, Hayatı, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çıpan, Mustafa (1991), *Fasîh Ahmed Dede, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni (CİLT:1)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Darıcık, Murat (2006), *Nazîf Divanı (Transkripsiyonlu Çeviri ve Metin-İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

- Demirel, Şener, *Şehrî, Hayatı, Sanatı, Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili*, <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0> [erişim tarihi: 07.04.2019]
- Devellioğlu, Ferit (2004), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Dikmen, Hamit (1991), *Seyyid Vehbî ve Divanının Karşılaştırmalı Metni*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Divân-ı Ârif*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, O/263 Nolu Yazma Eser.
- Divân-ı Sâbit*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, K/126 Nolu Yazma Eser.
- Doğan, Güler (2010), *Edirneli Nazmî Divanı (Transkripsiyonlu Metin- İnceleme) 1. Cilt*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, Muhammet Nur (1997), *Şeyhülislam İshak Efendi, Hayatı, Eserleri ve Divanının Edisyon Kritiği*, MEB, İstanbul.
- Dönmez, Abuzer (1999), *Âzim Dîvânı(İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Dönmez Parlak, Betül (2006), *Eğirdirli Şeyhi Mehmed Efendinin Divanı'nın İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziosmanpaşa.
- Erdem, Melike (1994), *Bursalı Tâlib ve Divânı, Tenkidli Metin ve İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gümüş, Nevin (1992), *Yahya Nazîm Divanı I (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Günay, Fatih (2001), *Râşid(Vak'anüvis), Hayatı, Edebi Kişiliği, Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi*, Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Gürbüz, Mehmet (2012), *Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. (Haz.: Hatice Aynur vd.). Turkuaz Yayınları, İstanbul.
- Harmancı, M. Esat (1999), *Şinâsî Divânı*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

- Horata, Osman (1987), *Nedîm-i Kadîm Dîvânçesi*, KTB Yayınları, Ankara.
- İpekten, Haluk (1970), *Nâilî-i Kadîm Divanı-Edisyon Kritik*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Kahraman, Asiye (2002), *İshak-zâde Zuhûrî Divânı, İnceleme-Metin*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kaplan, Mahmut (1996), *Neşâtî Divanı*, Akademi Kitabevi, İzmir.
- Karaköse, Saadet (1994), *Nev'i-zâde Atâyî Divânı*, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Kavruk, Hasan, *Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı*,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0> [erişim tarihi: 07.04.2019]
- Kavukçu, Fatma Zehra (2000), *Râmî Divânı*, Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Kaya, Bayram Ali (1996), *Azmi-Zâde Hâletî, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni*, Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Kaya, Bilge (1991), *XVII. Yüzyıl Divan Şairi Mantıkî Ahmet Efendi ve Divançesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kazan, Şevkiye (2003), *Üsküdarlı Sırrî, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği, Divânı, Şerhu Medhi'n-Nebi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, İhsan (2010), *Gümülcineli Dürri Divânı*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Kılıç, Atabey (2012), *Mecmua Tasnifine Dair, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. (Haz.: Hatice Aynur vd.). Turkuaz Yayınları, İstanbul.
- Koparan, Birgül (1995), *Cem'î, Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Köksal, Mehmet Fatih (2012), *Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP), Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. (Haz.: Hatice Aynur vd.). Turkuaz Yayınları, İstanbul.

- Küçük, Sabahattin, *Bākī Dîvānı*,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0> [erişim tarihi: 07.04.2019]
- Mermer, Ahmet (1991), *Mezākī, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Ankara.
- Okatan, Halil İbrahim (1995), *Kafzāde Fāizî, Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni*, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Özerol, Nazmi (1996), *Topkapılı Feyzî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Öztekin, Özge (1997), *Rāsīh Divānı-İnceleme-Tenkitli Metin-Özel Adlar Dizini*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Selçuk, Bahir (2014), *Şiir Mecmualarında Nergisî'nin Türkçe Gazelleri ve Bu Gazeller Üzerine Bir Değerlendirme*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl-6, S.12.
- Sukan, Murat (2005), *Seyyid Mehmed Vahyî Divānı'nın Bilimsel Yayını ile Eserin Şekil ve Muhteva Bakımından İncelenilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şenödeyici, Özer (2011), *Nailî Divanı Sözlüğü [Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Topçu, Mümin (1997), *Divān-ı Rızāyî*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Tunadurur, Melike (2012), *Edirneli Ahmed Rüşdî Divanı*, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Tuncer, Eda (2016), *Sükkerî Divanı Sözlüğü [Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Uludağ, Erdoğan (1992), *Şeyhülislām Bahayî Divanı(İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Üzgör, Tahir(1991), *Fehim-i Kadim, Hayatı, Sanatı, Divān'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Sayı 44, Ankara.
- Yanmaz, Eşref (1995), *Vecdî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nı Karşılaştırmalı Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Yoldaş, Kazım (2005), *Sābir Pārsā Divanı*, Kitabevi, İstanbul.

Yüksel, Serdar (2005), *İsmet Divan'ın Gramer İndeksi*, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

EKLER

EK-1: MECMUADA ŞİİRİ BULUNAN ŞAİRLER HAKKINDA BİLGİLER⁵⁶⁷

‘ADLÎ

Asıl adı Mehmed olan Adlî, 17. yüzyılda Sultan II. Mustafa döneminde yaşamış, çeşitli devlet kademelerinde görev yapmış bir şairdir. Kâğıt emaneti, kale tezkirecilikleri, yeniçeri ağalığı gibi görevlerde bulunmuştur. Tarih düşürme ve muammalardaki ustalığıyla tanınır. Şâir 1156 (1743-1744) senesinde vefat etmiştir. Adlî mahlası birçok şair tarafından kullanılmıştır. Hakkında bilgi edinilebilen Adlî mahlaslı şair sayısı yedidir. Adlî'nin divanı Kütahya Tavşanlı Kütüphanesi Zeytinoğlu Bölümü 333/6 numarada kayıtlıdır.

Divanda kaside, gazel, kıta, nazm, rubai, matla, müfred, muamma ve tarihlere yer verilmiştir.

Adlî, divanını 1695-1696 senelerinde bitirmiştir. Divan, Mustafa Ali-zâde el-Edirnevî adlı bir müstensih tarafından 1753 senesinde istinsah edilmiştir.

‘ÂLÎ, Hüseyin Âlî Çelebi

(d.??-ö.1058/1648)

Edirne’de doğdu. Doğum tarihi konusunda kaynaklarda bir malumat yoktur. *Rıza Tezkiresi*, *Beliğ Tezkiresi* ve *Mecelletü’n-nisâb* gibi kimi kaynaklar onun yanlışlıkla Adanalı olduğunu ifade ederken, *Vekâyü’l-fudalâ*, *Safâyî Tezkiresi* gibi kaynaklar ise Edirneli olduğunu belirtirler. Dergâh-ı âlî müteferrikalarından olan Âlî, iyi bir eğitim gördü. Arapça ve Farsça’yı iyi derecede bildiği için Tâlibî-i Rûm ve Urfî-i sâni olarak da anılmıştır. Meşhur şair Nefî’nin öğrencilerinden olduğu söylenmektedir. Müderrislik ve kadılıklarda bulundu. Zeamet sahibi olduğunu ifade eden kaynaklar vardır. Beş padişah devri gören Âlî daha çok II. Osman’ın ilgisine mazhar oldu.

⁵⁶⁷ Şairlerin biyografilerinin hazırlanmasında TEİS Projesi çerçevesinde hazırlanan ve çevrimiçi erişime açık olan www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com web sitesinden faydalanılmıştır. Mecmuada şiiri yer alan 56 şairin biyografisi tespit edilmiş 19 şairin biyografisine ulaşılamamıştır.

Ölüm tarihi konusunda kaynaklarda ihtilaf bulunan Âlî Hüseyin'in, Bursalı Mehmed Tahir, Belîğ, Safâî gibi kaynaklar 1058/1648'de vefat ettiğini söylerken, Şeyhî Mehmed Efendi ise 1050/1640 tarihinde İstanbul'da vefat ettiğini kaydetmektedir.

Fenn-i inşâda mahir olduğu ifade edilen Âlî Hüseyin, meşhur müverrih ve şairler arasında gösterilmektedir. Urî, Tâlib, Feyzî ve Enverî gibi Acem şairlerinin tesirinde kalan şair, Türk şairleri içinde en çok hocası da olduğu söylenen Nef'î'den etkilenmiştir. Bu durum divanında bulunan Nef'î için yazdığı “suhan” redifli kasideden de anlaşılmaktadır. Divanının nüshalarının çokluğu okunan ve sevilen bir şair olmasının bir göstergesi olarak algılanabilir.

ÂRİF, Abdülbâkî Ârif Efendi

(d.1052/1642-43-ö.1125/1713-14)

Ârif Abdülbâkî Efendi,1052/1642-43'te İstanbul Kasımpaşa'da doğdu. Asıl adı Abdülbâkî'dir. Tersane-i Âmîre'de mahzen kâtibi olan Ammizâde Mehmed bin Mustafa Efendi'nin oğludur. Yümnî'ye göre, Haremeyn kâtiplerindendir. 1125/1713-14'te evinde dinlendiği bir sırada vefat etmiştir. Mezarı, İstanbul'da Eyüp Sultan Türbesi haziresindedir.

Kaynaklar, Ârif'in Arapça, Farsça ve Türkçe şiir söylemede mahir ve bu üç dilde *Dîvânı* olduğunu kaydeder. Ârif, şairliğinin yanı sıra devrin şair ve âlimlerini etrafında topladığı meclisiyle de adından söz ettirir. Dönemin birçok şairinin vefatına tarih düşürmesi ve hakkında mersiye yazmasında, oluşturduğu bu meclisin rolü olmalıdır. Safâî Ârif'i Anadolu'nun İmâd'ı olarak nitelemekte ve özellikle ta'lik yazıdaki başarısından söz etmektedir. Şiir ve inşada ustadır. Sâlim de şair Refi'nin Abdülbâkî Ârif Efendi'den hat dersi aldığını belirtmektedir. (İnce 2005:250)

Ârif Abdülbaki Efendi'nin bilinen dört eseri vardır: *Dîvân*, *Minhâcü'l-Usûl*, *Mirâciyye* ve *Siyer-i Şerîf*. Ârif'in her sene Ebu Eyyüp Ensârî Türbesi'ne bağış yapıp *Miraciyye*'sini bilgin, şeyh ve eşrafın da bulunduğu ortamda okuduğu kaynaklarda kayıtlıdır.

ATÂÎ, Nev'îzâde

(d.???-ö.1045/1635)

Şevval 991 / Ekim 1583'de İstanbul'da doğdu. Sultan III. Mehmed devri kazaskerlerinden tanınmış şair ve âlim Nev'î Yahyâ Efendi'nin oğludur. Önce babasından, daha sonra Kafzâde Feyzullâh Efendi'den ders okudu. 1009/ 1601 yılında Ahîzâde Abdülhalîm Efendi'den mülâzım olarak tahsilini tamamladı. İstanbul kadısı Zekerîyyâ Yahyâ Efendi'nin yardımıyla 1013/1605'te kırk akçelik Canbaziye Medresesi müderrisliğine tayin edildi. 1016/1608'de müderrisliği bırakarak kadılığa başvurdu ve Lofça kadılığına gönderildi. Bir süre sonra kadılıktan alındı. 1018/ 1610'da Babaeski kadısı, ardından Varna, Rusçuk ve 1027/ 1618'de Silistre kadısı oldu. 1030/ 1620 yılında Tekirdağ, arkasından da Hezargrad kadılıklarına tayin edildi. Buradan azledilince bir süre Tırnova ve Sahra kadılıklarının gelirleri kendisine verildi. 1034/1624'te Tırhala kadılığına gönderildi. Manastır ve yeniden Tırhala kadılıkları yaptıktan sonra 1042/ 1632'de Üsküp kadısı oldu. Üç yıl sonra azledilerek İstanbul'a döndü ve çok geçmeden yeni bir tayin beklerken vefat etti (Cemâziyelevvel 1045 / Ekim 1635). Mezarı Şeyh Vefâ Tekkesi hazîresinde babasının yanındadır. Ölüm tarihi *Keşfü'z-Zunûn*'da 1044/1634, *Tezkire-i Rızâ*'da 1046/1636 olarak gösterilmiştir. Buna karşılık Şeyhî Mehmed'in *Vekâyiü'l-Fudalâ*'sında Cemâziyelevvel 1045/1635, Muhibbî'nin *Hulâsatü'l-Eser*'i ve Âsım'ın *Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'âr*'ında Cemâziyelâhir 1045/1635 tarihleri verilmiştir. Atâî, mâzul bulunduğu kısa süreler dışında ömrünü İstanbul'dan uzakta, Balkanlar'daki çeşitli kadılıklarda geçirdi. Kaynaklardan anlaşıldığına göre güzel konuşan, nükteli ve alaycı bir insandır. Dedesi ve babası gibi o da tasavvufa yönelmiş ve Celvetiyye'nin kurucusu Aziz Mahmud Hüdâyî'nin müridlerinden olmuştur. Bursalı Mehmed Tâhir'in bildirdiğine göre Aziz Mahmud Hüdâyî Türbesi'nin kapısı üstündeki Arapça tarih kitâbesi onundur.

ÂZİM, Şa'bânzâde Mehmed Efendi

(d.???-ö.1124/1712)

Asıl adı Mehmed'dir. Müderris, kadı, defterdar ve kazaskerlik görevlerinde bulunan Şabanzâde Mehmed Muhteşem Efendi'nin küçük oğludur. Doğum tarihi ve yeri hakkında bilgi yoktur. Öğrenimini tamamladıktan sonra 1097 / 1685'te padişah

tarafından üst düzey ilim adamları ve kadıların çocuklarına verilen mülazimlik (Stajyerlik) konumuna getirilerek Şeyhülislam Ankaravî Mehmed Efendi'ye mülâzim olur. Daha sonra sırasıyla Kırk Akça Medrese, 1118 /1706'da Tûtî Latif Medresesi, 1122 / 1710'da Rahîkî Medresesi müderrisliklerinde bulunur. Şeyhülislâm Paşmakçızâde Seyyid Ali Efendi'den hâric medresesinde görevlendirilmişken 1124 / 172 tarihinde veba hastalığına yakalanır ve ölür (Şeyhî 1989: 4/ 344-345). Âzim'in *Dîvân*'ı İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi T.760/3 ve Süleymâniye Kütüphanesi Lala İsmâil Efendi nu.447/4'te kayıtlıdır.

BAHÂYÎ, Mehmed Efendi

(d.1010/1601-ö.1064/1654)

Osmanlı Devleti'nin 32. Şeyhülislâmı olan Bahâyî Efendi'nin, asıl ismi Mehmed olup, İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihiyle ilgili olarak kaynaklarda 1004/1595 ve 1010/1601 olmak üzere 2 ayrı tarihe rastlanmaktadır. Şairin gerek kendi devrinde, gerekse sonraki devirlerde yazılan biyografik eserlerde doğum tarihi "[...] bin on hududunda..." şeklinde başlayan cümlelerle ifade edilmiştir. Müstakimzâde Süleyman Sadeddin'in *Mecelletü'n-Nisâb* ve *Tuhfe-i Hattatîn* adlı eserlerinde Bahâyî'nin 54 yaşındayken vefat ettiği belirtilmektedir. Şairin ölüm tarihi 1064/1654'dür. 54 yaşındayken öldüğüne göre; doğum tarihinin 1010/1601 olduğu açıktır (Uludağ 1992: 3, 15).

Bahâyî âlim ve şairliğinin yanı sıra aynı zamanda iyi bir hattat ve bestekârdır da. Çok güzel hüsn-i hat örnekleri sergileyen Bahâyî, musikiyle de ilgilenmiş ve besteler yapmıştır. Ali Ufkî Bey'in notaya aldığı "Evc beste" günümüze kadar gelmiş bir eserdir (Elçin 1976: 252). Sanatçı için etkilenmek kaçınılmaz bir olgudur. Bahâyî öncelikle yüzyılın şiir üsluplarından olan Sebk-i Hindî'nin etkisi altındadır. Türk edebiyatında etkisinde kaldığı 2 zirve isim; 16. yüzyılın usta şairi Bâkî ve çağdaşı olan, büyük hayranlık duyduğu Şeyhülislâm Yahyâ'dır. Gazellerinde bu iki şairin yolunu izledi. Neşeden çok umutsuzluğun göze çarptığı gazellerinde, hayal ve duygu bakımından olduğu kadar anlatımı bakımından da etkileyici şiirler yazmıştır. *Dîvân*'ındaki kıt'alardan birini Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'ye takdim etmiş o da şaire Bahâyî mahlasını vermiştir. Nâilî, Neşâtî, Güffî, Cevrî, Nâbî, Nazîm ve Aynî, Bahâyî vasfında kasideler yazmışlar ve çeşitli şiirlerine tahmis ve nazireler yazmışlardır.

BÂKÎ

(d.933/1526-ö.1008/1600)

Asıl adı Mahmud Abdalbaki'dir. İstanbul'da doğdu. Fatih Camii müezzinlerinden Mehmed Efendi'nin oğludur.

Dört padişah devrinin en büyük şairi Bâkî, 23 Ramazan 1008/1600 tarihinde vefat eder. Cenaze namazı Fatih Camii'nde, şeyhülislamlıkta son rakibi olan Sunullah Efendi tarafından kıldırılır (Özcan 1989: 426). Büyük bir kalabalık tarafından Edirnekapı dışındaki mezarlıkta defnedilen şairin mezar taşına Bağdatlı Hâdî'nin "Bâkî Efendi gitdi 'ukbâya bin sekizde" tarih mısraını içeren kıtasının yazıldığı söylenmektedir (Açıkgöz 1982: 54).

Bâkî'nin aile hayatına dair elimizde ayrıntılı bilgi yoktur. Onun uzun süre bekâr kaldığı ömrünün sonlarına doğru evlendiği bilinmektedir. Nevîzâde Atâyî'nin eserinde Bâkî'nin iki oğlu olduğu kayıtlıdır (Özcan 1989: 15). Büyük oğlu Şeyhi Muhammed Çelebi 1586'da doğmuş, farklı medreselerde müderrislik ve Selanik'te kadılık görevinde bulunduktan sonra 1630'da ölmüştür. Aynı zamanda Şeyhî mahlası ile şiirler de yazmıştır (Özcan 1989: 734). İkinci oğlu Abdurrahman'ın doğum tarihi belli değildir. Müderrislik ve kadılıklarda bulunmuş, 1635/36'da ölmüştür. Atâyî'nin verdiği bu bilgilere ilave olarak İsmail E. Erünsal arşiv kaynaklarına dayanarak Bâkî'nin Mehmed Çelebi, Şeyh Mehmed Çelebi, Abdurrahman Çelebi ve Şah Mehmed Çelebi adlarında dört çocuğunun olduğunu tespit etmiştir (2008: 8-9).

Bâkî'nin nüktedan, hoşsohbet, neşeli ve rint meşrep bir şair olduğu kaynaklarda nakledilir. Gençliğinde, henüz medrese öğrencisi iken İstanbul'un eğlence âlemlerine devam ettiği; kışın Balat, Samatya ve Galata meyhanelerinde, bozahanelerde yapılan sohbetleri kaçırmadığı söylenmektedir. Yazın ise Beşiktaş ve Tophane semtlerindeki bahçelerde yapılan eğlencelere katılan şair, konuşma ve nükteleriyle bu sohbetlerin aranılan kişisidir (Köprülü 1944: 243-253; İpekten 2010: 20).

CEM'Î

On yedinci yüzyıl sairlerinden olan Cem'î'nin adı birçok eserde zikredilmesine rağmen, hayatı hakkında fazla bilgi yoktur. Tespit edilen kaynakların hepsinde asıl adı

Mehmet olarak bildirilen Cem’î (stanbulludur ve iyi bir eğitim aldıktan sonra çeşitli yerlerde kadılık yapmıştır. Şeyhî Mehmed Efendi, kadılıktan önce medreseye intisap ettiğini “tahsîl-i ilme azîmet ve ulemânın birinden ihrâz-ı seref-i mülâzemet eyleyüp devr-i medâris-i mutaâde ile kırk akçeye vüsûl ve andan dahı munfasıl iken sâlik-i semt-i kazâ ve mâlik-i ezimme-i hükm-i imzâ olmuş idi” şeklinde bildirir. Şeyhî ’nin bu bilgisini, Cem’î Divanı’ndaki kasidelerden birinin başında yer alan “âlem-i tadrîsde iken”³ ifadesi doğrulamaktadır. Edebiyat tarihimize dair kaynaklarda sairin hayatı hakkında ayrıntılı bilgi bulamıyoruz. Ancak sairimiz şiirlerinde hayatı hakkında çeşitli bilgilere isaret etmektedir. Cem’î’nin tek eseri divanıdır.

CEVRÎ, İbrâhîm Çelebi

(d.1005/1595(?)-ö.1065/1654)

Eserlerinde Cevrî mahlasını kullanan şairin asıl adı İbrahim’dir. İstanbullu olan şairin Emîr Halîfe için 1029/1619-20’de yazdığı bir *Mesnevî*’nin bitirilişine düşürdüğü Farsça tarihten yola çıkarak Sadeddin Nuzhet Ergun (III, 1053) ve ondan hareketle Hüseyin Ayan (1981: 4) Cevrî’nin 1029/1619-20’de 20-22 yaşlarında olduğunu tahmin ederek doğum tarihini hesaplarırsa da bunun oldukça öznel bir hesaplama olduğunu söylemek gerekir. Ailesi hakkında kesin bir bilgimiz yoktur. Cevrî, istinsah ettiği nüshalarda ismini çoğunlukla Farsça bir ibareyle verir, asıl adı olan İbrahim’i ve baba adını söylemek yerine mahlası olan “Cevrî”yi kullanmıştır. Babasının adı sadece Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Talat 26’daki Veysî’nin *Dürretü’l-Tâc fî Sîreti Sâhibi’l-Mi’râc* adlı eserinin istinsah kaydında Cevrî İbrâhîm b. Abdullah 1058/1648 şeklinde geçmektedir. Ama bu eser görülemediğinden bu kaydın doğruluğundan emin değiliz. Mevlevî olan Cevrî’nin kaynaklarda iyi bir tahsil gördüğüne dair bilgiler vardır. Cevrî, 1065/1654’te İstanbul’da vefat eder. Ra’î ve Nisârî, Cevrî’nin ölümüne tarih düşmüştür. Rivayetlere göre komşularıyla konuşmadığından cenazesini Abdullah Efendi ve yirmi otuz arkadaşı kaldırmış, Eğrikapı dışında gömülmüş ve mezarı belirsiz hale getirilmiştir (Ayan 1981: 8)

CEZMÎ, Aziz Efendizâde Mehmed Abdülkerim Cezmî Efendi

(d.??-ö.Recep 1104/Mart-Nisan 1693)

Sultan 4. Mehmed (1648-1687) zamanında şeyhülislâm olan şair Bahâyî Efendi'nin küçük kardeşidir. Azîz Efendizâde Yahyâ Efendi'nin oğlu olup asıl adı Mehmed Abdülkerim'dir. Recep 1056/ Ağustos-Eylül 1646'da Bahâyî Efendi ikinci kez Rumeli kazaskeri olduğunda mülâzım oldu. Kırk akça medreseden ayrıldıktan sonra Recep 1067/ Nisan 1657 ile Şevval 1086/ Ocak 1676 tarihleri arasında; Anbar Gâzî Medresesi, Manisalı Çelebi Medresesi, Kasım Paşa Medresesi, Etmekçioğlu Medresesi, Sinan Paşa Medresesi'nde müderrislik yapmıştır. Ramazan 1087/ Kasım 1676 ile Rebiülevvel 1104/ Kasım 1692 tarihleri arasına sırasıyla; Bosna, Belgrat, Diyarbakır, Kayseri, Ankara ve tekrar Diyarbakır kadılığı görevlerinde bulunmuş, Receb/Mart 1693'te Diyarbakır'da vefat etti.

Şiirlerinde Cezmî mahlasını kullandı. *Vekâyiü'l-Fuzalâ*'da mahlasının Hurremî olduğu yazılıdır. Seyrekzâde Âsım, Cezmî *Dîvânı*'nı gördüğünü, Ali Emirî Efendi de pek çok gazeli olduğunu ifade eder. Vüsale Musalı'nın yayınladığı bir çalışmada da cezmi'ye ait olan bir beyit eserler bölümünün sonuna eklenmiştir.

DÜRRÎ, Abdülbâki Efendi

(d.990/1582-ö.1025/1616)

XVII. yüzyıl âlim ve şâirlerindendir. Asıl adı Abdülbâki'dir. Bursalı Kadı Bahri Hasan Efendi'nin oğlu olduğu için Bahrizâde Dürrî Efendi olarak da bilinmektedir. Babası Kudüs kadılığına atandığında yolda eşkıyaların saldırısına uğramış ve hayatını kaybetmiştir. Dürrî Abdülbâki Efendi'nin ne zaman doğduğu konusunda kaynaklar net bilgi vermemekle birlikte *Sicill-i Osmani* (Mehmed Süreyya 1311: 2 /423) ve *Tuhfe-i Nâilî* (Kurnaz vd. 2001: 1/ 270)'de 990/1582'de doğduğu kaydı bulunmaktadır. Gençlik yıllarını iyi bir eğitim alarak geçiren Dürrî, Bostanzâde Mehmed Efendi'nin talebesi olmuş ve onun eğitiminden geçerek müderrisliğe yükselmiştir. İstanbul'daki çeşitli medreselerde görev yaptıktan sonra son olarak Nişânî Mehmed Paşa Medresesine müderris olmuştur. Devrinin müderrisleri arasında saygın bir yere sahip olduğu kaydedilmektedir. Dürrî Abdülbâki Efendi 1025/1616'da İstanbul'da vefat etmiştir

(Ergun yty:3 /1184-1185), (Mehmed Süreyya 1311: 2 /423), (TDEA 1997: 2 /400), (TDEA 2003: 3 /225), (Kurnaz vd.:1/270), (Zavotçu 2009:86).

EDÎB, Seyyid Mehmed Edîb Efendi

(d.??-ö.1149/1737)

Aslen Diyarbakırlı olup doğum tarihi bilinmemektedir. Asıl adı Mehmed'dir. Seyyid Mehmed Edîb Efendi olarak tanındı. Diyarbakır medreselerinde öğrenim gördü. Tahsilini tamamlamak için İstanbul'a geldi. 1137/1724-25 yılında yapılan imtihanında başarılı olup çeşitli yerlerde kadılık yaptı. 1149 yılı sonlarında (1737) Rumeli'nde Narda kadısı iken vefat etti. Mezarı Narda'dadır. Sâlim (İnce 2005: 212) ve Safayî (Çapan 2005: 81) tezkirelerinde adı Mahmud ve Erzurumlu olduğu yazılmışsa da Râmiz (Erdem 1994: 12) ve Esad (Oğraş 2001: 28) tezkireleri ile Ali Emirî (1328: 11-12)'de adı Mehmed olup Diyarbakırlı olduğu, Narda kadısı iken verdiği vesaik-i şer'iyedeki imzasının görüldüğü kayıtlıdır. *Sicill-i Osmanî* (Akbayar 1996: 445)'de ise Eyüp kadısı iken öldüğü belirtilmektedir.

Ali Emirî Efendi (1328: 11-12)'ye göre ilim ve irfan sahibi, şiir ve inşada başarılı, güzel şiirleri ve nazireleri olan biriydi. Safayî (2005: 81)'ye göre asrın seçkin şairidir. *Bâğçe-i Safâ-Endûz*'a göre şiirin inceliklerini bilirdi ve güzel sözler söylerdi. Devri şairlerinden Sâmi ve Vâlî ile müşterek şiirleri vardır (Oğraş 2001: 28).

FÂİZÎ, Kafzade Faizî, Abdülhay

(d.998/1589 -ö.??/?)

XVII. yüzyılın tanınmış, asil bir ailesine mensup olan Kafzâde Fâizî'nin asıl adı Abülhaydır. Fâizî hem ana tarafından hem de baba tarafından âlim ve fâzıl bir ailenin evladıdır. Bu yönüne mevcut bütün kaynaklar dikkat çekerler. Babası da Kafzâde lakabıyla anılan âlim, şair ve kazasker Feyzullah Efendidir. Onun babası Kaf Ahmed Efendi, onun babası Mustafa Efendi, onun babası Mehmed Efendi, onun babası Nasurullah Efendi, onun babası da Bolulu İshak Efendidir. "Kafzâde" lakabı dedesi "Kaf Ahmed Efendi" den gelmektedir. Bazı kaynaklarda baba ve oğul aynı lakapla

anıldığından dolayı birbiriyle karıştırıldıkları vakidir. Mesela, Kâdihân'a fihrist yazan Kafzâde Feyzullah Efendi iken yanlışlıkla bu eser Kafzâde Faizî'ye nisbet edilmiştir. Fâizî annesi tarafından Şeyhulislam Ebussuud Efendi'nin torunudur. Annesinin babası Ebussuud Efendinin damadı Şeyhulislam Malul-zâde Mehmed Efendi'dir. Bu zatın soyu ve kişiliği Fâizî'nin hayatı ve şiirlerine etkisi bakımından önemlidir. İleride görülebileceği üzere şiirde işlediği bazı konulara açıklık getirebilmek maksadıyla Malul-zâde Mehmed Efendi'yi iyi tanımak, Fâizî hakkında yanlış kanaate varmamak için lüzumludur. *Devhatü'l-Meşâyih*'te bu zat hakkında âlim bir zat olduğu söylenir. Burada Malûl-zâde Mehmed Efendi'nin "seyyid"liğine vurgu yapıldığı açıkça görülür. Fâizî annesini babası tarafından seyyiddir ve şiirlerinde yer yer bu konuya işaret edilmiştir.

Fâizî'nin doğum yeri İstanbul'dur. Doğum tarihiyle ilgili biyografik kaynaklarda ihtilaf görülmektedir. Bazı kaynaklar Fâizî'nin doğum tarihi olarak 980/ 1572 yılını gösterirken bazı kaynaklar da 998/ 1589 yılına işaret ederler. Fâizî'yi tanımak için onun en yakın arkadaşı ve can dostu aynı zamanda Fâizî'yi yakından tanıyan; edebiyat tarihimizin biyografik kaynaklarından bir eserin müellifi ve hamse ve divanı sahibi olan Nevî-zâde Atâyî ile olan ilişkilerine dikkatle bakmak uygun olacaktır.

Fâizî, Atâyî'ye Selanik'ten yazdığı mektubunda söz konusu dostluklarını bilhassa belirten ifadelerle yer verir. Atâyî-Fâizî dostluğu çocukluk ve ilk tahsil dönemlerine denk gelir ve bu dostluk bir aile dostluğudur. Atâyî'nin ilk ders hocası Arapça ve tefsirî iyi bilen Fâizî'nin babası Kafzâde Feyzullah Efendidir. Muhtemelen dostlukları öğrencilik yıllarında başlamış ve ölene kadar da devam etmiştir. Fâizî'nin ani ölümü üzerine de Atâyî iki ayrı tarih manzumesi yazar ve ayrıca Fâizî'nin kaynatasına taziyenâme gönderir. Atâyî, Fâizî'ye olan aile dostluğunu ve yakın arkadaşlığını, onun vefatının arkasından ifadelerle yer verir.

Kafzâde genç yaşında ölmesine rağmen bu kısa ömrüne birçok eserler sığdırmıştır. Elimizde daha çok şairliğini gösteren manzum eserleri vardır. Fakat kaynaklarda şaire ait münşeât örneklerinden söz edilmekte, nesir yönünün kuvvetli olduğu belirtilmektedir. Fâizî'nin nesir örneği olarak elimizde üç mektubu vardır.

Fâizî'nin elimizde bulunan eserleri dört adettir: 1. *Divan*, 2. *Zübtetü'l-Eşâr*, 3. *Leylâ vü Mecnun*, 4. *Sâkînâme*

FASÎH, Ahmed Fasîh Dede

(d.??-ö.1111/1699)

On yedinci yüzyılda yaşamış Klasik edebiyatımızın Mevlevî şairlerinden biri olan mutasavvıfın asıl adı Ahmed'dir. Şiirlerinin anlaşılır ve açık olmasından dolayı kendisine Fasîh mahlası verilmiş ve şiirlerinde bu mahlası kullanmıştır. Künyesi Fasîh Ahmed b. Mehmed b. Dukakinzade Ahmed Bey b. Mehmed Paşa b. Ahmed Paşa şeklinde tespit edilmiştir (Çıpan 1995: 12/213). İstanbul'da doğmuş, kaynaklarda doğum tarihi ile ilgili bilgi yoktur. Fakat on yedinci yüzyılın ilk çeyreğinde dünyaya geldiği zannedilmektedir. Fatih Sultan Mehmed zamanında Arnavutluk'un fethedilmesiyle İslamiyeti kabul eden ve daha sonra devlet adamı, âlim ve şairler yetiştiren Dukakinzade ailesine mensup olduğu kabul edilmektedir. Dukagin-zâde şöhretiyle anılan Fasîh Ahmed'in mensubu olduğu sülale aslen Norman, Fransız yahut Alman olup, büyük dedeleri Le Duk Jean İşkodra cihetini zabtetmiş, zamanla Arnavutlaşan bu sülaleye Duk Jean isminin tahrifinden ortaya çıkan Dukagin denmiştir (Danişmend 1948: 2/424). Babası Mehmed Efendi, büyük dedesi de Dukaginzade Mehmed Bey olarak anılmaktadır. Fasîh Ahmed Dede'nin kimlerden eğitim aldığı hakkında kaynaklarda bilgi mevcut değildir. Eserlerinden anlaşılacağı üzere Türkçe, Arapça ve Farsçayı çok iyi kullanmasından, hat ve resimde maharetli oluşu, şiir ve inşada ustalığı ve hazine kâtipliği görevlerinden dolayı iyi bir tahsil dönemi geçirdiği söylenebilir. Fasîh Ahmed'in, Köprülüzade Fazıl Ahmed Paşa'nın hazine kâtipliği görevinde olduğu dönemlerde Derviş Ali'den sülûs ve nesih yazı tahsil ettiği, kendisinde ta'lik bir yazı çeşidi ortaya çıkardığı, birçok kişiye bu türü öğrettiği kaynaklarda yer almaktadır (Müstakim-zade 1928: 644).

Fasîh Ahmed, Divan ve hazine kâtipliği görevini sürdürürken bir gün bu görevi terk ederek Galata Mevlevihanesi şeyhi Gavsi Dede'ye intisap ederek Mevlevî tarikatına dâhil olmuştur. Bu konuda Sâlim bu olayı şöyle öztler: "... bir gün cezbe-i ilâhî kendüye gâlip ve fakr u fenâ mesleğin tâlib ü râgıb olup devlet-hâne-i sadr-ı azamîden rücû,, ü kufûl eyleyüp kendi hânesinin sahn-ı nerdübânına vüsûl eyledi..."(İnce 2005: 549). Gavsi Dede on yedinci yüzyıl Anadolu velilerinden olup hocası Salih Dede'nin vefatı ile Arızî Dede'ye intisap ederek mesnevihan olmuştur. Fasîh Ahmed, Gavsi Dede'nin yanında Mevlevî kültürünü alarak yaşamaya başladı.

Mevlevihaneye yerleştikten sonra bin bir gün çilesini tamamlayarak “Dede” unvanını almıştır (İnce 2005: 531). Fasîh Ahmed Dede, saltanatın sürekli değiştiği bir dönemde yaşamış ve zamanında altı padişah görmüştür. Gençlik yılları saray ve çevresinde geçmiştir. İlahî aşkın verdiği şevkle görevlerinden ayrılarak hayatının yaklaşık son otuz yılını Galata Mevlevihanesinde rintçe bir hayat sürerek hücrelerde yaşamıştır. Hayatını da sanatından kazandığıyla devam ettirmiştir. İstanbul dışında Edirne’ye gitmiş olan şair, ölmeden iki gün önce hukuku olan dostlarını tek tek dolaşarak helalleşmiş ve Mevlevihanedeki hücrelerine çekilmiş ve 1111/1699 yılında vefat etmiştir (Özcan 1989: 243). Şairin ölümü, çevresinde geniş yankı uyandırmış, Şahin Giray ile Şehdî ve Nihâdî mahlaslı şairler üzüntülerini ifade etmek ve son görevlerini yerine getirmek için ölümüne tarih düşürmüşler, mersiyele söylemişlerdir. Vasiyeti üzerine cenazesini Üsküdarlı Nasuhî Dede yıkamış, cenazeye çok fazla kişi katılmıştır. Şair, Galata Mevlevihanesi’nin hâmuşân bölümüne defnedilmiştir (Gölpınarlı 2006: 536). Fasîh Ahmed Dede ile ilgili bir yüksek lisans tezi ve bir doktora tezi hazırlanmıştır. Belagat ehli, irfan sahibi bir şair olan Fasîh Ahmed Dede, şiir ve inşa vadisinde kendisini iyi yetiştirmiştir.

FEHÎM-İ KADÎM

(d.1037/1627-ö.1057/1647)

Asıl adı Mustafa’dır. Aslen Halepli, Arap kökenli bir aileden gelmektedir. Yakın dostu Evliya Çelebi, babasının İstanbul Parmakkapı’da kurabiye satan Mısırlı bir fellah olduğunu ifade etmekteyse de, kaynaklar ağırlıklı olarak ailenin Halepli olduğunda birleşirler. Babasının mesleği dolayısıyla Uncuzâde olarak tanınmıştır.

İlk divanında Dakîkî mahlasını kullanan şair, bu divanını yakarak kendisine Fehîm mahlasını almış ve bu mahlasla yeni bir divan tertip etmiştir. (Küçük 1984: 479) *Dîvân’ı* dışında *Şehrengîz*, *Bahr-ı Tavîl*, *Letâîf-i Kümmelîn* ve *Durûb-ı Emsâl-i Türkî* adlı eserleri bulunmaktadır. *Şehrengîz*, fe’ilâtün mefâ’ilün fe’ilün kalıbıyla yazılmıştır. *Bahr-ı Tavîl*, Osmanlı toplumunda yaşayan farklı etnisiteye mensup insanların kendi dil ve ağız özellikleriyle konuşturduğu bir eserdir. Tıpkı *Şehrengîz* gibi *Bahr-ı Tavîl* de müstehcen özellikler taşır. *Letâîf-i Kümmelîn* ise, ibret verici hikâyelerin bulunduğu ve çoğunlukla tasavvufî mahiyetteki latifelerden

oluşmakla birlikte bu külliyyatın içinde müstehcen latifeler ve Nasreddin Hoca fıkraları da yer almaktadır. *Durûb-ı Emsâl-i Türkî* ise alfabetik olarak atasözlerinin yer aldığı bir eserdir.

Dîvân'ı 1934'te Sadettin Nüzhet Ergun ve 1991'de Tahir Üzgör tarafından yayımlanmıştır. Üzgör, söz konusu yayımında şiirlerin mensur diliçi çevirilerini de yapmıştır. Tahir Üzgör'ün tenkitli metnini yayınladığı divanda, 17 kaside, 5 musammat, 16 kıt'a, 293 gazel, 56 rubai ve 8 Farsça şiir yer almaktadır. Klasik şiirde rubailerde mahlas kullanılmaması bir gelenektir. Ancak Fehîm 28 rubaisinde mahlas kullanmıştır.

FENNÎ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Fennî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

FERİDUN, Şîr Ali Çelebi

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Ferîdûn'a ait olduğu tespit edilememiştir.

FETHÎ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Fethî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

FEYZÎ, Hasan Efendizâde Seyyid Feyzullah Feyzî Efendi

(d.??-ö.1185/1771-72)

Bursa'da doğdu. Doğum tarihi bilinmemektedir. Asıl adı Feyzullah'tır. Vaiz Şeyh Hasan Efendi'nin oğlu olduğundan Hasan Efendizâde Seyyid Feyzî Efendi olarak tanındı. Kendini edebiyata adadı. *Sicill-i Osmanî* (Akbayar 1996: 527)'ye göre vaizlik yapmıştır. *Dîvân* (Karagöz 2004: 4)'ından Osmanlı-Rus savaşına katıldığı ve 1182/1768-69 yılında esir düştüğü anlaşılmaktadır. Feyzî Efendi, 1185/1771-72 yılında Bursa'da vefat etti. Mezarı Bursa'da Pınarbaşı kabristanındadır. Vefatına

Abdüssamedzâde Seyyid Mehmed Sâdık Efendi “Harf-i cevher-dâr ile dedim târîhini / Fark eden bî-çâre Seyyid Feyzî’ye ede du’â” beyti ile tarih düşürdü (Eşrefzâde vr. 92a).

Gülzâr-ı Sulehâ’ya göre asrın kabiliyetli şahsiyetleriyle dostluk kurup sohbet ederek şiir semtine yakışır bir şair oldu. Kabiliyetli ve akıl sahibi bir kimseydi. Ümmilikle şiir sanatını icra etmiş ve büyük şairlerin yolundan gitmiştir (Eşrefzâde vr. 91b).

Bilinen tek eseri *Dîvân*’ıdır. Eser oldukça hacimli olup bir nüshası Millet Kütüphanesi Ali Emiri Efendi Manzum Eserler 357’dedir. *Dîvân*’da on bir kaside, 1095 gazel, on üç murabba, on muhammes, otuz dört müseddes, dört tarih, üç müsebba, dört muaşşer, dört müstezad, bir satranç, on beş kıt’a, doksan müfred bulunmaktadır (Karagöz 2004: 53; İKTYDK 1968: 825). Eser üzerine bir yüksek lisans çalışması (Karagöz 2004) yapılmıştır.

Şiirlerinde yer yer Nedîm’in tesiri görülmektedir. Ümmî bir şair olmasına rağmen, çok yetenekli olduğu söylenebilir. Özellikle de söz sanatları, mazmunlar, atasözü ve deyimler, halk söyleyişleri, ayet ve hadis örnekleriyle zengin bir dile sahip olduğunu söyleyebiliriz (Karagöz 2004: 6).

GÜFTÎ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Güftî’ye ait olduğu tespit edilememiştir.

HÂLETÎ, Azmîzâde

(d. 977/1570-ö.1040/1631)

Azmîzâde diye anılan şairin asıl adı Mustafa, mahlası ise “Hâletî”dir. Şair İstanbul’da, 15 Şaban 977/23 Ocak 1570 tarihinde İstanbul’da doğdu (Özcan 1989: 3/739; Riyâzî Üniversite Ktp. 761: 34b; Rızâ 1316: 26; Reşad 1311: 58; Gibb 1904: 221; Yöntem 1988: 125).

Hâletî’nin babası, aynı zamanda 16. yüzyıl âlim-şairlerinden olan Pîr Mehmed Azmî Efendi (ö. 990/1582), dedesi defterdâr Pîr Ahmed Çelebi, amcası ise Nişancı Mehmed Nâmî Paşa’dır (Sungurhan-Eyduran 2009: 228; Kafzâde Üniversite Ktp. 3289:

73a; Kılıç 2010: 1070; Özcan 1989: 2/267, 739; Riyâzî Üniversite Ktp. 761: 91a-92b; Tâhir 1333: 310; Gibb 1904: 221; Yöntem 1988: 124; Ceyhan 1999: 243-286). Gerek bazı kaynaklarda verilen bilgilerden, gerekse bazı şiirlerinden hareketle, Hâletî'nin Abdülkadir veya Ahmed Abdülkadir (ö. 1020/1611-1612 ya da 1021/1612-1613) isminde bir oğlunun olduğu anlaşılmaktadır.

Genç yaşta eğitime başlayan ve babasının yanı sıra devrinin pek çok bilgininden dersler alan Hâletî, medrese eğitimi gördü ve devrinin ünlü bilgini Hoca Sâdeddin Efendi (ö. 1599)'den mülâzemet ruûsu alarak 21 yaşında müderris oldu (Özcan 1989: 3/739; Riyâzî Üniversite Ktp. 761: 44b; Naîmâ 1280: 73; Yöntem 1988: 125; Buluç 1942-43: 3; Gibb 1904: 221; İz 1979: 91-92).

Meslek hayatına müderrislikle başlayan Hâletî, sırasıyla şu medreselerde görev yaptı: Hâce Hatun (997/1588-1589), Mehmed Ağa (998/1590); Eyüp (1003/1595); Sahn-ı Semâniye (1005/1596), Sultan Selîm-i Kadîm (1008/1599), Süleymaniye (1008/1600), Hâkâniye-i Vefâ (1010/1602) (Özcan 1989: 2/739-740). Müderrislik hayatının ardından kadılık mesleğine geçen Hâletî, sıkça yaşadığı aziller ve boşta kalmalarla birlikte sırasıyla Şam (1011/1602), Kahire (1013/1604), Bursa (1015/1606), Edirne (1020/1611), Şam (1020/1611), İstanbul (1023/1614), Kahire (1027/1618), mahalle kadılığı (1028/1619), Uzunca Ova (1030/1621) kadılıklarında bulundu. Hâletî 1032/1623'te Anadolu, 1037/1627'de ise Rumeli kazaskeri oldu. Bu görevinden bir yıl sonra azledilen şair, 1038/1629'da Silistre arpalığı ile tekâüd edildi ve ek olarak Süleymaniye Dârülhadîsi verildi (1040/1631). Görev hayatı büyük oranda azillerle geçen şair, bu son görevine başladıktan bir iki ay sonra, 26 Şaban 1040/30 Mart 1631 tarihinde vefat etti. Hâletî'nin nâşi Fatih Sofular'daki evinin karşısında bulunan ve onarımını yaptırttığı okul sahasına defnedildi. Ölümü üzerine pek çok târîh düşürüldü ve Nâci mahlaslı Hüseyin Kürdî'nin düşürdüğü, "Rûh-ı pâkine dem-be-dem rahmet" mısraı, aynı zamanda Hâletî'nin mezar taşına yazıldı.

HALÎM

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Halîm'e ait olduğu tespit edilememiştir.

İSHAK EFENDİ, Ebûishakzâde

(d.1090 /1678-79-ö.1147 /1734)

Asıl adı İshak'tır. 1090 / 1678-79 yılında, İstanbul'un Cebeci Ali Ağa Mahallesi'nde dünyaya geldi. Babası devrinin meşhur âlimlerinden olup şeyhüislamık da yapmış olan İsmâil Efendi'dir. Bu sebeple babası Ebû İshak künyesiyle de anılmıştır. Dedesi Rumeli'nin pek çok yerinde kadılık yapmış olan Alanyalı İbrâhim Efendi'dir. İshak, Müftüzâde Efendi, Mutavvelci Mehmed Efendi ve Şeyh Süleymân Efendi gibi âlimlerden ilim tahsil etti. Aynı zamanda öğrenim gördüğü âlimler arasında dönemin şeyhülislâmı Mirzâ Mustafâ Efendi de bulunmaktaydı. Paşmakçızâde Ali Efendi'nin kızıyla evlendi. Bu evlilikten iki oğlu oldu. Küçük oğlu Zeyneddin Ahmed Efendi (ö.1176/1762-63) babası gibi müderrislik yaptı. Büyük oğlu Yahyâ Efendi de Anadolu kazaskerliğine kadar yükseldi.

İshak efendi, 3 Rebiyülahir 1147 / 2 Eylül 1734 tarihinde vefat etti ve Çarşamba'da -babasının da medfun olduğu caminin haziresine defnedildi. Hayatı boyunca tamahkârlıktan uzak yaşadığı, makam sahibi olduğu dönemlerde kendisine gelen her türlü hediye kabul etmediği bildirilmektedir. Safâyî, tezkiresinde onu güzel yaratılışlı, iyi ahlak sahibi ve emsali olmayan faziletli biri olarak tasvir eder (Çapan 2005: 83). Döneminde çokça sevilen ve fikrine danışılan bir kişiydi. Sâlim tezkiresinde belirtildiği üzere sohbetlerine gelenlerin sayısı bir hayli çoktur. Râmiz de tezkiresinde İshak Efendi'yi adaletiyle eşsiz bir insan olarak anar (Erdem 1994: 5).

İSMETİ

“Şeyh, kadı, âlimler yetistiren bir ailenin çocuğudur. Babası sultan 1. Mustafa devri mesayihinden Seyh Fazlullah Efendi (ö. 1623), dedesi meşhur âlimlerden Birgivî Mehmet Efendidir (ö.1573). Kültürlü bir çevre içinde yetişen İsmetî ilk tahsilini babasından gördü. Medrese tahsilini tamamladıktan sonra Seyhülislâm Zekeriyazâde Yahya Efendiye (1643) intisap etti. Bir müddet onun yanında bulunduktan sonra müderris oldu. İsmetî'nin müderrisliği uzun sürmedi. Bu meslekten ayrılarak Mevlevî tarikatına giren şair, Şeyh Ahmed Togânî Dedeye intisap etti. Fakat burada da fazla kalamayan İsmetî tekrar müderrisliğe döndü. Sam kadılığına tayin edilen İsmetî, arada bir azledilerek Bursa, İzmir, Edirne, İstanbul ve Selanik kadılıklarında bulundu.

Köprülü Mehmed Paşa tarafından Anadolu Kazaskerliğine getirilen İsmetî'nin, fasılalarla sekiz yıl kadar süren biri Anadolu, iki Rumeli Kazaskerliği vardır. İsmetî ikinci Rumeli Kazaskerliği'nden ayrıldıktan birkaç ay sonra 1665 tarihinde Kanlıca'daki yalısında vefat etmiştir. Cenazesi Edirnekapısı dışında Sırt Tekye karşısındaki mezarlığa defnedilmiştir.

İZZETÎ, Vişnezâde İzzetî Mehmed Efendi

(d.1039/1629-ö.1092/1681)

Asıl adı Mehmed İzzet'tir. 1039/1629'da bugün Bulgaristan sınırları içinde yer alan Filibe yakınlarındaki Çaşengir'de doğmuştur. Safâyî, diğer kaynakların aksine, İzzetî'yi İstanbullu olarak göstermektedir. Vişnezâdeler olarak anılan, çok sayıda şair ve bilgin yetiştirmiş nüfuzlu bir aileden gelmektedir. Bugün bile Beşiktaş'ta Vişnezâde Camii ve mahallesinin bulunması ailenin nüfuzu ile ilgili fikir vermektedir. Ünlü şair Şeyhülislam Yahyâ da bu aileye mensuptur. Babası Şeyhî mahlasıyla da şiirler yazan Filibe kadısı Lutfullah Efendi'dir. Şeyhî Mehmed Efendi'nin *Vekâyü'l-Fudalâ*'sına göre üç, diğer kaynaklara göre yedi yaşındayken babasını kaybeden Mehmed İzzet Efendi, amcası Şeyhülislam Yahyâ Efendi'nin himayesinde yetişti. Şeyhülislam Yahyâ Efendi'yle olan yakınlığı sayesinde IV. Murad (saltanatı: 1623-1640)'la tanışma fırsatı yakalamıştır. 4. Murad'ın Rumeli kazaskeri Muid Ahmed Efendi'ye hitaben yazdığı hatt-ı hümayunla mülazım olur. Gençlik çağında ilk şiirlerinde babasının da mahlası olan Şeyhî mahlasını kullanır.

Özellikle ikinci defa getirildiği şeyhülislamlıktan azledilmesi onu fazlasıyla üzmüş ve bu üzüntüye dayanamayarak 1092/1681'de İstanbul'da vefat etmiştir. İzzetî'nin ölümü için Seyyîd Azmi Çelebi, “*Âlî-i Firdevs ola câ-yı Mehmed 'İzzî*” tarihini düşmüştür. *Nuhbetü'l-Âsâr Li- Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr*'da der-kenar olarak “*İzzeti gitti cihânun hayfâ (1093)*” tarihi kayıtlı olmakla birlikte biyografi kısmında şairin ölüm tarihi olarak 1092 verilmiştir. İzzetî, Şeyhülislam Zekeriya Efendi'nin mezarının yanına gömülmüştür. Fakat medresede çıkan yangınla birlikte mezarlar da kaybolmuştur.

İzzetî'nin bugüne ulaşan tek eseri Türkçe *Dîvân*'ıdır. Ancak kaynaklarda varlığı bildirilen *Keşfü'z-Zünûn Zeyli* ve *Kafzâde Fâizî'nin Zübdetü'l- Eş'âr*'ına ilaveler

yaptığı (*Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'âr*) *Tezkire-i Şu'arâ* adlı eserleri de vardır. Şeyhî, *Vekâyü'l-Fudalâ*'da *Zübdetü'l-Eş'âr Zeyli* ve *Tezkire-i Şu'arâ*'nın müsvedde şeklinde yarım kaldığını, kendisinin İzzetî'nin el yazısıyla bunların müsvedde hallerini gördüğünü kaydeder (Özcan 1989:485).

KÂŞİF, Es'adzâde Seyyid Sa'deddin Efendi

(d.1076/1665-66-ö.19 Rebiülahir 1111/14 Ekim 1699)

Asıl adı Seyyid Mehmed Sadeddin'dir. (Müstakimzade Süleyman Sadeddin 2000: 324). Nakibüleşraf Rumeli kazaskeri Seyyid Said Efendi'nin oğludur. Dedesi de Mehmed Esad Efendi'dir. Bu sebeple Es'adzâde Seyyid Sa'deddin Efendi olarak anıldı. 1076/1665-66 yılında İstanbul'da doğdu. Gençliğinde iyi bir eğitim aldı. 1093/1682 yılında Şeyhülislam Çatalcalı Ali Efendi'den mezun oldu. (Sâlim 2005: 582) Öğrenimini bitirdikten sonra müderris oldu. Cemaziyelevvel 1097/ Mart-Nisan 1686'da Hariç elli ile Cafer Paşa Medresesi'nde görevlendirildi. Altmışlı medreseye atandı. 1099/1687-88'de Dahil, 1100/1688-89'da Hareket ile Mustafa Ağa Medresesi'ne; Recep 1102/ Mart-Nisan 1691'de Sahn-ı Semân Medresesi'yle Beşiktaş Sinan Paşa Medresesi'ne; Safer 1105/ Ekim 1693'te Sahn-ı Semân'dan birine, Muharrem 1106/ Ağustos-Eylül 1694'te Ali Paşa-yı Cedide; Rebiülevvel 1107/ Ekim-Kasım 1695'te Kadırga Liman'ındaki Mehmet Paşa Medresesi'ne, Recep 1108/Ocak-Şubat 1697'de İstanbul'da bulunan Valide Sultan Medresi'ne atandı. 19 Rebiülahir 1111/ 14 Ekim 1699 tarihinde vefat etti. (Sâlim 2005: 582). Edirne kapısı haricinde Emir Buhari Camii'nde medfundur. Nihadî'nin:

"*Ola cennât-ı adn câyî İlahî Kâşif'in* " mısraı vefatına tarihtir. (Kurnaz vd. 2001: 837)

Üç dilde şiir söyleme yeteneğine sahipti. Farsça ve Türkçe mürettep *Dîvân*'ı vardır. Hat sanatında ilerlemek için özel hocalarla çalıştı ve şöhret kazandı. (Sâlim 2005: 582; Müstakîm-zâde Süleymân Sadeddîn 1928: 714). *Safâyî*, şairi inşada Veysî ve Nergisî'ye benzetir, *Dîvân*ı olduğunu söyler. Şiirde de, tanınmış Fars şairlerinden Hüsrev, Hakanî ve Şevket'e benzetir. Andığı şairlere göre Kâşif üslupta *Sebk-i Hindî*'yi takip etmektedir.

KELÎM, Eyüb Kelîm Çelebi/Eyyübî Kelîm, Patburunzade Eyüb Çelebi

(d.??-ö.1098/1686-87/1098/1686-87)

Asıl adı Eyyüp'tür. Potburun-zâde lakabıyla tanınır. *Beliğ Tezkiresi*'nde "Batburun-zâde" olarak geçer. Safâyî, Eyyüb isminin Ebâ Eyyüb-i Ensârî'den geldiğini söyler. *Güftî Tezkiresi*'nde İstanbullu olduğu kayıtlıdır. *Safâyî Tezkiresi*'nde yer alan "Meşhur Batburunoğlu'nun karındaşıdır." ifadesinden, Kelîm'in "Patburun-zâde" namıyla tanınmış bir kardeşi olduğu anlaşılmaktadır. Doğum yeri, yılı ve eğitim hayatı hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgiye rastlanmaz. Eğitimi ile ilgili olarak sadece Safâyî'de: "Evâil-i hâlinde tahsîl-i maârif idüp..." kaydı bulunmaktadır. Bundan Kelîm'in belli bir eğitim gördüğü anlaşılmaktadır. Kelîm, padişahın özel günlerinde hazır bulunan askerler olan solaklar zümresindendir ve bu görevden emekli olmuştur.

Kelîm'in dünya zevklerine ve güzellere ilgi duyan bir tabiatı vardır. Hatta Azra adlı bir Yahudi kızına gönül verir ve ona kavuşmak için çok çalışır ancak bu aşk macerasının sonu hicranla biter.

Kelîm'in ölüm tarihi Beliğ'de 1080/1663, Âsım'da 1089/1672, Safâyî'de ise 1098/1686-87 olarak gösterilmiştir. Âsım, Safâyî'nin bildirdiği tarihin yanlış olduğuna dikkat çeker. Âsım'a göre yanlışlık Kelîm'in ölümüne düşülen tarih mısraının imla ve hesaplanışından kaynaklanır.

Kelîm'in tek eseri Dîvânı'dır. Kelîm'in *Dîvân*'ında 2 kaside, 3 terkîb-i Bend, 1 Terci-i bend, 3 tahmis, 284 gazel, 13 Rubaî, 64 müfred, 8 tarih bulunmaktadır. *Dîvân* içinde 57 beyitten oluşan bir *Sâkînâme* yer almaktadır. Gazellerinin bir kısmını tamamlayamamıştır. Bunlar "Nâkıs Gazeller" başlığı altında toplanmıştır. 14 adet nâkıs gazeli vardır. Kelîm, diğer nazım şekillerine göre bir divan için oldukça fazla sayılabilecek miktarda müfred yazmıştır. Müfredlerinin toplamı altmış dört adettir.

Kelîm mutasavvıf bir şair değildir. Bununla birlikte, çok az da olsa tasavvuf esintisi hissedilir. Devrindeki birçok şairin aksine daha çok beşerî duyguları ve aşkları dile getirmiştir. Ama o toplumun ve kültürün içinde yaşayan birisi olarak dinî hislerden tamamen kopmamıştır. Baştan sona dinî-tasavvufî duyguları terennüm eden bir tek şiiri "tevhîd ile" redifli gazelidir. Kelîm'in Dîvânı'nda Fehîm'in iki kasidesine nazîre, Nef'î,

Fuzûlî, Nailî, Nâbî, Fâizî'nin ve Behçetî'nin birer gazeline tahmis vardır. Bahâyî'ye de bir mersiye yazmasından, Bahâyî'nin de Fehîm'in sevdiği ve saygı duyduğu şairlerden biri olduğu anlaşılmaktadır.

Kelîm'in gerek hayatı gerekse edebî şahsiyeti hakkında kaynaklarda yeterli bilgi yoktur. *Teşrifâtı 'ş-Şuarâ ve Safâyî Tezkiresi'*nde bu hususta biraz bilgi verilmiştir. Bunlardan Güftî'nin verdiği hükümler ağır bir yergiden ibarettir. Bu hükümlerle şiirleri karşılaştırdınca Güftî'nin değerlendirmelerinin objektif olmadığı kanaati oluşmaktadır. Güftî, Kelîm'in şairliğini hiç beğenmez. Oldukça ağır tenkitlerde bulunur. Güftî'ye göre Kelîm, Rûm ülkesinin “saçma sapan söz üstâdı”dır. Kelîm'in şiirleri Güftî'ye göre hezeliyâtan ibarettir. *Safâyî Tezkiresi'*nde şaire daha müspet yaklaşmıştır. Safâyî'ye göre Kelîm asrın şâirlerinin “muciz-beyân” olanlarından biridir.

LÜTFÎ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Lütfî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

MAHVÎ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Mahvî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

MANTIKÎ, Ahmed Efendi

(d.1003/1594-95-ö.1045/24.11.1635)

XVII. yüzyılın ilk yarısında yaşamış olan Mantıkî Ahmed Efendi 1003/1594-95 tarihinde Şam'da dünyaya gelmiştir (Özcan, 1989 : 23; Mehmed Süreyyâ, 1308: 212 ; Kurnaz, 1986:96; İKYDK, II.: 292; Rıza, 1316: 90) Babası Molla Zeynüddin isminde Nahcivanlı bir âlim, annesi ise Arap asıllıdır (Kurnaz, Tatçı 2000:414; Altun, 1997:57) Mantıkî'nin Mehmed Efendi isminde, kadılık ve çeşitli medreselerde müderrislik yapmış olan, kardeşi vardır(Özcan, 1989:III/61). Mantıkî Ahmed Efendi çok genç yaşta Şerefüddin-i Dımişkî'den ve farklı âlimlerden ders almış; genç yaşta eğitimini tamamlamış, hatta sakalı yeni çıktığı sırada ders vermeye başlamıştır. Mantıkî'nin

derslerinde çeşitli zümrelerden insanlar bir araya gelmiş ve böylece şöhreti artmıştır(Muhibbî, 1971 : I/229, İKYDK 1947/II:293, Bursalı Mehmed Tahir,?:12-13).

Mantıkî'nin bilinen tek eseri divançesidir. Divançe, 1284/1867-68 yılında El-Hâc Mehmed Salih Efendi Matbaasında İstanbul'da basılmıştır. Eserde dinî şiir yoktur. Divançe, Sultan Murad için yazılmış biri Farsça iki kaside ile başlayıp Pendî adlı bir şair için yine kaside şeklinde bir hezl, biri Farsça 26 gazel, biri Arapça dört rubai, biri Farsça beş beyit ihtiva etmektedir. Çeşitli mecmua ve kaynakların taranması sonucunda eldeki nüshalarda bulunmayan bir gazel, iki rubai, bir kıta, beş beyit -ve bir münşeât-ilave edilmiştir. Son zamanlardaki katalog taraması sonucu Bolu Halk Kütüphanesinden Milli Kütüphane'ye devredilen yazmalar arasında içinde Mantıkî Divançesi'nin eksik bir nüshasının kayıtlı olduğu şiir mecmuası tespit edilmiştir. Bu eksik divançe nüshasında Mantıkî'ye ait farklı şiirler de yer almaktadır. Ayrıca Edirne Selimiye Kütüphanesinde de Mantıkî'nin divançesinin 12 varaklık bir nüshası daha bulunmaktadır. Bu nüshada mevcut şiirlerden birkaç beyit hariç farklı şiir yoktur. Muhibbî'nin Hülâsatü'l-Eseri'nde Mantıkî'nin Arapça kasidesinden bir bölüm(Muhibbî, 1971:I/228-229) bulunmaktadır. Divançe, söz konusu Arapça kasideyi ihtiva etmemektedir. Vekayîü'l-Fuzalâ'da 'Mantıkî'nin kasaid-i Arabî ve Türkî eş'ârı...' (Özcan, 1989:24) olduğu; Sicill-i Osmanî'de 'Divan-ı Arabî ve kasaidi vardır(Mehmed Süreyya 1308:212) bilgileri yanında Muhibbî Hülâsatü'l-eseri'nde 'Mantıkî'nin Arapça şiiri azdır. Pederim onun tercüme-i hâlini yazarken iki parçasını almıştı. Ben hoşuma giden birini naklettim'(1971:I/228) demektedir.

Ayrıca İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu'nda 'Dilinde, ailesinin ve doğduğu memleketin tesiri görülmez, mevcut eserleri şairlik gücüyle nisbet kabul etmeyecek kadar azdır. Diğer eserleri hususiyle Nef'î hakkındaki hicivlerinin kaybolduğu zannedilmektedir (İKTYDK,II 1947:294)bilgileri bulunmaktadır. Mantıkî'nin İmam Pendî hakkındaki hezliyesi Tahir Olgun tarafından şerh edilmiştir (Şentürk, 1991:91).

MEZÂKÎ, Süleymân

(d.???-ö.1087/1676)

Asıl adı Süleymân'dır. Doğum yeri, ondan bahseden 17.yüzyıl bibliyografik kaynaklarının bazılarında Bosna-Hersek (Abdülkerimoğlu 1985: 486, Çapan 2005: 540, Güzel 2012: 602, Erdem 2013: 18) veya Bosna-Hersek'in Çaynişe kasabası olarak gösterilmiştir. (Yılmaz 2001: 217) Mezâkî, gençliğinde İstanbul'a gelerek Enderun'a girmiştir. (Çapan 2005: 540, Güzel 2014: 602) Sarayda çeşitli ilimler tahsil eden (Çapan 2005: 540) Mezâkî, ayrıca kimya ile de ilgilenmiştir. Ali Enver, onun bu ilme olan ilgisini biraz da yadırgayarak “ Hokka-i midâdı bir pûte-i kîmyâ-yı hakîki olan Mezâkî-i âteş-zebân, o vâdî-i nâr-ı fitenden ne zevk aldı bilmem?” şeklinde dile getirmiştir. (Genç 2000: 476; Ali Enver 1209: 220) Şair, saraydan ayrıldıktan sonra sipâhî olmuştur. (Abdülkerimoğlu 1985:486, Zavotcu 2009: 137)

Mezâkî, 1087 yılının Ramazanında (Kasım 1676) İstanbul'da vefat etmiş ve Galata Mevlevîhânesi hazîresine defnedilmiştir. Ölümü için Sâbit ve Fennî şu tarihleri düşürmüşlerdir: “Ecel câm-ı mûlin içdi Mezâkî” Sâbit (Abdülkerimoğlu 1985: 487), “Çekildi bezm-i dünyâdan Mezâkî” (Güzel 2012: 602). Şairin kaynaklarda belirtilen tek eseri divanıdır.

NÂBÎ, Yûsuf Nâbî Efendi

(d.1052/1642-ö.1124/1712)

Asıl adı Yusuf olan şair, eserlerinde Nâbî mahlasını kullandı. Nâbî, 1052/1642 yılında eski adı Ruhâ olan Urfa'da doğdu. Babası Seyyid Mustafa, onun babası Seyyid Mahmûd, onun babası Seyyid Muhammed Bakır ve onun babası Şeyh Ahmed-i Nakşîbendî'dir. Erkek kardeşleri, Hacı Mahmûd Ağa, Hacı Mehmed ve Seyyid Ahmet'tir. Kardeşi Hacı Mahmud'un oğulları Hacı Meh-med ve İsmâil'dir. Nâbî'nin kız kardeşlerinden birisi, Hacı Hemşire diye bilinmektedir. Kendi oğulları ise Ebulhayr Mehmed ve Mehmed Emin olup (Diriöz 1976 : 668-673). Ebulhayr Mehmet Çelebi, 1106/1694 yılında, küçük oğlu Mehmed Emin ise, 1110/1698 yılında Halep'te dünyaya geldi.

Nâbî'nin Münşeât'ında, Râmî Mehmed Paşa'ya yazmış olduğu bir mektupta, şairin Hacı Mahmud ve Hacı Mehmet adlı iki kardeşinin daha olduğu anlaşılmaktadır. Şairin düzenli bir eğitim alıp almadığı konusunda kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak, İstanbul'a gi-dişine vesile olan kâtiplik yeteneği, onun iyi bir eğitimden geçtiğini göstermektedir. Nâbî, Tuhfetü'l-Harameyn adlı eserinde, 1678 yılında hacca gidişi sırasında memleketi Urfa'ya da uğradığını anlatırken, buradan on üç yıl önce ayrıldığını da ifade eder. Bu durumda, şairin 1075/1665 yılında, 22-23 yaşlarında iken İstanbul'a gittiği anlaşılmış olur. Urfa'da, Mutasarrıfın dikkatini çekerek İstanbul'a daha iyi şartlara sahip olmak üzere gönderilen Nâbî, burada Musâhib Mustafa Paşa'ya intisap etti. Paşa, şairin hayatında önemli bir yer tuttu ve onu uzun yıllar himaye etti. İstanbul'da edebî çevrelerde büyük ilgi gören Nâbî, Musahip Mustafa Paşa (ö. 1100/1687)'nin divân kâtipliğine getirilir. Padişahın damadına kâtip olması, şairi saray çevresine de yakınlaştırır. Nitekim IV. Mehmed'in Edirne Sa-rayına gidişi sırasında, kendisiyle birlikte götürdüğü maiyetinde Nâbî de yer alır. Bu seferlerin bir kısmında av partilerine de katılan şair, 1672 yılında, padişahın maiyetinde Lehistan seferine katıldı. Nâbî, Musahip Mustafa Paşa'nın desteğiyle, 1090/1679 yılında Hacca gitti. Nâbî, Hac dönüşü, Musâhib Mustafa Paşa'ya kethüdâ oldu, Paşa'nın 1098/1685'te Kapudân-ı Deryâlık göreviyle Mora'ya tayin edilmesiyle, Paşa ile birlikte Mora'ya gitti. Burada bir süre kalan şair, Paşa ile birlikte yeniden İstanbul'a döndü. Musâhib Mustafa Paşa, Boğazhisar Muha-fızlığı görevinde iken 1100/1687 yılında vefat edince, Nâbî de himayesiz kaldı ve uzun yıllar yaşayacağı Halep'e yerleşti. Nâbî'nin Halep'e gidişinde, IV. Mehmed'in aynı tarihler-deki halli de etkili oldu. Halep'te Vali Silahdâr İbrahim Paşa'nın himayesine giren şair, onun yakın ilgi-siyle, bir süre rahat bir hayat yaşadı. Kendisi de şair olan Silahdâr İbrahim Paşa, Nâbî'nin şiirlerini bir araya toplama işini bizzat üstlendive Nâbî'yle şiir sohbetlerinde bulundu. Halep'e yerleştiği sırada, 45-46 yaşlarında olan Nâbî'nin, 1100/1687 ile 1122/1710 yılları arasında, 23 yılı aşan bir süre burada yaşaması, bir bakıma şairin gözden uzak bir yerde "kenara çekilme" tavrı olarak yorumlanabilir. Nâbî, Halep'te yazmış olduğu şiirlerinde derin bir İstanbul özlemi dile getirdi. Ancak Halep'in Nâbî'nin edebî hayatı açısından çok verimli olduğu inkar edilemez.

Halep Valisi Baltacı Mehmed Paşa, 1122/1710'da yeniden sadarete geçince, yaklaşık çeyrek asırdır Halep'te yaşayan Nâbî'yi İstanbul'a getirmeye karar verir.

Halep'te çok rahat ve huzurlu bir hayat yaşayan Nâbî, şiirlerinde de ifade ettiği gibi, İstanbul'un dilini, edâsını ve zarafetini özledi. Nâbî'nin İstanbul'a geri dönme arzusu, büyük ölçüde zevk ve estetik anlayışıyla ilgilidir. Bir şiirinde; "Arabistan'ın söz bilmeyen, konuşma nezaketinden mahrum güzellerini gördüğümden beri, Anadolu'nun güzelleri gözümde tutmaktadır"(Bilkan 2012: II/1079) diyen şair, İstanbul Türkçesini de özlediğini ifade eder. Şakaik-i Nu'mâniye yazarı Şeyhi Mehmed Efendi'ye göre Nâbî, 1122 /1710 yılının Ekim ayında İstanbul'a döndü. (Özcan 1989:472). Nâbî'nin İstanbul'a dönüşü, şairler arasında büyük bir memnun-lukla karşılanmış ve kendisine pek çok tarihle iltifat edildi.

Nâbî, İstanbul'a döndükten sonra, sırasıyla Darbhâne Eminliği ile Başmukabelecilik ve Mukabele-i Suvârî mansıplarına getirildi. Şair, Halep'ten döndükten iki yıl sonra, 3 Rebiulevvel 1124/12 Nisan 1712 tarihinde vefât etti. Nâbî'nin kabri, Üsküdar'da Karacaahmet Mezarlığındadır.

Şair, Divân (Türkçe) Divan (Farsça), Hayrâbâd, Hayrî-nâme, Sûrnâme, Tuhfetü'l Hameyn, Münşeât, Kırk Hadis Tercümesi, Zeyl-i Siyer-i Veysî, Fethname-i Kamanîçe gibi önemli eserler kaleme aldı.

NAHÎFÎ, Süleyman

(d.1076/1665-66-ö.1151/1738)

Asıl adı Süleyman'dır. İstanbul'da dünyaya geldi. Doğum yılı 1076/1665-66 olarak tahmin olunmaktadır. Dedesi Abdurrahman b. Sâlih, babası ise Abdurrahman b. Muhyî'dir. Erken yaşlarda öğrenim hayatına başladı. Hâfız Osman'dan sülûs ve nesih meşk etti. Talik hatta ustalığı pek çok kaynakta zikredilir. Bir taraftan hattatlık yaparken öte yandan memuriyet hizmetinde bulundu ve Dergâh-ı Âli yeniçeri halifelerinden oldu. Şaban 1094/Eylül 1683'de memuriyetle Mısır'a gitti. Bir görüşe göre Mısır'a giderken, bir görüşe göre ise Mısır yoluyla hacdan dönerken Konya'da Mevleviliğe intisap etti. 1100/1688-89'da İran'a elçi tayin edilen Ebukavuk Mehmed Paşa'nın kâtibi olarak İran'a gitti. Revan, Tebriz, Nahçıvan, Kazvin, Kum ve Kaşan gibi şehirlerde bulundu. Acem âlim ve şairlerle görüştü. İsfahan'da Tekke-i Sâib ve Medrese-i Kâşî'nin duvarlarına Rafızileri tenkit edici beyitler yazacak kadar Sünni olan Nahîfî, İstanbul'a dönünce Şehit

Ali Paşa'nın divan efendisi oldu. Bir süre sonra bu görevinden paşanın aksi ve titiz hâllerine dayanamayarak ayrıldı. Bu arada paşanın tavsiyesi ile Kazasker Ârif Efendi'den dul kalan bir hanımla evlendiye de, iki yıl sonra boşandı ve bir daha evlenmedi. 1131/1718-19'da Macaristan (Nemçe) elçisi İbrahim Ağa (Paşa) maiyetinde Pasarofça Antlaşması için bu ülkeye gitti. Dönüşünde hizmetinden dolayı Divan-ı Sultani hocalıklarından başmukataacılığa getirildi. 1138/1725-26'da şikk-ı sani defterdarı olan Nahîfî bir süre sonra emekli oldu ve bir daha memuriyet almadı.

İhtiyarlığında III. Ahmed ve bilhassa Damad İbrahim Paşa'nın büyük yardım ve yakınlıklarını gördü. Yarım kalan Mesnevî Tercümesi bu iki devlet adamının yardım ve ısrarlarıyla tamamlandı. Bir ara Habîbü's-Siyer tercümesi için kurulan heyette bulundu. Uzun bir ömür süren şair, hayatının sonlarında uzlete çekildi ve kendini ibadete verdi. 19 Cemâziye'l-evvel 1151/ 4 Eylül 1738'de İstanbul'da vefat etti. Mezarı Topkapı'dan Maltepe'ye giden caddenin solunda Sarı Abdullah Efendi'nin mezarının yanındadır. Abdülbaki Gölpınarlı mezar taşının Hamzavilerin usulünce olduğunu söyler. Mezar taşında "Göçdü dünyadan bu zât-ı pâk-i mevsûf'ül-kemâl / Rahmet-i Hâk cânına olsun nisâr u lâyiha / Kim gelirse kabrine târîh-i fevtin okusun / Bu Süleymân Nahîfî rûhuna el-fâtiha" yazılıdır ki son mısra ölüm tarihini verir.

NÂ'İLÎ-İ KADÎM, Mustafa

(d.??-ö.1077/1666)

Nâilî'nin biyografisi, tezkirelerin verdiği az sayıda bilgi dışında, kendi Dîvân'ından elde edilen bazı verilere dayanır. Halûk İpekten, şairin hayatı hakkındaki bilgi yetersizliğini bazı makul gerekçelerle açıklar. Nailî, yüksek rütbeli bir devlet memuru değildir ve devlet büyükleri ile de bir yakınlığı bulunmamaktadır. Bu nedenle onun adını, devrin önemli olayları içinde görmek mümkün değildir. O, şiirden başka bir alanda söz sahibi olmamıştır, bu nedenle hayatı hakkında şair tezkireleri dışında muteber, ikinci bir kaynak yoktur (İpekten 1999: 11). Şeyh ya da paşa olmadığı halde şiiriyle ön plâna çıkan Nâilî'nin, edebî kişiliği bu açıdan önem arz etmektedir. Çünkü o, yalnızca sanatı ile kalıcılığı yakalamış, başarılı bir şairdir.

Şairin fiziksel olarak dirençsiz ve hastalığa meyyal yapısı, Mehmed Şeyhî Efendi'nin Vekâiyü'l-Fuzalâ adlı eserinde dile getirilir. Ona göre şair, zayıf vücutlu ve tatlı sözlü bir kimsedir. Kimi şiirlerinde beden zaaflarından ve hastalıktan bahsettiği beyitler, onun bu dirençsiz mizacını ortaya koymaktadır. (İpekten 1999: 19). Şairin bu yönüyle ilgili önemli bir veri de mahlası ile kullandığı sıfatta kendisini gösterir. Nitekim Nâilî'nin, kendisinden bahsederken kullandığı sıfat “zâr”dır. Bu sözcük, hem üzüntüyle ağlayıp inlemeye hem de bedensel zayıflığa ve bitkinliğe delâlet eder. Nâilî Divanı'da şairin mahlası 28 defa “Nâilî-i zâr” olarak anılmıştır.

Şair, hastalıklı bünyesini ve zayıf bedenini farklı vesilelerle şiirinde konu edinir. Onun şiirinde “bîmâr, ham-şude, hüzâl, nizâr, za‘f, zerd” gibi sözcüklerin yer aldığı beyitlerde şair, umarsız bir hasta ağzından konuşur: "Za‘fım ol mertebedür kim kalem aldukça ele/Cism-i bârîkimi zanneylerim ol hâmede nâl"(İpekten 1990: 60).

Güftî, yazdığı manzum tezkire Teşrifâtü's-Şuarâ'da Şehrî'den bahsederken devrinde pek çok şair bulunduğunu ancak bunlardan birkaçının güzel şiir yazmaya muktedir olduğunu belirtmiştir. Şehrî ile birlikte Tarzî, Nâilî ve Nedîm isimlerini yâd eden müellif, bu kimselerin şiirini takdir ettiğini gösterir(Yılmaz 2001: 156)

Nâilî'den övgü dolu sözlerle bahseden Güftî, bir beytinde onu “Mülk-i Rûm'ın edîb-i mümtâzı / Âlemiñ şâ‘ir-i sühan-sâzı” olarak nitelemiş, diğer bir beytinde ise şairin Nef‘î'nin nükteleriyle kendini yetiştirdiğini söylemiştir (Yılmaz 2001: 228).

Şiirde belirli bir paye elde eden Nâilî, üslubunu yaşatması için bazı şairlere himmet etmiştir. Nazmî ve Fevzî onun ölümüne düşürdükleri tarihlerle şaire duydukları ilgiyi ifade etmişlerdir. Bunun dışında Teşrifâtü's-Şuarâ, Meylî ve Nihâlî adlı şairleri Nâilî'nin öğrencisi olarak gösterir(Yılmaz 2001: 236). Adı geçen şairlerin Nâilî tarafından yetiştirildiğini gösteren somut deliller mevcuttur. Meylî'nin Nâilî'ye nazireler yazdığı, hatta Nâilî'nin bazı şiirlerinin öğrencisi Meylî'ye ait zannedildiği, çeşitli yazma eserlerin haber verdiği bir durumdur. Nihâlî'nin, mahlasını Nâilî'den aldığını gösteren bir mahlasnamenin varlığı, bu şairin doğrudan Nâilî'nin yanında yetiştiğini kanıtlamaktadır. XIX. yüzyılda da Nâilî'nin şiirini, kendi sanat anlayışının temeline oturtan bir başka şair, onunla aynı mahlası kullanarak, selefine “Kadîm” sıfatının eklenmesine neden olmuştur. Hoca Nâilî olarak anılan bu şahsın kimi

beyitleriyle devrindeki edebiyatçılardan takdir toplayabildiğini Muallim Naci bildirir (Muallim Naci 2000: 242-243).

Nâilî'nin, Sebk-i Hindî merkezli düşünülen üslûbu, kendine mahsustur. Onu taklide çalışanlar, çoğunlukla şairi aşmayı beceremedikleri için, kendi açtığı vadinin en başarılı şairi olarak edebiyat tarihindeki yerini almıştır.

NA'ÎM, İsmâil Efendi

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Na'îm'e ait olduğu tespit edilememiştir.

NAZÎF, Mehmed Efendi

(d.??-ö.1106/1694)

Asıl adı Mehmed Efendi'dir. Tırhala doğumludur. Eğitimi İstanbul'da tamamladıktan sonra memleketine dönerek burada müftülük yaptı. 1106/1694 tarihinde vefat etmiştir. Mezarı İstanbul'dadır.

NAZÎM, Yahya Çelebi

(d.??-ö.Cemaziyelâhir 1139/Ocak-Şubat 1727)

Asıl ismi Yahya'dır. İlk olarak “Halîm” mahlasını kullanırken (Çapan 2005: 660) Neşâtî tarafından kendisine “Nazîm” mahlası verildi. Döneminde Nazîm Yahya Çelebi ismiyle şöhret buldu. İsmail Belîğ'de ise adı Mustafa, lakabı da Kürkçübaşızâde olarak kaydedilir (Abdülkadiroğlu 1999: 476). İstanbul'da doğdu. Es'ad Efendi'ye göre doğduğu semt Kumkapı (Behar 2010: 276), Tayyazâde Ata Bey'e göre ise Kasımpaşa'dır (Tayyar-zâde Ahmed Ata Bey 1293:151). Yazma divanlarından birinin baş tarafında yer alan notlarda ise Gedikpaşa'da ikamet ettiği bilgisi yer almaktadır (Kam 1933: 4). Doğum yılı bilinmemektedir. Kaynaklarda vefat ettiğinde seksen yaşına yakın olduğu söylenilmesi ve bazı kaynaklarda ölüm tarihinin 1139/1727 olarak belirtilmesi (Mehmed Süreyya 1311: 568; Çifçi 1996: 414), (1060-1061/1650-1651)

senelerinde doğduğunu göstermektedir. Nazmî'nin tek eseri, beş ayrı divandan oluşan Dîvân'ıdır.

NAZMÎ, Edirneli

(d.?-ö.993/1585/86?)

Hayatı hakkında kaynaklardan ayrıntılı bilgi elde edemediğimiz Nazmî'nin Çaldıran seferine katılışı söz konusu olduğundan, doğumunun 15. yüzyılın son çeyreğinde gerçekleştiği düşünülebilir. Tezkirelerde, Nazmî Mehmed Çelebi, Mehmed, Nazmî, Nazmî Beg, Nazmî Nizâmeddîn, Nazmî Mehmed Beg, Nazmî Nizâmî Çelebi şeklinde mahlasına yer verilmiştir. Şair de birkaç şiirinde mahlasının Nazmî asıl adının da Muhammed olduğunu belirtmiştir. Nazmî'den bahseden kaynaklar Edirneli olduğunu söyler. Ailesinin kuloğullarından olduğunu şairden bahseden tezkirelerden ve Dîvân'ında yer alan Arz-ı Hâl Be-Pâdişâh adlı mesneviden öğreniyoruz. Bu mesneviden Edirneli Nazmî'nin, ilk önce yeniçeri olduğu ve Yavuz Sultan Selim ile İran ve Mısır seferlerine katıldığını, daha sonra Kanûnî Sultan Süleyman zamanında da sipahi olarak savaşlara iştirak ettiğini, ayrıca ahkâm kâtipliği yaptığını, seferlerde bir hayli sıkıntı çektiğini Âşık Çelebi Tezkiresi'nde bahsedildiği üzere leng ü lûk (topal) olduğunu bu sebeple silah-dârlara ser-bölük olarak terfi ettirildiği belirtilmektedir.

Şairden bahseden tezkirelerde Nazmî'nin eğitime ilişkin bir bilgi verilmeksizin şiir ve aruz dışında diğer ilimlere de vukufiyetinin olduğu belirtilmektedir. Nazmî de Divan'ında çeşitli alanlarda vukufiyetinin bulunmasına rağmen devlette kendisine layık bir göreve gelemediğinden şikâyet eder ve bir mansıp talebinde bulunur. Ancak bir görev alamadığından geçim derdi ile sipahilik görevini yürütmekte mecbur olur. Yine Dîvân'ında sipahilik mesleği üzerine bir murabba söyler. Şiir, dönemin sipahi kolunun yaşadığı durumu ortaya koymasından açısından önemli bir belgedir.

Nazmî'nin ölüm tarihi, kaynaklarda 955-1548/1549, 962-1554/1555, 966-1558/1559, 970-1562/1563 şeklindedir. Kaynaklardaki bu farklılık, şairin ölüm tarihinin kesin olarak belirlenmesini engellemektedir. Ancak Fatih Köksal tarafından gün yüzüne çıkarılıp üslup ve yazı özellikleri ile de şairin diğer eserlerine büyük benzerlikler

gösterdiğinden, Edirneli Nazmî'ye ait olduğu düşünülen Tevârih-i Antakiyye adlı eserde; düşünlen tarihlerden hareketle 993-1585/86 şairin ölüm tarihinin 993/1585'ten sonra olduğu ifade edilebilir.

NEDÎM-İ KADÎM, Mehmed

(d.??-ö.1081/1670)

Asıl adı Mehmed'dir. 18. Yüzyıl şairi Nedîm'den ayırmak için Nedîm-i Kadîm lakabıyla anılmıştır. İstanbul'da doğdu. Doğum tarihi bilinmemekle birlikte, 17. yüzyılın ilk çeyreğinde doğduğu tahmin edilmektedir. Ailesiyle ilgili bilinenler babasının bir berber olduğundan ibarettir.

Nedîm, medrese tahsilini müteakip Şeyhülislâm Ebû Sa'îd Efendi'den icazet olarak müderrisliğe başladı. Müderrislik hayatı sık sık tayin ve azillerle geçti. Uşşakîzade ve Şeyhî (vr. 291b)'nin verdiği bilgilere göre; sırasıyla Cenâbî Efendi Medresesi (1064/1654), Sa'dî Efendi Medresesi (1068/1657), Süleyman Subaşı Medresesi (1070/1659), Nişancı Paşa-yı Atîk Medresesi (1071/1660), Sinan Paşa Medresesi (1073/1662), Rüstem Paşa Medresesi (1075/1664), Sahn-ı Semân Medresesi (1076/1665), son ola-rak da Zâl Mehmed Paşa (1079/1668) müderrisliği görevlerinde bulundu.

Nedîm, Safer 1081/Haziran 1670'te genç yaşında öldü. Ölüm tarihi, yanlışlıkla Âsım'da (vr. 45a) 1080, Mehmed Süreyyâ'da (1311: IV/549) ise 1108 olarak gösterilmiştir. Ölümüne, Rüşdî "Gitdi bir fâzıl didiler fevtinün târihini / Sahn-ı Cennetde Nedîmâ ol nedîm-i kudsiyân" (H. 1080) beytiyle tarih düşürdü (Şeyhî: vr.292a; Âsım: vr. 45a). Mezarı, bugün ortadan kaldırılmış olan Beyoğlu'ndaki Ayas Paşa Kabristanındadır (Mehmed Nâîlî: II/1485).

Nedîm az yazan şairlerden biridir. Tek eseri yaklaşık 500 beyitlik divançe niteliğindeki Dîvân'ıdır. Kaynaklarda, üç dilde yazdığı şiirleri olduğu belirtilmekle birlikte, onun Türkçenin dışında yazdıkları Farsça bir kıta ve birkaç matladan öteye gitmez.

NEF'Î, Ömer Efendi

(d.980?/1572?-ö.1044/1635)

Asıl adı Ömer olan Nef'î, Erzurum'un Hasankale (Pasinler) ilçesinde doğdu. Bu yüzden kaynaklarda Erzenü'r-rûmî Ömer Bey, Erzenü'r-rûmî Ömer Efendi diye anılır. Doğum tarihi kesin olarak bilinmese de 980/1572 yılında doğduğu tahmin edilmektedir. Dedesi Mirza Ali Paşa, babası Mehmed Bey'dir. Soylu bir aileye mensup şairin baba ve dedesi sancak beyliği yapmıştır. Babası Mehmed Bey'in, Kırım hanına nedimlik yaptığı, bu nedenle ailesini ihmal ettiği Sihâm-ı Kazâ'daki bir hicivden anlaşılmaktadır. Çocukluk ve gençlik yılları hakkında bilgi bulunmayan Nef'î'nin iyi bir medrese eğitimi gördüğü, Arapçayı özellikle Farsçayı, Fars edebiyatını iyi bildiği anlaşılmaktadır. Şiire genç yaşta başlamış olan Nef'î üzerinde, şair olan babasının ve o sırada Erzurum'da defterdar olarak görev yapan tarihçi Gelibolulu Âlî'nin önemli etkisi vardır. Hatta ilk dönem şiirlerinde kullandığı zarara mensup anlamına gelen "Darrî" mahlası, Âlî tarafından "Nef'î" mahlasıyla değiştirilmiştir. Nef'î'nin ne zaman ve hangi sebeple İstanbul'a geldiği kesin olarak bilinmese de Sultan I. Ahmed'in tahta geçişinden sonra İstanbul'a geldiği, ölümüne kadar yaklaşık otuz yıl burada kaldığı bilinmektedir. Sunduğu kasidelerle I. Ahmed'in takdirini kazanmış, padişahın maiyetinde kısa bir süre Edirne'de kalmıştır. I. Ahmed için kaleme aldığı kasidelerde her fırsatta minnet hislerini ifade etmiş, maden mukataacılığı ve maden kâtipliği görevlerinde bulunmuştur. I. Ahmed'e sekiz kaside sunmuş, padişahın kendisine gösterdiği yakın ilgi sebebiyle tanınmış; Kuyucu Murad Paşa, Nasûh Paşa, Damad Mehmed Paşa, Halil Paşa gibi dönemin önde gelen isimlerine yazdığı methiyelerle onların da iltifat ve takdirlerini kazanmış, şöhretini artırmıştır.

Nef'î'nin biri Türkçe, biri Farsça iki divanı ve hicivlerini içeren Sihâm-ı Kazâ'sı vardır. Farsça Divan'da yer alan Tuhfetü'l-Uşşâk, bazı kaynaklarda müstakil bir eser olarak gösterilir.

NERGİSÎ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Nergisî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

NESİB

Mecmuada geçen şiirin hangi Nesib'e ait olduğu tespit edilememiştir.

NEŞÂTÎ, Ahmed Dede

(d.??-ö.1085/1674)

Klâsik Türk edebiyatının 17.yüzyılda yetiştirdiği büyük şairlerden biri olan Neşâtî Edirneli olup kaynaklarda hayatı hakkında geniş bilgi bulunmamaktadır. Şairin doğum tarihi bile bilinmemektedir. Neşâtî'den bahseden kaynaklar adının Ahmed olduğunda birleşirlerken (Çapan 2005: 595; Rızâ 2002: 99); Sâkıb Dede adının Süleyman olduğunu kaydeder (Sâkıb Dede 43 Va 1462: 130b). Safâyî, Rıza, Abdurrahman Hibrî ve Süleyman Sadettin, şairin ilk dönemlerinde Semendî mahlasını kullandığını, kendisine sunduğu kasideyi beğenen devrin şeyhülislâmı (Bahâyî Efendi olmalı) Neşâtî'ye, "Çelebi sen bir müstaid âdeme benzersin, lâkin Semendî at canbazı dimekdür. Şimden sonra mahlasun Neşâtî olsun" deyince bu mahlası kullanmaya başlamıştır (Çapan 2005: 595).

Neşâtî'nin şiirlerinde, özellikle kasidelerinde Nef'î'yi takip ettiği, hatta onunla kendisini mukayese ettiği görülse de kasidede onun derecesine çıkmadığı söylenebilir. O, Bâkî, Fehîm Sabrî, Nef'î, Bahâyî ve İsmetî'yi anmış, bu şairlere nazireler söylemiştir. Önemli gazellerinin çoğunun nazire olduğu bilinmektedir. Özellikle kasidelerinde üçlü, dördlü, beşli hatta az da olsa altılı zincirleme terkipler kullanması dikkat çeker. Gazellerinde kullandığı dil, terkipler bakımından kasidelerinden daha sadedir.

NİSÂRÎ, Yakup Nisârî Çelebi

(d.??-ö.1067/1656-57)

Nisarî'nin adı Yakup Çelebi'dir. Acem Yakup Çelebi olarak adlandırılır. (Abdulkadiroğlu 1988: 507). Şeyhî, onun Doğu beldelerinden geldiğini söylüyor. Memleketi ve doğum yeri olan Alişâr'dan ayrılarak Bursa'ya geldi. Dâye Hatun Câmîi yakınında ikâmet etti. 1067/1656-57 yılında vefat etti. Bursa'da Hacılar Kozu denilen

yerde defnedildi. (Abdülkadiroğlu 1999: 437; Abdülkadiroğlu 1988: 509, Müstakimzâde 2000: 419)

Şeyhülislâm Karaçelebizâde Abdülaziz Efendi'nin Bursa'daki çeşmesine yazdığı tarih manzumesi, şiirleri arasında yer alır. Tarih söylemekte yetenekli idi. (Abdülkadiroğlu 1988: 508)

RÂĞIB

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Râğıb'a ait olduğu tespit edilememiştir.

RÂ'İZ

Hakkında hiçbir bilgi bulunamadı.

RÂMÎ, Abdurrahman Râmî Çelebi

(d.??-ö.1049 /1639-40)

Râmî Abdurrahman Çelebi'nin doğum tarihi hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgi bulunmaz. Şairle ilgili tezkirelerde, çok az ve birbirine yakın bilgiler mevcuttur. Rıza Tezkiresi'nde Râmî'nin asıl adının Abdurrahman Çelebi olduğu, Rumeli Kazaskeri Molla Ali'nin oğlu olup öğreniminden sonra müderrislik yaptığı yazılıdır. “Çile-i merdan çekerek paye-i erbaine vasil olmuştu” ibaresinden onun Mevlevî tarikatı ile ilgisi olduğu anlaşılmaktadır. Dîvânı'nda Mevlânâ ve “Ney”e yazdığı iki gazeli mevcuttur. Râmî'nin babası Sünbül Ali Efendi'yi, Şeyhî, Müstakimzâde, Mu'cib ve Rızâ kazasker gösterdikleri halde, Sicill-i Osmânî onun maliyeden yetişip şikk-ı sani deftardarı olduğunu ve bir kaç sene sonra öldüğünü yazar. Sünbül Ali Efendi hakkında Sicill-i Osmânî'de “Muhaşşi Sinan Efendi'nin oğludur. 942/ 1535-36'da doğdu. 981/ 1573-74'te Halep, 985/1577-78'de Şam, 987 / 1579-80'de Medine, 988/ 1580-81'de Mısır, 990/ 1582-83'te Şam, 991/1583-84'te Bursa, 993/1585'de İstanbul kadısı oldu ve azledildi. 997/1588-89'da Rumeli Kazaskeri oldu ve aynı yıl vefat etti. Ceddinin Sarıgürz /gerz ? Mescidi'nde medfundur" denilmektedir. (Mehmet Süreyya 1308-15/ 1890-97: 250)

RÂSİH, Balıkesirli Râsih Ahmed Bey

(d.??-ö.1144/1731)

Râsih Ahmed Bey, Zağnos Paşa'nın muhtemelen ikinci batından torunu olan Sinan Paşa ile Vezir İlyas Paşa'nın kızı Hatice Hatun'un dört çocuğundan ikincisi olarak Balıkesir'de dünyaya geldi. Sinan Paşa-zâde olarak da bilinen Râsih Ahmed Bey çeşitli devlet hizmetlerinde bulunduktan sonra 1118/1706-07 yılında Balıkesir'e döndü ve toplam 38 sene Zağnos Paşa vakıflarının mütevelliliğini yürüttü. Biri erkek, üçü kız olmak üzere dört çocuk sahibi olan şair, ihtiyarlık vaktinde 14 Rebiülevvel 1144/16.09.1731'de memleketi Balıkesir'de vefat etti. Kabri Zağnos Paşa Camii haziresindeki aile mezarlığındadır.

RÂŞİD, Mehmed Râşid Efendi

(d.1080 (?)/1669-70 (?)-ö.18 Safer 1148/10 Temmuz 1735)

Mehmed Râşid Efendi, 18. yüzyılın önemli nasir ve şairlerindendir. Kaynaklarda doğum tarihi konusunda bilgiler bulunmamasına rağmen 1080/1669-70 tarihinde doğduğu tahmin edilmektedir (Günay 2007: 463). Râşid, kendinden bahseden kaynaklara göre İstanbul'da "Fatih-Beyceğiz Mahallesi Nişancı Caddesi'nde eski adı İncirli Medrese olan şimdiki Fatih Nişancı Mehmed Paşa İlkokulunun yanında, bugün 38/29 parsel sayılı mezarlık olarak gösterilen mahallin yanındaki binada" (Dinç 1965: 1) dünyaya geldi. Babası, zamanının saygın âlimlerinden, Bursa kadılığı görevinden sonra vefat eden Malatyalı Mustafa Efendi'dir. "Sa'îd" mahlasıyla şiirler yazan ve 1152/1739-40'da vefat eden Abdullah Efendi adında bir de büyük kardeşi vardır. Kaynaklarda Râşid'in Şeyhülislâm müfettişi İdris Efendi'nin kızı ile evlendiği (Fındıklılı İsmet 1989: 91); 1185/1771-72'de Mısır mollası olarak vefat eden İbrahim Edhem adında bir oğlunun olduğu da kayıtlıdır (Mehmed Süreyya 1308-11: IV/ 301).

Damat İbrahim Paşa'nın sadareti zamanında en rahat günlerini geçiren, sadrazamın yakın ilgisini gören, sadrazamla birlikte düzenlenen eğlencelere katılan, sefirlerin ve elçilerin kabulünde sadrazamın yanında yer alan, sunduğu şiirler ve yaptığı görevler karşılığında birçok ihsana nail olan Râşid, 1135 Ramazan'ında (Haziran 1723) vak'anüvislik görevinden azledildi ve yerine Küçük Çelebi-zâde Âsım Efendi getirildi.

Mecdî-zâde Ahmed Efendi'nin, rahatsızlığı nedeniyle Halep kadılığına gidememesi üzerine, bu görev 1135 Ramazan'ında (Haziran 1723) Edirne payesiyle Süleymaniye müderrisi olan Râşid'e tevcih edildi. Bunun üzerine yakın dostu Antakyalı Münîf, Râşid'in vasıfları övgüsünde bir kaside sundu (Küçük 1999: 87). İstanbul'dan uzak olan Halep'te beklediklerini elde edemeyen, İstanbul ve ailesinin özlemini çeken Râşid, görev süresini tamamladıktan sonra İstanbul'a döndü (Ahmed Refik 1924: 319). 1140/1727-28 tarihinde İran'a elçi olarak görevlendirildi. Osmanlı Devleti'nde gönderilecek elçilerin "erbâb-ı seyf ü kitâbetden" seçilmesi sebebiyle Râşid'e de Mekke-i Mükerreme rütbesiyle Rumeli Beylerbeyliği payesi de verildi. Bu görevi başarı ile tamamlayarak 1141 Zilhicce'sinin (Haziran 1729) başlangıcında İstanbul'a dönen Râşid'in rütbesi tekrar "ilmiye" sınıfına çevrildi. Elçilik görevinden dönen Râşid, 10 Zilhicce 1141/7 Temmuz 1729 tarihinde İstanbul kadılığına atandı. Bu görevinden 1 Muharrem 1143/17 Temmuz 1730 tarihinde azledildi (Günay 2007: 463-464) ve kendisine Manisa kazası arpalık olarak tayin edildi (Özcan 1989: 731). Bu görev, III. Ahmed dönemindeki son görevi oldu. 1143/1730'da Patrona Halil isyanından sonra, Damad İbrahim Paşa'ya yakınlığı sebebiyle 1143/1730-31'de İstanköy adasına sürüldü, birkaç gün sonra 21 Şevvâl 1143/29 Nisan 1731'de önce Bursa'ya, daha sonra Limni'ye sürgüne gönderildi. Üç yıllık sürgün hayatının son yılını Bursa'da geçiren Râşid'in, Üsküdar'daki yalısında istirahat şartı ile 1146/1733-34 tarihinde İstanbul'a dönmesine izin verildi (Günay 2007: 463-464).

Râşid'in son görevi 6 Rebî'ü'l-evvel 1147/6 Ağustos 1734 tarihinde atandığı Anadolu kazaskerliği oldu (Erdem 1994: 108). Fakat bu görevini tamamlayamadan 18 Safer 1148/10 Temmuz 1735'te vefat etti. Mezarı, oğlu İbrahim Edhem Efendi'nin Zincirlikuyu civarında bulunan konağı yakınlarındaki kayınpederi İdris Efendi'nin mezarının yanındadır.

RİZÂYÎ, Mehmed Ali Çelebi

(d.1001/1592-ö.1039/1629)

Asıl adı Mehmed Ali'dir. Kimi kaynaklarda yalnız "Ali" olarak geçmektedir (Çaldak 1997: 450; Coşkun 1985: 71; Kayabaşı 1997: 310). Rıza tezkiresinde, Şeyhülislam Yahya'ya yakınlığı sebebiyle "Hısım Alî Çelebi" olarak meşhur olduğu

kaydedilmiştir (Zavotçu 2009: 158). 1001/1592 yılında doğmuştur. “Rızâ” kelimesi doğum yılına işaret eder. Şairin doğum yeri olarak bazı kaynaklarda Amasya (Tuman 2001: 359; Bursalı Mehmed Tâhir 2000: 425), bazılarında ise İstanbul yazmaktadır (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi 1996: 330). Rızâyî, tümü ilmî ve idarî görevlerde bulunmuş olan “Bayramzâdeler” ailesine mensuptur. Dedesi, meşhur Bayramzâde Şeyhülislâm Zekeriyâ Efendi ve annesi de yine Bayramzâde soyundan olan Şeyhülislâm Yahyâ Efendi’nin kız kardeşidir (Kayabaşı 1997: 310; Çaldak 1997: 450). Babası, Biber Mehmed Efendi’dir ve Konya kadısı olduğu sırada vefat etmiştir. Tuman, Sicill-i Osmânî’de babasının adının Pîr Hasan Efendi olarak geçmesinin yanlış olduğuna dikkat çekmiştir (2001: 359; Mehmed Süreyyâ 1996: 1392). Babasının ölümünden sonra Şeyhülislam Yahya, yeğeninin tahsiliyle bizzat ilgilenmiş, onu yetiştirmiş ve yüksek mevkilere gelmesini sağlamıştır (Çaldak 1997: 450; Atâyî 1268’den aktaran Topçu 1997: 1-2). 1017/1608-9’da, dayısı Şeyhülislâm Yahyâ’dan mülâzım olarak ilmiye mesleğine atılmış ve otuz akçe ile müderris olarak görev yapmaya başlamıştır. Bu sıralarda, kardeşi İsmail Efendi ile birlikte defalarca Mısır’a gitmiş ve Arap ulemasıyla temaslarda bulunmuştur. 1026/1617’de dedesi Şeyhülislâm Zekeriyâ Efendi medresesine müderris olmuş ve sonrasında aynı yıl içinde Sinan Paşa Dârü’l-Hadîs’ine geçmiştir. 1031’de Hasekî ve Üsküdar Valide medreselerinde, 1034’te de Süleymaniye medresesinde müderrislik yapmıştır. 1035 senesinde Selanik kadısı olmuştur. 1036’da buradaki görevinden azledildikten sonra Bâkîzâde Şeyhî Çelebi yerine tekrar Selanik kadılığı yapmıştır. 1037’de Galata kadılığına terfi etmiş ve 1038’de vefat eden Ahmed Efendi yerine Mısır kadılığına tayin edilmiştir. Mısır’a gittiğinde zaten hasta olan Rızâyî, henüz otuz sekiz yaşındayken, 1039 yılının Muharrem ayında (1629/Ağustos-Eylül) Kahire’de vefat etmiş ve oraya defnedilmiştir (Bursalı Mehmed Tâhir 2000: 425; Tuman 2001: 359; Mehmed Süreyyâ 1996: 1392). Kimi kaynaklarda ölüm yılı 1041/1631-32 olarak geçmektedir (Zavotçu 2009: 159).

RİYÂZÎ, Mehmed Riyâzî Efendi

(d.980/1572-ö.1054/1644)

Asıl adı Mehmed’dir. 980/1572’de dedesi Samsunîzâde Mahmûd Efendi’nin Mekke kadılığı sırasında Mekke’de doğdu. Babası 3. Murad (saltanatı: 1574-1595)

devri âlim ve kadılarından Birgilili Mustafa Efendi'dir. Anne tarafından bilginleri ile ünlü köklü bir aileye mensuptur. İsmail Belîğ, Güldeste-i Riyâz-ı İrfân ve Vefâyât-ı Dânişverân-ı Nâdiredân'da Riyâzî'nin anne tarafından soyunun, Sultan Yıldırım Bâyezîd (saltanatı: 1389-1402)'in annesi Gülçiçek Hatun'a dayandığını kaydeder. Riyâzî, ilmiye sınıfına mensup bir ailede yetişmenin de etkisiyle iyi bir eğitim görerek, Müeyyedzâde Abdülkâdir Efendi'den mülazım olmuş müderrislik ve kadılık yapmıştır. Osmanlı Müellifleri'nde Ebussuud Efendi'den mülazım olduğu kayıtlıysa da, Ebussuud Efendi'nin ölüm tarihi olan 1574'te Riyâzî iki yaşında olduğundan bu bilginin doğru olması mümkün değildir. 1033/1623'de tayin edildiği Kahire kadılığı sırasında işitme probleminin artması sebebiyle 1034/1624'te emekliye ayrılmıştır. İlerleyen yaşlarında kulağı ağır işittiği için "el- esamm" ya da "el-utrûş" lakabıyla anılan Riyâzî'nin ölüm tarihi 1054/1644'tür. İstanbul'da ölen Riyâzî'nin mezarının yeri bilinmemektedir.

En önemli eseri Riyâzü'ş-Şu'arâ isimli şairler tezkiresidir. Tezkiresi'nin yanı sıra Dîvân, Sâkînâme ve Düstûru'l-Amel isimli eserleri bulunmaktadır.

RÜŞDÎ, Mehmed Rüşdî Efendi

(d.??-ö.1117/1705-06)

İsmi Mehmed'dir. "Ammeci Çelebi" veya "Amuca Çelebi" lakaplarıyla meşhur idi. İsmi Sâlim, Şeyhî ve Safâyî, Mehmed olarak kaydediyorlarsa da Mehmed Siraceddin, Mecma-ı Şuarâ ve Tezkire-i Üdebâ adlı eserinde isminin Ahmed olduğunu şu tarih beyti ile tespit ediyor: "Ahmedâ hattun mübârek ide Hak 1074" (Arslan 1994:46-47; Kurnaz 2001:1/340). Gençliğinde eğitimini tamamladıktan sonra imamlık yaptı. Daha sonra Edirne'de Kadıasker Camii'ne hatip oldu. 1117/1705-06'da vefat etti. Sicill-i Osmani ve Nuhbetü'l-Âsâr li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr'da ölüm tarihi 1105/1693-94 olarak kayıtlıdır. (Abdülkadiroğlu 1999:130). Edirne'de medfundur.

Hafız idi ve de Kuran'ı 17 kıraatte okuyabilirdi. Dîvân'ı vardır. Rüşdî mahlasını kullanmıştır. (Özcan 1989: 365, 367, 441..; Arslan 1994:46-47). Tarih düşürmekte yetenekli idi. Ayrıca nesih ve sülûs yazıda ustaydı. (Arslan 1994:46-47)

SÂBİR PÂRSÂ, Ağa-zâde Sâbir Pârsâ Muhammed Efendi, Pârsâ Sâbir Muhammed Dede

(d.??-ö.1090/1679-80)

Asıl adı Muhammed'dir. Kaynaklarda "Sâbir", "Sâbir Pârsâ", "Sâbir Muhammed Pârsâ Efendi", "Pârsâ Muhammed Efendi", "Ağa-zâde Sâbir Pârsâ Muhammed Efendi", "Dede Sâbir Pârsâ", "Pârsâ Sâbir Muhammed Dede" gibi lâkaplarla anılır. Mevlevî büyüklerinden Gelibolulu Ağa-zâde Muhammed Dedenin kardeşi Mustafa Efendinin oğludur. Kendisi de bir asker olan Mustafa Efendi, yeniçeri ağalığından emekli Kara Hasan Ağa'nın oğludur. Bu sülâleye verilen "Ağa-zâde" lâkabının bu zattan ileri gelmesi muhtemeldir. Kaynaklarda şairin doğum tarihi belli değildir. Âlim ve fazıl bir zat olan amcası Muhammed Dede'nin yanında iyi bir tahsil görmüş olan Sâbir, yine onun etkisi ile Mevlevî tarikatına girmiştir. Amcası, çevresinde çok saygın ve etkin bir kişiliğe sahipti. Gelibolu Mevlevîhânesi'ni o yaptırdı. 1063/1652-53 yılında amcasının vefatı üzerine, Sâbir Pârsâ onun yerine Gelibolu Mevlevîhânesi şeyhi oldu.

Şair 1076/ 1665 yılında Mevlevî tarikatında sema ayini yasaklanınca dostu Şeyhülislâm Minkârî-zâde Yahyâ Efendi'nin teşvikiyle 13 sene devam ettiği şeyhliği bırakıp mollalık mesleğini tercih etti, yerine Kalender Mahmud Dede geçmiştir. Bu durumdan dolayı Sâbir Pârsâ ve Minkârî-zâde Efendi, Mevlevî kaynaklarında tenkit edildi.

Vakâyi'u'l-Fuzalâ'ya göre Sâbir, önce 1076/ 1665 yılında memleketi olan Gelibolu'da Muhammed Efendi Medresesinde müderrisliğe başlamış, aynı yılın Cemâziyelevvel ayında Murtazâ Efendi yerine Edirne'de Emîniye medresesinde, 1078/1667 Recep ayında Tâcî İbrahim Efendi yerine İstanbul'da Câmî-i Atik medresesinde müderrislik yaptı. 1079/1669 yılı Zilkâde ayında Muhtârî Mustafa yerine Bosna kadısı oldu. Bir yıl sonra 1080/1670 Zilkâde'sinde buradan ayrılmış; 1082/1671 senesi Cemâziyülâhir'inde Sahafşeyhi-zâde Abdülbâkî Efendi yerine Sofya kadısı oldu; 1084/1674 Şevvâl'inde buradan da azledilerek 1087/1676 Ramazan ayında Filibe kadısı oldu. 1090/1679-80 Rebiyülevvel ayında bu görevden ayrılarak memleketi olan Gelibolu'ya dönmüş, 14 sene sonra tekrar Mevlevîhâne'ye şeyh oldu.

Sâbir Pârsâ'nın bu ikinci şeyhliği uzun sürmemiş, aynı yıl 1090/1679-80'de vefat etti ve Yazıcı-zâde Mehmed Efendinin mezarı civarına defnedildi. Belîğ Tezkiresi'nde, Şeyhî'nin Vakâyî'u'l-Fuzalâ'sında ve Müstakim-zâde'nin Mecelletü'n-Nisâb'ında ise şairin vefat tarihi 1091/1680 olarak geçer. Behçetî mahlaslı bir şairin, Sâbir Pârsâ'nın ölümü için yazdığı tarih manzumesinde geçen "Didi lutf-ı Hakla şâd-âb ola rûh-ı Pârsâ" mısraı 1090 tarihini gösterir.

SABRÎ, Mehmed Şerîf

(d.??-ö.1055/1645)

XVII. yüzyıl şairlerinden Sabrî Edirne'de doğmuştur. XVI. yüzyılın son çeyreğinde doğduğu tahmin edilen (Çeçen 2010: 12) şairin adını, Riyâzî ve Safayî, "Mehmed"; Rızâ, "Şerîf Mehmed"; Kafzâde Fâizî, "İlmîzâde Şerîf Sabrî"; Seyrekzâde Âsım, "Şerîf Sabrî" şeklinde verir. Safayî "Şerîf Sabrî" olarak şöhret bulduğunu kaydeder. Şeyhî Mehmed Efendi, "Seyyid Mehmed"; Mehmed Süreyyâ, "Sabrî Seyyid Mehmed Efendi"; Tuman, "İlmîzâde Seyyid Mehmed Şerîf Sabrî Efendi" şeklinde tanıtır. Bütün bu bilgilerden şairin asıl adının Mehmed Şerîf, mahlasının ise Sabrî olduğu anlaşılmaktadır.

Şairin adı "Sabrî-i Şâkir" olarak da bilinir; özellikle 19. yüzyıldan itibaren yayımlanan bazı edebî eserlerde şairin adının bu şekilde geçtiği görülür. Bunun nedeni bir tazmine bağlanabilir: Şairin "Girîbân-ı felek mehcûr-ı dest-i âh-ı şekvâdur" mısraını, Nefî; "Bi-hamdi'llâh zamânunda be-kavl-i Sabri-i şâkir / Girîbân-ı felek mehcûr-ı dest-i âh-ı şekvâdur" şeklinde tazmin etmiştir. Nefî'nin bu tazmininde Sabrî'nin adına eklediği "şâkir" sıfatından dolayı Namık Kemal, Tahrîb-i Harabât'ta şairin adını "Sabrî-i şâkir" şeklinde anmıştır. 19. yüzyılda bu adla meşhur olan şairin divanı "Dîvân-ı Sabrî-i Şâkir" adıyla yayımlanmıştır.

Sabrî, Edirneli bir kadı ailesinin çocuğudur. Babası İlmî-i Nâzik Ahmed Çelebi kadı ve şairdir. Dedesi Lutfî Çelebi de bir kadıdır (Abdurrahman Hıbrî: 79a). Sabrî, eğitimi Edirne'de tamamlayarak ilmiye sınıfına dâhil olur. Şiirlerinin yanı sıra Rızâ'nın âlim, fâzıl ve her fennin neticesine vâsıl (Zavotçu 2009: 242) ifadeleriyle de iyi bir eğitim aldığı anlaşılan Sabrî, Rumeli sadareti görevini yürüten Yahya Efendi'nin

mülazımı olarak çalışır (Riyâzî: 86b). Müderrislik (Şeyhî Mehmed Efendi 1989: 172) ve kadılık (Mehmed Süreyyâ 1311: 221; Çapan 2005: 336) görevlerinde bulunur. İstanbul'a yerleşir (Abdurrahman Hıbrî: 78a). Bu dönemde artık ünlü bir şair ve münşî olan Sabrî, IV. Murad'ın nedimleri arasına girer (Mehmed Fuâd, Şehâbeddîn Süleymân 1332: 337; Mehmed Tahir 1333: 281; Muallim Naci 2000: 303). Padişaha ve devlet erkânına oldukça yakındır.

1055/1645 yılında (Çapan 2005: 336) İstanbul'da vefat eden şairin mezarı Edirne Kapısı dışında, Emir Buharî Tekkesi civarındadır (Mehmed Tahir 1333: 281; Tuman 2001: 544).

SÂMÎ, Arpaemînzâde Mustafâ

(d.??-ö.1146/1734)

Asıl ismi Mustafâ'dır. Diğer isminin "Mehmed" olduğu sadece bir kaynaktan belirtilmiştir (Belîğ 1999: 144). İstanbulludur. Doğum yılı bilinmemektedir. Baltacı Mehmed Paşa'nın ikinci kez sadarete getirildiği dönemde (1122-1123/1710-1711) yazdığı bir kasidesindeki ifadelerine bakılarak bu yıllarda gençlik döneminde olduğu belirtilebilir. Arpaemîni Osmân Efendi'nin oğludur. Babasının görevinden dolayı Arpaemînzâde sanıyla tanınmaktadır. Kaynaklarda ailesi ile ilgili olarak babasının ismi dışında bir bilgi bulunmamaktadır. Dîvân'ında yer alan tarih kıtalarından Afife ve Zelîhâ isimli iki kızı olduğu, Afife'nin 1116/1704-5, Zelîhâ'nınsa 1134/1721-2'de vefat ettiği öğrenilmektedir (Kutlar 1996: 13-14, 16).

15 Şevvâl 1146/21 Mart 1734'te getirildiği makama 2 Zilkâde 1146/6 Nisan 1734'te yeni bir tayin yapıldığını gösteren belge Sâmi'nin, 1146/1734 yılının Mart sonu veya Nisan başında İstanbul'da vefat ettiğini göstermektedir. Ölüm yılı olarak gösterilen farklı tarihler doğru değildir. Mezarı Ali Paşa-yı Cedîd Camii hazîresindedir (Kutlar 2004: 21-22).

SÂMÎ'Î

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Sâmi'î'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

SIRRÎ, İbrâhim Sırrî Efendi

(d.?-ö.1111/1699)

Üsküdarlı Sırrî olarak tanınan şairin asıl adı İbrahim Sırrî; mahlası ise Sırrî'dir. Doğum tarihi ve ailesi hakkında kaynaklarda bilgi bulunmamaktadır. Sadece asıl adı Mehmed olan ve Üsküdarlı Reşîd (ö. H.1146/M.1733) olarak bilinen bir akrabasının varlığından söz ederler. Sırrî, bir müddet maliye kaleminde "tarihçilik"le uğraşmış ve Girit defterdarı iken (H.1111/M.1699) vefat etmiştir.

Şiirlerinden anlaşıldığına göre, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa, Fazıl Ahmed Paşa, Amcazâde Hüseyin Paşa gibi veziriazamlara kasideler sunmasına rağmen sıkıntılı hayatından kurtulamamıştır. Yetmiş yaşında kaleme aldığı bir şiirinde akar ve zeamet istemekte bir başka şiirinde de kendisine bir mansıb verildiğini ancak bunun gelir getirme yerine bütün malını mülkünü götüren bir bela olduğunu söyler ve "kanun ve şeriata" göre gidenlerin geri verilmesini, bu haksızlığın düzeltilmesini ister. Reisülküttâb Râmî Paşa'ya sunduğu bir kasidesinde, evini rehin verdiğini; Amcazâde Hüseyin Paşa'ya sunduğu bir başka kasidesinde ise, borçluların kapıda beklediğini söyler.

SÜKKERÎ, Zekeriya Efendi

(d.?-ö.1097/1686)

On yedinci yüzyılın ikinci yarısında yaşayan şâir Sükkerî'nin asıl adı Zekeriyya'dır. Kaynaklarda Sükkerî'nin adı, Zekeriyya Efendi, Sükkerî Zekeriyya Efendi, Zekeriyya Sükkerî, Zekeriyya El-Bosnavî şeklinde de geçmektedir. Zekeriyya Efendi'nin mahlası Sükkerî'dir. Sükkerî, şekerle ilgili, şekerden yapılan tatlı manalarına gelmektedir. Kendisi tarafından mı seçildiği, başkası tarafından mı verildiğini bilmediğimiz bu mahlas, Zekeriyya Efendi'den başka altı Arap şair ve bilgini tarafından da kullanılmıştır. Sükkerî, Bosnalı'dır. Babasının adı Abdullâh'tır.

Sükkerî bazı kaynaklara göre hattattır. Safayî. Tezkeresinde, Sükkerî'nin hattı için; gâyet mergûb hattı vardır, derken, Tuhfe-i Hattâtîn onun için; hüsn-i hatta Şeyhane eli ve hoş-âyende tavrr-ı mükemmeli vardır, diyor. Sükkerî, Tuhfe-i Hattâtîn'e göre 1094/1682 yılında, şâir Fennî'nin düşürdüğü tarihe göre ise 1087/1676 yılında vefat

etmiştir. Fennî'nin düşürdüğü tarih, dîvânında yoktur. Bu iki kitaptan gayri Sükkerî'den bahseden kaynakların tamamı Sükkerî'nin 1097/1686 yılında vefat ettiğini yazmaktadır. Sükkerî'nin ölüm sebebi yalnızca Şeyhî Mehmed'in Vakâyi'u'l-Fuzalâ sında yazılmıştır. Sükkerî'nin 1097/1686 senesi içerisinde Veba Hastalığı'ndan öldüğünü ve Edirne-kapusu haricine defn edildiğini yazmaktadır. Ancak İstanbul'da bulunan Edirne-kapı mezarlığı, bazı kaynakları, Edirne isminden dolayı yanıltmış olmalı ki, eserlerinde; Edirne'de medfûndur, diye yazmışlardır.

SÜKÛNÎ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Sükûnî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

ŞEHRÎ, Malatyalı Ali Çelebi

(d.??-ö.1071/1660)

Asıl adı Ali olan Şehrî, Malatyalıdır. Şaire ait bu bilgiler kendisinden bahseden birçok kaynakta, örneğin Safâyî Tezkiresi'nde, “nâmı Âli, Malatya'dan zuhûr idüp” Rızâ Tezkiresi'nde ise “Şarkiyâtdan Âli nâm Malatya mekândur” gibi birbirine yakın ifadelerle dile getirilmiştir. Şehrî'nin kaç yaşına kadar Malatya'da kaldığı ve ne zaman İstanbul'a geldiği konusunda bir bilgi yoktur.

17. yüzyılın en önemli şairlerinden biri olan Fehîm, divanındaki bir kıtasında, Şehrî'nin hayatıyla ilgili önemli bilgiler verir. Söz konusu kıtada, Şehrî'nin oğlunu kaybetmesinden dolayı çok büyük bir üzüntü duyduğu, henüz bu olayın acısı geçmeden evinin soyulduğu, üstündeki elbisesinden başka bir şeyinin kalmadığı anlatılmaktadır.

Şehrî bulunduğu görevlerin gereği olarak Osmanlı coğrafyasının birçok köşesini gezmiştir. Örneğin “Haleb'ün” redifli gazelden Halep'te, Şam'la ilgili aşağıdaki şiirinden Şam'da ve Manastır üzerine söylenmiş bir methiyeden de Manastır'da bulunduğu anlaşılmaktadır. Şair gezip gördüğü bu yerleri oldukça başarılı bir biçimde tasvir etmiş, belki de hayatının büyük bir kısmını değişik birçok yeri gezerek geçirmiş, yaşadığı acıları bir nebze olsun bu şekilde hafifletmeye veya unutmaya çalışmıştır.

Şehrî, 1071/1660 yılında vefat etmiştir. Şairin ölümü üzerine, “Âh Şehrî göçdi bezm-i cennete” tarih mısraı söylenmiştir. Şehrî’nin bilinen tek eseri Dîvân’ıdır.

ŞERİF

Mecmuadaki şiirin hangi Şerif’e ait olduğu tespit edilememiştir.

ŞEYHÎ, Seyyid Mehmed Allâme Efendi

(d.??-ö.Ramazan 1044/Şubat-Mart 1635)

Eğirdir’de doğdu. Doğum tarihi bilinmemektedir. Asıl adı Mehmed’dir. Allâme Şeyhî ve Şeyhî Seyyid Mehmed Allâme Efendi olarak tanındı. Babasının adı Mahmûd’dur. Şerîfî mahlası ile şiirler yazan Seyyid Mehmed Efendi’nin torunu, Nakibüleşrâf Şerîf mahlaslı Seyyid Mehmed Efendi (1522-1631)’nin amcasının oğludur. Eğirdir’de medfun olan ve Zeyniye tarikatı şeyhlerinden Burhaneddin Efendi’nin soyundan gelmektedir. Şeyh Burhaneddin Efendi’nin Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu (1959: 292)’nda babası olarak gösterilmesi yanlıştır. Medrese öğrenimi gördü. Şeyhülislam Yahya Efendi’den mülâzım oldu. Kırk akçelik medreseden mazul iken Ramazan 1019/Kasım-Aralık 1610’da Tâib Mehmed Efendi yerine Fethiye’deki Sinan Paşa Medresesi, Ramazan 1021/Ekim-Kasım 1612’de Bahrizâde Efendi yerine Zal Paşa Medresesi, Ramazan 1024/Eylül-Ekim 1615’te Said Efendi yerine Şah Sultan Medresesi müderrisliklerine getirildi. Muharrem 1028/Aralık 1618-Ocak 1619’da Sıdkî Efendi yerine Sahn Medreselerinden birinde, Rebiyülevvel 1029/Şubat-Mart 1620’de Amasyalı Abdullah Efendi yerine Hâsekî Sultan Medresesi, Şaban 1031/Haziran-Temmuz 1622’de Selim-i Kadim Medresesi’nde görev aldı. Muharrem 1032/Kasım-Aralık 1622’de Ahmed Efendi yerine Kudüs kadısı oldu. Rebiyülâhır 1033/Ocak-Şubat 1624’te azledildi. Zilkade 1035/Haziran-Temmuz 1626’da Abdürrahim Efendi yerine Mekke kadılığına atandı. Şair Cem’î bu duruma “Vâlî-i Ka’be oldu bir allâme-i Haydar-siyer” mısraı ile tarih düşürmüştür. Şeyhî Mehmed Efendi Mekke kadılığına gitmedi. Cemâziyelâhır 1036/Ocak-Şubat 1627’de Galata kadılığına atandı. Zilkade 1037/Temmuz-Ağustos 1628’de azledildi. Şaban 1038/Mart-Nisan 1629’da Anadolu payesiyle Çivizâde Mehmed Efendi üzerinden

Güzelcehisar kazası arpalık olarak verildi. 1039/1629-1630 yılında amcazâdesi Seyyid Mehmed Efendi yerine Nakibüleşrâf tayin edildi. Şair Cem'î bu duruma da “Alem-i âl-i ‘abâ oldu nakîb-i şürefâ” mısraı ile tarih düşürmüştür. Zilkade 1040/Haziran 1631’de selefi Seyyid Mehmed Efendi’nin Dimetoka arpalığı da kendisine verildi. Şevval 1402/Nisan-Mayıs 1633’te Derviş Mustafa Efendi’den boşalan Rusçuk kazası verildi. Zilkade 1043’te Ahîzâde Seyyid Mehmed Efendi’nin ziyafetine katıldığı suçlamasıyla İstanbul’dan sürülerek Mekke kadılığına atandı. Ramazan 1044/Şubat-Mart 1635’te Cidde’de vefat etti. Mezarı Cidde’dedir (Özcan 1989: 18-19; Köksal Yüksel, M. F. Köksal 1998: 74-75; Köksal 2007: 102; Zavotçu 2009: 266; Kurnaz, M. Tatçı 2001: 518, 918; TDEA 1998: 148). Şeyhî Seyyid Mehmed Efendi’nin Divan’ından hareketle Zeyniyye tarikatına intisap ettiği söylenebilir (Parlak Dönmez 2006: 10).

ŞİNASÎ, Ruz-nameci-zade

(d.d. ?/d. ?-ö. 1114/1702-03)

Asıl adı Mehmed’dir. Ruz-nameci-zâde Şinasî Mehmed Çelebi olarak bilinen şaire güzelliği ile şöhret kazandığından “Küçük Hünkar” da denilmiştir. İstanbulludur. Doğum tarihi, belli değildir. İsminden dolayı babasının ruz-nameci olduğu düşünülmektedir.

Şinasî, şairliği yanı sıra içağası, hazine katipliği, mühürdarlık, Divan efendiliği de yapmıştır. Sonraları Divan-ı Hümayun’da vazifelendirilmesine rağmen, şiirlerinde talihsizliğinden yakınır. Ölümünden evvel Edirne’ye gönderilen şair, vezir Rami Paşa’ya kasideler sunmuş, vezirliğine (1114/1702-03) tarih düşürmüş ve bazı isteklerde bulunmuştur. Ancak isteklerine kavuşmadan aynı tarihte (1114/1702-03) vefat etmiştir. Bursalı Mehmed Tahir şairin ölüm yerini İstanbul olarak göstermesine (1972:398) rağmen diğer kaynaklar onun Edirne’de vefat ettiğinde hem fikirdirler (Akpınar 2006:218).

Şinasî, Fasih Dede’nin meclisine devam etmiş ve ondan feyz almıştır. Mevlevî şairler arasında adı geçmese de mecliste bulunması, Mevlana’ya medhiye yazması Şinasî’nin Mevlevî bir şair olabileceğini düşündürmektedir.

Şairin bilinen tek eseri Türkçe Dîvânı'dır. Dîvân'da 8 kaside, 86 gazel, 2 muhammes, 3 tahmis, 1 terkeb-i bend, 2 kıt'a ve 3 beyitlik bir manzume mevcuttur.

Şinasî'nin âşıkane ve rindane söyleyişleri vardır. Beyitleri için "mükemmel" (Şeyhi Mehmed Efendi: 240) ifadesi kullanılmıştır. Çağdaşları gibi şiirlerinde Sebk-i Hindî ve hikemî tarzın etkileri görülür. Sebk-i Hindî'de olduğu gibi onun şiirlerinde de, hayalin ön plana çıkması, tezatlı ve mübalağalı anlatım, uzun terkipli söyleyişler görülür. Ayrıca az sözle çok şey anlatma isteği, şiirde deyim, atasözü ve hikmetli sözleri kullanması elbette hikemî tarzın da yansımalarıdır. Şairin Nabi'nin şiirine nazire söylemesi, 3 gazeline tahmis yazması ve hikmetli söyleyişlere yer vermesi de ondan etkilendiğini açıkça ortaya koyması bakımından önemlidir.

TAHİR

Mecmuadaki şiirin hangi Tâhir'e ait olduğu tespit edilememiştir.

TÂLİB

(d.??-ö.1118/1706)

Kaynakların hayatı ile ilgili farklı bilgiler verdikleri şairin asıl adı Mehmed Tâlib'tir. Ali Emîrî doğum yerini Diyarbakır, Belğ ve Mehmed Sirâceddin Bursa olarak gösterir. Babası Kürt Mustafa Efendi'dir. Mustafa Efendi, IV. Murad tarafından idam edilen Şeyh Mahmud Umrevî'ye mensuptu. Şeyhinin vefatından sonra Bursa'ya yerleşmişti. Tâlib, babasına nispetle Kürtzâde olarak tanınmıştır.

Tâlib Efendi, iyi bir medrese eğitimi almıştır. Bursalı Râgıb Ali Efendi'den ders alan Tâlib, Hâbilzâde Ömer Efendi'den icazet almıştır. 1097 / 1686'da Bursa'da Arabiyye medresesine hâric payesiyle atanmış, 1109 / 1698'de sahn itibariyle Müftü Ahmed Paşa medresesine nakledilmiş, 1111 / 1699'da Molla Hüsrev Medresesi'ne müderris olmuş, 1114 / 1702'de Kütahya kadılığına atanmıştır. Anadolu valisi Numan Paşa ile aralarının bozulması üzerine 1115 / 1703'te görevinden azledilmiştir. Fetva Emîni Mehmed Efendi'nin ricası üzerine Şeyhülislam Başmakçızade Ali tarafından 1117 / 1705'te Erzurum kadısı olarak atanmıştır. Tâlib, bu görevdeyken 1118 / 1706'da

vefat etmiştir. Erzurum’da defnedilmiştir. Vefatına “Tâlibâ şâd ola ruhun Fâtihâ” mısraı tarih olarak düşünülmüştür. (Özcan 1989: 284-285)

Belîğ, inşandan söz etse de (İsmail Belîğ 482) Tâlib’in bilinen tek eseri Divanı’dır. Kütüphanelerde birçok nüshası bulunan Divanı’nın üzerinde yapılan bir yüksek lisans çalışmasına göre Divanı’nda 1 münacat (5 beyit), 5 kaside, 29 tarih, 122 gazel, 45 rubai, 28 matla, 1 nazm, 6 müfred vardır. Bunlardan 1 kaside, 3 gazel, 10 rubai, 2 matla ve 1 tarih Farsçadır. (Erdem, 1994: 28-29)

Türkçe şiirlerinde Tâlib mahlasını kullanan şair, Farsça şiirlerinde Âzim mahlasını kullanmıştır. Tâlib’in şiirleri Nâbî Ekolü olarak adlandırılan Hikemî geleneğin içerisinde değerlendirilebilir. Onun şiirlerinde irsâl-ı meselller çok kullanılmış, nasihat üslubuna yer verilmiştir. Namık Kemal;

Çeşm-i insâf kadar kâmile mîzân olmaz / Kişi noksânını bilmek gibi irfân olmaz

beytini örnek göstererek şairin hakkının yeterince teslim edilmediğini belirtir. Şiirlerinde Sebk-i Hindi’nin özellikleri de görülmektedir. Yer yer görülen uzun tamlamalar ve hayal derinliği şiirlerinin diğer temel özelliğidir. Bu anlamda Şîrâzlı Urî şairin beğendiği Fars şairidir. Belîğ, Rahmetâ ve Fâiz adlı iki Fars şairinin Bursa’da Tâlib’in evine misafir olduğunu aktarır. (Atlansoy 1998: 329). Yaşadığı sıkıntıları de şiirlerinde dile getiren Tâlib, aynı zamanda musiki ile de uğraşmıştır. Beste yapacak kadar musikiye hâkim olan şairin şiirlerinde musiki ile ilgili terimler de kullanmıştır. (Erdem 1994:7-12)

TİFLİ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Tıflî’ye ait olduğu tespit edilememiştir.

VAHYÎ, Şeyh Mehmed Efendi

(d.Ramazan 1070/Mayıs 1660-ö.21 Şaban 1130/20 Temmuz 1718)

İstanbul’da doğdu. Asıl adı Mehmed’dir. Şeyh Seyyid Mehmed Vahyî Efendi olarak tanındı. Babası, Halvetî şeylerinden Balat şeyhi Hasan Nuri Efendi (ö. 1099/1688)’dir. Dedesi Eyüp türbedarı diye bilinen Sünbülüyye Âsitânesi şeyhi Seyyid

Mehmed Eyyûbî Efendi'dir (Yılmaz 2007: 80). Hakkında bilgi bulunan kaynaklarda Şeyh Mehmed Efendi'nin doğum tarihi belirtilmemiştir. Fakat Divan'ının British Museum Add. 7934'te kayıtlı yazmasının unvan sayfasında doğum tarihi olarak Ramazan 1070/Mayıs 1660 kaydı bulunmaktadır (Taş 2004: 5-6). Vefeyât (Ekinci 2013: 84)'taki altmış yaşında öldüğüne dair bilgi bu tarihi doğrular niteliktedir. Dîvân-ı Vahyî, şairin bilinen tek eseridir.

VÂSIK

Mecmuada bulunan şiirin hangi Vasık'a ait olduğu tespit edilememiştir.

VECDÎ, Abdülbâkî

(d.??-ö.4 Ramazân 1071/3 Mayıs 1661)

Asıl adı Abdülbâkî'dir. Boğuk-zâde lakabıyla da tanınmaktadır. İstanbul'da doğdu. Hicrî on birinci yüzyılın başlarında doğduğu tahmin edilmektedir. Babası Boğuk Mustafa lakaplı bir zattır. Safâyî, Vecdî'nin gençliğinde iyi bir eğitim aldığını, birçok ilmi tahsil ettiğini ifade etmektedir (2005: 684).

Tahsilini müteakip Dîvân-ı Hümâyûn kalemine intisap eylemiştir. Burada iken hattatlık dersleri aldı, özellikle dîvânî denilen yazı şeklinde büyük mahâret göstererek ustalık derecesinde yetişti. Dîvân-ı Hümâyûn'da çalışan memur adaylarına başarılı oldukları takdirde uygun bir mahlas vererek aslî kadroya geçirmek usûlden olduğundan kendisine de Vecdî mahlası verildi (Fâik Reşâd 1311: 176). Kısa zamanda zekâsı ve kabiliyeti ile emsalleri arasında başarılı oldu, dönemin re'îsü'l-küttâbı olan Şâmî-zâde Mehmed Efendi'nin dikkatini çekerek Beylikçilik makamına getirildi. Dîvân'ında re'îsü'l-küttâb Şâmî-zâde Mehmed Efendi'yi öven müzeyyel bir gazele yer vermesi, ona duyduğu minnet duygusunun eseri olarak dikkat çekmektedir (Dîvânçe 1308: 23-26). Dîvân'ının bazı yazma nüshalarında bulunan bir tarih manzumesinden de 1658 yılında Yanova Kalesi'nin fethi sırasında Köprülü Mehmed Paşa ile birlikte olduğu anlaşılmaktadır (Dîvân vr. 1b).

Beylikçilik görevindeyken Köprülü Mehmed Paşa'nın iltifatlarına mazhar olmuştur. Şeyhî Mehmed Efendi, Köprülü Mehmed Paşa'nın devamlı iltifatlarının ve şairin şöhretinin artması sonucunda Şâmî-zâde Mehmed Efendi'nin hasedine maruz kaldığını söylemektedir (1989: I/711). Şâmî-zâde Mehmed Paşa, Vecdî'nin sâbık İstanbul kadısı Sadreddîn-zâde Rûhullâh ve Dergâh-ı Âlî kapıcıbaşlarından Konya Abazası Mehmed Ağa ile aralarındaki mektuplaşmadan, güya ilm-i nücûm marifetiyle devlet erkânıyla vûkelâ-yı saltanatın görevden uzaklaştırılmalarına ilişkin bazı hadiselerin zuhûra geleceğini haber verdiklerini iddia ederek şikâyetle bulunmuştur. Bunun üzerine Şeyhülislâm Bâî-zâde Esîrî Mehmed Efendi'de de Vecdî, Sadreddîn Rûhullâh ve Mehmed Ağa'nın idamı için fetva vermiştir. Vecdî ve arkadaşları, 4 Ramazan 1071/3 Mayıs 1661 Salı günü Alay Köşkü önünde, padişah IV. Mehmed'in de hazır bulunduğu sırada kafaları kesilmek suretiyle idam edilmiştir (Özcan 1989: I/284; Özcan vd. 2013: I/ 13). Ölüm tarihi, Safâî'ye göre 1072/1662 (Çapan 2005: 684), Fâik Reşâd'a göre 1073/1663'tür (Fâik Reşâd 1311: 176).

Vecdî'nin bilinen tek eseri yaklaşık 550 beyitlik dîvânçe niteliğindeki Dîvân'ıdır. Bursalı Mehmed Tâhir, şairin Bâyezîd Câmisi'ndeki Velîyüddîn Efendi Kütüphânesinde kendi yazısıyla bir Mecmû'a-i Eş'âr'ı olduğunu ifade etmekte ise de (2000: 480) söz konusu eser, Vecdî ile aynı mahlası taşıyan Filibeli Mevlevî şeyhi Abdurrahman Vecdî'ye aittir (Kavruk, Selçuk 2009: 9).

VECÎHÎ, Hasan

(d.??-ö.1071/1660)

Osmanlı tarihiyle ilgili meşhur eserinin başında adının Hasan olduğunu ifade etmektedir (Vecîhî yk. 1b). Buna karşın Babinger adının Hüseyin olduğunu söylemektedir (1982: 229). Kırım'ın Bahçesaray şehrinde doğmuştur. Bazı kaynaklarda İstanbul'da doğduğu yazılıysa da (Özcan 1989: 714; Çapan 2005: 695) bu bilgi doğru değildir. Babasının adı Abdullah Ârif'tir.

İyi bir eğitim aldığı anlaşılan Vecîhî, İstanbul'a geldikten sonra Kemankuş Kara Mustafa Paşa'nın mühürdarlığı görevinde bulunmuştur. Şair, Kemankuş Kara Mustafa Paşanın idamının ardından Divan-ı Hümâyûn kâtipliğine atanmıştır. Tarihini

İtalyanca'ya tercüme eden Giacomo Tarsia'ya göre 1071/1660 yılında verem hastalığı sebebiyle vefat etti (Akkaya 1959: 535). Ölümüne Şeyh Nazmî, "Du'â ile dedi târîh-i fevtini Nazmî / Ola makâm Vecîhî'ye cennet-i firdevs" (1071) beytiyle tarih düşürmüştür (Çapan 2005: 695). Bazı kaynakların vefat tarihini 1081/1670 (Sarı 1990: 33; Abdülkadiroğlu 1999: 516; Kurnaz 2000: III/159) göstermeleri yanlıştır. Mezarı Edirne Kapısı haricindedir.

VEHBÎ

XVIII. yüzyılın ünlü şairlerinden Seyyid Vehbî, Yenişehir-Fener kazasından, ma'zulen ölen İmam-zâde Mehmed Efendi'nin kethüdası Hacı Ahmed adıyla tanınan bir kişinin oğludur. İstanbul'da doğmuştur. Vehbî, bazı şiirlerinde adının Hüseyin olduğunu söyler.

YAHYÂ

(d.969/1561-ö.1053/1644)

Ankaralı Şeyhülislam Bayramzâde Zekeriya Efendi'nin (920/1514- 1001/1593) oğlu olan Yahyâ Efendi İstanbul'da doğmuştur. Annesinin adı Rukiye'dir. Doğum tarihi bazı kaynaklarda 960/1552, bazılarında ise 969/1561 olarak verilmektedir. Çağdaşı kaynakların ifadeleri dikkate alındığında doğum tarihi olarak 969/1561'in doğruya daha yakın olduğunu söylemek mümkündür. Kültürlü bir ailenin çocuğu olan Yahyâ, ilk eğitimini aynı zamanda şair olan babasından almış, Abdülcebbârzâde Derviş Mehmed Efendi gibi devrin meşhur ilim adamlarının yanında iyi bir tahsil hayatından sonra Ma'lûlzâde Seyyid Mehmed Efendi'nin şeyhülislâmlığı zamanında 988/1580'de mülazemetini tamamlamıştır. Yahyâ'nın ilk görevi Unkapanı civarındaki Hoca Hayreddin medresesi müderrisliğidir. 40 akçelik bu görevde bir müddet çalıştıktan sonra 994/1585'te babasıyla hacca giden şair, hac dönüşünde Atık Ali Paşa (995/1586), Haseki Sultan (998/1589), Sahn Medreselerinden birinde (1000/1591) Şehzâde (1002/1593), Üsküdar Valide Sultan (1003/1594) medreselerinde müderrislik yapmış, 1004/1595'te Bıyıklı Süleyman Efendi yerine Halep, bir yıl sonra 1005/1596'da Taşköprülüzâde Kemal Efendi yerine Şam kadılığına atanmıştır. 1006/1597'de Mısır

kadılığına atanan şair 1007/1598'de bu görevinden azledilmiş, kısa bir müddet sonra tekrar aynı göreve atanmış, fakat 1009/1600'de bu görevinden ikinci defa azledilince İstanbul'a dönmüştür. İstanbul'da fazla kalmayan şair kısa bir müddet sonra Bursa, 1010/1602'de de Edirne kadısı olarak görevlendirildiyse de 1012/1603'te bu görevinden alınmış, aynı yıl Feyzullah Efendi yerine İstanbul kadılığıyla, 1013/1604'te Anadolu, 6 ay sonra da Rumeli kazaskerliğiyle görevlendirilmiştir. Bu görevini 1015/1606'ya kadar sürdüren şair bu tarihte azledilerek yerine Hocaşâde Es'ad Efendi atanır. Fakat Yahyâ 1018/1609'da ikinci defa Rumeli kazaskeri olur, 1019/1611 Ocak ayında ise emekliye ayrılır. Bu arada kendisine Mihaliç ve Kirmasti'nin arpalık olarak verildiği kaynaklarda belirtilmektedir.

Yahyâ'nın emeklilik dönemi fazla sürmez. 1026/1617'de üçüncü kez Rumeli kazaskerliğine atanan şair 1028/1618'de kendi isteğiyle tekrar emekliye ayrılmış, yerine dostu şair Ganîşâde Nâdirî atanmıştır. Genç yaşta padişah olan Sultan II. Osman'ın (saltanatı:1618-1622) şehit edilmesi üzerine cereyan eden olayların sonunda Mehmed Es'ad Efendi yerine şeyhülislamlığa getirilen (1031/1622) Yahyâ, şehit edilen Sultan Osman'ın cenaze namazını da bizzat kıldırmıştır.

Yahyâ'nın yerine şeyhülislâm olan Âhîşâde Hüseyin Efendi'nin çapulcularla işbirliği yaptığı ortaya çıkınca idam edilmesi üzerine şair, 1043/1634'te üçüncü defa bu makama atanmış ve bu görevi ölümüne kadar kesintisiz devam etmiştir. Sultan IV. Murâd'ın sevgi ve saygısını kazanan şair bu dönemde hayatının en itibarlı, en parlak devresini yaşamıştır. Şiirle de uğraşan Sultan IV. Murâd, Yahyâ'yı hiç yanından ayırmaz; yeri geldikçe onun fikirlerini alır, her hususu danışmıştır. Revan seferine (1044/1634) de katılan şair sefer esnasında isabetli fikirleriyle herkesin takdirini kazanmıştır.

Yaşlı haliyle, Bağdat'ın fethine (1047/1637) de padişahla birlikte katılan Yahyâ'nın bu seferde de isabetli kararlarıyla ileri görüşlülüğünü ortaya koyduğu anlaşılmaktadır. Bağdat'ın fethinden sonra İmâm-ı Azâm Ebu Hanîfe ve Abdulkâdir-i Geylânî'nin türbelerinin tamirine nezaret eden şair, İstanbul'a dönüşünde çeşitli saray entrikalarıyla karşılaşmışsa da IV. Murâd'ın ölümüne kadar itibarını ve nüfuzunu korumayı başarmıştır. Sultan IV. Murâd'ın 1049/1640'ta ölümünden sonra tahta geçen Sultan İbrahim döneminde de makamında kalmayı başaran şairin eski itibarı kalmaz.

Yahyâ'ya gereken ilgiyi göstermeyen Sultan İbrahim'in Cinci Hoca lakaplı Hüseyin Efendi (ö. 1058/1648) ve Kösem Sultan'ın iftiralarıyla, sık sık onu azarlaması, şairin sağlığının bozulmasına yol açmış, kısa bir müddet sonra rahatsızlanan şair 18 Zilhicce 1053 / 27 Şubat 1644'te hayata gözlerini yummuştur. Cenazesi Fatih Camii'nde kılınan namazdan sonra Sultan Selim civarında Koğacıdede türbesi yanında babasının yaptırdığı medresenin haziresine gömülmüştür. Şairin cenaze namazını yeni şeyhülislam Ebu Sa'îd Efendi (1001-1072/1593-1662) kıldırmasıdır. Kaynaklar cenaze namazına çok kalabalık bir topluluğun katıldığını, tabutun “kesret-i izdihamdan ber-dûş itmege imkân olmayup ser-engüş-i enâm üzre” taşındığını belirtirler.

YÜMNİ

Mecmuada yazılı bulunan şiirlerin hangi Yümni'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

ZÎVER, Ahmed Sâdık Zîver Paşa

(d.1208/1793-ö.1278/1862)

Asıl adı Ahmed Sâdık, mahlası Zîver'dir. Ahmed Sâdık Zîver Paşa 1208/1793 yılında İstanbul'da Yenikapı Mevlevîhânesi civarında bulunan Merkez Efendi Dergâhı karşısındaki bir evde dünyaya gelmiştir. Babası defterhâne ketebesinden Mehmed Sâdık Münif Efendi'dir (ö. 1803). Mehmed Sâdık Münif Efendi de Enderun'da Seferli Koğuşu ağalarından olan ve 1782 yılında hacdan dönerken vefat eden Arnavud Hasan Ağa'nın oğludur. Zîver Paşa'nın annesi Vâhide Hanım'dır ve 1778 yılında Şam'a sürülen Kazasker Murâd Molla'nın kethüdası Feyzullah Efendi'nin kızıdır. Mevlânâ muhiblerinden olan Zîver Paşa'nın babası Mehmed Sâdık Münif Efendi, 1803 yılında vefat edince Zîver Paşa 10 yaşlarında iken yetim kalmış ve Sâdık Münif Efendi meşhur Şeyh Gâlib'in sutoğlu olduğundan Zîver'i Yenikapı Mevlevîhânesi şeyhi Seyyid Ali Dede veled-i ma'nevî ittihâz edip koruması altına almıştır. Zîver Paşa o devrin usulünce yedi sekiz sene kadar, önce defterhâne sonra da darbhâne kalemlerine devam etmiş ve buralarda tecrübe kazandıktan sonra 1814 tarihinde -Mevlevîlik hasebiyle- Mevlevî tarikatının müntesiplerinden meşhur Hâlet Efendi onu kitâbet hizmetine almış yani

Zîver Paşa Hâlet Efendi'ye mühürdar olmuştur. Hâlet Efendi 1822 yılında Konya'ya sürgün gönderilince onunla beraber Konya'ya gitmiş, bir süre sonra sürgün yeri Balıkesir'e tahvil edilince bir müddet orada ikamet etmiş, sonra da affedilerek İstanbul'a gelmiştir. Bunun akabinde önce İzmir'de müste'minlere (ecnebilere) mahsus olan gümrüğe nazır olmuş sonra da Aydın mütesellimliğine tayin olunmuş, yedi sekiz ay kadar orada kaldıktan sonra tekrar İstanbul'a dönmüştür. Zîver Paşa mesâne tikanıklığı hastalığından yatağa düşmüş ve beş on gün kadar bu hâlde kaldıktan sonra da 1278/1862 yılında 69 yaşında olduğu hâlde vefat etmiştir. Zîver Paşa vasiyeti gereği Medîne-i Münevvere'deki Cennetü'l-Bakî denilen yerde Hz. Osman'ın türbesi civarında bulunan Nakşbendî şeyhlerinin ekâbirinden Mehmed Parsâ'nın mezarı yakınına gömülmüştür. Yine vasiyeti gereği küçük yaştan beri okuduğu bir Mesnevî nüshası da kendisiyle beraber mezarına gömülmüştür.

ZUHURÎ

Zuhûri'nin asıl adı Mehmed Salih, babası müderris Karabagî İshak Efendi'dir. Bu sebepten kendisi ve nesli İshak-zâde denmesiyle meşhurdur. Memleketi İstanbul'dur. İshak-zâde Mehmed Zuhûrî'nin doğum tarihine kaynaklarda rastlanmamıştır. Ancak ölüm tarihine bakılarak 17. yüzyıl başlarında doğduğu söylenebilir.

EK-2: MESTAP TABLOSU

Yer Numarası		İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığında Mc_Yz_K_0131 Nolu Şiir Mecmuası					
Yaprak Nu	Mahlas	Matla Beyti	Makta beyti	Nazım Şekli	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
1b	Nâbî	Gülçîn olamaz dest-i temâşâ çemenümden Leb-beste-i nâzam söz alınmaz dehenümden	Dilber dehenünden bu nevâyî'n gâzel olsun Nâbî yine yârâne hediye sühânümden	Ġazel		-- +/ + -- +/ + -- +/ + --	
1b	Dürri	Ağzın açamaz gonca hicâb-ı dehenümden Güller kızarur vech-i hasenümden	Dürri gibi biñ 'âşık-ı şürîdeyi aşmam Zencîr-i ham-ı turre-i 'anber şikenümden	Ġazel		-- +/ + -- +/ + -- +/ + --	Matla beytinin ikinci dizesi eksik yazılmış. Bu gazel Dürrî Divanı'nda bulunamadı.
1b	Nesîb	Şad pâre olur gül ğam-ı reşk-i bedenümden Hacet-zededür berg-i senem pîrehanümden	Bu sözleri dilberden işitdükçe Nesîb Ârâm u sükûn gitdi ser-â-pâ-yı tenümden	Ġazel		-- +/ + -- +/ + -- +/ + --	
1b	Ṭâlib	Çîn oldı çemen sünbül-i 'anber şikenümden Dehr oldı Hoten bû-yı gül ü yâsemenümden	Bu nazm-ı teri Ṭâlib-i şîrîn sühânümle Bir büse-i cân-bağşa değışdüm dehenümden	Ġazel		-- +/ + -- +/ + -- +/ + --	
1b	Sırrî	Lerzân-ı kaẓâ ğamze-i âşûb fitenümden Tersân-ı kader nazra-i şûriş fikenümden	Cânâne lisânından idüp Sırrî bu nazmı Pür şehd ideyüm kâm-ı mezâkı sühânümden	Ġazel		-- +/ + -- +/ + -- +/ + --	

3a	Bākī	Ayaqlarda qalur sünbül o zülf-i nīm-tāb-āsā Şaçuñla bahş iderse başa çıķamaz müşg-i nāb- āsā	Haşūduñ düzd-i derdin çekme ey Bākī bu bezm içre Nedīmüñ yār-i hoş-meşreb gerek cām-ı şarāb- āsā	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
3a	Şināsī	Göñül olma hevā-dār-ı sehī gerd-i ḥabāb-āsā Var ol şābit kadem kūy-ı tevekkülde kıbāb-āsā	Siyeh kāse sipihre ittiķā cehl-i mürekkebdür Şināsī geçmede rüzı ḥayāl-i leyl-i ḥ'āb-āsā	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
3a	Riyāzī	İşin başa iletmez bezm-i vuşlatda şarāb-āsā Mey-i gülgün ile başınḥabāb-āsā	Riyāzī'den ta'alluķ riştesin kaç' eyledi dilber Dökülse kaçre-i eşki n'ola dürr-i hoş-āb-[āsā]	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
3a	Na'īm	Te'allāh o mehrū seyre çıkısa āfitāb-āsā Ṭarāret-bahş olur gülzār-ı dehre māh-tāb-āsā	Recā-yı pāy-būs ile Na'īm üftādeyi seyr it Kenār-ı cüşşe düşmüş teşnegān cān şitāb-āsā	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
3b	Şehrī	Şu resme kāviş-i ğam virdi ıztırāb baña Ki şefķat eyledi çarḥ-ı sitem-cenāb baña	Firīb-i ḥüsnuñi Şehrī duyurdu 'uşşāķa Helāk-i ğamzeñ olam eyleme 'itāb [baña]	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
3b		O şūḥ-ı mest yaturken getürdi ḥ'āb baña Ḥarāmī eylemez Allāh gül-rīz şarāb baña		Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	Makta beyti yazılmamış.
4a	'Adlī	Açılma meclis-i bīgānede ey dil kitāb-āsā Hiçāb it eyleme keyfiyetüñ zāhir şarāb-āsā	Yüri toḥm-ı murādı ḥāşıl itmekse ğarāz 'Adlī Yüzüñ sür zīr-i pāy-i merd-i dil-tāba türāb-āsā	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
4a	Yaḥyā	Elümde şīşe-i rengīn pür mey-i la'l-i nāb-āsā Gözümde kaçre kaçre eşki ter dürr-i hoş-āb-āsā	Şüreyyā vü hilāle 'arz-ı cāh itsem gerek Yaḥyā Bu fikr ile yolunda pāy-māl oldum türāb-āsā	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	

4b	Niṣārī	Ey ʔurrası ebr-i ʕemen-ārā-yı kıyāmet Berk-i ruḥı āteş-zen-i şahrā-yı kıyāmet	Mest-i mey-i ‘aşq ol ki Niṣārī saña düşmez Endīşe-i dünyā-yı ğam-efzā-yı kıyāmet	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	Bu gazel Niṣārī Divanı’nda bulunamadı.
4b	Şabrī	Ḥavfum bu ki qaddūn ola ferdā-yı kıyāmet Bir hem-zen-i hengāme-i şahrā-yı kıyāmet	Şun Şabrī-yi dil-teşneye bir cām-ı leb-ā-leb Ey sākī kevşer-i dem-i germā-yı kıyāmet	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	
4b	Nefī	Qāmet mi bu ya fitne-i ber-pā-yı kıyāmet Şalınsa ʔutar ‘ālemi ğavġā-yı kıyāmet	Nefī gibi yok pāyine yüz sürmege çāre ʔutsam n’ola dāmenini ferdā-yı kıyāmet	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	
4b	Maḥvī	Ey mihr-i ruḥı encümen-ārā-yı kıyāmet Ey ğamzesi ğadr-āver-i rüsvā-yı kıyāmet	Maḥvī gibi keşf eyleye mi ğamze-i şūḥuñ Zīr-i nigh-i mestiñi ferdā-yı kıyāmet	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	
5a	Fehīm	Ey ʔurraları sūnbül-i şahrā-yı kıyāmet Ḥaʔṭuñda ‘ayān sırr-ı temāşā-yı kıyāmet	Öldürdi anı ḥasret-i ümmīd-i ḥırāmuñ ‘Ayb itme Fehīm itse temennā-yı kıyāmet	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	
5a	Ṣuhūrī	Ey her nighüñ māye-i ğavġā-yı kıyāmet Reftāruña vā-beste temāşā-yı kıyāmet	Vaşşāf olalı qāmet-i dildāra Ṣuhūrī Oldı laḳabum menḳabe-pīrā-yı kıyāmet	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	
5b	Yahyā	Dün neydi cevānān ile meydān-ı ḥarābāt Bāzīçe-i ʔıflān idi pīrān-ı ḥarābāt	Maḳşaduñ irişmekse fenā içre fenāya Yahyā olagör sākin-i vīrān-ı ḥarābāt	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	
5b	Şabrī	Cem gitdi bozulmaḳdadur erkān-ı ḥarābāt Bir cām ile ḳalsa n’ola eyvān-ı ḥarābāt	Şabrī varıcaḳ dergehüne mey mi şunardı Göñlümdekini bilmesa pīrān-ı ḥarābāt	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	

5b	‘Aṭāī	Yir yir görünür sāgar-ı raḥşān-ı ḥarābāt Döndi ḳafes-i zer-gere vīrān-ı ḥarābāt	Çok bekledüñ olmadı mı inşāf ‘Aṭāī Virmez mi icāzet daḥı pīrān-ı ḥarābāt	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	
5b	Faṣḥī	Ḥumlardan alındı mey ü raḥşān-ı ḥarābāt Açıldı yine kân-ı Bedaḥşān-ı ḥarābāt	Peymāne-i ümmīde Faṣḥī irmez imiş el Būs olmayıcaḳ dāmen-i pīrān-ı ḥarābāt	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	
5b	Vecīhī	Şāh-ı gül olup sā'id-i mestān-ı ḥarābāt Açılmada yir yir gül-i ḥandān-ı ḥarābāt	Bī-bāk-i cihān oldu Vecīhī n'ola dünya Şāhen-şeh-i Cem-rütbe-i eyvān-ı ḥarābāt	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	
5b	Fā'izī	Her şubḥ gelür bir yire rindān-ı ḥarābāt Güyā ki ider meşveret erkān-ı ḥarābāt	Ol şāh-ı cihān Fā'izīyā bezme gelürmiş Cür'ayla şulansun yine meydān-ı ḥarābāt	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	
5b	Rızā'ī	Ṭūṭīye dönüp sāgar-ı raḥşān-ı ḥarābāt Güyā ki ḳafesdür aña vīrān-ı ḥarābāt	Bīçāre Rızā'ī ola bir şem'-i himāyet İrse nefes-i himmet-i pīrān-ı ḥarābāt	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	Bu gazel Rızā'ī Divanı'nda bulunamadı.
6a	Feyzī	Sāgardan olur efser-i şāhān-ı ḥarābāt Mey şu'lesidür ḥil'-at-i ḥāḳān-ı ḥarābāt	Dün cür'a-i şahbā ile Feyzī şunasın kim Şahrā-yı Bedaḥşān idi meydān-ı ḥarābāt	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	
6a	Fethī	Her şeb gelür meclise rindān-ı ḥarābāt Güyā ki yayılır cümleten erkān-ı ḥarābāt	Bir cām ile ṭab'uß senüñ ey Fethī nā-şād Şād itmeye mey midür nişīnān-ı ḥarābāt	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	
6a	Cem'ī	Cemşīd olup sāḳī-i rindān-ı ḥarābāt Ṭapdı hep aña bāde-perestān-ı ḥarābāt	Cemşīd ocağı söyünür mi bu cihānda Cem'ī nefes itmiş aña pīrān-ı ḥarābāt	Ġazel		--+/+--+ /+--+ /+--	

7a	Yaḥyā	Bir gün gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet Çok ‘ākili ilzām ide Mecnūn-ı maḥabbet	Bağlandı dilüm kalmadı şekvāya mecālüm Gör n’eyledi Yaḥyā beni efsūn-ı maḥabbet	Ġazel		--+/+--+--+--+--+	
7a	Faṣīḥ	Çok olmayıcaḳ ‘aşḳ ile Mecnūn-ı maḥabbet Ṭayy olmaz imiş vādī-i hāmūn-ı maḥabbet	Her vaḳt-i dem-i feyz-i seḥerden ḥaber-āver Münkün mi Faṣīḥ olmaya memnūn-ı maḥabbet	Ġazel		--+/+--+--+--+--+	
8a	Nefī	Her kimi esīr itse o çeşm-i siyeh-i mest Bir zaḥm urur elbette aña her nigh-i mest	Şūfī degülem rind-i ḥarābātī-i ‘aşḳam Nefī gibi olsam ne ‘aceb ḥāk-i reh-i mest	Ġazel		--+/+--+--+--+--+	
8a	Nefī	Cibrīli helāk itse o çeşm-i siyeh-i mest Ma‘zūr-ı kirām-ı ‘uḳalādur güneh-i mest	Ne büt-gede ne Ka‘be gerek ‘āşıḳa Nefī Ḥāk-i reh-i meyḥāne yeter secde-geh-i mest	Ġazel		--+/+--+--+--+--+	
8a	Yaḥyā	Mestāne nighle beni bir kec-küleḥ-i mest Mest eyledi te’sīr idermiş nigh-i mest	Yaḥyā ne ‘aceb nāz şarābına düşünmüş Ol ḡamze-i maḥmūr o çeşm-i siyeh-i mest	Ġazel		--+/+--+--+--+--+	
8a	Nā’ilī	Alduḳça ele cām-ı mey ol kec-küleḥ-i mest Biñ fitneye āmāde olur her nigh-i mest	Āşüb-ı dil-i Nā’ilī bī-ser ü pādur Ol ḡamze-i maḥmūr [u] o çeşm-i siyeh-i mest	Ġazel		--+/+--+--+--+--+	
8a	Neşātī	Çekdüḳçe mey-i nāzı o çeşm-i siyeh-i mest Bir āfet olur ‘āleme her bir nigh-i mest	Bilmem nic’olur ḥāl-i Neşātī bir olursa Ol ḡamze-i pūr fitne ile ol nigh-i mest	Ġazel		--+/+--+--+--+--+	
8a	Nefī	Meyḥāne-i nāz olmuş o çeşm-i siyeh-i mest Her kūşe-i pūr fitnesi bir ḥ‘āb-geh-i mest	Mestāne niyāz eylese Nefī n’ola yāre Ma‘zūr-ı kirām-ı ‘uḳalādur güneh-i mest	Ġazel		--+/+--+--+--+--+	

8b	Şabrî	Âdem bu bezm-i devr-i dil-ârâya bir gelür Bil qadr-i 'ömüñi kişi dünyâya bir gelür	Şabrî sefine-i sühanüm gibi hâşılı Fülk-i hayâl sâhil-i ma'nâya bir gelür	Ġazel		--+/-+++/+---/-++	
8b	Cem'î	Dilber ki bezm-i 'âşık-ı rüsvâyâ bir gelür Bir îsî-i zamândur o dünyâya bir gelür	Düldül mişâl eşheb-i tab'-ı hünerverüm Cem'î cihânda 'arşa-i ma'nâya bir gelür	Ġazel		--+/-+++/+---/-++	
9a	Râmî	Hayâl-i la'l-i nâbuñ cām-ı çeşm-i terde kalmışdur Humâr-ı bezm-i nüş-â-nüş-ı vaşluñ serde kalmışdur	Mücevher tâc-ı devlet kimseye sūd itmez ey Râmî Niçe şâh-ı cihānuñ çeşmi ol efserde [kalmışdur]	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
9a	Râşid	Ricā-yı sâde kim yâre eşer-nâ-kerde kalmışdur Benüm kârum hemân bârî bir âh-ı serde kalmışdur	Şeker-ḡand-i lebünden neşve-dâr olmuş mı var Râşid Hemân bir ḡ'âhiş-i nâ-yâbdur dillerde kalmışdur	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
9a	Râsiḡ	Ḥabâb-âsâ gözüm sâķî mey-i aḡmerde kalmışdur Mişâl-i cür'a göñlüm kim teh-i sâğarda [kalmışdur]	Sirişk-i çeşm ü rüy-ı zerde itmez dilberân rağbet Hemân Râsiḡ maḡabbet şimdi sîm ü zerde kalmışdur	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
9b	Fehîm	Göñül k'ider leb-i cānân-ı pür-'itâb ile baḡş O teng-i ḡavşaladur k'eylese şarâb ile bāḡş	Yeter Fehîm [yeter] derd-i ser ḡamüş ḡamüş İder mi 'ârif-i bi'llâh şeyḡ ü şābb ile bāḡş	Ġazel		+++/-++-/-++-/+--	
9b	Şehrî	Muḡâl iken ḡired-i çarḡ-ı nüh kitâb ile bāḡş Zamîr-i şūḡum ider kemterin cevâb ile bāḡş	Ḳo baḡş-i dānişi ey ḡaşm-ı ḡâr u ḡas-ṡıynet Olur mı Şehrî gibi âteşin cevâb [ile bāḡş]	Ġazel		+++/-++-/-++-/+--	
10b	Şabrî	Olsa dilde n'ola her bir dāḡ-ı âteş-tâb sürḡ Âteşin baḡr-i maḡabbetde olur girdâb sürḡ	Çeşm ü dil-i baḡrin 'aşḡ-ı yârdur Şabrî n'ola Olsa hep andan çıkan her gevher-i nâ-yâb sürḡ	Ġazel		---/----/----/-++	

10b	Yaḥyā	Ḥūn-ı eşkinden olupdur bülbulün her āb sürḥ Bāğda olsa ‘aceb mi her gül-i sîr-āb sürḥ	Zāhirî Yaḥyā iden ma‘mūr bâṭın ḥālîdür Şîşeyi gösterdigi budur şar[āb]-ı nāb sürḥ	Ġazel		- - - - / - - - - / - - - - / - - - -	
11b	‘Aṭāyî	Şu‘le-i āh-ı derūn rāh-nümündür baña Şimdi hemān görinen semt-i cünündür baña	Virdi ‘Aṭāyî şarāb şem‘-i ruḥ-ı yāre tāb Cām-ı cihān-sūz-ı mey şevḳ-i füzündür baña	Ġazel		- - + - / - + - / - + + - / - + -	
11b	Yaḥyā	Ḳays-ı melāmet-güzîn rāh-nümündür baña Meslek-i ehl-i ḥıred rāh-ı cünündür baña	Şeb [ki] ala zülfinün büyüni Yaḥyā meşām Ol gice bir kākül-i ġāliya-gündür baña	Ġazel		- - + - / - + - / - + + - / - + -	
11b	Fā‘izî	Pūye-geh-i raḥş-ı kām deşt-i cünündür baña Mevce-i rîk-i revān rāh-nümündür baña	Dāğ yaḳup cismini zînet ider bü‘l-heves Lāzım olan şimdilik sūz-ı deründür baña	Ġazel		- - + - / - + - / - + + - / - + -	
12a	Fehîm	O zül ü ruḥla k’ola şayd-ı bend-i istiġnā Ġazāl-i mihri ider der-i kemend-i istiġnā	Olurdu dünyede müstaġnî-i kirişme vü nāz Fehîm[i] itse eger behremend-i istiġnā	Ġazel		+ - + - / + + - - / + - + - / + + -	
12a	Mezākî	Bu cilvelerle o serv-bülend-i istiġnā Düşer zemîn-i niyāza perend-i istiġnā	Mezākî zîb-i kemiyet-firîb-i ḥübāndur ‘Înân-ı şîve ile sîne-bend-i istiġnā	Ġazel		+ - + - / + + - - / + - + - / + + -	
12a	Şehrî	Ey meşreb-i ḥayālî gibi ‘ālem-āşinā V’ey dil-rübā-yı maḥrem [ü] nā-maḥrem āşinā	Şehrî şehîd-i dilber-i ḥūn-rîzün olayım K’olmuş ḥayāl-i şūḥ gibi ‘ālem āşinā	Ġazel		- - + / - + - + / + - - + / - + -	
12a	Fehîm	Mu‘tād-ı zevḳ-i baḥrūn olan mâtem āşinā Ġamdan helāk olur olamazsa ġam āşinā	Ey ġamzesi Fehîm gibi rû-şināsın dil Bîġāne ṭur olma dile her dem āşinā	Ġazel		- - + / - + - + / + - - + / - + -	

12a	Na‘īm	Hūr-şīd gibi olmuş iken ‘ālem āşına Bir zerresini itmez o meh bir dem āşınā	‘Ālem helāk-i ‘aşkı imiş bildüm ey Na‘īm Râz-ı nihānum itdi beni ‘ālem āşına	Ġazel		--+/-+++/+--+/--+	
12b	İshāk	‘Ahd-i ‘adl-ārāsı Sultān Aḥmed’üñ Maḥdem-i şādīye oldı şāh-rāh	Kıldı genc-i Gence’yi fetḥ u güşād Seyf-i Sultān Aḥmed-i şevket-penāh	Ḳıṭ‘a	Tārih	---/-+--/-+-	
13a	Sükkerī	Şeb-rev-i rāh-ı taleb ger ola mihmān-ı şubḥ Neyyir-i a‘zam olur mā-ḥazar-ı ḥ‘ān-ı şubḥ	Ḥayf degül mi hele ḥ‘āb-ı seḥer-i Sükkeri Fāyız-ı envār iken pelle -i mīzān-ı şubḥ	Ġazel		+++/-+/-+++/-+-	
13a	Sāmi‘ī	Tā-be-key ey zinde-i ni‘met-i elvān-ı şubḥ ‘Arşa-i nisyān ola luṭf-ı firāvān-ı şubḥ	Zinde-i iḥsānidur Olsa n’ola Sāmi‘ī böyle şenā-ḥ‘ān-ı [şubḥ]	Ġazel		+++/-+/-+++/-+-	
13a	Neşātī	Geldi seḥer gerdişe cām-ı dıraḥşān-ı şubḥ Olsa n’ola tāb-nāk-i çak-i girībān-ı şubḥ	Gelse Neşātī n’ola rakşa yine zerreler Toldı mey-i sürḥ ile sāğar-ı gerdān-ı şubḥ	Ġazel		+++/-+/-+++/-+-	
13a	Mezākī	Oldı seḥer āşikār mihr-i dıraḥşān-ı şubḥ Virdi şeref ‘āleme şemse-i eyvān-ı şubḥ	Sāḳi-i şahbāyā baḳ feyz-i seḥer-gāh olur Olsa Mezākī n’ola mest-i ġazel-ḥ‘ān-ı şubḥ	Ġazel		+++/-+/-+++/-+-	
13b	Şehrī	Gelürse keşret-i nezzāreden ḥicāb saña O demde sürḥ-i rūyuñ olur niḳāb saña	Şad āferīn ġazel-i Rūmiyānuña Sāib Ki virdi Şehrī dü-şad şevḳ ile cevāb saña	Ġazel		+++/-+++/-+--/+--	Makta beyti Şehrī Divānı’ndan alınmıştır.
13b	Ṭālib	Ruḥuñ şu‘ā‘ı şehā virmiş āb u tāb saña Ne yüzle karşı tırur bilseñ āfitāb saña	Olurdi hem-ser-i hūr-şīd-i pāye-i Ṭālib İdeydi zerre kadar şāhum intisāb saña	Ġazel		+++/-+++/-+--/+--	

13b	Ṭıflī	Söyledükçe lebleri hem gonca hem güldür baña Kākül-i ḥamd-i ruḥuñ bir şaçlı sünbüldür baña	Vaşf-ı rüy-ı yâri taḥrîr eyledükçe bâğda Ṭıfliyâ kil-k-ı ḥarîr-engîz-i bülbüldür baña	Ġazel		---/----/----/-+-	
13b	Na'ilī	Sîne gülzâr-ı maḥâbbet nâle bülbüldür baña Vaḳt-i dâğ-efrûzi-i dil mevsim-i güldür baña	Nâ'ilī i'câz-ı nuṭṭumdur ki eyler ter-zebân Ḥâme kim şem'-i şebistân-ı taḥayyüldür baña	Ġazel		---/----/----/-+-	
13b	Sırrī	İtme ṭabîbe bîhûde gel niyyet-i devâ Bilmez mezâk-ı zaḥm-ı dilüm lezzet-i devâ	Dâğ-ı derûn öyle gerekdür ki Sırriyâ Hemvâre ide ḥande-i ḥâşşiyet-i devâ	Ġazel		--+/--+ /+--+ /+--+	
13b	Ṭâlib	Virme ṭabîb ḥaste dile şerbet-i devâ Telḥ itdi kām-ı zaḥmımız lezzet-i devâ	Mânend-i zaḥm-ı tâze kim aḡlardı Ṭâlibâ Derd olmuş olsa idi hele ḡâyet-i devâ	Ġazel		--+/--+ /+--+ /+--+	
14a	Ṭâlib	Nâle-i germ-i firâkuñda yeter sâz baña Oldı şem'-i şeb-i ḡam şu'le-i âvâz baña	Himmet-i 'Ârif-i Üstâd ile Ṭâlib çok mı Rûm'da mertebe-i 'Urfî-i Şirâz baña	Ġazel		+++ /+++ /+++ /+++	
14a	Râ'iz	Oldı sermâye-i ḡam ṭab'-ı hüner-sâz baña Dâḡlar yaḡdı çü ney şu'le-i âvâz baña	Râ'izin vehm-i ḡayâlüm işid Deşt-i endîşedür işbu nigeḡ-i nâz baña	Ġazel		+++ /+++ /+++ /+++	
14b	Na'im	Ġam ile olmada dil şâd her çi bād-âbâd Ben oldum 'illet-i 'icâd herçi bād-âbâd	Esîr-i dâne-i ḡâlûñ dil-i Na'im olmuş Ya ḡatlı eyle ya âzâd her çi bād-âbâd	Ġazel		+ - - /+ - - /+ - - /+ - -	
14b	Ṭâlib	Ne deñlü eylese bî-dâd her çi bād-âbâd Felekden eyleme feryâd her çi bād-âbâd	Bir âḡ idüp yaḡayım bâri çarḡı ey Ṭâlib İderse de beni berbâd her çi bād-âbâd	Ġazel		+ - - /+ - - /+ - - /+ - -	

16b	Ẓuhūrī	Nūṣ-ı şarāb-ı nāb it ruḥsāra tāb göster Evc-i sipihr-i ḥüsn bir āfītāb göster	Dām-ı belāyı görsün murğ-ı dil-i Ẓuhūrī Ruḥsārı üzre zülfün pür pīç ü tāb göster	Ġazel		--+/-++-/-++/-++-	
16b	Na'ilī	Sākī fūrūğ-ı meyden rūyuñda tāb göster Germiyyet-i ḥayādan ḥūrşide āb göster	Maḥşerde Nā'ilī-veş pür-bār-ı cürm-i 'aşk ol Dādār-ı ḥaşre kendün mizān-ı ḥarāb göster	Ġazel		--+/-++-/-++/-++-	
17a	Şabrī	Şevk her dilde bulunmaz dil-i dānāda olur Şeb-çerāğı arama cūy ile deryāda olur	Naẓm-ı Şabrī'de n'ola reng-i tekellūf yoğ ise Böyle pākīze ğazel āyīne-veş sāde olur	Ġazel		+++/-++-/-++-/-++-	
17a	Na'im	Şu gibi āyine-i ḥüsn ü bahā sāde olur Teşne diller saña ol vechile ḥān-zāde olur	Bī-tekellūf n'ola Şabrī'ye naẓīr olsa Na'im Her ne kim mümkün ola 'ālem-i dūnyāda olur	Ġazel		+++/-++-/-++-/-++-	
17b	Nābī	Derūn-ı 'āşık-ı āzāde-meşreb ğam kabūl itmez Cerāḥat-yāb-ı endūh olsa da merhem kabūl itmez	Olur fevvārelerde pāre pāre āb-ı cūy ammā Dil-i deryā nümāyiş Nābiyā maḥsem kabūl itmez	Ġazel		+++/-++-/-++-/-++-	
17b	Naẓīf	Şafā-yı teşne-i şahbā gubār-ı ğam kabūl itmez Dil-i āteş-mizāc-ı sīne ğam kabūl itmez	Tehīdūr saht-ı diller pīç ü tāb-ı 'akla Naẓīfā çeşm-i sūzın rişte-i perçem kabūl itmez	Ġazel		+++/-++-/-++-/-++-	
17b	Rāmī	Biz ol 'āşıklarız kim dāğımız merhem kabūl itmez O gülzāruñ ki āteşdür güli şebnem kabūl itmez	Gül-i rengin-i ruḥsārı o naḥl-i gülşen-i ḥüsnüñ O deñlü nāzik-i terdür ki Rāmī semm kabūl itmez	Ġazel		+++/-++-/-++-/-++-	
18b	Yaḥyā	'Aşk-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān idi Kays Bilmeyüp dirdi görenler niye 'uryān idi Kays	Pā bürehne ḥarekāt itse 'aceb mi Yaḥyā Dāimā çün ḥarem-i 'aşkda pūyān idi Kays	Ġazel		+++/-++-/-++-/-++-	

18b	Fā'izī	Çıkarup cāmesini şevk ile pūyān idi Qays İrmege menzil-i maḫşūda şitābān idi Qays	Sāyebān itmiş idi başına murḡān perini Fāizī mülk-i maḫabbetde Süleymān idi Qays	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
18b	'Aṭāyī	Geşt-gīr-i ḡam olup gerçi ki 'uryān idi Qays Şadme-i miḥnet ile bī-ser ü sāmān idi Qays	Şavt-ı zencīr-i 'Aṭāyī-veş iderdi te'sīr Nice sevdā-zedeye silsile-cünbān idi [Qays]	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
18b	Neşāṭī	Şu'le-i āh ile kim bādiye pūyān idi Qays Āteş-endāz-ı reh-i ḡār-ı muḡaylān idi Qays	Ḥırmēn-i şabrı Neşāṭī gibi itmişdi ḡarāb Şu'le-i āh ile kim bādiye pūyān idi Qays	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
18b	Şabrī	Reh-i vādī-i melāmetde ki pūyān idi Qays Geçmege seyl-i ḡam [u] miḥneti 'uryān idi Qays	Cām-ı 'aşḡ her birin itmiş tamām ey Şabrī Aña giryān idi Ferhād aña giryān idi [Qays]	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
18b	Şabrī	Meyl-i vaşl itmez idi hem-dem-i hicrān idi Qays Bir benüm gibi esīr-i ḡam-ı 'uryān idi Qays	'Aḡl Leylā'da başı pençe-i murḡānda idi Şabri-i zār gibi bī-ser ü sāmān idi [Qays]	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
20b	Nā'ilī	Dil-i āşūfte ki ol 'anberīn gīsūya bağlanmış Şanurlar sebze-i ḡod-rustedür şebbūya bağlanmış	Terennüm sāzıdur ey Nā'ilī ervāḡ okundu[kça] Zihī naḡş-ı bedī'-i ḡüsn ki ol rüya bağlanmış	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
20b	Nā'ilī	Bu ṭāḡ-ı nilgün kim ḡısn-ı nüh-bārūya bağlanmış Degüldür cāy-ı āsāyış esāsı şuya bağlanmış	Senünle Nā'ilī kaçmaz o dem hem-ḡāh olmakdan Bilür 'aḡd-ı maḫabbet sāde bir peh-lūya [bağlanmış]	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
20b	Feyzī	Ol şāh-ı mülk-i nāza mürüvvet virilmiş 'Arz-ı niyāz-ı 'āşıḡa ruḡşat virilmiş	Şüret-nümā-yı naḡş-ı fenādur ki Feyziyā Taşvīr-i derde būy-ı leṭāfet virilmiş	Ġazel		--+/-+++/+++/-++-	Bu gazel Feyzi Divanı'nda bulunamadı.

21b	Sükunî	Esîr-i ‘aşka dil-i dâğ-dâr lâzımdur Ne hânkâh-ı dilümde çerâğ lâzımdur	Olinca bâdiye-peymâ-yı menzil-i makşûd Dil-i Sükunî gibi güm-sürâğ lâzımdur	Ġazel		+ - - / + + - - / + - - / + - -	
21b	Sırrî	Harîk-i âteş-i ‘aşkam ne dâğ lâzımdur O hânkâhda birkaç çerâğ lâzımdur	Benem o Sırrî-i tenhâ-rev-i reh-i ye’s Baña ne bedreka vü [ne] sürâğ lâzımdur	Ġazel		+ - - / + + - - / + - - / + - -	
22a	Nâ’ilî	Şaḥṣuñ isti’dâdı lutf-ı peykerinden bellüdur Kîmyâ-yı kâbiliyyet cevherinden bellüdur	Eylemez her kim ‘ayâr-ı ḥüsne ragbet Nâ’ilî Ḳadr-i ‘âşık dilber-i sîmîn-berinden bellüdur	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
22a	Neşâtî	Sûziş -i dil ‘âşıkun dâğ-ı serinden bellüdur Nev-bahâr-ı aşk gülberg-i terinden bellüdur	Ketm-i aşk eylerse de ‘âşık Neşâtî-veş yine Zerd-i ruhsâr ile çeşm-i terinden bellüdur	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
22a	Vecdî	Ġamze-i pür-ḥıṣm olduğı müjgânlarından bellüdur Tîğ-ı ḥûn-âşâm-ı nakşı gevherinden bellüdur	Âferînler ṭab’-ı Vecdî-i süḥan-perdâze kim Âb-rû-yı ehl-i dil şîr-i terinden bellüdur	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
22a	Fethî	Mest-i şahbâ-yı elem çeşm-i terinden bellüdur Rind-i işret-gâh-ı miḥnet sāğarından bellüdur	Münkir olmaz ṭab’uña Fethî der-i nazmuñ gören Baḥr-i pür cûş-ı me’ânî gevherinden bellüdur	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
22a	Mezākî	‘Âşık-ı âşüfte-dil dâğ-ı serinden bellüdur Ḥüsrev-i mülk-i melâḥat efserinden bellüdur	Gör Mezākî seb’a-ı seyyâre-i nazmum benüm Âsmân-ı ma’rifet heft aḥterinden bellüdur	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
22b	Nâ’ilî	Ey ḥûn-ı ciger şîşe-i cām-ı teri doldur Ârâyiş-i bezm-i ḡam olan sāğarı doldur	Ol Nâ’iliyâ râbiṭa-perdâz-ı me’ânî Naḳd-i süḥan-i pâküñ ile defteri doldur	Ġazel		- - + / + - - + / + - - + / + - -	

22b	Kāşif	Ey şebnem-i ter kâse-i derd-i teri doldur Bülbüllere feyz-âver olan sāgarı doldur	Kāşif dil-i sūzānı pür it fikr-i ḥaṭṭ ile Ol micmere-i ‘aşka yine ‘anberi doldur	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
23a	Nā’ilī	Çarḥuñ nifākını yine teşvīşi gösterür Sen ‘āleminde ol gönül iş işi gösterür	Ġavġā-yı salṭanat bu serāy-ı sipençde Ey Nā’ilī selāmet-i dervīşi gösterür	Ġazel		--+/-+++/+--+/-++	
23b		Sūḥan-dād-ı Ḥüdā bir feyzdür ibrām ile olmaz Kemāle kābiliyyet şartdur iḳdām ile olmaz		Ġazel		+---/+---/+---/+---	Gazelin devamı yazılmamış.
24a	‘İsmetī	Şikār üzre yine şebbāz-ı zülfüñ bāller şalmış Güzel şayd eylemiş mürġ-ı dili çengāller şalmış	Yine mülk-i dili şāh-ı maḥabbet eyleyüp teşḥīr Fiġān u nāleden ey ‘İsmetī dellāler şalmış	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
24a	Rızāī	Yine ṭāvūs-ı Cennet gibi zülfüñ bāller şalmış Yine naḥl-i ḳadūñ ḥāke berāber daller şalmış	Rızāī şükr kim ḥoş-ḥāl-i zīr-i sāyebānında O servüñ kim cihāna sāye-i iclāller şalmış	Ġazel		+---/+---/+---/+---	Bu gazel Rızāī Divanı’nda bulunamadı.
25a	Nā’ilī	Gönül ki kāfir-i deyr-i elest olup ḳalmış Baḳup cemālüne şüret-perest olup ḳalmış	Ne Nā’ilī ne mecāl-i vaṭan ne tāb-ı sefer Nifāk-ı baḥt ile ḥāṭır-şikest olup [ḳalmış]	Ġazel		+--+/+--+/+--+/+--	
25a	Neşāṭī	Gönül ki cām-ı maḥabbetle mest olup ḳalmış Tamām-ı cūr’a gibi ḥāke pest olup ḳalmış	Düşüp Neşāṭī ḥarābāta şevḳ-i la’lūñle Hevā-yı ‘aşk-ı be-ser mey-perest olup ḳalmış	Ġazel		+--+/+--+/+--+/+--	
27a	Sırrī	Biz deyr-i maḥabbetdeki pervāne-hücūmuz Şem’-i ruḥına bir şanemüñ yanmağa mūm	Pejmürde olursa n’ola Sırrī gül-i i’cāz Biz bülbül-i āteş-nefes-i gülşen-i Rūm’uz	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	

28a	Cevrī	Dāmen-i zülfüne yüz sürmede her gāh nesīm Olsa yoluñda n'ola dillere hem-rāh nesīm	‘Ālem āşüfte olur āh-ı dil-i Cevrī’den Tağudursa şiken-i zülfünü her gāh nesīm	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
28a	Nā’ilī	Zülf-i pür-tābuñı itdükçe güzergāh nesīm Niçe biñ sūziş-i dilden olur āgāh nesīm	Nā’ilī zülfün o kāfir ki perīşān eyler İtdirür dillere her laḫḫada biñ āh nesīm	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
28b	Fehīm	Fitneden eylemege dilleri āgāh nesīm Tolanur ṭarf-ı külāhuñ geh ü bī-gāh nesīm	Rāh-ı gülzār-ı zamīrūmden eger geḫse Fehīm Ola ḫūrşīd gibi nūr-ı deh-i māh nesīm	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
28b - 29a	Sırrī	Ruḫuñda zülf -i mu’anber midür nedür bilmem Şu’ā-ı mihr-i münevver midür nedür bilmem	Zemīn-i Cennet-i naẓm içre ḫāme-i Sırrī Ḳalem mi lüle-i Kevşer midür nedür bilmem	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
29a	Rüşdī	Haṭ üzre zülf-i mu’anber midür nedür bilmem Tılsım-ı fitneye ejder midür nedür bilmem	Suṭūr-ı nüṣṣa-i ḫüsnuñde şaf-ı müjgānuñ Kitāb-ı ḫüsnine mıṣṭar midür nedür bilmem	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	Mahlas beyti maktadan bir önceki beyittir.
29b	Fā’izī	Bahār geḫdi daḫı ben safā nedür bilmem Hezār şubḫ u şeb oldı ziyā nedür bilmem	Tek inkisāruma virsün cevāb Fā’izīyā ‘Adū-yı zālīme ben beddu’ā nedür bilmem	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
29b - 30a	Cevrī	Şükufte gülşen-i derdüm şabā nedür bilmem Nesīm-i āhdan özge hevā nedür bilmem	Murādumı ne bilür rüzgār ey Cevrī Ki rüzgārda ben müdde’ā nedür bilmem	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
30a - 30b	Fehīm	Ġarīḫ-i lücce-i ‘aşḫam fenā nedür bilmem Ümīd-i sāḫil için āşinā nedür bilmem	Hemān vücūdumı maḫv eylesem yeterdi Fehīm Ümīd-i hestī-i mülk-i beḫā nedür bilmem	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	

30b	Nā'ilī	Harīḳ -i devlet-i 'aşḳam recā nedür bilmem Esīr-i şöhretüm ammā riyā nedür bilmem	Benüm o şā'ir-i sâhır ki Nā'ilī şî'rüm Olursa mu'ciz eger i'tinā nedür bilmem	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
30b	Nergisī	Terāne-senc-i figānum hevā nedür bilmem Belā-yı bülbül-i zārüm nevā nedür bilmem	Nice gülüp açılām Nergisī bu gülşende Bahār geçdi daḥı ben şafā nedür bilmem	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
30b	Ṭālib	Ġarīḳ-i baḥr-i ḡamum āşinā nedür bilmem Ṭarīḳ-i 'aşḳda ben reh-nümā nedür bilmem	Bu deyr-i köhnede bunca zamāndur ey Ṭālib Esīr-i zülf-i bütānam rehā nedür bilmem	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
30b	Ẓuhūrī	Cihānda bī-emelem müdde'ā nedür bilmem Ki ḳaṭ'-ı rütbe içün sa'y-i pā nedür bilmem	Ẓuhūrī māye-i ḥūn-ı dil oldı her bāde Daḥı cihānda mey-i neşve-zā nedür bilmem	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
31a	Yaḥyā	Yakdı gül āteşini cünbiş-i dāmān-ı nesīm Bülbül-i bāḡ olur var ise mihmān-ı nesīm	Dil-i Yaḥyā gibi ḡīsūna nesīm āşüfte Sünbül-i kākül-i ḥoş-büy perīşān-ı nesīm	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
31a - 31b	Şabrī	Berg-i gül ḳopdı berinden dem-i cevlan-ı nesīm Ber-hevā eyledi taḥtını Süleymān-ı nesīm	Az luṭf itmedi ye her birine ey Şabrī 'Andelībān niçe olmaya şenā-ḥ'ān-ı nesīm	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
31b	Bahāyī	Nükhet-i zülfüne bir şeb ola mihmān-ı nesīm Yeñiden rūḥ bulur ḳāleb-i bī-cān-ı nesīm	Ey Bahāyī dil-i bülbülde ḳomışdur sūzın Gülşene tāb viren āteş-i pinhān-ı nesīm	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
31b	'İsmetī	Eyledi kil-k-i şenākārını iḥsān-ı nesīm Naḳşını mühr-i gülün bende-i fermān-ı nesīm	'İsmetī dīde-i 'aşıḳ gibi cūy-ı çemeni Dem gelür pür gül ider dest-i gül-efşān-ı nesīm	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	

31b		Lāleyi yakdı yine āteş-i pinhân-ı nesīm Gezdi taraf-ı çemeni micmere gerdân-ı nesīm	Lü'lü-yi sünbüle çıkdı şade-veş gonca Mevc-ḥîz oldu yine cûşîş-i 'ummân-ı [nesīm]	Ġazel		+++/-++/-++/-++	
32a	Şabrî	Ḥ'ân-ı belâ dilerdüm eger ni'met istesem Câh-ı maḥabbet ister idüm devlet istesem	Şabrî zamâne çeşümü elmâs-ı rîz ider Ger zaḥm-ı sîname nemek-i râḥat istesem	Ġazel		--+/-++/+--/+--	
32a - 32b	Riyâzî	Ḥûn-âb dîdedür görinen 'işret istesem Âmâde seng-i tefriḳa cem'iyet istesem	Kârı Riyâzî feyz-i talebdür ider yine Bîrân-ı deyrden naẓar-ı himmet istesem	Ġazel		--+/-++/+--/+--	
32b	Cevrî	Dile fikr-i lebûñi nâire -i ḥûn idelüm Ġamze-i mestüñe anı mey-i gül-gün idelüm	Gevher itmiş sözüñi vaşf-ı lebûñle Cevrî Biz de ol gevherüñ adın dürr-i meknûn [idelüm]	Ġazel		+++/-++/-++/-++	
32b - 33a	Fâ'izî	Âh-ı şeb-gerd ile düşmenleri maḥzûn idelüm Ya'ni serdâr-ı ğamuz ḥaşmuma şeb-ḥûn idelüm	Niçe bir Fâ'iziyâ ma'ni-i meşhûr-ı firâḳ Ḥâlet-i vaşlı da bir tâzece maẓmûn idelüm	Ġazel		+++/-++/-++/-++	
33a	Cevrî	Bezm-i şevke çerâğdur göñlüm Sîne-i 'aşka dâğdur göñlüm	'Aşkî pervâne itmiş ey Cevrî Bir furûzân çerâğdur göñlüm	Ġazel		+++/-++/-++	
33b	Fâ'izî	Ye's ile dâğ dâğdur göñlüm Düdmân-ı ferâğdur göñlüm	Eger olmazsa Fâ'izî ruh-ı yâr Külbe-i bî-çerâğdur göñlüm	Ġazel		+++/-++/-++	
33b	Fehîm	Murğ-ı gülzâr-ı dâğdur göñlüm Nağme-senc-i ferâğdur göñlüm	Daḥîlur çevresinde pervâne Şan Fehîmâ çerâğdur göñlüm	Ġazel		+++/-++/-++	

34a	Kelīm	Ser-be-ser dāğ dāğdur göñlüm Nükte-i pür çerāğdur göñlüm	Baḥs deşme Kelīm ḥaste dilüm Ser-be-ser dāğ dāğdur göñlüm	Ġazel		+++/-++/-++-	
34a - 34b	Vecdī	Dil virdüm anuñ zülfine tūl-i emel aldum Āzāde iken zevkī deġiřdüm kesel aldum	Teslīm idüp erbāb-ı sūḥan ři'rüme Vecdī Meydān-ı ma'āniyi bugün bī-cedel aldum	Ġazel		--+/-++/-++/-++-	
34b	Nā'ilī	Nağd-i dili dildāra virüp mā-ḥařal aldum Bāzār-ı maḥabbetde ġam-ı bī-kesel aldum	Vecdī'nüñ imiş Nā'ilīyā nükte-verāndan Ta'bīri ḥoř-āyende bir a'lā ġazel aldum	Ġazel		--+/-++/-++/-++-	
35a	Fehīm	şu'leyem tāb neydüġin bilmem Lücceyem āb neydüġin bilmem	Mest-i 'aşkam Fehīm küstāḥam Resm-i ādāb neydüġin bilmem	Ġazel		+++/-++/-++-	
35a	şabri	'Āřıkam ḥ'āb neydüġin bilmem Ḥasteyem tāb neydüġin bilmem	Zühd ile ülfet itmedüm şabri Künc-i miḥrāb neydüġin bilmem	Ġazel		+++/-++/-++-	
35a	Rızāyī	'Āřıkam tāb neydüġin bilmem Āteřem āb neydüġin bilmem	Ey Rızāyī rızādan özge daḥī Kām-ı kem-yāb neydüġin bilmem	Ġazel		+++/-++/-++-	
35a	Cem'ī	Teşneyem āb neydüġin bilmem Ḥasteyem ḥ'āb neydüġin bilmem	Ġarka-i ḥün-ı eşküm ey Cem'ī Cūy-ı sürḥ-āb neydüġin bilmem	Ġazel		+++/-++/-++-	
35a	řuhūrī	řubḥa dek ḥ'āb neydüġin bilmem Teşneyem āb neydüġin bilmem	Ṭaraf-ı Ḥaḳḳ'adur řuhūrī hemān Meyl-i esbāb neydüġin bilmem	Ġazel		+++/-++/-++-	

36a	Yahyā	Mümkin mi mest-i ğamze-i cānāne olmayam Mest olanı sevem yine mestāne olmayam	Kendüm bilelden olam esīri güzellerüñ Yahyā olur mı ol şeh-i hūbāne olmayam	Ġazel		--+/-+++/+---/-++	
36a	Fā'izī	Mümkin mi mā'il-i leb-i cānāne olmayam Sākī ola şarāb ola mestāne olmayam	Taşvīr olursa Fā'izīyā itmeyem nazar Hergiz esīr-i şāhid-i kāşāne olmayam	Ġazel		--+/-+++/+---/-++	
36a	Şabrī	Mümkin mi cām-ı 'aşk ile mestāne olmayam Kābil midür görem seni dīvāne olamayam	Şabrī gibi revā mı geçem nūş-ı bādeden Şā'ir olam da nāzik-verendāne [olmayam]	Ġazel		--+/-+++/+---/-++	
36a	Riyāzī	Bir şem' var mı ben aña pervāne olmayam Ya bir perī mi var aña dīvāne olmayam	Dīvānesi olam nice bir her perī ruḥuñ Tā key Riyāzī 'ākıl-i ferzāne olmayam	Ġazel		--+/-+++/+---/-++	
37a	Nefī	Gösterürken lebleri luṭf-ı tebessüm neydügin Çeşmi kaşd-ı cān ider bilmez teraḥḥum neydügin	Diñlesin gelsin şarīr-i hāmeñi Nefī senüñ Añlayan neyde mezāyā-yı terennüm neydügin	Ġazel		---/-+--/-+--/-+-	
37a	Şabrī	Ġoncaya ḥandān olup göster tebessüm neydügin Bülbüle şehnāz idüp bildür terennüm neydügin	Tūṭi-i hoş-lehce-i ṭab'umdur ey Şabrī benüm Ögreden şā'irlere tarz-ı tekellüm neydügin	Ġazel		---/-+--/-+--/-+-	
37b	Bākī	Nām u nişāne kalmadı faşl-ı bahārdan Düşdi çemende berg-i dıraḥt i'tibārdan	Bākī çemende ḥayli perīşān imiş varaḥ Beñzer ki bir şikāyeti var rüzgārdan	Ġazel		--+/-+++/+---/-++	
37b - 38a	Bākī	Rūşen gerekse ḥāne-i dil 'aks-i yārdan Āyīne gibi sīneñi şāf it gubārdan	Bākī yetişdi gözlerüñ aydın nesīm-i şubḥ Ḥāk-i cenāb-ı sāye-i Pervedigār'dan	Ġazel		--+/-+++/+---/-++	

38a	Hāletī	Dil çıkmak istedikçe yem-i ‘aşk-ı yārdan Oldı havāle seng-i belā her kenārdan	Hāk oluğum kayırmaz idi Hāletī eger İkbāl olaydı sāye-i Perverdigār’dan	Ġazel		--+/-+++/+---/-++	
38a - 38b	Bahāyī	Gelse nesīm-i şubh ile müjde şeh-i bahārdan İtse hālāş bülbüli miḥnet-i intizārdan	Merhem-i luṭfın itmesün yār Bahāyiyā dirīğ Geçmeye tā ki rīş-i ğam cāna dil-i figārdan	Ġazel		---/-++-/-++-/-++-	
38b	Cevrī	Rind olup el çekme zāhid sāğar-ı pür-bādeden Maḥv olunca naḡş-ı ḡandīl-i tehī seccādeden	‘Ālem-i ıtlākda āsūde ol Cevrī gibi Düşme kayda güft ü gūy-ı bende [vü] āzādeden	Ġazel		---/-++-/-++-/-++	
38b - 39a	Fehīm	Rehne vir āsyābı zāhid geçme cām-ı bādeden Ol sebeble hem hālāş ol sıklet-i seccādeden	İstimā’ it neydüğün sāmān-ı rindi şūfiyā Gel Fehīm-i mest-i ‘aşk-ı bī-i dil-i üftādeden	Ġazel		---/-++-/-++-/-++	
39a	‘İsmetī	Dirsən ey dil çeşm-i baḡtuñ derd-i hicrān [görmesün] Ḳanlı yaşı dīde seyl itdükçe cānān görmesün	Süz-ı dilden ḳopmadur bu şi’r-i rengīn ‘İşmetī ‘Arz idersen ehline ārz eyle nādān görmesün	Ġazel		---/-++-/-++-/-++	
39b	Vecīhī	İsterüm zülfün nesīm-i ‘anber-efşān görmesün Hāṭır-ı mecmū’umuz gerdün-perīşān görmesün	Ey Vecīhī oldı naḡmum şi’r-i üstāda cevāb Anı yārān nāzm-ı Ḥasān ile yeksān görmesün	Ġazel		---/-++-/-++-/-++	
39b	Vecdī	Gülmesün düşmen baña raḡm eyle giryān görmesün Çeşm-i hūn-ālūde rūyı ḡaşm-ı ḡandān görmesün	Ġaraż idersen ehline ġaraż eyle ḳadrini ol bilür Bu dürr-i yektāyı cevher-nā-şināsān görmesün	Ġazel		---/-++-/-++-/-++	Bu gazelin mahlas beyti maktadan bir önceki beyittir.
39b - 40a	Nā’ilī	Ol zekān āzār-ı dest-i zülf-i pīçān görmesün Gūy-ı mihr-i ṭal’atūñ āsīb-i çevgān görmesün	‘İllet-i āzārı ancak renc-i istiğnā ise Nā’ilī bīmāri-i çeşmünde noḡşān görmesün	Ġazel		---/-++-/-++-/-++	

40a	Nā'ilī	Kıl hāzer ey dil seni ol ğamze giryān [görmesün] Bir siyeh-mest āfet-i hūn-rīzdür kan görmesün	Nā'ilī naẓmuñ senüñ germ-āşinā-yı ehldür Süz-ı dilden bi-ḥaber efsürde ṭab'ān görmesün	Ġazel		- - - - / - - - - / - - - - / - - - -	
40a - 40b	‘Ārif	‘Āşık-ı vaşl-ārzü āsīb-i hicrān görmesün Sīne-rīşān-ı heves dārū-yı dermān görmesün	Bā'is-i nā-süz-ı zaḥm-ı reşk olur ‘Ārif şaķın Nīre-i ser-tīz-i ṭab'uñ nükte-sencān görmesün	Ġazel		- - - - / - - - - / - - - - / - - - -	
40b - 41a	Vecdī	Şaķla sīneñde göñül nāvek-i müjgānı ucın İtme pür-jeng nem-i eşk ile dāmānı ucın	Nüşḥa-bendān-ı ma'ārif bulamaz Vecdī'nüñ Tār-ı şīrāze-i mecmū'a-i 'irfānı ucın	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
41a	Nā'ilī	Fitne-ḥīz itdi şabā kākül-i fettān-ı ucın Kıldı peyveste ser-i kāküle dāmānı ucın	Nā'ilī buldı kütüb-ḥāne-i faẓl u hünerüñ Tār-ı şīrāze-i mecmū'a-i 'irfānı ucın	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
41a - 41b	Nā'ilī	Görse Behrām eger āyīnede müjgānı ucın Üstüḥ'ānında bulur ḥaṇçer-i bürrānı ucın	Zülfinüñ bād-ı şabā Nā'ilī her tārında Gösterür rişte-i aḥvāl-i perīşānı ucın	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
41b	Riyāzī	Dest-i aġyāre virür zülf-i perīşānı ucın Ḥāk olursaķ da degirmez bize dāmānı ucın	Ey Riyāzī demidür şem'-i güli yakmaġ içün Her benefşe yaķa kibrīt-i fūrūzānı ucın	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
42a	‘İşmetī	Vaẓ'-ı nā-sāzını dehrüñ gören ādem ne disün Bilinür nesne degül meşreb-i 'ālem ne disün	‘İşmetī süz-ı dilin dirdi o şūḥa ammā Şimdi fūrķatde ğam-ı hecr ile hem-dem ne disün	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
42a	Vecdī	Nice vaşf itsün o şūḥ-ı dil-i ḥurrem ne disün Mişli yoķ beñzedecek ḥüsni müselleme ne disün	Ḳomaduñ söz yeri i'cāz-ı süḥanda Vecdī Böyle mu'ciz-nefese 'İsī-i Meryem ne disün	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	

42b	Nā'ilī	Ehl-i bīniş göremez bir dil-i hurrem ne disün 'Älem olmış tütalum mıştaba-ı Cem ne disün	Nā'ilī rāst- 'ayār-ı mehek-i tecribeyüz Naqd-i teslīmimize şayrafī-i Cem ne disün	Ġazel		+++/-++/-++/-++-	
42b	Nā'ilī	Femine gonca didükçe olur ebkem ne disün Yokdur ol gonca-i nev-ħastede fem ne disün	Nā'ilī'nün işidüp zemzeme-i güftārın Bülbülumdür dimesün ol gül-i hurrem ne disün	Ġazel		+++/-++/-++/-++-	
43a	'İşmetī	Geldikde ħaţuñ 'aşıkuna nāz idemezsün Mānend-i hümā evcde pervāz idemezsün	Şad rıtl-ı girān olsa çeker 'İşmeti-i zār Sākī sen anı mest-i ser-endāz idemezsün	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
43a - 43b	Nā'ilī	Erbāb-ı dili müttehem-i āz idemezsün Ey çarĥ-ı siyeh-kāse bize nāz idemezsün	Kem ħavşalasun Nā'liliyā kendüni bī-bāk Pervāne-i şem'-i ħarem-i rāz idemezsün	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
43b	'Ārif	Dil-dāra gönül kendüni hem-rāz idemezsün Bī-çāresün ol rütbe-i aĥrāz idemezsün	Mir'āt-ı ruĥuñ olmaz ise 'Ārif'e der-pīş Ol tūti-i ĥoş-gūyı sūĥan-sāz idemezsün	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
43b - 44a	Vecdī	Aç tırta-i ħam-der-ħamuñ gūş görünsün Her ĥalka-i dīde aña mengūş görünsün	Vecdī mehekk-i 'arza ur iklīl -i kelāmuñ Ĥālīş zer ile nekre-i maĥşūş görünsün	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
44a	Nā'ilī	Mürşid talebān-ı 'aşk ile medhūş görünsün Cūyā-yı Felāţūn ise ĥāmūş görünsün	Vir Nā'iliyā yaş ile āyīneñe pür-tāb Şad merħale ümmīd ferāmūş görünsün	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
44a - 44b	Ĥāletī	Şorma erbāb-ı ĥamuñ āteş-i pinĥānından Bil hemān ĥūblaruñ cünbiş-i dāmānından	Zülf-i yār ile idüp Ĥāletiyā ta'bīrin Zevķ alur ehl-i cünün ĥ'āb-ı perīşānından	Ġazel		+++/-++/-++/-++-	

44b	Fā'izī	Kaçmayup ehl-i dilüñ âteş-i sūzānından Şīr-i ğam ıurma hüçüm itmede her yanından	Haıı-ı lebden bilirüz rütbe-i hüsn-i yāri Añlaruz Fā'iziyā nāmeyi 'unvānından	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
44b - 45a	Nā'ilī	Çāk ider sīne-i meh sīne-i 'uryānından Mıhr olur dāğ-be-dil gūy-ı girībānından	Nā'ilī sāğar-ı leb-rīz-i hayātuñ efsūs Hıışşedār olmadı kim neşve-i ihsānından	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
45a - 45b	Fehīm	'Aqluma itdi şebīhūn yine sevdā-yı cünün Tıtdı mülk-i hıredi şūriş [ü] ğavgā-yı cünün	Böyle ıalursa dimāguñ dil-i āşüfte Fehīm Ne ğam-ı 'aşķ ıalur sende ne pervā-yı cünün	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
45b	Nā'ilī	Olalı zülfüñe hem-silsile sevdā-yı cünün Oldı reşk-āver-i zincīr-i hıred pā-yı cünün	Nā'ilī nokıasıdur dāğ-ı süveydā-yı dilüñ Levh-i hāıırda olan hāşılı ma'nā-yı cünün	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
46a	Şabri	Dil eylerdi şikāyet zülf-i yār-i nāzenīninden Hıalāş itse serin bend-i kemend-i çīn-i çīninden	Niyāza idemez cūr'et çemende ğāh olur Şabri Hezār-ı nā-tüvān şāh-ı gülüñ çīn-i cebīninden	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
46a - 46b	Fā'izī	Teĝāfıl eyleme kūy-ı fenā 'uzlet-güzīninden Bu rāh-ı fitne-engīzūñ şakın şāhum kemīninden	Göñül pervānesidür Fā'izī bir şem'-i hüsnüñ kim Kūsūf irer sipihrüñ mihrine māh-ı cebīninden	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
46b	'İşmetī	Hıaber-dār olmadı ğitdi dilüñ āh u enīninden Şikāyet şehir-i hüsnüñ ol cevān-ı nāzenīninden	Münāsibdür kümeyt-i kilik-i tab'um cilvegāh itse Bu şi'rüñ 'İşmetī hāzz eyledüm ğāyet zemīninden	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
46b - 47a	Neşātī	Gider mi 'āşıkuñ ğam hāıır-ı endüh-ĝīninden Huşūşan cevre mu'tād ola yār-i nāzenīninden	Şafā-yı dehri gördük seyr-i bāğ itdük Neşātī-veş Dil-i pür dāğ-ı lāleyle gülüñ çīn-i cebīninden	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	

47a	Cevrî	Hürşîd yanar şu'le-i âh-ı seherümden Dûzağ söğünür mevc-i yem-i eşk-i terümden	Ğavğâ-yı kıyâmetle tolar 'âlem-i ervâğ Cevrî dem-i firâatde olan nâlelerümden	Ğazel		--+/+--+/+--+/+--	
47a	Nâ'ilî	Yağdum dili âteşlere tâb-ı nazarumdan Berg-i gül-i ruhsârûna dâğum eşerümden	Mihrenden alup Nâilîyâ dîdelerüm feyz Yâkûta döner her biri hûn-ı cigerüm	Ğazel		--+/+--+/+--+/+--	Bu gazelin makta beyti Nâ'ilî Divânı'ndan alınmıştır.
48a	Nâbî	Yâri açdum açıl ey gönca-dehânum diyerek Bezme geldi gel e şûh-ı cihânum diyerek	Yâr söyletdi baña bu gazeli ey Nâbî Söyleye söyleye ey tâze-zebânum [diyerek]	Ğazel		+++/-++-/-++-/-++-	
48a	Nağîfî	'Arz-ı hâl eyledüm ol âfete cânum diyerek Bağ benüm hâlûme ey şûh-ı cihânum diyerek	Eyledüm yâre Nağîfî nice biñ 'arz u niyâz Beni n'eyler göresin âh u figânum diyerek	Ğazel		+++/-++-/-++-/-++-	
48a	Ṭalib	Alup âğûşa belûn müy-ı miyânum diyerek Bûs ideydüm leb-i şîrînüñi cânum diyerek	Dehenin ağzuña teslîm ide dilber Ṭalib Duymasun kimse meded râz-ı nihânum diyerek	Ğazel		+++/-++-/-++-/-++-	
49b	Yağyâ	Sîne bir vîrânedür genc-i nihânîdür gönül Gevher-i 'aşk isteyen bilsün ki kânîdür gönül	Eylemez Yağyâ sihâm-ı gamzesinden bî-naşîb Ol kaşı yânuñ meger hâtır-nişânıdur [gönül]	Ğazel		---/----/----/-+-	
49b	Fâ'izî	Bir güher-i 'aşk-ı bağr-i bî-kerânîdür gönül Bir gül-i terdür mağabbet bâğ-bânıdur gönül	Tekye-i gamda n'ola her dem olursa pür-gubâr Fâ'izî abdâl-ı 'aşkuñ cür'adânıdur [gönül]	Ğazel		---/----/----/-+-	
49b	Riyâzî	'Aşkuñ dünyâda yâr-i mihrîbânıdur gönül Mağrem-i sırr-ı nihânı yâr-i cânıdur gönül	Ey Riyâzî menzil-i mağsûda eyler 'aşkı Kimse bilmez anı bir râz-ı nihânîdür gönül	Ğazel		---/----/----/-+-	

49b	Cem'î	Mülk-i 'aşkuñ şāh-ı Rüstem dāstānıdır gönül Âh ile şāhib-direfş-i Gāviyānıdır gönül	Âteşin dāğ-ı gül-i terdür duḡānī lāledür Cem'iyā vādī-i 'aşkuñ gül-sitānıdır [gönül]	Ġazel		---/-+--/-+--/-+-	
50b	Nābī	Düşnām iderse kaçdı o şūhuñ cefā degül Ta'rīzdür raķibe gönül söz saña degül	Ol mehveşüñ ümīd-i vişāl ile Nābiyā Ḥarf-i niyāz her ne dinürse riyā degü	Ġazel		--+/-++/+--+/-+-	
50b	Rāgıb	Seyr-i ruḡuñla 'adū rūšenā degül Ḥuffāş-ı tīre-dīde ziyā āşinā degül	Ḳandı benāna la'limüz teşbīh Rāgıbā Ḥābīde bir süḡandür o şīrīn edā degül	Ġazel		--+/-++/+--+/-+-	
50b	Ṭalib	Cevr-i raķibe şabr idemem dil-rübā degül Bīgāne nāzını çekemem āşinā degül	Ṭalib ruḡ-ı niyāzı hemān eyle cā-yı ḡāk Farṭ-ı günāh māni'-i 'afv-ı Ḥüdā degül	Ġazel		--+/-++/+--+/-+-	
54a	Sırrī	Eyleyüp selb-i ḡired mest-i mey-i merd-i efgen ol Sā'ī-i selb-i ḡired olmaķda mehmā-emken ol	Ḥāl-i zārından teşekkī itmesün mi 'āleme N'eylesün hem-ḡāl yok Sırrī efendi bir sen [ol]	Ġazel		---/-+--/-+--/-+-	
54a	Kāşif	Rūy-ı dil göstermede ḡaclet-dih-i her gülşen ol Bezl ü iḡsān itmede dāğ-ı derūn-ı ḡirmen ol	Dāne-rīz-i eşk olup dūd-ı dil-i pür-tāb ile Her seḡer murḡān-ı feyze Kāşifā dam [efken ol]	Ġazel		---/-+--/-+--/-+-	
54a	Na'īm	Şem'-i bezm-i encümen ya ḡār-ı berg-i gülşen ol Dost düşmen ḡayretin bilmekde çeşm-i düşmen ol	Bulundur feyz-i ḡaķīķat pāy-u ḡumda ey Na'īm Dāmen-i pīr-i muḡānı ḡoma elden sen sen ol	Ġazel		---/-+--/-+--/-+-	
54b	Bahāyī	Hirāsān olmasa ḡülden dil-i nā-şāduñ ey bülbül Neler eylerdi ḡāra āh-ı āteş-zāruñ ey bülbül	Çekil sen daḡı kūy-ı derde ḡülzār-ı selāmetden Bahāyī-veş çekildi 'aşķ ile çün aduñ ey bülbül	Ġazel		+---/+---/+---/+---	

54b	Vecîhî	Mü'essir mi degül bilmem güle feryâduñ ey bülbul Nedür bu dâğ-ı derd ü âh-ı âteş-zâduñ ey bülbul	Vecîhî nâlesin sem'-i kabûl-i cân ile gûş it Dilerseñ açıla ıalb-i cefâ -mu'tâduñ ey bülbul	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
54b	Faşıh	Tenüñ hâkister itmiş âh-ı âteş-zâduñ ey bülbul 'Acebdür hârı süzân itmemek feryâduñ ey bülbul	Sühan-sâzı idünce tûtı-i tab'-ı Faşıh-ı zâr Sükût idüp ferâmüş eyledüñ evrâduñ [ey bülbul]	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
54b	Ṭâlib	Nedendür hâr elinden şevke-i bî-dâduñ ey bülbul Ṭutuşdurmaz mı yoḥsa âh-ı âteş-zâduñ ey bülbul	Cüdâ mı kıldı ḡoncañdan seni de rûzgâr âyâ Dil-i Ṭâlib gibi dâim neden feryâduñ ey bülbul	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
54b	Sâmi'î	Uçurdu ḥ'âb-ı nâz-ı ḡoncayı feryaduñ ey bülbul Ne derdüñ var 'aceb aña mîdur bî-dâduñ ey bülbul	Dem-â-dem Sâmi'î-veş âh-ı efḡân itmedür karuñ Duyulmadı daḡı ammâ nedür feryâduñ [ey bülbul]	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
55b		Günüm toḡsun buyur ey âftâb efserli sulṭânüm Tamâm ârâyiş-i meclis zer ü zîverli sulṭânüm	İnanmazsañ elüñde işte da'vet-nâme-i câzum Bisâṭ-ı bezm-i ḡâşşu'l-ḡâşşumuz defterli sulṭânüm	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
56b	Fâ'izî	Olmuş ṭutalum mîve-i ümmîd resîde Mürḡân-ı belâ ḡor mı anı itmege çîde	Bir küşe mi var Fâ'izîyâ deyr-i fenâda Mürḡ-ı dilimüz itmeyeler anda remîde	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
56b - 57a	Cevrî	Gâhî ki ider ṭurrası dâmânını çîde Biñ dil şalınur her ḡam-ı küllâb-ı ümîde	Cevrî gibi vaşf-ı lebûne eylesem âḡâz Olur sühanüm gûş-ı Mesîḡâ'ya remîde	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
57a	Fehîm	Çeşmüñ ki ide ḡançer-i müjegânı keşîde Eyler nîgehüñ zühre-i şad 'ömri derîde	Ger ḡasret-i ḡamzeñle Fehîm olsa helâkuñ Ḥâkinden ola ḡançer-i ser-tîz demîde	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	

57a - 59b	Rüşdî	Ol nâvek-i müjgân [u] ol ebrû-yı keşîde Mânend-i kemân kâmetimi itdi hāmîde	Rüşdî hele inşâf bu kim görmedüñ el-Ḥaḥḥ Mecmû'a-ı şî'rûñ gibi nâdîde cerîde	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
58b	Fehîm	Olmasun mı cān-ı 'âşık dāğ dāğ-ı ârzû Bû'l-heves pervâne bir biñ var çerāğ-ı ârzû	Vaşl-ı yâr ise murâduñ rû-be-râh-ı fûrkat ol Vâjgûn imiş Fehîmâ çün sürāğ-ı ârzû	Ġazel		---/-+--/-+--/-+-	
58b	Maḥvî	İtse şebnem ney gibi ğam dāğ dāğ-ı ârzû Gelmese bad-ı dile zevk-i dimāğ-ı ârzû	Maḥz-ı vuşlat olsa dil bulmaz tesellîsin yine Neşve-dâr itmiş anı Maḥvî ayāğ-ı ârzû	Ġazel		---/-+--/-+--/-+-	
59b	Güftî	Gāhî ki ide ğamzelerüñ tîğ-i keşîde Bir çāşni-i tâze virür kām-ı şehîde	Şebnem şerer-i gülleri âteş ol Güftî Ger sûz-ı dilüñ olsa gülistāna resîde	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
59b - 60a	Şabrî	O seng-i dile sûz-ı dilümden haber eyle Ey âh-ı ḥazînum eşer eyle eşer eyle	Endîşe-i kufl-i der-ümmîdi қо Şabrî Miftâhını vâ-beste-i âh-ı seher eyle	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
60a - 60b	Cevrî	Sevdâ-yı ser-i zülfüne başında yer eyle Âşüfte dimāğ ol dili âzâde ser eyle	Cevrî gibi itdün[se] dili dilbere vâşıl Ver 'aşk ile giryân olana ḥandeler eyle	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
60b	Fehîm	Ey bād-ı şabâ zülfine yârüñ güzer eyle Gāhî dil-i 'uşşāka belādan haber eyle	Ḥûy-gerde lebin resm idüp âteşle Fehîmâ Ser-şafḥa-i cān üstine naḡş-ı şerer eyle	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
60b	Mezākî	Ey murğ-ı seher şahn-ı çemenden güzer eyle Eyyām-ı bahār oldu diyü müjdeler eyle	Bu gönca-i nev-gülbîn-i ma'nâ-yı Mezākî Zîb-i ser-i endîşe-i ehl-i hüner eyle	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	

61a	Fehīm	Bir dil ki şem‘-i hüsnuñ ura şu‘le dāğına Pervāne eylemez meh ü mihr-i çerāğına	Olduğ Fehīm hem-nefes-i zāğ-ı bed-nevā Dehrūñ ne tīre-baht ile geldük ki bāğına	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
61a	Kelīm	Zaḥm urdı yār sīnemüzüñ tāze dāğına Koydı fitil kendi eli ile çerāğına	Dilber gelürse bezme ḥicāb eyleme Kelīm Ḥāl-i derūnuñ ‘arz ideğör düş ayağına	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
61b	Nābī	İtdi fetīl deyr-i muğānuñ çerāğına Mīnā o penbeyi kim qomışdı kulağına	Nābī bakar mı türş-cebīnān-ı ‘āleme Şīrīni-i ferāğ çalınmış dimāğına	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
62a	Nefī	Qalmazsa ger ol küşe-i dāmān elimüzde Elden ne gelür çāk-i girībān elimüzde	Bir sünbüle beñzer ki ola şebnemi vāfir Nefī yine bu kīlk-i dūr-efşān elimüzde	Ġazel		-- +/ + - - +/ + - - +/ + - -	
62a - 62b	Ḥāletī	Hem ğabğab [ü] hem zūlf-i perīşān elimüzde Sulṭān-ı ğamuz gūy ile çevgān elimüzde	Yanında anuñ Ḥāletiyā hār qomazduğ Olsaydı eger o gül-i ḥandān elimüzde	Ġazel		-- +/ + - - +/ + - - +/ + - -	
62b	Luṭfī	Ṭuğrā-yı ser-zūlf-i perīşān elimüzde İqlīm-i ğamuñ zabṭına fermān elimüzde	Bu ḥüsni-i cihān-süz ile minkirleri Luṭfī İlzām iderüz ḥüccet-i bürhān elimüzde	Ġazel		-- +/ + - - +/ + - - +/ + - -	
62b - 63a	Fā’izī	Zerre isek āşinā-yı mihr-i raḥşānuz hele Ḥāk isek de ḥāk-i rāh-ı kūy-ı cānānuz hele	İltifāt-ı dilbere neydi ğurūruñ Fā’izī İtdüğün evzā‘dan ḥayli perīşānuz hele	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
63a	Riyāzī	Zerre isek de ğubār-ı kūy-ı cānānuz hele Ḥāk isek de ḥāk-i pāk-i Ka‘be-i cānuz hele	Ey Riyāzī bī-mecāl-i ‘aşq bir bī-bāk isek Quvvet-i kalb-i maḥabbet rūḥ-ı ‘irfānuz hele	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	

63a - 65b	‘İşmetî	Bahâr-ı hüsninüñ bil qâdrin ey meh câvidân şanma O gevher degme bir kânda bulunmaz râyegân şanma	Mey-i dūşîne virmiş yâre dârū-yı ferâmūşı Gice mestâne nâleñ ‘İşmetî hâtır-nişân şanma	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
64b	Rüşdî	Şuna çün nâz ile ol gönca-dehen peymâne Ger Naşûh olsa olur tevbe-şiken peymâne	Rüşdiyâ bülbül ider neşvesi erbâb-ı dili Gül gibi olsa n’ola zîb-i çemen peymâne	Ġazel		- ---/- ---/- ---/- + -	Gazelin ilk üç beyti mecmuada 351 nolu gazel olarak kayıtlıdır.
65a	Nâbî	Müşg-bâr itdi dimâğ-ı cânı gîsûlar yine Nâfe-rîz oldu o sevdâlarla âhûlar yine	Ferş-i râh olmak gibi bir nev-nihâle niyyetüñ Nâbiyâ hâlî degüldür nev tekâpûlar yine	Ġazel		- ---/- ---/- ---/- + -	
65a	Na’îm	‘Anber-efşân-ı nesîm olmuş ol gîsûlar yine Pîçiş-i nâf ile kayda düşdi âhûlar yine	Tâze gül virmiş Na’îmâ buhl-ı hâmuñ gâlibâ Bâğ-ı ma’nâya revân olmaqdudur cûlar yine	Ġazel		- ---/- ---/- ---/- + -	
65b	Nâ’ilî	Nigâhın eyleyen cân-süz-ı tâb-ı ebruvân [şanma] O tîr-i şâ’îka-peykânı muhtâc-ı kemân şanma	Ṭuranlar cân-be-leb bismilgehüñde Nâ’ilî-âsâ Şaf—kerrûbiyân-ı ‘arşdur qurbâniyân şanma	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
65b	Mezâkî	Fürûğ-ı rûz -ı yâri nûr-ı mâh-ı âsumân şanma Münevver şeb-çerâğ-ı hüsnî şem’-i nîm cân şanma	Mezâkî gâfil olma rîze-i elmâs ile pürdür Bisât--ı cîlve-gâh-ı ferş-i ‘aşkum perniyân şanma	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
65b	‘Ârif	Dil-i bülbül-i sürûdum nağme-senc-i gülsitân şanma Nevâ-perdâz-ı bâğ-ı ‘aşkdur bî-hânümân şanma	O mihr-i behcetüñ haytu’ş-su’â’-ı rüyıdur ‘Ârif ‘İzârında şikenc-i ṭurra-i nâ-mihribân şanma	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
65b	Yümnî	Görüp ârâyiş-i gülzâr-ı hüsnüñ câvidân şanma Fiğân-ı bülbülân-ı ‘aşkı ey gül her zamân şanma	Derûn-ı ‘aşık-ı nâ-çâre kâr itmekde ey Yümnî Ḥadeng-i gamze-i ser-tîzi muhtâc-ı kemân şanma	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	

66a	Nā'ilī	Şarābı görmezüz dilden şafā dūr oldı gitdükçe Mişāl-i raht-ı zer peymāne mestūr oldı gitdükçe	Yayıldı Nā'ilī bûy-ı haţ-ı müşkîn-i eş'arum Sevād-ı Rûm bender-gâh-ı Lâhûr oldı gitdükçe	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
66a	'Ārif	Şarāb-ı hûn-ı dilden ğamze pür-şûr oldı gitdükçe O çeşm-i fitne-cûdur hâb u maḥmûr oldı [gitdükçe]	Cenāb-ı Nā'ilī-i hoş-süḥan kim kişver-i ma'nā Zamān-ı devlet-i ṭab'unda ma'mûr oldı [gitdükçe]	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
66a	Neşâtî	Göñül kim meclis-i cānāneden dūr oldı gitdükçe Mişāl-i cür'a-ı mey pest ü mehcûr oldı gitdükçe	Kenār ümmîdin itdükçe Neşâtî lücce-i ğamdan Mişāl-i mevc-i vāpes cû yine dūr oldı gitdükçe	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	Makta beyti Neşâtî Divanı'ndan alınmıştır.
66b	Ṭıflî	Bade kim sermāye-i endîşedür her kaṭresi Dâġ dâġ-ı reşk-i cām u şîşedür her kaṭresi	Ṭab'um ol āb-ı ḥayāt-ı feyzdür Ṭıflî anuñ Āfitāb-ı 'ālem-i endîşedür her kaṭresi	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
66b	Mezākî	Bāde kim pertev-nümā-yı şîşedür her kaṭresi Şeb-çerāġ-ı zulmet-i endîşedür her kaṭresi	Cebhe-i ṭab'-ı Mezākî pür 'araķ olsa n'ola Āb u tāb-ı gülde mu'ciz-pîşedür her kaṭresi	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
66b	Sāmî	Bāde kim ziynet-nümā-yı şîşedür her kaṭresi Āb-rûy-ı çeşme-i endîşedür her kaṭresi	Sāmî-i gül-ruḥ o meyden kim şunar cürmi baña Māye-i sermāye-i endîşedür her kaṭresi	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
66b	Ḥalîm	Mey ki iksîr-i şafā-endîşedür her kaṭresi 'Ārız-ı yāre ṭarāvet-pîşedür her kaṭresi	Gülbün-ı ṭab'um Ḥalîm ol girye şād-āb itdi kim Feyz-i cāvid-i ḥayāt-endîşedür her kaṭresi	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
66b	Neşâtî	Girye kim mestî-i dih endîşedür her kaṭresi Meyle pür reşk-āver-i şad-şîşedür her [kaṭresi]	Bāde-i nazm-ı Neşâtî kim şarāb-ı feyzdür Āb-rûy-ı şahid-i endîşedür [her kaṭresi]	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	

67a	Bākī	Ayaqlarda qalur sünbül o [zülf]-i nīm-tāb-āsā Şaçuñla baḡs iderse başa çıkmaz müşg-i nāb- āsā	Ḥasūduñ düzd-i derdin çekme ey Bākī bu bezm içre Neḏīmüñ yār-ı hoş-meşreb gerek cām-ı şarāb- [āsā]	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
67a	Şināsī	Göñül olma hevā-dār-ı sehī gerd-i ḥabāb-āsā Var ol şābit qadem kūy-ı tevekkülde kıbāb-āsā	Siyeh kāse sipihre ittikā cehl-i mürekkebdür Şināsī geçmede ruzı ḥayāl-i leyl-i ḥab-āsā	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
67a	Riyāzī	İşin başa iletmez bezm-i vuşlatda şarāb-[āsā] Mey-i gülgün ile başınḥabāb-[āsā]	Riyāzī'den ta'alluḡ riştesin қаt' eyledi dilber Dökülse қаtre-i eşki n'ola dürr-i hoş-āb-āsā	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
67b	Nisārī	Қalemüm şāḡsār-ı ma'nīdür Süḡanüm tāze bār-ı ma'nīdür	Bāğ-ı nuṭṭum Nisārī ḡürrem iden Feyz-i bār-ı bahār-ı ma'nīdür	Ġazel		+ + - - / + - - - / + + -	Bu gazel Nisārī Divanı'nda bulunamamıştır.
67b	Cevrī	Ḥaṭ-ı şī'rüm bahār-ı ma'nīdür Süḡanüm cūy-bār-ı ma'nīdür	Dil-i Cevrī cihān-ı dānişde Şehr-i dārü'l-қarār-ı ma'nīdür	Ġazel		+ + - - / + - - - / + + -	
67b	Yümnī	Süḡanüm nev-bahār-ı ma'nīdür Kilk-i şūḡum hezār-ı ma'nīdür	Noḡṭa-i kil-k-iYümnī Қuṭb-ı ḡikmet-medār-ı ma'nīdür	Ġazel		+ + - - / + - - - / + + -	
67b	Kāşif	Қalemüm nağme-kār-ı ma'nīdür Būlbūl-i sebze-zār-ı ma'nīdür	Dil ki zūlfın ḡayāl ider Kāşif Murğ-ı ejder-şikār-ı ma'nīdür	Ġazel		+ + - - / + - - - / + + -	
67b	Cezmī	Recā-yı vaşla bizüm iḡtidārumuz yoḡdur Şarāb-ı hecr ile mestüz ḡumārumuz yoḡdur	Hezār-ı bāğ-ı ḡazānuz hemīşe ey Cezmī Neşāṭ-perver olur nev-bahārumuz yoḡdur	Ġazel		+ - - - / + + - - / + - - - / + + -	

67b	Ẓuhūrī	Şarāb-ı ‘aşk ile mestüz hūmārumuz yokdur Hezār-ı bağ-ı ğamuz bīm-i hārūmuz yokdur	Ẓuhūrī āteş-i pinhān-ı ‘aşk var dilde O hāk-i suhteyüz kim şerārūmuz yokdur	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
67b	‘Ārif	Elden koma piyāleyi zībā reviş budur Āyīn-i rind-i bāde-keş-i Cem-meniş budur	Ağyāre kaşd-ı luţf ile cevı itme ‘Ārif’e Tākāt-güdāz-ı ‘āşık olan serzeniş budur	Ġazel		--+/-++-/++-/-++-	
67b	‘Āzim	Germ-ihtilāţ-ı nīk ü bed ol perveriş budur Rūşen-nihād-ı āyine-ţab‘ ol ki iş budur	Dīvāna var ‘Āzim semt-i tecerrüd ol Ey hūş-mend-i şīve-i dānā-meniş budur	Ġazel		--+/-++-/++-/-++-	Bu gazel ‘Āzim Divānı’nda bulunamadı.
68a	Ẓuhūrī	Ķalemüm çeşme-sār-ı ma’nīdür Cedvel-i cūy-bār-ı ma’nīdür	Saţr-ı nażmum Ẓuhūrī mevc-engīz Ber-şūkuftē bahār-ı ma’nīdür	Ġazel		+++/-++-/+ + -	
68a	Fehīm	Tab‘um āyine-dār-ı ma’nīdür Ķalemüm büt-i nigār-ı ma’nīdür	N’ola memdūh-ı tab‘um olsa Fehīm Şehr-i yār-i diyār-ı ma’nīdür	Ġazel		+++/-++-/+ + -	
68a	Fehīm	Gül-ħande de gülden yine me’yūs degüldür Dil bülbul-i destān-ı zen-efsūs degüldür	Ta’n itme Fehīm itse vuzūh ile Fehīmā Dīvānedür ol zāhid-i sālūs degüldür	Ġazel		--+/-++-/++-/+ + -	
68a	Şehrī	Dil şāhid-i maħcüb ile me’nūs degüldür Büy ārzū-yı ğonca-i nāmūs degüldür	Çokdur bu kadar berhemenā Şehrī’yi ta’zīm Ol ben kadar āşūfte-i nākūs degüldür	Ġazel		--+/-++-/++-/+ + -	
68a	Yümnī	‘Āşıklar ile gerçi ki me’nūs degüldür ‘Uşşāķı yine vuşlata me’nūs degüldür	Cāy itse ħarābāt-ı me’ānī n’ola Yümnī Mey-nūşdur ol zāhid-i sālūs degüldür	Ġazel		--+/-++-/++-/+ + -	

68b	Nā'ılī	Gül-ḥāre düşdi sīne-figār oldı 'andelīb Bir hāre baqdı bir güle zār oldı 'andelīb	Ey Nā'ilī vedā'-ı gül-i bağ u rāğ idüp Mehcūr-ı [yār] u dār-ı diyār oldı 'andelīb	Ġazel		--+/-+++/+---/-++	
68b	Şābit	Gül-i naḥl-i nā-tüvāna süvār oldı 'andelīb Cism-i laṭīf-i goncaya yār oldı 'andelīb	Şābit maḥabbet-i gül-i şad-berge mübtelā Evvel bir idi şimdi hezār oldı 'andelīb	Ġazel		--+/-+++/+---/-++	
69a	Nābī	Va'de-i ḥāṭır-firībün düzd-i ḥ'āb itdün bu şeb Tār u pūd-ı cāme-ḥ'ābum sūz u tāb itdün bu şeb	Tā be-gerden ġarḳa-i eşk oldı tāb-ı hicr ile Nābī'yi hem-ḥālet-i rüz-ı ḥisāb itdün [bu şeb]	Ġazel		---/----/-++/-++	
69a	Faşıḥ	Sāġar u şahbāyı reşk-i āfitāb itdün bu şeb Şu'le-i badeyle bezmi māh-tāb itdün bu şeb	Ġayrılarla ṭarḥ-ı bezm idüp Faşıḥī dostum Āteş-i pür-süz-ı ġayretle kebāb itdün bu şeb	Ġazel		---/----/-++/-++	
69a	Rüşdī	Bilmezem āyā ne fikr-i nā-şavāb itdün bu şeb Bī-sebeb tā böyle bizden ictināb itdün bu şeb	Şerḥ idüp esrār-ı ḥaṭṭ-ı 'ārız-ı gül-günını Vaşf-ı ḥüsn-i yāri Rüşdī bir kitāb itdün [bu şeb]	Ġazel		---/-++/-++/-++	
69b	'İşmetī	Ḥün-āb-ı dil ki dīde-i giryāna çıkdı hep Emvāc-ı derd sāḥil-i dermāna çıkdı hep	Ṭümār-ı ġamda 'İşmetiyā ḥātem-i dilün Naḳş-ı ḥıred-firīb-i ġarībāne [çıkdı hep]	Ġazel		--+/-+++/+---/-++	
69b	Cem'ī	Ordu-yı şāḥ-ı gül çemenistāna çıkdı hep Yārān kümeýt-i cām ile seyrāna çıkdı hep	Cem'ī gelince bezme o ḳadd-i kıyāmetüm Genc-i nihān-ı meygede meydāna çıkdı [hep]	Ġazel		--+/-+++/+---/-++	
70a	Ṭāhir	O şāḥ-ı mülk-i nāz 'uşşāḳını dil-ḥaste eyler hep Zücāc-ı dillerin seng-i cefā işkeste eyler hep	Tebessüm-rīz olup olsa ġüşāde gonca-i la'lün Nice mu'ciz-demi Ṭāhir gibi dem-beste eyler hep	Ġazel		---/+---/+---/+---	

70a	Nazmî	Dili ye's iledür hem cism-i zârî hâste eyler hep Ṭabîbüm hâste-gân-ı 'aşkıını işkeste eyler hep	Kelîm ü nazmolaldan Nazmiyâ ṭab'um Nice Mesîhâ-demi i'câz ile dem-beste eyler [hep]	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	Bu gazel Nazmî Divanı'nda bulunamadı.
71a	Nâ'ilî	Yaķar mı nâme-berîn yoĥsa yare degmez mi Niyâz-nâmemüz ol gül-'izâra degmez mi	Ķadem ķadem geķe teŗrîfi Nâ'ilî o meĥüñ Cihân cihân elem-i intizâra degmez mi	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
71a	Faŗîḥ	Nigâh-ı ķeŗmi 'aceb ben ģubâra degmez mi Ķöñül nezzâre-i luṭf-ı nigâra degmez mi	Faŗîḥ muntazırız bir cevâb gelmez hîķ Niyâz-nâme-i dil yoĥsa yâre degmez mi	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
71b	Nâ'ilî	Bu neŗveden saña ey dil kelâl gelmedi mi Cihâna geldüģüne infi'âl gelmedi mi	Yine netîcesi ḥayret degül mi Nâ'iliyâ Bu rûzgâra Naŗîr ü Celâl [gelmedi mi]	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
74a	ŗabırî	Zevraķ-ı şahbâda řanmañ kim şikest oldu ḥabâb Rûzgâra yelkenin aldirdi ķeŗti-i şarâb	Sâķiyâ maĥmûrluķ yazmaķ diler şabırî getür ŗol devâtı kim medâd-ı sürḥidür la'l-i mezâb	Ġazel		- - - - / - - - - / - - - - / - - - -	
74a	'Âlî	Ķöz uciyla 'âŗıķa geh luṭf ider ģâḥî 'itâb Bir 'aceb řüḥ-ı cihândur ol şeh-i 'âlî-cenâb	Bir dem ey 'Âlî olur mı ol leb-i ḥandân ile ŗubḥ-dem ģülzârda nûş eyleseñ câm-ı şarâb	Ġazel		- - - - / - - - - / - - - - / - - - -	
74b	Sırrî	Ķöñül düŗüp ḥam-ı ģîsû-yı yâre ķalmıŗdur Netîce ḥâtırum ol yâdigâra ķalmıŗdur	'Acebdür ol bûte cân virmek isterüm Sırrî Benüm işüm hele Perverdigâr'a ķalmıŗdur	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
74b	Rûŗdî	Leṭâfet ancaķ o nev-ḥaṭṭ-ı 'izâra ķalmıŗdur Belî şafâ-yı ģül evvel-bahâra ķalmıŗdur	Ķuşâde olmaģa Rûŗdî'ye ģonca-i ümîd Nesîm-i merḥamet Gird-ģâr'a ķalmıŗdur	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	

74b	Cevrî	Ėamzesinden ki Ėazā kārına imdād ister Dil-i ‘uṣṣāḫ nice Ėarṣu durup dād ister	Düşünüp bilmege ĥaṭṭ-ı lebūñ esrārın Dil-i Cevrî yine bir keyf-i Ĥüdā-dād ister	Ėazel		+++/-+++/-+++/-++-	
74b	Yaḥyā	Ĥüsñ kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister İstemez dil anı bir ĥüsñ-i Ĥüdā-dād ister	Gerçi kim ġamla da çok ülfet olındı Yaḥyā Şādmāñ olmağı da bu dil-i nā-şād ister	Ėazel		+++/-+++/-+++/-++-	
75a	‘İṣmetî	Rind ‘ālemde niÇe ĥāṭır-ı āzād ister Ėülü bî-dād bunuñ bülbüli feryād ister	Böyle bir sūz-ı sūḥan nādir olur ‘İṣmetiyā Nuṭṭ-ı cāñ-sūz da pür-feyz-i Ĥüdā-dād ister	Ėazel		+++/-+++/-+++/-++-	
75a	Fā’izî	Naġṣ-ı pāyüm āb-ı eşkümlle ṭolar girdāb olur ‘Azm-i rāḥ itsem ser-ā-pā reh-güzer gird āb olur	PîĖ-ber-pîĖ olsa zülfi dil-rübā ey Fā’izî Baḥr-i şūr-ı fitneye girdāb-ber-girdāb [olur]	Ėazel		---/----/----/-+-	
75a	Riyāzî	ŞevĖ-i yād-ı ġabġabuñla Ėeşm-i ter girdāb olur Belki eşkümlle ṭolup hep deşt ü der girdāb [olur]	Ey Riyāzî bāġa varsam ĥaġka-i bezm ile cām Dil-rübāsız Ėeşmüme girdāb-ber-girdāb [olur]	Ėazel		---/----/----/-+-	
75a	Fehîm	Görse ĥüsñüñ āfitāb pür-ziyā bî-tāb olur Tāb-ı rūy-ı şerm-nākinden ḥayā [bî]-tāb olur	Bezm-i germ-ā-germde mestāne gelseñ nükteye Lāl-i maḥz olup Fehîm-i ḥoş-edā bî-tāb [olur]	Ėazel		---/----/----/-+-	
76a	Nā’ilî	Bir ġülde ṭal’atunḏaki tābiş görölmedi Ĥürşîd [ü] māḥda bu nümāyiş görölmedi	Feyz-i nesîm-i āḥ ile efsūs Nā’ilî Ref’-i niġāb-ı Ėehre-i ĥ’āḥiṣ [görölmedi]	Ėazel		--+/-+++/+---/-+-	
76a	Faṣîḥ	Mir’āt-ı dilde şüret-i ĥ’āḥiṣ görölmedi Ol zeng-zār-ı ġamda ġüşāyiş görölmedi	Zeyn itdi cism-i dāġ ile ol ḥadde kim Faṣîḥ Hengām-ı ġülde böyle nümāyiş görölmedi	Ėazel		--+/-+++/+---/-+-	

76b	Vāşık	Ol şāh-ı hüsne Hüsrev-i devrān gedālanur Kemter gedāsı mülk-i ğamda pādīşālanur	Vāşık şikāyet eylemez evzā'-ı dehrden Bī-dād-ı 'aşka şābır olup pārsālanur	Ġazel		--+/-+++/+---+/-++	
76b	Vehbī	Yūsuf da görse tal'atüñi bī-nevālanur Erbāb-ı 'aşk şāh da olsa gedālanur	Deşt-i nazmda Vāşık'a itdükçe peyrevi Girān-ı şab'-ı Vehbī hemān bād-pālanur	Ġazel		--+/-+++/+---+/-++	
77b	Sāmi'ī	Memnūn-ı luřf-ı bī-řad u pāyānuñam senüñ Şermende-i 'atā-yı firāvānuñam senüñ	Dā'im hūlūş-ı bāl ile pāylikde Sāmi'ī Şükrān-ı senc-i ni'met-i iřsānuñam [senüñ]	Ġazel		--+/-+++/+---+/-++	
78a	Şabrī	Reh-yāb-ı genc-i luřf-ı firāvānuñam senüñ Nařdine senc-i kīse-i iřsānuñam senüñ	H'āb-ı ecelde eyleme beste çeşmümi Şabrī gibi ki vāle-i řayrānuñam senüñ	Ġazel		--+/-+++/+---+/-++	
78a	Cem'ī	Āşüfte-řāl-i řurra-i fettānuñam senüñ Meftūn-ı řīve-i leb-i řandānuñam senüñ	Cem'ī esīr-i dām-ı girih-řir-i kakülün Ben sīne çāk çāk-i girībānuñam [senüñ]	Ġazel		--+/-+++/+---+/-++	
78a	Faşīř	Mecrūř-ı tīĝ-ı cevr-i firāvānuñam senüñ Merhem-gedā-yı kūçe-i iřsānuñam senüñ	İtmem ümīd-i nükhet-i vaşluñ Faşīř-veş Büy-āşinā-yı mişnet-i hicrānuñam [senüñ]	Ġazel		--+/-+++/+---+/-++	
78a	Fethī	Āşüfte řāl-i 'arız-ı řandānuñam senüñ Pervāne-i çerāĝ-ı fūrūzānuñam senüñ	İtmem medīř-kārı la'lünde hīç kuşūr Fethī-i nükte-senc-i süřandānuñam senüñ	Ġazel		--+/-+++/+---+/-++	
78a	Feyzī	Dīvāne 'aşıķ-ı ruř-ı tābānuñam senüñ Āşüfte 'andelīb-i gülistānuñam senüñ	Güldeste-i niyāzumı luřf eyle kıl şabül Ey şāh-ı hüsñ Feyzī-i nālānuñam [senüñ]	Ġazel		--+/-+++/+---+/-++	

78a	Neşâtî	Seyr eyle hâṭ-ı zerdini ol ‘arîz-ı âlûñ Gör şa‘şa‘asın mihr-i cihân-tâb-ı cemâlûñ	Ol gün âceb olur mı Neşâtî diye dilber Bîçâre nedür ‘aşkumla söyleye hâlûñ	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
78a	Fethî	Germiyyet-i mey eyleye gül-gül-i ruḥ-ı âlûñ Âşüfte olur tâze gül-i bâğ-ı cemâlûñ	Yok nâleye de tâb ü tüvân za‘f ile Fethî Ol şâha ‘aceb kim vara ‘arz eyleye hâlûñ	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
78a		Çün mihr eşer itdi dile mehtâb-ı cemâlûñ Âteşlere yakdı tenümi tâb-ı cemâlûñ		Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	Mecmuada sadece matla beyti olan ve kime ait olduğu bulunamayan bir gazeldir.
78b	‘Aṭâyî	Alınsa ḥâk-i der-i yârdan türâb-ı sebû Konulduğı gibi müskit ola şarâb-ı sebû	N’ola ‘Aṭâyî-i ser-mestûñ oynasa yûregi Düşünce ḥâtırına geldi ıztırâb-ı [sebû]	Ġazel		+++/-++-/-++-/+--	
78b	Fâ’izî	Alınsa kūy-ı ḥarâbâtıdan türâb-ı sebû Şarâb-ı nâb-ı ğınâsın virürdi âb-ı sebû	Revâdur itse o ser-mest-i nâz gözlerûñe Hezâr-pâre dili Fâ’izî kebâb-ı sebû	Ġazel		+++/-++-/-++-/+--	
79b	Cezmî	Bahâr irişdi yine bâğa yâr gelmez mi Murâdum üzre benüm bir bahâr gelmez mi	Firâziş ideli hayli dem oldı ey Cezmî ‘Aceb yine o büt-i ğam-güsâr gelmez mi	Ġazel		+++/-++-/-++-/+--	
79b	Faşıḥ	Gider mi ḥalka-i âğûşa yâr gelmez mi Bizüm de dāmımuza bir şikâr gelmez mi	Raḳîbe âyine-i ḥüsnini ṭuta dildâr Faşıḥ ḥâtıra bundan ğubâr gelmez mi	Ġazel		+++/-++-/-++-/+--	
80b	‘İşmetî	Ne feyz-i şūḥa ne ser-sebzi-i bahâra döner Bu köhne çarḥ-ı felek bilmezüz ne kâre döner	O dem ki devr ide meclisde ‘İşmetî sâķî Elinde cām ile bir merd-i sübhâ-dâra [döner]	Ġazel		+++/-++-/-++-/+--	

80b	Faṣīḥ	Gehī ḥilāf-ı rızā gāhī sāz-kāre döner Bu āsiyāb-ı felek şanma bir qarāra döner	Faṣīḥ ‘ākıl olan qarşılaşmaz anuñla Hemān mişāl-i livā semt-i rüzgāra döner	Ġazel		+++/-++/-++/-++	
81a	Riyāzī	Şevk-i yād-ı ğabğabuñla çeşm-i ter girdāb olur Belki eşkümlle ʔolup hep deşt ü der girdāb olur	Ey Riyāzī bāğa varsam ḥalka-i bezm ile cām Dil-rübāsız çeşmüme girdāb-ber-girdāb [olur]	Ġazel		---/----/----/-++	
81a	Fā’izī	Naqş-ı pāyüm āb-ı eşkümlle ʔolar girdāb olur ‘Azm-i rāh itsem ser-ā-pā reh-güzer gird āb olur	Pīç-ber-pīç olsa zülfi dil-rübā ey Fā’izī Hecr-i şūr-ı fitneye girdāb-ber-girdāb [olur]	Ġazel		---/----/----/-++	
81b	Şabrī	Ne bezmüñ şem’isin pervāne-i bī-ṭākatüñ [kimdür] Ne burcuñ mähısın pertev-perest-i ṭal’atuñ [kimdür]	Maḳāmın bilseñ ehl-i şevkden kim şundi Şabrī’nüñ ‘Aceb şimdi terennüm-rīz-i bezm-i midḥatüñ kimdür	Ġazel		---/+---/+---/+---	
81b	Nā’ilī	Kimüñ koyınıdasın şeb-zinde-dār-ı vuşlatuñ kimdür ‘Azīmet-ḥ’ān-ı Bercīs iktidār-ı da’vetüñ kimdür	Dü çeşmüñ Nā’ilī’nüñ şimdi dāmānuñ ʔutar ammā Girībān-gīri maḥşerde ol iki āfetüñ kimdür	Ġazel		---/+---/+---/+---	
81b	Faṣīḥ	Ne bāğuñ verdisin bŷy-āşinā-yı ŷlfetüñ kimdür Ne beznüñ şem’isin sŷz-āzmā-yı şoḥbetüñ kimdür	Faṣīḥ-i zār olaldan dŷr ḥayli rüzgār oldı ‘Aceb şimdi ğubār-ı asitān-ı devletüñ kimdür	Ġazel		---/+---/+---/+---	
82a	Kelīm	Kimüñ cānānısuñ server -hevā-yı miḥnetüñ kimdür Ṭabībüm söyle gel dil-ḥaste-i bī-ṭākatüñ kimdür	Kelīm-i Ṭŷr-ı ma’nā idi evvel geşt iden anı ‘Aceb şimdi ḳadem peymā-yı tīh-i ḥayretüñ kimdür	Ġazel		---/+---/+---/+---	
86a	‘Ārif	Ḳays u Ferḥād’uñ ne kūh ne beyābānın bilŷr Vādi-i ‘aşḳuñ göñŷl bir rāh-ı āsānın bilŷr	Bulmasa hem-derd iḻḥār eylemez ḥāl-i dilin Rāz-dār-ı ‘aşḳ olan ‘Ārif zebāndānın bilŷr	Ġazel		---/----/----/-++	

86a	Feyzî	Çonca ancağ dehrden çāk-ı girîbânın bilür Çāk olan dil ne girîbânın ne dāmânın bilür	Olamaz Feyzî muqâbil saña hergiz müdde'î 'Aşk meydânında herkes kendi akrânın bilür	Ġazel		---/- - -/- - -/- - -	Bu gazel Feyzî Divanı'nda bulunamadı.
87b	Nâ'ilî	Yağdum dili âteşlere tâb-ı naẓarumdan Berg-i gül-i ruḥsârûña dāğum eşerümden	Mihirinden alup Nâ'iliyâ dîdelerüm feyz Yâkûta döner her biri ḥûn-ı cigerümden	Ġazel		--+/+ --+/+ --+/+ --	Bu gazelin ilk üç beyti mecmuada yazılmadığı için matla beyti divandan alınmıştır.
87b	Yümnî	Ey şûḥ-ı cihân eyle ḥazer nâlelerümden Feryâd-ı şeb ü girye vü âh-ı şehërümden	Bülbül gibi feryâd ise kârum n'ola Yümnî Gelmedi benüm büy-ı vefâ berg-i terümden	Ġazel		--+/+ --+/+ --+/+ --	
87b	Yaḥyâ	Ḳomayup ṭâkatüm feryâda nâlân olmasun dîrsün Gözüm yaşını alursın da giryân olmasun dîrsün	Niçe ḳul olmasun Yaḥyâ saña ey pâdişâh-ı ḥüsn Yolumda senden özge kimsa ḳurbân olmasun dîrsün	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
88a	Fâ'izî	Atarsın seng-i cevri ḳalbe vîrân olmasun dîrsün Urursın mülk-i dil ḥāk ile yeksân olmasun dîrsün	Ḥalâş ümmîd idersin Fâ'izî ser-geştelikden sen Meger bu günbed-i gerdûnda gerdân olmasun dîrsün	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
88b	Riyâzî	Felek devründe hergiz kimse şādân olmasun dîrsün Çemende gülmesün gül ḡonca ḥandân olmasun dîrsün	Gözünle yirsin ey ḥurşîd gerdünhergiz Hilâl-âsâ elinde bir dilim nân olmasun dîrsün	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
88b - 89a	Şabrî	Her zamân pîş-i nigâhumda hüveydâsın sen Perde-i dîdede taşvîr-i dilârâsın sen	Niçe ḳâdir ola Şabrî saña lâyıḳ medḥe Heft bâğa gül-i şad-bülbül güyâsın sen	Ġazel		+ + -/+ + -/+ + -/+ + -	
89a	Cevrî	Dilden ârâm alıcı bir büt-i zîbâsın sen Yine ârâm-ı dil-i 'âşık-ı şeydâsın sen	Nigehüñ itdi dil-i Cevri'yi âşüb-ı cihân Ġamze-i mest ile şûr-efgen-i dünyâsın sen	Ġazel		+ + -/+ + -/+ + -/+ + -	

89a - 89b	Kelīm	‘Aşkın öldürücü bir büt-i zibāsın sen Nāsiḥ-i nüṣḥa-i āyīn-i Mesīḥā’sın sen	Saṇa āşüfte olursa n’ola bağıdıkça Kelīm Māhsın āyine-i nūr-ı tecellāsın sen	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
89b	Riyāzī	Çekdüm el bildüm ne māl-i cāh-ı devlet neydügin İşte görsün çarḥ-ı dūn perverde-himmet [neydügin]	Cevher-i cān olsa da iksīre raġbet eylemez Añlayan te’sīr-i feyz-i ḥāk-i zillet neydügin	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
89b - 90a	Nā’ilī	Bister-i hecründe bilmez ḥ’āb-ı rāḥat neydügin Düşde görmez ḥaste-i ‘aşkuñ ifākat [neydügin]	Sīne-i ‘uşşākı görsün bilmeyen ey Nā’ilī Külḥen-i germābe-i şehir-i maḥabbet neydügin	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
90a	Yaḥyā	Mey midür sāķī midür mest-i şarābı inleden Sen misün yā ‘aşk mı muṭrib rūbābı inleden	Bir gözi bīmāruñ ey Yaḥyā teb-i hicrānıdur Pister-i ġamda dil-i pür-ıztırābı inleden	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
90a - 92b	‘Aṭāyī	Ķayd-ı dünyādur dil-i pür ıztırābı inleden Tār-ı beyt-i ‘ankebūtdur zübābı inleden	Āhum işitse ‘Aṭāyī nāle eyler kūhsār ‘Aşkumuñ te’sīridür seng ü türābı inleden	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
90b	Sırrī	Her göñül mesned-i şāh-en-şeh-i ‘irfān olmaz Keştī bād ile gidüp taḥt-ı Süleymān olmaz	Söyleden Sırrī’yi rūy-ı leb-i şīrīnūñdür Ṭūṭi-i bī-āyine-i Ķand süḥandān olmaz	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
90b	Yümñī	Dil-i dīvānede bend-i ser ü sāmān olmaz Dāḥil-i silsile-i zīb-i perīşān olmaz	Böyle pākīze vü ḥoş-lehçe gerekdür Yümñī Her süḥan naẓra-i ehl-i dile olmaz	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	
90b	Ṭālib	Çeşm-i inşāf ḳadr-i kām ile mīzān olmaz Kişi noḳşānını bilmek ḳadar ‘irfān olmaz	Ķonca-i kām açılmaġa zamān var Ṭālib Leb-i ümmīd bu eyyāmda ḥandān olmaz	Ġazel		+++/-+++/-+++/-++-	

92a	Na'īm	Hâtır-nişân-ı yâr olalı nâm u şânımız Her bir nigâhı olamada hâtır-nişânımız	Bir harf-idahı düşmedi henüz Pür oldu naqş-ı meşk ile levh-i zebânımız	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
92b	Yaḥyâ	Şıma âyîne-i kalbüm ḥazer kıl inkisârundan Beni ḥâk ile yeksân eyleme şaḥın ğubârundan	Ricâm oldur Ḥüda'dan ol kıyâmet kaddi göstersün Şu dem kim gözlerüm açup duram Yaḥyâ mezârundan	Ġazel		+ - - -/ + - - -/ + - - -/ + - - -	
93a	Hâletî	Urursın seng-i cevrin ḥazḡ idersin inkisârundan Yıḡarsın ḥâne-i kalbüm şaḥınmazsın ġubârundan	Şu deñlü ḡaşdı vardır Hâletî baña 'adûnuñ kim Eger ölsem nişân-ı tîr ider seng-i mezârundan	Ġazel		+ - - -/ + - - -/ + - - -/ + - - -	
93a - 93b	Manṭıķî	'İnânın çeşm-i giryân aldı dest-i ihtiyârundan Şavulsun baña seng-i râh olanlar reh- ġüzârundan	Eküp toḡm-ı maḡabbet bâr-ı miḡnet ḡaşıl itmek[dür] Şorarsın Manṭıķî bâġ-ı cihânda kâr-ı zârundan	Ġazel		+ - - -/ + - - -/ + - - -/ + - - -	
93b	Kelīm	Yine dūr itdi ben ḡâki ser-i kūy-ı nigârundan Şikâyet rûzgârundan şikâyet rûzgârundan	Kelīmâ devḡa-i Ṭūr-ı maḡabbetdür ba'îd olmaz Olursa şu'leler zâhir vücûd-ı tâb-dârundan	Ġazel		+ - - -/ + - - -/ + - - -/ + - - -	
93b	Şerîf	Beni dūr itdi devrân ol ser-i zülfi-i nigârundan Meded baḡt-ı siyâhumdan şikâyet rûzgârundan	Şerîfâ eylemek ol sîr-i naḡma cür'et-i tanḡîr Cevân-meşreb ṭab'umdandur degüldür ihtiyârundan	Ġazel		+ - - -/ + - - -/ + - - -/ + - - -	
93b	Rüşdî	Ey ġöñül bahâr irişdi şarâb istemez misin Tîġ-ı nigâh-ı çeşmüne âb istemez misin	'Arz eyle derd-i âh-ı dilüñ sen de Rüşdiyâ Mektûb-ı ḡaṭṭ-ı yâre cevâb istemez misin	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
94a	Nazîm	İç ḡanımuḡı ġöziñle şarâb istemez misin Yaḡ baġrumı ġamuñla kebâb istemez misin	Hecr-i kesden evvel eyledüñ ümîd-i vuşlatın Dilberden ey Nazîm 'itâb istemez misin	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	Bu gazel Nazîm Divânı'nda bulunamadı.

94a	Rāmī	Bezm-i çemende bāde-i nāb istemez misin Gül gibi elde cām-ı şarāb istemez misin	Mestāne bir nigāh ile hālī tamām olur Rāmī-i zārī sākī harāb istemez misin	Ġazel		-- + / - + + + / + - - + / - + -	Bu gazel Rāmī Divānı'nda bulunamadı
94a	Fennī	Nev-rüz irişdi bāga şarāb istemez misin Sākī bu cānı mest-i harāb istemez misin	Çıkmış beyāza nüshā-i hüsni kenār ile 'Anber haṭ ile Fennī kitāb istemez misin	Ġazel		-- + / - + + + / + - - + / - + -	
95a	Cemī	Bezī ider vāye-i der-desti şabā-himmet olan Şıgamaz gönca-şıfat kendüne nev-devlet olan	Şadr-ı gül hāzret-i 'allāme-i a'zam ki odur Ni'am-ı luṭf ile dünyāya velī-ni'met olan	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	
95a	Şeyhī	Pehn ider sofa-i in'āmı 'alī-himmet olan Būs ider dā'iresin halkā velī-ni'met olan	Elinüñ şaffına eliyle girür mi Şeyhī Şıdķ-ı niyyetle İmām-ı Rusul'e ümmet olan	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	Bu gazel Şeyhī Divānı'nda bulunamadı
95a	'İzzetī	Mugber gönül cihānda şafā-ülfet olmasun Tek rüzgāra zerre kadar minnet olmasun	Lā-büd sitemle 'ayşini telh eyler 'İzzetī Kimse bu dehr-i dün ile hem-şoḥbet [olmasun]	Ġazel		-- + / - + + + / + - - + / - + -	
95a	Nedīm	Derdüñ nedür gönül saña bir hālet olmasun Şadd el-ḥazer ki sevdigün ol āfet olmasun	Şāyed eṣer ide nefes-i āteşini hayf Söyleñ Nedīm-i zār ile germ-ülfet olmasun	Ġazel		-- + / - + + + / + - - + / - + -	
103 a- 95b	Fehīm	Olalı çeşm-i siyeh -kārına şeydā fitne 'Ālem cān u dili itdi ser-ā-pā fitne	Böyle sa'y itmez idi şūriş-i dünyāya Fehīm Pīş-i çemende eger itmese da'vī fitne	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	
95b	Neşātī	Ġamze maḥmūr-ı mey-i nāz [u] nigh mestāne Şevķ-i dil tāzelenür olsa o şeh mestāne	Kime açsun dil-i bīçāre Neşātī derdin Ġamze maḥmūr-ı mey-i nāz [u] nigh mestāne	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	

95b - 96a	Mezākī	İtse nezzāre ger ol çeşm-i siyeh mestāne -Mest ider ‘ālemi ol nīm-i nighēh mestāne	Gör Mezākī’yi niçe mest ü harāb itmişler Gördüm olmuş yine üftāde-i reh mestāne	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
96a - 103 b	Sükkerī	Müje hānçer-be-kef ol çeşm-i siyeh mestāne Hāl ma’lūm olıcağ şāh u sipeh mestāne	Niçe bir Sükkeriyā derd-i hūmār-ı ğaflet İdelüm bāri birez ‘özü-i güneh mestāne	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
96b	Nā’ilī	Hevā-yı ‘aşk-ı be-ser kūy-ı yāre dek giderüz Nesīm-i şubhā refiküz bahāra dek giderüz	Felek girerse kefi Nā’ilī’ye dāmānuñ Senüñle maḥkeme-i Girdgār’a dek giderüz	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
96b	Neşātī	Ne seyr-i gülşene ne cūy-bāra dek giderüz Sirişk-i çeşm ile biz kūy-ı yāre dek giderüz	Şudā’-ı nālīş-i dil-i tābuñı Neşātī-veş Şikāyet eyleyerek kūy-ı yāre dek giderüz	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
96b	Şābir	Refik olursa gönül kūy-ı yāre dek giderüz Qarār-gāh-ı dil-i bī-qarāra dek giderüz	O hasteyüz ki yine ğayret eyleyüp Şābir ‘İlāc-hāne-i vaşl-ı nigāra dek giderüz	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
97b	Sırrī	Hādişāt-ı ehl-i dile mūcib-i tekdīr olmaz ‘Aks-i zişt ile dil-i āyine tağyīr olmaz	Lüle-i çeşme-i Kevser’de olursa Sırrī Qalem-i Cennet-i eş’āruña tanzīr olmaz	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
97b	Kāşif	Çamze minnet-zede-i zūlf-i girih-gīr olmaz Nāvek-i nāz-ı hacālet-keş-i zihgīr olmaz	Kāşifā geşte-i hūm-bāzedür ‘ālemde mūdām Dīde-i nān -ı kanā’atle o kim sır olmaz	Ġazel		+++/-++-/-++-/+ + -	
98b	Naḥīfī	Kimse esīr-i keşmekeş-i miḥnet olmasun Bīhūde gerd-i bādiye-i ğurbet olmasun	Elbet Naḥīfiyā seni pā-māl-i cevri ider Ol şeh-süvār-ı nāza hemān ruḥşat [olmasun]	Ġazel		--+/-++-/+ + -/+ + -	

99a	Güftî	Hünîdür o şûhuñ gözi hoş-cû mı şanırsun Bir fitne-i h'âbîdedür âhû mı şanırsun	Meylûñ neden ey Güfti-i rüsâ mey-i nâba La'l-i leb-i sâkî gibi dil-cû mı şanırsun	Ġazel		-- +/+ -- +/+ -- +/+ --	
99a	Cem'î	Cādūdur o şûhuñ gözi âhû mı şanırsun Pîçide bir ejderdür o gîsû mı şanırsun	Cem'î ne bakarsın eline çarh-ı le'îmüñ Her gördüğünü sâkî-i dil-cû mı şanırsun	Ġazel		-- +/+ -- +/+ -- +/+ --	
100 a	Nef'î	Bir tolu nûş it şarâb-ı nâb gelsün çeşmüñe Mest olursan nâza başla h'âb gelsün [çeşmüñe]	Rind isen Nef'î humâr-ı bâdeden açma gözün 'Âlemün hâli hayâl-i h'âb gelsün çeşmüñe	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
100 a	Vahyî	Ġandesin fikr it dürr-i nâ-yâb gelsün [çeşmüñe] La'lini endîşe kıl hûn-âb gelsün çeşmüñe	Künc-i ğamda Vahyi-i âvârenün gör hâlini Ey şeh-i şefkat nigâhum âb gelsün çeşmüñe	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
100 b	Nâ'ilî	Tâ be-key ey mest-i ğaflet h'âb gelsün çeşmüñe Nîm-şeb nâlişler it hûn-âb gelsün çeşmüñe	Nâ'ilî olsun tarâvet-bağ-ı sünbül-zâr-ı âh Çeşme-sâr-ı bağ-ı ğamdur âb gelsün çeşmüñe	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
100 b	Neşâtî	Çâk çâk ol 'aşk ile hûn-âb gelsün çeşmüñe La'lini yâd it dürr-i nâ-yâb gelsün çeşmüñe	Olma dil hâlî Neşâtî âb u tâb-ı 'aşkdan Mihr-i ruhsâr ile dâ'im âb gelsün çeşmüñe	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
101 a	Ferîdū n	Bir şarâb iç kim cihân nâ-yâb gelsün çeşmüñe 'Âlem-i hestî hayâl ü h'âb gelsün [çeşmüñe]	Büy-ı zülfinden Ferîdūn ol dimâğ-ı âşüfte kim Dūd-ı âhuñ sünbül-i pür-tâb gelsün çeşmüñe	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
101 a- 56b	Mezākî	'Âşık-ı pür-suz-ı 'aşk ol tâb gelsün çeşmüñe Tâb-ı dilden şu'le-gün hûn-âb gelsün çeşmüñe	Ey Mezākî böyle nazm-ı âbdârum seyr idüp Hûn-ı reşk-i gevher-i nâ-yâb gelsün çeşmüñe	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	

101 b	Cevrî	Geçdi dil rāh-ı talebden kām-ı dünyādan bile Fārig oldı arzūlardan temennādan bile	İrmedi ser-menzil-i maqşūda Cevrî tîr-i āh Geçdi ammā nüh felekden ‘Arş-ı A’lā’dan bile	Ġazel		---/- ---/- ---/- + -	
101 b- 102 a	Kelîm	Çekdük el ol gönecadan sevdā-yı havrādan bile Fāriguz emniyye-i dünyā vü ‘uqbādan bile	Geçdi şî‘rüm rütbe-i a’lā-yı şu‘rādan Kelîm Belki fevk-i künbed-i nüh -ferş-i Mînā’dan bile	Ġazel		---/- ---/- ---/- + -	
102 a	Rüşdî	Kākülde el çeküp ebrū-yı ğarrādan bile Geçdi dil-i menşūr-ı ‘aşk kayd-ı tuğrādan bile	İtse bir dem Rüşdiyā ger bād-ı feyz-i Girdgār Şad gül-i ter açılır her seng-i hārādan bile	Ġazel		---/- ---/- ---/- + -	
102 a- 102 b	Cevrî	Kaydumuz yok şiken-i tūr-ı cānāne ile Olduk āzāde belādan dil-i dīvāne ile	Dil-i Cevrî eger el çekmez ise zülfinden Müddet-i ‘ömri geçer keşmekeş-i şāne ile	Ġazel		++-/- ++-/- ++-/- ++-	
102 b	Nābî	İtdi hem-reng şabā gülşeni meyḥāne ile Germ-ḥūn oldı bugün gül yine peymāne ile	Nābiyā terk-i ḥired vāsıta-i rāḥat imiş Kātı çok meşveret itdüm dil-i dīvāne ile	Ġazel		++-/- ++-/- ++-/- ++-	
102 b- 103 a	Cevrî	Devr-i zülfinde olur sîne-i sevdā fitne Bezm-i çeşmünde ider kendüyi rüsvā fitne	Ġamzesiyle dil-i Cevrî iki mest-āfetdür Ki ider anlara her gāḥ müdārā fitne	Ġazel		++-/- ++-/- ++-/- ++-	
103 b	Rüşdî	Ġamze-i ḥançer be-kef ü tarz-ı nigh mestāne Beni mecrūḥ-ı sitem itdi o meh mestāne	Çeşmi mest ü nighi mest o meh kendüsi mest Rüşdiyā itdi gülüvv bunca sipeh mestāne	Ġazel		++-/- ++-/- ++-/- ++-	
103 b- 104 a	Neşātî	Her şeb ü şubḥ olur mu‘cize-i fenn peymāne Gösterür geh gül-i ter gāḥ semen peymāne	Dāyim el üzre tutar mıydı Neşātî rindān Olmasa şevḥ-fiken ğuşşa-şiken peymāne	Ġazel		++-/- ++-/- ++-/- ++-	

104 a	Edīb	Şunsa destinden o şīrīn-dehen peymāne Bāyezīd olsa olur tevbe-şiken peymāne	Bülbül-i ṭab'-ı Edīb'i n'ola gūyā itse Feyz-baḥş-ı dil-i erbāb-ı sūḥan peymāne	Ġazel		+++/-++/-++/-++	
104 a	Rüşdī	Şuna çün nāz ile ol gonca-dehen peymāne Ger Naşūḥ olsa olur tevbe-şiken peymāne		Ġazel		+++/-++/-++/-++	Rüşdī'nin gazelinin yalnızca ilk iki beyti mecmuada yazılmış
106 b	Vecdī	Bir laḥza beni bī-ḡam-ı yār eyleme yā Rab Bī-şekve -i maḥabbet dili tār eyleme yā Rab	Vecdī'ye naşīb itmez iseñ verd-i vişālūñ Her dem anı āzürde-i ḥār eyleme yā Rab	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
106 b	Ṭālib	Bir laḥza beni hecr ile yār eyleme yā Rab Cismim ḡam-ı ḥasret ile nizār eyleme yā Rab	Bir dilberi ol şūḥ-ı cefā-cū gibi bī-raḥm Bir 'āşıkı Ṭālib gibi zār eyleme yā Rab	Ġazel		--+/+--+/+--+/+--	
108 a	Bāḳī	Aḡlayup inlemeden derd ile dūlāb gibi Oldı çehremde yaşum yolları mīzāb gibi	Şāyed ol servi kenāra getürem ey Bāḳī Varayın yüz süreyin ayağına āb gibi	Ġazel		+++/-++/-++/-++	
108 b	Nā'ilī	Derūn-ı tīre-i zūhhād pūr-jeng-i sivādur hep 'Aceb āyīnelerdür cilve-ger rüy-ı riyādur hep	Bizüz ey Nā'ilī ol rū-siyāh-ı şerm ü ḥaclet kim Sevād-nāme-i a'mālümüz sehv [ü] ḥaṭādur hep	Ġazel		+++/-++/-++/-++	
108 b	Neşāṭī	Gülistān-ı dilūñ bülbülleri dāḡ-ı belādur hep Nesīm-i āh-ı ḥasret-cū-yı eşk-i ḡam fezādur hep	Neşāṭī-veş ki şad-āşüb ile ḥaṭır perīşāndur Bu şūr u fitneye bā'is o kāfir mācerādur hep	Ġazel		+++/-++/-++/-++	
108 b	Faşīḥ	Çemenler sebz ü ḥurremdür hevālar dil- güşādur hep Bu dem bād-ı şabādan alınan būy-ı şafādur hep	Faşīḥā meyl idüp hercāyi-ṭab'āna gönül virme Mişāl-i mā-i cārī serv-ḡadler bī-vefādur hep	Ġazel		+++/-++/-++/-++	

108 b	‘Ārif	Bütān ol kākül-i ‘āşık-firîbe mübtelâdur hep Ġazelân-ı Ġarem pâ-beste-i dām-ı belâdur hep	Sürûd-ı bezm-i ġam kim ‘aşk dirler nāmına ‘Ārif Felek bu naġme-i dil-keşle dām pür-şadâdur hep	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
109 b	Vecdî	Şafâsın görmemişsin zâhid inkâr itme meydür bu Nümâ-dâr-ı havâşş-ı cümle eşyâ turfe şeydür bu	Revâdur itse yârân tab‘uma peyrevlik ey Vecdî Ki vādî-i sühânde rehber-i ferhunde-peydür bu	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
109 b	Neşâtî	Dime gerdân olan bezm-i şafâda cām-ı meydür bu Gül-i her dem bahâr-ı gülşen-i bî-zaġm-ı deydür bu	‘Aceb mi olsa her vādîde hāmem kaṭre-zen [dām] Neşâtî gibi reh-dân-ı hüner pür-kerde peydür bu	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
109 b	Mezākî	Gel ey muṭrib terennüm-sâz-ı şevk ol bezm-i meydür bu Dem-â-dem bādî-i şıyt u şadâ-yı def ü neydür bu	Mezākî böyle vādîde n’ola yârân pesend olsa Tekâpû-yı kümeýt-i hāme-i ferhunde-peydür bu	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
110 b	Şabrî	Bīm-i fūrkatle dile vaşl-ı dilārâ mı gelür Şaġne-i ġam gelicek hāneye şahbâ mı gelür	Böyle ġamda yem-i feyz itse de sāġar- kârı Dīde-i tab‘uma Şabrî mey-i ma’nâ mı gelür	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	
110 b	Cem’î	Dehre ḳaddüñ gibi bir gülbün-i ra’nâ mı gelür Aña göñlümce yāḫūd bülbül-i ra’nâ mı gelür	Ortada duḫter-i rez olmayıcaḳ ey Cem’î Ġam ribât-ı dile düşîze-i ma’nâ mı gelür	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	
112 a	Râşid	Vefâ-yı merdüm-i bed mihr-i bî-vefâlıkdur Le’îmden kerem ummaḳ sitem-gedâlıkdur	Yeter delîl-i hüner ‘acz ü meskenet Râşid Şi’âr-ı cehl ki hemvâre ḫod-sitâlıkdur	Ġazel		+ - + - / + + - - / + - + - / + + -	
112 a	Yümñî	Şi’âr-ı ḫalk-ı cihân şimdi bî-vefâlıkdur Ḥulûş u şıdḳa bedel sâde âşinâlıkdur	Şarîr-i hāme degül bezm-gāh-ı ma’nîde Ki naḳş-ı kâr ile Yümñî süḫan-serâlıkdur	Ġazel		+ - + - / + + - - / + - + - / + + -	

113 a	Rüşdî	Āfitāb-ı rûyuñ üzre sāyebāndur perçemüñ Bārgāh-ı pādīshāh-ı hūsñvāndur perçemüñ	Yazsa tāvūs [u] mürekkeble sezā vaşf-ı kalem Rüşdi-i nā-çāre ‘ömr-i cāvidāndur perçemüñ	Ġazel		---/-+--/-+--/-+-	Bu gazel Rüşdî Divannı’nda bulunamadı.
113 b	Sükkerî	Mihr-i vişāli ‘āşıkā bir maṭlab-ı ġarīb Sevdā-yı hālî kevkebe-i ağreb-i ġarīb	Ümmîd-i Sükkerî ki qarîn-i qabûl ola Dergāh-ı Hāk’da zemzeme-i yâ Rabb-i ġarīb	Ġazel		--+/-+++/+--+/--+	
113 b	Rüşdî	Haṭṭ -ı siyāhuñ oldı senüñ çün şeb-i ġarīb Hālûñ ‘aceb mi olsa eger kevkeb-i ġarīb	Bir nîm cür’a virmez aña Rüşdiyâ felek Huşk olsa tâb-ı ġamdan eger kim leb-i [ġarīb]	Ġazel		--+/-+++/+--+/--+	
113 b	Mezākî	Māh-ı münîr olursa da ger kevkeb-i ġarīb Ġurbetde hîç rüşen olur mı şeb-i ġarīb	Ṭab’-ı Mezākî olsa n’ola böyle hāk-sār Sāye-şifat fütāde gerek meşreb-i ġarīb	Ġazel		--+/-+++/+--+/--+	
113 b	Naẓîm	Hem-reng-i çîn-i zülfüñ olaldan şeb-i ġarīb Hālûñ ki siyāhkevkeb-i ġarīb	Yâ Rabb Naẓîm-i zâr gibi bir dem olmasun Çeşm-âşinā-yı eşhaş-ı nümā-yı leb-i [ġarīb]	Ġazel		--+/-+++/+--+/--+	
114 a	Zîver	Eski ‘ālemde havādiş olsa ger peydā yeñi Selb idüp lafz-ı qadîmi vaz’ ider ma’nā yeñi	Dergeh-i bāb-ı cedîde Zîver eski bendedür Ān-be-ân olmağda aña feyż-i Mevlānā yeñi	Ġazel		---/-+--/-+--/-+-	

ÖZGEÇMİŞ

3 Mart 1985'te Yozgat ilinin Sorgun ilçesine bağlı Hoşumlu köyünde doğdu. İlköğretimi Hoşumlu Köyü İlköğretim Okulunda tamamladı. Liseyi İstanbul Maltepe'de Hasan Şadoğlu Lisesinde okudu. 2004 yılında Afyonkocatepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne yerleşip 2008'de lisansını tamamladı. 2009 yılı Haziran ayında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Tezsiz Yüksek Lisans'ını tamamladı. 15 Ocak 2010'da Bilecik ili Osmaneli Çok Programlı Lisesine Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak atandı. Ardından Ağrı Doğubeyazıt Ahmedi Hani Anadolu Lisesi, Bilecik Erturulgazi Lisesi, Bilecik Yavuz Selim Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Bilecik Refik Arslan Öztürk Fen Lisesinde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak çalıştı. Halen Bilecik Refik Arslan Öztürk Lisesinde bu görevini ifa etmektedir.

Evli ve bir çocuk babasıdır.